

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

Handwritten initials "MS" circled in black ink.

Faint, illegible circular stamp or mark.

2004

383-4. Է.

326-Ս

Ի Յ Ա Տ Է

Կերէք Պարկարիա վե կերէք Ռումանիատա
միւթէմէքքին միլլէթտաչարրմըղտան պիր գըս-
մընըն արղոսու իւլլէ, եայընըզ թիւրքէ օլա-
րագ իշպու քիթապըն նէշրինէ միւպաշիրէթ ի-
տէյօրըզ:

Պու կիպի լեթայիֆ վե ֆէննի էյլէնճէլէրէ
տաիր քիթապլար՝ կիւղէճէ ճիւտլէնէրէք՝ էվրօ-
բատա բէք չօղ խանէլէրտէ մէվճուտ օլուպ, կէ-
րէք տէրունի խանէտէ պուլունանլարըն վե կէ-
րէք միսաֆիրլէրին՝ պաղէն վագըթլարընը ֆէն-
նի էյլէնճէլէր վե լեթայիֆի Ֆգրալար գրաա-
թըյա կէշիրմէլէրինէ պիր կիւզէլ վասըթա օլ-
մագտա տըրլար:

Պինաէնալէյհ, գարլինը քիրամ թարաֆըն-
տան հիւանիւ գապուլիյէթ պուլուպ թէշվիք օլու-
նուր իտէք՝ աիկէր ճիւտլէրինի տալի մաէլ-
մէմունիյէ նէշր իտէճէլիզ:

Վառնա

Տ. Գ. Փ.

1 Յունուար 1901

ԱՅԻՆԵԻ ԼԵԹԱՅԻՑ

ՊԻՆ ՊԻՐ ԱՏԷՏ

2

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՍՏԱՆԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

45

(1)

Մեսոս Էօսիս

Խզուիթա իլէ մէշլուլ պուլունան թածիրին պիրի՝ վագթըյլա Անատուլունոն պաղը շէհրլերինէ կիտիպ կէլմէքտէ իքէն, պիր կիւն՝ պիր շէհրլէ եագըն կէօրիւնէն մէղարլըղըն եանընտան կէշտիղինտէ՝ եօլա եագըն գօնուլմուշ պիր մէզար թաշընըն իւղէրինտէ շու իքի սաթըր եագըլը օգուլմուշ.

«Իքի եաշընտա օլտուղու հալտէ վէֆաթ իթտի տիրացու Սարգիս վարժապետ Աիրակոսեան»:

Թածիրը մէրգում քէնտի քէնտինէ. — Թօհաֆ շէյ. իքի եաշընտա պիր չօճուգ վարժապետ վէ եա տիրացու օլապիլիբ մի... շիւպհէսիլ շու մէզար թաշընը եաբան ուստա եանըլմըլ օլմալըտըր, ո տէյուպ պիր իքի ատըմ իլէրուլէտիքտէ՝ տիկէր պիր մէզար թաշընըն իւղէրինտէ շէօյլէ օլուր.

«Պէրպէր Աարապետ Արգանէս»

եան՝ հէնուգ պիր պուչուգ եաշընտա օլտուղու հալտէ թէրքի տաղաաղայի տիւնեա էլլէմիշ տիր»:

— Նէ՛ Ղարիպ շէյ... աճապա պու շէհրին թաշըր ուսթալարը եաղտըղլարէնը աղնամաղլար մը ըմըլ, ո տէյուպ պէշ օն ատըմ տահա իլէրուլէտիքտէ՝ պիր իւշիւնճի թաշա թէսատիւֆ իտէր.

«Իշպու մէզար՝ աշտար Մարտիրոսուն օղու թիւթիւնճի Նազարէթին տիր. զէվալլը պիր եաշընտա իքէն վէֆաթ իթմիշ տիր»:

— Է՛հ, արթըգ Ալլահ չօգ շէքտիրմէսին, իքի եաշընտա Սարգիս վարժապետ, պիր պուչուգ եաշընտա պէրպէր Աարապետ, վէ պիր եաշընտա թիւթիւնճի Նազարէթ... եա՛ պու շէհրտէ օգուտուղունու աղնաեան պիր քիմսէ պուլունմաղըմըլ վէ եալուսա կիզլի պիր էֆքեարամէպնի պէօլլէ եաղըլմըլտըր, ո տէյուպ մէզքիւր շէհրլէ կիրէր վէ եօրկունլուգ ալմադ պէհանէսիլլէ տօղրուճա պիր գահվէխանէյէ կիտիպ օթուրտու գտան սօնրա՝ օրաաա պուլունան պիր գաշքիշիլէրլէ մէսէլէի աղնաթըր:

36958.66

Գահվէխանէտէ պուլունանլար-
տան պիրի՝ շու ճէվապը վէրիւ-

—Վազըա մէրագ Խտէճէք պիր
չէյ տիր Խտէ տէ՝ մալիւմինիզ օլ-
սուն քի շէհրիմիզին մէշար թաշ-
լարը հէք պունլար կիպի տիր .
սէպէպի տէ շու տըր քի , պիզ
տիւնեա իւզէրինտէ նէ՝ գատար
վազըթ մէսուտ պիր էօմիւր կէ-
չիրմիշ Խտէք՝ օնու հիսապ էտիպ
մէզար թաշըմըզտա եազարըզ .
մէսէլա , օգուտուղունուղ իւք մէ-
զար թաշը՝ տիրացու Սարգիս
վարժապետին՝ էօմրիւնտէ Իքի
սէնէ մէսուտ վազըթ կէչիրմիշ
օլտուղունու պէյան Խտէր . թիւ-
թիւնճի նազարէթ տէ պիր պու-
չուգ սէնէ մէսուտ հաշամըզ . քէ-
զալիք պէրպէր Կարապետ տա-
Խի պիր սէնէ րահաթ էօմիւր
կէչիրմիշ Խտէր :

Թաճիր . — Էյի ամա , իհթիմալ
տըր պուլունսուն էօյլէ պիր ա-
տամ քի էօմրիւնտէ աւլա մէս-
ուտիլէթ վէ րահաթըզ կէօր-
մէմիշ տիր , օնուն մէզար թա-
շընա նէ՝ եազարսընըզ :

— Էօյլէսի իչիւն՝ «անասըն-
տան էօլիւ սօղմուշ» եազարըզ :

— Բէք ալէա , ինսանըն պու
պիր եա պիր պուչուգ սէնէլիք
մէսուտիլէթի հա՛նկը զէմանէ
թէսատիւֆ Խտէյօր .

— Էքսէլի եէնի էվլէնտիլի սէ-
նէսինէ , օնտան սօղրաքի էօմ-

րիւնէ Բապպիմ իմտատ էյ-
լէյէ . . .

(2)

Պիր ինքիյար

Պիր կիւն Սթանպօլտա ըքի
սըռըգ համալլարը պիր եաղ ֆը-
չըսընը կէօթիւրմէքտէ Իքէն՝
պիր իհթիյար եօճու՝ էօնտէն
կիտէն համալա սիւալ Խտէր քի՝
— Եահօն , պու ֆըչըյը նէ՝
րէյէ կէօթիւրիւ եօրսընըզ :

Համալ — Ուն գարանընա կէօ-
թիւրիւ եօրըզ :

Իհթիյար մէզըքիւր սիւալի աը-
գատաքի համալա տա խիթապ
իտուպ — Եաղ գարանընա կէօ-
թիւրիւ եօրըզ — , ճէվապընը ալ-
տըզընտան՝ քէնտի քէնտինէ
չէօյլէ տէմիշ :

— Նէ կիւնլէրէ գալտըգ էյ
ղալի մօլլա , պիր սըռըգ պօյու-
գատար եէրտէ պիլէ սօղրու
պիր հալատիս ալամայօրըզ :

(3)

Բեօյլի իլէ Սիկուրքաճը

Հարիգ վէ էօմիւր սիկուրթա
գումբանեալարընըն եէնի թէշ-
քիլ օլտուղու սէնէսի Իթալիալը

քէօլիւնին պիրի՝ էօմիւր սի-
կուրթաարնա տաիր օլան շէրա-
իթի պիր կազէթատա օգույուպ ,
ազշամա խանէսինէ ալուէթին-
տէ՝ եէնի ըուպալարընը հազըր-
լամագ իչիւն գարըսընա էմր
Խտէր :

Գարըսը — (թաաճիւպլէ) էյի
ամա , եաըըն բազար տէյիլ տիր .
եէնի ըուպալարա նէ՝ լիւզիւ-
մին վար :

— Պիլիեօրըմ , անճագ , Լա Ռու-
աննեգ գումբանեալարնա կիտէ-
ճէիմ :

— Լահանա տօմաթէզ գում-
բանեալար մը . . .

— Եօգ , սօղանլա սարմըտաղ .
Լա Ռուաննեզ գումբանեալարնա
կիտուպ քէնտիմի սիկուրթայա
գօյաճաղըմ :

— Այ , քէնտինի թուլմուշ-
տուրմաղա ֆիլըրի՞ն մի վար :

— Եօգ պէ ճանըմ . . . Այ պէ
այ 20 ֆրանք վէրիլիսէմ , էօլ-
տի քտէն սօնրա էվլատըմ Ալ-
պէրթօ պանդատան օնպին ֆը-
րանք ալաճագ տըր :

— Ահ սէվկիւլիւ . գօճաճըզըմ .
շու գարարընը պիր սաաթ էվ-
վէլ իճրա իթսէն տէ՝ Ալպէրթօ-
մըզ կիւզէլ պիր տիւքեան աշսա
օլմագ մը :

— Էյ շիմտի պու սէօզիւն եա-
ղըտը մը :

— Հըրլանմա՝ սէվկիւլիւմ , հէր

հալտէ պու կիւն էօրմէ լիւին տէ-
մէյօրըմ եա՝ . էօյլէ պիր սէօզ
տիր էթտիմ :

Իրթէսի կիւնիւ մէրգում քէօյ-
լիւ եէնի ըուպալարընը կիյիլիշ
օլտուղու հալտէ սիկուրթա գում-
բանեալարընը իտարէխանէսինէ
միւրաճաաթ Խտէր :

— Սապահլար խայր օլտուն
միւսիւ :

— Սապահլար խայր օլտուն .
նէ՝ լիւթէյօրսընըզ :

— Բէնտիմի սիկուրթայա գօ-
եաճաղըմ :

— Բէք ալէա եաբարսընըզ :
Խամիլիլ :

— Ալֆօնսօ Բէքիթօ . բասաճօ
տի Ֆլօուատա աշճը եամագըլըլը
Խտէրիմ :

— Սիկուրթայալը նէ՝ շէրայիթ լէ
իսթէյօրսընըլ :

— Վէֆաթըմտա էվլատըմ Ալ-
պէրթօ Բէքիթօյա 15.000 ֆր .
թէրք իթմէք իսթէյօրըմ՝

— Գա՛շ եաշընտասընըլ :

— Էհ , շէօյլէ . աշսա եօղարը
40-45 եաշընտա :

— Սըֆաթընըզ զիեատէ կէօու-
թիլըրի :

— Սըֆաթըմա պագմայը՝ . էվ-
լի օլտուղումտան , վտգթնտան
էվվէլ ֆարըմըլըմ :

Գումբանեանըն եաղըճըսը՝
քէօյլիւնին սաֆտէրուն պիր ա-
տամ վէ այ պէ այ տէյիլ 20,

հատուած 5-10 ֆր. պիլէ վերէ-
մէյէճէկինի անըն թափր ու հա-
լինտէն աղնամըլ իտի խէտէ՝ ան
ճագ՝ բէտա ճէվապըլա. քեօյիւլի
միւթէէսիք իթմէմէ.ք իչիւն պիք
թագըմ խէյալի միւշքիւլաթ-
լար չըգարմաղա քէնտինճէ գա-
րար վէրիպ, շէօյլէ տէտի.
—Այտա 25 ֆրանք վէրէճէք-
սինիգ:
—Չօգ տէյիլ մի, միւսիւ:
—Տէյիլ տիք, էօլտիք տէն
սօնրա եիւզ միսլինի ալաճագ-
սընըլ:
—էօյլէ իտէ վէրիքիմ:
—Արապա վէ թրամվայ իչ-
լէյէն սօգապլարտան կէչէր/ի-
սինիգ:
—Հէլպէթտէ կէչէրիմ:
—Օլմատը. պու իչ զակօնը-
մըզա գարըլ տըր:
—Սէպէ՛պ.
—Իհթիմալ քի առապա վէ եա
թրամվայըն ալթընտա գալըպ.
—Թօհաֆ շէյ, եօլտա կիտէր
իքէն կէօլիւմ/ւ գարաճագ
տէյիլիմ եա:
—էօյլէ առա, օլմալ:
—Բէք էյի, պուտտան սօնրա
կէչմէմ:
—Թիւթիւն գուլլանըմըմը-
նըլ.
—Իթթէր իթթմէլ:
—Թիւթիւն սիլին կէօյիւս
իլլէթինէ միւլթէլա օլմանըզա

սէպէպիթ վէրէպիլիք վէ գոււ-
բանեա պու եիւզտէն զարար-
տիտէ օլուր.
—Չօգ շէյ... էօյլէ իտէ իչմէմ:
ասը պէն տէ պրագմագ իթթ-
եօրըմ.
—Թրամվայ վէ շըմէնտըֆէր
եօլլարընտան կէչմէյէճէքսինիչ.
—կէչմէմ:
—Քի րաճը պէյիթինէ պինմե-
յէճէքսինիչ:
—Պինմէմ:
—Կիւնէչ պաթտըգտան սօն-
րա խանէտէն տըչարը պուլուն-
մաեաճագսընըլ:
—Պուլունմամ, միւսիւ, պու-
լունմամ:
—Ասլա իչկի գուլլանմայա-
ճագսընըլ:
—Գուլլանմամ:
—Հըրսլանմամագ իչիւն Պօչ-
սատա գօնսօլտ օյնամայաճագ-
սընըլ.
—Չաթիւն օյնամամ:
—Պու թէնպիհաթըմըզա մու-
զայիք հարաքէթտէ պուլունուպ
թիլիթիլիպ սէպիպ օլուրտանըլ
պիք բարա ալամայաճագսընըլ:
—Թիւնպիհաթընըլը նօգթա-
սը նօգթասընա իճրա իտիճէլմ:
—Աճիլի իլի ունութտուգ սօր-
մաղա, էվլիմիսինիչ:
—Նէ թօհաֆ սիւալ... էվ-
լի օլմանտան ատալ էվլաո սա-
հապը օլուր մու.
—էչիլիլիգ սա՞ղ մը.

—Թուրք կիպի:
—Օնուսլա ա՛սլա գալկա ի-
տուպ հըրսա շըգուաեաճագսընըլ:
—Իչթէ պու թիլիթիլիլիլ եու-
տուր մաճուն տէյիլ տիք:
—էվլատընըլըն իթթիգպալի
իչիւն եաւտաճագսընըլ. էչիլիլիլ
իլի գալկա իտուպ գանընըլ
տէօնիւպ տէ նիւզիւլ իտպէթ
իտիք էօլիւրսինիլ՝ գուլբանեա
զարար իտիք:
—Բիճա իտիթիմ, շու թիլի-
ֆիլիպտէն վազ կէչիւն:
—Միւմքիւն տէյիլ:
—Միւմքիւն տէյիլ իտէ՝ հիչ
պիլիլիլի տէ իչիլիլ կէլմէլ.
չիւնքիւ պիլատամ թաչ օլմա-
լը քի գարընընըն թափր ու հա-
րաքէթինէ սապր էթսին. պու-
նա մուգապիլ 15.000 ֆրանք
տէյիլ 150.000 ֆրանք գալա-
նաճագընը տախի պիլտէ՝ գարը-
սըլա խըրթըլը կէչիլիլիլիլիլ-
օ շէրայիլիլիլիլիլ քէնտինիսի-
կուրթայա գօյամաղսըն, նի՛րտի
գալը պէնիւ. տէյուպ շարգասը-
նը ալըր վէ շըգար կիտէր:
—

(4)

Գաւթնիարն մօսաւր

Պիր կիւն լէթայլֆշինասըն
պիլիլ էլինտէ պիլ գատըն շար-
գասը պուլունտուղու հալտէ գօ-
շարագ կիթմէքտէ իքէն, եօլ-
տա ահպապտան պիլիլիլիլ թի-
սատիլիլ իտէր:
Ահպապը — Եահօւ, խայր օլա,
պէօյլէ շիւնտըֆէք վէ եա վա-
թօր կիպի սիւրաթլը կիթմէնի-
լիւն սէպէպիլ նէ՛ օլույօր.

—Առան պիրատէր, վագըթը
իքի իտէլիլ. պէնի էօլումտան
ալըգօյլա, միւմքիւն օլա՛ պա-
լօնլա ուչաճաղըմ:
—Պէպէ՛պ.
—Պէ ճանըմ, պիլիլ մատամ
սօն մօտա պիլ շարգա իթթտի,
կիթտիմ ալտըմ, շիմտի աճէլէ
կիթտիլիլիլիլ սալէպի շու տըր
քի, մօտալը տէյիլիլիլիլ շար-
գայը մատամա թէսլիլիլ իտէյիլիլ,
չիլրա մալիւմ ա, գատընլարըն
մօտաօր կէճէ—սէֆա շիչիլիլիլիլ
պէնչէք, սապահ աչըլըր, կիւն-
տիւլ զայպ օլուր:
—

(5)

Պիր ալօգաքընը քրագօնաւր
Իհթիլար ալօգաթըն պիլիլիլ
քէնտի պիլ թանէճիք գըլընը
տէլիլիլիլ պիլ ալօգաթլէ էվ-
լէնաիլիլիլիլ վագըթ՝ քրագօնա
մագամընտա 20.000 ֆրանք գա-
լանտըրաճագ պիլ տալա թէս-
լիլ իտէր տամասընա:
Տիլիլիլիլիլ պիլ ալ սօնրա՛
պիլ ադշամ տամատը խանէյէ
ալտէթիլիլիլ ալթուն իլէ տօլու
պիլ քէսէլի գայըն քէտէրինիլ
կէօսթէրիպ շէօյլէ տէմիչ.
—Բէտէրի ալիլիլիլ, պանա
հալալէ իթմիլ օլտուղունուգ մա-
հուտ տալայը պու կիւն գալան-
տըմ վէ իլիլիլ 20.000 ֆրանքը
ալտըմ:
—Նա՛օրլ... տալայը պիլիլիլ-
տի՞ն մը.
—էվլէթ, վէլթէաճիւպ իլի-

տիմ քի պէօյլէ գօլայ պիր տա-
վայը շիմտիյէ դատար նա՛սըլ
օլմուշ տա սիգ դազանամամըշ-
սընըզ :

—Պէ հէյ պուտալա , դանն
իթտին քի պէն սէնին կիսի ա-
գլըսըղ մըլըմ . թամ օն իքի
սէնէ օ տավայըլա պէն կէչին-
միշ խտիմ . սէն նի՛չիւն քեար-
կէր ազարէթ կիպի պէօյլէ պիր
տավայը իքի կիւնին իչինտէ
պիթիտին . . . եազըգ , եազըգ :

(6)

Իֆի մասնագէտեր

—Էօթէնի , սանա պէօյլը
պիր ըիծամ վար .

—Նէ՛ օ , խայր օլա ,

—Վալիտէմէ սէօյլէյէսին քի
պէն ժագը իսթէմէմ , ալմայա-
նաղըմ :

—Տիվանէ՛ մի օլտուն գըզ ,
քէչիէ պէնիմ տէ էօյլէ շիք
պիր նշանըլմ օլայտը . նէ՛ կէօր-
տին քի իսթէմէյօրսըն .

—Շիմտի սէօյլէսէմ՝ օնուն
սանա զարարը եօգ տէյէճէքսին :

—Սէօյլէ պագայըմ , զարարը
պիր շէյ իսէ պէն տէ գայիլ օլ-
մամ զէ վալիտէնի գանաըլը-
րըլմ :

—Կէչէն կիւն տըգգաթ իթ-
տիմ քի կէօղիւնին պիրի էյրէ-
թի իմիշ , հաթտա Բարիգտէ
հարտըլմըշ . պէն էօյլէ թէք
կէօղիւ գօճայը նէ՛ հարաճաղըմ :

—Էյ ինան օլտուն քի սէն չօգ
պուտալա պիր գըզ ըմըշ սըն .
քէչիէ պէնիմ տէ էօյլէ զէնկին

վէ քիպար պիր գօճամ օլայը-
տը տա՛ իքի կէօղիւ կէօրմէզ օ-
լայտը : Գօճալարըն կէօղիւ աչը-
ղը մագպույ տէյիլ տիր տէրլէր .
տուա էթսէ՛նէ քի պիր կէօղիւ
կէօրմէզ , եինէ սէն քեարըլը չը-
գարսըն . շիւնքի իտէճէքլէրի-
նին եարըսընը կէօրիւր եարը-
սընը կէօրմէյէճէք տիր :

(7)

Ֆէննի էՅԼէնձէ

Սալսն պաղչեսի

Պէօրիւճէք պիր սիւնկերի էյիճէ
շիչիւմէք իչիւն սըճագ սու իլէ ըս-
լաթմալը . օ սուեուն եարըսընը սը-
գըզ չըգարտըգտան սօնրա՛ սիւնկէ-
րին տէլիլէրինէ իբէչէր իւչէր տա-
ոը , գուշ եէմի վէ քէնէվիր տանէ-
լէրի պրագմալը . պատէհու սիւնկերի
պիր ինճէ իք վէ եա զէնճիր իլէ
թափանտան վէ եախօա կիւնէչի կէօ-
րիւր պիր քէնչէրէյէ եագըն տամա-
լը : Պիր հաթթա հէր սապահ սիւն-
կերին տէօրթ թարաֆընա սօուգ սու
սէրբմէլի . 7-8 կիւնտէն թօխուլա-
րըն Ֆըշգըրըլմասը կէօրիւլէճէք , վէ
չէքիտէ կէօսթէրիտիղի կիպի կէօ-
նակէօն հարրագլար իլէ տօնատըլմըշ
կիւզէլ պիր քօսի-Միսալնա մալիք
օլաճագսընըզ : Իշթէ սիգ սագսըսըզ
վէ թօիրագսըզ պիր պաղչէ :

(8)

Անրիգաճը իլէ Հախալ

—Իէննալը թամահքեար
պիր անթիգաճը՝ պիր
քիւֆէ տօլուսու Սաքսօնիա թա-
պագլարընը մաղաղասընա կէօ-
թիւրմէք իչիւն համալա վէրիր :
Եօլտա կիտէր իքէն , համալիյէ-
սինի վէրմէմէք իչիւն շէօյլէ
պիր թէտպիրտէ պուլունուր :

—Պանա պագ , համալ , բարա՞
մը իսթէրսին եօգսա սանա իւշ
նասիհ սթ մը վէրէյիմ :

—Ճանըմ , պէն նասիհաթը
նէ՛ եարաճաղըմ :

—Վէրէճէլիմ նասիհաթլար
էօյլէ պիրտիլին շէյլէրտէն տէ-
յիլ տիր . վագըթ օլուր քի հէր
պիրի պիր ալթուն տէյէր .

—Հայտէ էօյլէ օլտուն , պու-
յուր պագալըմ .

—Պիրինճի նասիհաթըմ՝ շու
տըր քի , «զիլիւրալիւք զէնկին-
լիքտէն էյի տիր» տէրլէրտէ՛ ի-
նանմա :

—Ս . գուլում , պունու քիմ
պիւմէզ :

—Եա իքինճիտինի իչիթսէն . . .

—Սէօյլէ պագալըմ .

—Պէքեարըլգ էվիլիլիքտէն է-
յի տիր տէրլէրտէ՛ ինանմա :

—Տէսէնէ՛ պիգ եիւրիւ պա-
տիհալա թաշըյօրըզ .

—Նէտէ՛ն .
—Էօյլէ եա , պու սէօյլէտիք-
լէրինի քիմ՝ պիւմէզ .

—Եօգ , եօգ , ասըլ իշ իւ-
չիւնճիտէ տիր .

—Օլտու օլաճագ , հայտէ օնու-
տա իչիտէլիմ :

—Եաեան եիւրիւմէք արա-
պայըլա կիթմէքտէն էյի տիր
տէրլէրտէ՛ սագըն օնա տա ի-
նանմա :

Համալ էմէյինին պօշա կիթ-
տիլինի պու սէօլլէրտէն ազնա-
եուպ , քիւֆէի արգասընտան
Ֆըրլատարագ . «Պագսանա՛ եա-
հու , շու քիւֆէնին իչինտէ սագ-
լամ Վ թապագ , պիր քեատէ վէ
եա պիր գատեհ գալտը տէր-
լէրտէ՛ սէն տէ օնա հիշ ինան-
մա . . . տէմիշ տիր :

(9)

Պիր Խասիս (քանակիտար)

Խտտիտին պիրի՛ շէքտիրմիշ
օլտուղու ֆօթօլրաֆընը տիւ-
քեանըն գօնշուսունա կէօսթէ-
րիպ սիւալ իտէր .

—Նա՛սըլ , պանա պէնզէմիշ
մի , պիր գուսուր եէրի վա՛ր մը
տըր .

—Հիշ պիր գուսուրու եօգ .
զէրրէ գատար ֆարգը օլմայա-

բազ սանա պէնդէյօր. չիւնքիւ,
օ տասնին կիպի սատագա վէր-
մէք պիւմէզ . . .

(10)

ՍԻՒԱԼ — ՃԷՎԱՊ

Փարա նէ՞ տիր .

— Ինասն թապիր օլունան մա-
քինայը իչլէթտիրէն իսլիմ տիր :

Էվլիլիք նէյէ պէնդէր .

— Իքի նաթուրալար պիրպի-
րինէ ույարլարսա՞ն Ե, ննէթ պախ-
չէսինէ, էկէր ույնաղլարսա ճէ-
հէննէմ հարվէթինէ պէնդէր :

Թրագօմա նէ՞ տիր .

— Էվլիլիք տիւնեասընտա եօլ
ճուլուգ իթմէք իթմէյէն գըլ-
լարըն միրուրիյէլէրի :

Տօքթօրլարըն գոսուրլարը
նէ՞ իլէ կօրթիւլիւր .

— Գարա թօփրագ իլէ :

Եալանճըրլըգ նէ՞ տիր .

— Կէչէր ագչէ :

Բագը նէ՞ տիր .

— Պաշ միսթանթիգ, եանի
իթմինթագ էտիճի :

(11)

Չամուռնը քեօքէֆ

Պիր վագըթ Բարիզի զիյա-
րէթէ կիթմիչ օլան Ինկիլիզ ա-
սըլլատէկեանընտան պիրի պիր
կիւն Սէն ըրմաղը քէօքէրուին-
տէն կէչէր իքէն՝ այագլարը
չամուրլու պիր քէօքէք՝ մէրգուժ
ինկիլիզին հէնուգ բաւլաթտըր-
մըջ օլտուղու թէմիզ բօթինլէ-
րինի չամուր իլէ միւլէմնա ի-
տէր : Ինկիլիզ՝ էլինտէ պուլու-
նան ինճէ պաստօնույլա քէօքէ-
յին գույրուղունա հաթիֆճէ
պիր իքի տէֆա վուրտուգտան
սօնրա՝ քէօքէրուին պիր թա-
րաֆընտա օթուրմագտա պուլու-
նան լուստրա սոյաճըսընա եա-
նաչըպ՝ բօթինլէրինի թէմիզ-
լէթտիրի :

Իրթէսի կիւնիւ եինէ այնի
հալ մէրգուժ Ինկիլիզէ վուգու
պուլուր վէ պէօյլէճէ պիր գաչ
կիւն տէվամ իթտիլինտէն՝ մէ-
րագա տիւչէր վէ քէօքէրիյէ եա-
գչն պիր մահալտէ տուրուպ
արդգաթ իտէր քի՝ մէղքիւր
քէօքէք Սէն ըրմաղընըն քէնա-
րընտա այագլարընըն չամուր ի-
լէ միւլէմնա իթտիքտէն սօնրա

քէօքէրուին իւզէրինէ չըղըպ՝
թէմիզ բօթին վէ եա չիզմէ
կիյմիչ եօլճուլարա պէքէյօր .
այագլարընը ճիւլարա սիւրիւպ
չամուլաթմագ իչիւն :

Եանի չամուռնըրլըգլա մէշլուլ
օլմագա պաշլար :

(12)

ՅԱՅԻՏԷԼԻ ՆԱՍԻՀԱԹ

Այաճլար իւզէրինտէ հասըլ օլան
գուրալարը տէֆ իթմէք իչիւն՝ տօ-
մաթէզ եարրագլարընը պիր գաչ
կիւն սու իչինտէ պրագաղգտան սօն-
րա՝ օ սու իլէ մէյվէ վէ կիլ աղաճ-
լարընը բաւլաթմալը տիր : Պիր իքի
կիւն սօնրա՝ գուրալարտան էսէր
կէօքէրուինմէյէճէք տիր :

* *

Իլիմօնու ուզուն միւտտէթ սաղ-
լամագ իչիւն սուրգ սու իչինէ իքի
բարչա քէօքիւր աթըպ իլիմօնլարը օ
սուտա պրագաղլը . հաֆտատա պիր
տէֆա եալընըգ սույու տէյիչտիրմէլի
տիր : Պու թէրթիպլէ իլիմօնլար պիր
գաչ այ տանանրը :

* *

Եուուրթալարը 20 կիւն գատար
թագէ սոգլամագ իչիւն՝ ճիւլարը թէ-
միզ վէ սուրգ սու իչինէ պրագաղլը .
վէ օ սույու պաղը պաղը տէյիչտիր-
մէլի տիր :

(13)

Պիր Հօճա

Լէթայիֆշինաս հօճանըն պի-
րի պիր քէօյ տիւյիւնի նէ կի-
տէր, վէ խանէտէ պուլունան
գալապալըղը կէօրէրէք՝ «փա-
պուճարըմ չալընմասըն» տէ-
յուպ՝ բապուճարընը գօյնունա
սագլար վէ պիր քէօչէտէ օթու-
րուր: Խանէ սահիպը՝ ատէթտէն
օլտուղու իւղրէ հօճանըն կանը-
նա կիտիպ հալ խաթըրը սօր-
տուգտան սօնրա՝ տէր քի:

— Հօճա էֆէնտի, գօյնունուղ-
տաքի նէ՞ տիր:

— Պիր ըխալէ:

— Նէ՞ ըխալէսի:

— Բապուճ ըխալէսի տէրլէր,
կիւղէլ պիր շէյ տիր:

— Նէ՞տէն պահս իտէր:

— Ֆէննի մուհաֆաղատան:

— Աման, նէ՞ կիւղէլ շէյ:

— Էվվէթ, կիւղէլ շէյ տիր:

— Արանըլտա սահաֆլարտա՝
(քիթապճը) մը պուլունուր:

— Խայըր, գաֆաֆլարտա պու-
լունուր:

— Աճապա պիր աղ կէօրէպի-
լըմիլիլ:

— Աման, շիմտիլիք օլուր շէյ
տէյիլ տիր:

— Էյի ամա, պէօյլէ գօյնու-
նուգտա հըֆղ իթմէնիլգտէն նէ՞
մանէա շըղար:

— Պիրատէր, շիմտիլիք գօյ-
նունտա հըֆղ իթմէլ իսէմ, մա-
նէասը գաչար:

(14)

Նէ էֆերսեն՝ աւը պիյերսին

Իխթիյար պիր բէտէր՝ վարի-
տաթընը պիրիճիք օղլունա թէրք
իթմը՝ շ օլուպ, պիր աղ վաղըթ-
տան սօնրա խայըրըղ էվլատ
բէտէրինի գաբուտան տըչարը
գօլար: Պիչարէ իխթիյար սօ-
գաղտա տուրուպ, թօրնունա
տէր քի:

— Եավրում, կիթ հսկի քէպէ-
մի կէթիլ քի եօլ իսթիւնէ սէ-
րնպ տիլէնէիմ:

Տէտէսինի կայէթ սէվմէքտէ
օլան զէքի չօճուգ՝ աղլահարաղ
քէպէյի կէթիլրատիլի վաղըթ բէ-
տէրինէ եագլաշըպ տէր քի: —
Պէօյիւք պապամըն քէպէսինի
կէօթիլըթիյօրըմ քի օթուրուպ
տիլէնսին: լաքին եարըրըը
քէսիպ քէնտին իչիւն սագլա-
մալըսըն:

Բէտէրի թէաճիւպլէ սէպէպի-
նի սօրտուգտա, չօճուգ՝ — Պէն
պէօյիլիւպ սէնի էվտէն գօլ-
տուլումտա՝ պէլքի սանա լաղըմ
օլուր: ճէվապընը վէրիլ:

Չօճուլուն պու սէօղլէրի բէ-
տէրինէ թէէսիլ իտուպ՝ իխթի-

յար պապասընտան ալֆ տիլէ-
տի վէ վէֆաթընա գատար անա
րայէթ ու հիւրմէթ էյլէտի:

(15)

Չօճուգ իյէ քէսեր

Չօճուլուն պիրի բէտէրինէ սիւալ
իթմիչ:

— Պապաճըղըմ, կէօք կիւղէ-
տիլի վաղըթ պէօյիւք պիր ըշըզ օլու-
բօր, աճապա նէտէն տիր:

— Հավատա աղլըրզ օլուր տէ-
իլթէ էօյլէ հեր թարաֆտան շագար:

— Էօյլէ իսէ սէնին տէ հեր կիւն
ղիյատէ աղըրըղըն օլմալը քի պիր մէյ-
խանէտէն պիր մէխանէյէ կէղիպ շարը-
բօրսըն:

(16)

Գարըր գօճա

Գարըր — Պագսանս, կիտէյօրմը-
սըն:

Գօճասը — Էվվէթ, կիտէյօրըմ, նէ՞
վար, պիր շէյ՞ մի լաղըմ:

— Էօյլէ եա՞, շու եօզ, պու
եօզ, հէլէ բէօմիւր հիշ եօզ:

— Պէ գ՞արը, պիր սապահտա
պիր շէյ իսթէմէմ տէսէն օլմա՞զ մը:

— Ճանըմ, իսթէտիրլէրիմի կէ-
թիլմէօրսըն, իսթէմէլգտէմ հալիմիլ
նէրէյէ վարաճապ:

(17)

Խայըր սէօյլէմէգիկն պիրի

Շէհրին պիրինտէ իգամէթ
իթմէքտէ պուլունան պիր զաթ
պիր գաչ սէննէլէր աիկէր պիր
շէհրի կիտիպ՝ հանայի ախտէ-
թինտէ քէնտի գօլշալարընտան
խայըր սէօյլէմէլ եատ օլունան
պիրիսին, թէսաաիւֆ իտէքէք,
«Էկէր պունճա վաղըթտան պի-
րու թերը իթմիլ օլտուլում
խանէ վէ ֆամիլեամ իւղէրինի
խայըրը պիր հալատիա վօքիլ
իսէն՝ հվտէքի բաբաղան գու-
շումու տանա վէրէճէիմ» տիր:

— Էօլմիլ շ բաբաղանը՞ մը վէ-
րէճէքսին պանա:

— Վար, բաբաղանըմ հօլտիւ:

— Էվվէթ, բեատէրինիլին վէ-
ֆաթընտան պիր հաֆթա էվվէլ:

— Ահ, պապամ տա հօլմիլ շ:

— Վալիտէնիլին վէֆաթըն-
տան պիր այ սօնրա:

— Տէմէք վալիտէմ տէ հօլ-
միլ շ:

— Կելինինիլին վէֆաթըն-
տան իւշ այ էվվէլ:

—Վայ, զեվճեմ տէ Եօլտիւ .
—Էվլատարընըն մի թեհտիր
աճըլարընա թեհամիւլ իտեմե-
յուպ . . .

—Այ, Եվլատարըմտա Եօլ-
տիւիեր .

—Խանէնիզին Եանմասընտան
պիր հաթթա Եվվել .

—Տեսեսե՞ Եվիւիզ տախի Եան-
մըշ վե գուրու թօիրագտան
պաշգա պիր շեյեմ գալմամըշ :

—Էվվեթ, վե Եվին արսասը
խե՞ կեճիբախիզինիզ իչիւն՝ աբ-
թըզ Եօլմիւշինիզ զանն իտե-
րեք մահլիւլի կիթմիշ տիր .

—Եահու, պու նե՞ խայրը սեօյ-
լեմեզ ատամ՝ ըմըշըն .

—Այըպամա գօնչու ճըզըմ,
Իսմիւմ «Խոյըր սեօյլեմեզ» օլ-
տուգտան սօնրա, արթըզ պեհ-
տեն խայըըը պիր ճեվապ պեք-
լեմեք քեարի սգըլ մը տըր :

(18)

Մայմուն աչնըրդը

Մայմուն մըսըր պուգտայընտան
գիյատեսիյե հազզ իթտիզինտեն՝
մայմուն սվընա չըզանլար պիր տեւ-
թիյե մըսըր պուգտայը գօյուպ մայ-
մունուն պուլունտուգու ազաճըն ալ-
թընա պուգըր սսվուշուրլար : Մայ-
մուն՝ ազաճաան Էնիպ էլինի տեւթի-
նին տար պուգազընա սօգար վե մը-

պուտան պիր ալուճ ալըր : Հալ պու-
քի նուսրուգուեու կերի շեքիպ չըզա-
րսմազ վե Էօլեճէյինի տե պիլսե՞
աղըլ Էտիպ ալուճուսաթինի պօշաթ-
մազ քի էլինի կերի շեքեպիլսին : Վ-
տի շաղըրըպ պաղըրմազա պաշար
վե ալճըլար կերիպ անը լուլթար-
լար :

(19)

Այաճազըր իյե Պօրճը

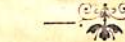
Այաճազըրըն պիրի՝ պօրճ-
լուսունուն խանէսինէ կլտեր .

—Արթըզ պու կիւն շու պի-
ղիմ հիսապը պիթ իրեճէքսինիզ
աէյի՞լ մի .

—Պէ՞ գարտաշ, սէն տէ տա-
յիմա մինասիպեթսիզ պիր վա-
զըթտա կէլերսին :

—Բէք էյի, նե՞ վազըթ կէլե-
յիմ քի մինասիպեթի օլտուն .

—Պչնիւմ պուրատա պուլուն-
մատըզըմ վազըթ . . .

(20)

Պիր Հիյէպալ

Պիր տէթա Աւերիգալընըն
պիրի Էհալիյե իլան իտեր քի,
պէօյիւ ճէք պիր սալօն քիրալա-
լամըշ օլտապ, օրատա քինտի ի-

ճատքերտէսի օլան վե թէաճիւ-
պե շայան թեք թեքերլեքըլի
պիր արազայը Էնշարը ամմէյե
վազ իտեճէք տիր . մէզքիւր ա-
րապա՝ պեկիրսիզ, իսլիմսիզ վե
Էլեքթրիքսիզ օլարագ կիտիպ
կէլէպիլեճէք իմիշ :

Իչպու իլան իւզերինէ՞ մէրա-
գա տիւչէն խընճախընճ ահալի
մէզքիւր սալօնա տօլմուշ . Ամէ-
րիկալը իսէ՞ տուխուլիյե փարա-
լարընը տերճէպ իթտիքսէն վե
սիյահ պեզ իլե Էօրթիւլիւ պիր
շէյ կէթ իրիպ սահնէնին օրթա-
սընա պրագաղտան սօնրա՝
բէրտէնին արգասընտան զայպ
օլտար :

Հազրուն՝ շու թէաճիւպե շա-
յան արապայը կէօրմէք իչիւն
Էրէյիճէ վսգըթ պեքլետիքա՝ն
սօնրա արթըզ թեհամիւլիւ
թիւքէնլալ իչլէրինտեն պիրի
սահնէյե աթլար վե Էօրթիւյի
գալաըրտըզտա նէ՞ կէօրսէլեր
էյի . — Եաբուլարտա շամուր
թաշըր պիր թեքերլեքըլի փօրի-
ֆա արապասը :

(21)

Խասրա իյե Հեֆիւմ

Խասթանըն պիրի՝ կիւնտէն
կիւնէ էյիլեշմէքտէն իշթիհատը

աշըըպ եէյեճէք իսթէր իսէ տէ,
ճէքիմ բուխասթ վէր իէտիզին-
տէն սիւքիւթ իթմէյե մէճպուր
օլտար :

Պիր կիւն Եինէ մէրգուճ սօք-
թու կէլիւպ խասթանըն նապ-
զընա պազտըգտան սօնրա սիւալ
իտեր .

—Տիւնտէն պէրու նաճըլըն .

—Շիւքիւր, էյի իմ, պիր ալ
տեր Էանսըզըզըմ՝ վար . աճա-
պա քիւլպատուր Էէյեիմ՝ մի .

—Սլմալ . . . էյի օլունճայա
գատար Եալէն շօրպատան պաշ-
գա պիր շէյ Էէմէյեճէքսին .
տիւնքիւ թեքթիպ իթտիզիմ
հապը Եաթտու՞ն մը .

—Տօքթօ՞ր, տօլրուսունու ալ-
նախազ իսթէրմիսին, պէն՝ սէ-
նին էլինէ սիւշաիւզիմ կիւնտէն
հապը Եաթտու՞մ :

(22)

Իֆի կիւզել քաշար

Չէհիլի պիր գէնկին մատամ՝ Եազ
մէվսիմիտե հափա թեպտիլի զըմնտա
պիր քեյտե իզամեթ իթտիզի վազըթ,
գօնչուսու պուլունա՞ն պիր քեյլի
գարբըր մէրգուճէյե հօշ կէլտինէ կի-
տեր : Չէհիլի մատամ՝ քէնտի միւ-
ճէզհէրթա տաիր օլանճա վարի-
տաթընը քեյլիւ գարբըրնա կէօս-
թեքիպ հինտ թափուգու կիպի մազ-
րուրանմազա պաշար : Քեյլիւ գա-

ըն՝ պիր չէք մէծէ տերունին տէ էլ մաս
բիւրեղէր, հազու թ վէ բրոյլան թա
թաշարր յա տօնատըրը իւր պիւր վէ
պիւղեղբլբլերի կէօրտի բաէ թէ հայիւր
տէ գալարագ սիւալ իտէր:

— Ա՛հ, նէ՞ կիւղէլ շէյլէր. պուն-
լարը նէ՞ գատար վագը թտան պէրի
սաթըն ալը շըրնըդ տըր:

— Եարըըը վալիտէմտէն միրաս
գալմը շըր, հարըսընը տախի գօ-
ծամ վէրմիշ տիր:

— Շիւպհէտիզ յօգ պահալը շէյլէր
տիր պունրար:

— Է՛վէթ:

— Անէտէ նէ՞ գատար իրատ կէ-
թիբիբլէր:

— Նասը՛ . . . իրատ մը կէթիբ-
սինիէր . . . պիւրսիս, սէնէտէ պիր
իբի տէֆա պէն գույուձձույա պիր
գաշ զուշ վէրիպ պունլարը թէ միզ-
լէթտիրիբիմ:

— Իշթէ պու օլմատը . . . տէմէր
օլույօր քի՛ սիզին պու թաշարընը՛
պէնիմ պապամտան գալմա իբի թաշ-
լարըմա հէշ պէնդէմէզլէր. անլէրտէն
սէնէվի 20—30 լիբա իրատ ալըրըմ:

— Սահի՛ճ մի սէօյլէյօրսընըդ. նէ՞
պիշիմ թաշար տըր քի 20—30 լի-
բա գապանտըրը յօլար սիզէ:

— Իշթէ շու քրմազըն հանընտա
պուլունան տէյիբմէնիմիզին իբի թաշ-
լարը տըր:

Պու կիւղէլ ճէվապ իւզերինէ շէ-
հիրլի մատամ նատիմ գալմըզ վէ
հինտ թաժուգու կիպի զուրուրիէթի
սէօնմիւշ տիր:

ՏԵՆՆԻ ԷՅԼԵՆՃԷ

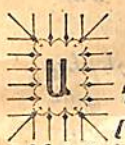

Իքսասրը սասար

Սազ էլինիզէ պիր մըգնատար գար-
շասը, սօլ էլինիզէ տէ պիր սասաթ
ալընըդ. սասաթըն իշլէմէքտէ օլտու զու-
նու հազըրուձտան պիրինին գուլա-
ղընա հագլաշտըրըզ իսպաթ իթտիր-
տէն սօնրա՛ սազ էլինիզէ ալընըզ վէ
մըգնատըզ բարշասընըն իսթիւնէ
գօլուպ թէքրար մէրգուձուձ գուլա-
ղընա հագլաշտըրտըղընգտա՛ սաս-
թըն պու տէֆա իշլէմէմէքտէ օլտու
զունու թաաձիւ պլէ իզրար իթտիրէ-
ճէքսիսիզ: Պատէհուձ եինէ սօլ էլի-
նիզէ ալըպ «էմը իտէրիմ», իշլէմէ-
լիսինա տէյուպ եինէ շախսը մէր-
գուձուձ գուլաղընա կէօթիբաթի-
նիզտէ՛ սասաթըն սիզէ իթաաթ իթ-
տիրինի, հանի իշլէմէքտէ օլտու զու-
նու իսպաթ իտէձէքսիսիզ: Պունուձ
սէպէպի իսէ՛ մըգնատըզըն սասաթը
հէման հարաքէթտէն մէնն իթմէսի
տիր: Եալընըզ, էլտէ մըգնատըզ
պուլունտու զունու հազըրընուձ ֆար-
զընա վարտըրմամագ էլին էլ շա-
րուզլըլըյա սասաթը սազ էլինիզտէն
սօլ էլինիզէ վէ հա սաղտան սօլա
կէօթիբաթիսիսինիզ: Սասաթըն սուր-
մասընա վէ հա իշլէմէսինէ պիր իբի
սանիյէ մէյտան վէրմէք իշիւն տախի
հաղըրուձըն գօնուշուպ անլէրի մէշ-
ղուլ իթմէլիսինիզ:

199-455696

«Այաւնրանկաշա ոշմալը»

Ազ յօգ հալի վագթի եէ-
րինտէ օլուպ՝ պէշ ալթը
սէնէլէրտէն պէրու Ռուձանիատա
սաքին պուլունան Վիշէն աղա
նտընտա պիր զաթ՝ պիր ազ-
շամ միւթատը իւզրէ չարշու-
տան խանէսինէ ալտէթինտէ,
էհլի մատամ Մարիձա՛ նէրտի-
պան պաշընտա անը գարշըլար.
— Եօգարը չըգմա Վիշէնիկ
աղա.
— Նէ՞ վար.
— Ուշագ պէրապէր կէլին տէ՛
պիր թագըմ շէյլէր վար ալա-
սըն.
— Եարըն օլտուձ. շիմաի ազ-
շամ եէմէլի վագթը տըր, պու
գատար աճէլէ՛ մի տիր:
— Քա ճանըմ, նասըլ աղնա-
թայըմ, հէք պու կէճէ իշիւն
լազըմ օլան շէյլէր:
— Սղնայամատըմ.
— Պու ազշամ պիղիմ Վիբ-
թօրուն իամի տիր, միսաֆիբ
կէլէճէք. աղնատըն մը:
— Պէ գուղուձ, իբի Եաշընտա
շօնուղուն իամինէ քի՛մ կէլէճէք.
վաղ կէշ տէ, շու ուշաղա սէօյլէ
եէմէլի հաղըր էթսին.
— Իսթէքտէ իբի այլըզ շօնուզ
օլտուձ, ալաֆրանկայա ուլմալը:
— Պու տէֆատա ուլմալը
օլմա՛զ մը.
— Չըլտըրաը՛ն մը

զա. Ասիկէր, Էֆիմի տուտու,
հաշիի Գարլունու թագըմը պիւ-
թիւն կիւնտիւզտէն հապէր էթ-
տիլէր քի Վիբթօրուն իամինէ
կէլէճէլիլ աշլի.

— Պէ ճանըմ, պէօյլէ շէյլէր
խիթմէզ . . . նէ՛րաշլիլ.

— Սէ՛ մէֆուձուղ սէօլ տիր.
ալունեանըն օպիր ուձունա պիլէ
կիթտէք՝ խիթ թէպրիբի եա-
բարար:

Վիշէն աղա՛ սէօլիւ ուղսթ-
մամագ իշիւն. — Փարզ խտէլիմ
քի էօյլէ օլտուձ. պունու շիմաի՛
մի սէօյլէրլէր:

— Նէ՞ հարայըմ. պէն տէ
պիլմէզ խիթ քի պու կիւն
Սէն-Վիբթօր տըրտէլի. սապահ-
լայըն սէօռ Ֆիլիմէնա կէլաի
սէօյլէտի:

— Հայ սաղլըզ սէլամէթ իլէ
սէօյլէլէլտի.

— Աման Վիշէն աղա. Երեմ-
հայ մարդարէ կիպի՛ օղը սէօյ-
լէմէլէ պաշլամա՛ ալաֆրանկա-
յա ուլմալը. պու տէտիրլէլիմ
ալընմալը տըր: Չայ իշիւն պիր
օզգա Պիւսքի ի ի շիշէ Յունան
դօնիաղը. բնտէ ֆրանքա վէրի-
յօրլար. ալտանըպ տա ալթը ֆը-
րանքա ալմայասըն:

— Եու վէրտիլըն իզ օնօմի տէր-
սի՛տէն ալայը չօգ թէշէքրիւր
պիլմէլ:

— Պէ տիրէմ շայ.

— Չըլտըրաը՛ն մը աշաճաղըզ.

— Բէք թօհաֆ սըն վիչէն ազա . էն ազը եիրմի քիշիտէն զիյատէ առամ կէլէճէք , անճագ էլվէրիր . հէմ արթարա աթըլմազ եա :

— Էօյլէ եա . . . տահա պաշգա .
— Գէօշէտէքի էզաճըտան պիրէր քիլօ իքի տիւրլիւ իքիւրալաճագսըն . տահա կուսթօլու օլմասընը իսթէրսէն՝ պիր շիշէ Գիւրասօ իլէ պիր շիշէ տէ Անիլզէթ ալ :

— Մատամ , Սթանպուլտա պուլունմայօրըզ քի կալաթանըն Մալթէզ սօգալընա կիտուպ պուսըբարըշարրնը ուճուզճա ալալըմ . պուրատա իւչ տէօրթ գաթ զիյատէ ֆիյաթ իսթէրլէր :

— Արթըզ ույտուրաճագսըն . նէ չարէ . պաշա կէլին չէքիլիր : Ալաֆրանկայա ույմալը :

— Պազը վագըթ չէքիլմէյօր , մատամ :
— Սըմարլայաճագ չօգ պիր շէյ գալմատը . պիր օգ գա ճըրիլի կիլասէ . իքի օգ գա էյի էլմա , պիր իքի օգ գա ալվա . 20-30 բօրթու գալ . իքի կալօնտա էյի սիյահ չարապ :

— Օլտու օլաճագ , պիր ճամէտանա տա բագը կէօնտէրէյիմ :

— Բագը իսթէմէզ :

— Ալաֆրանկայա ույտուն տէյի սէօյլէյօրըմ :

— Եօգ , պայազը շէյ օլուր . քիպար սուարէլէրինտէ գօնեաք սիւրիւլիւր : Պիր օգ գա ժանպօն , պիր օգ գա տա սալ

լամի . ամա պունլարը տօլրաթ :

— Ժանպօն սալամիլի նէ՞ եաբաճալըզ :

— Սապահա դարը պիր շէրէզ թագըմը չըգարմա՞վսըն . զաշէր աճ աճընա տուրաճագլար :

— Էօյլէ եա . . .

— Եարըմ տուղինա գութու սարտէլասը , եարըմ տուղինա ըսթագօլ , իւչ օգ կա դատար տա չայ իչիւն տէօրթ քէօշէ քէսիլմիշ շէքէր իսթէրիզ :

Վիչէն աղա ճէվապ վէրմէյիպ նէրտիպանտէն չգմաղա պաշլար

— Նէրէյէ՞ կիտէյօրսըն :

— Եէմէք օտասընա . ուչաա սէօյլէ եէմէյի վէրսին .

— Էյ պու շէյլէրի քի՞մ ալաճագ .

— Քիմ ալըր սա ալսըն :

— Չըլտըրտըն մը վիչէն ազա , միսաֆիրլէր շիմտի նէրէտէ իտէ կէլիրլէր :

— Էյ նէ՞ եաբայըմ , վարասընը վէրէյիմ , պիրինի պօւլ , կիթսին իսթէաիքլէրինի ալսըն կէլսին .

— Քա ճանըմ , սէնտէն պաշգա քի՞մ եաբապիլիր :

— Պէն կիտէրսէմ եարըն սապահա դարը անճագ կէլէպիլիրիմ :

— Նէյէ .

— Պու սըբարըշարընը ալմագ իչիւն թամ պիր կիւն լաղըմ տըր , կէլ վագ կէչ շու սէվտատան տա

եէմէք եէյէլիմ , մատամ , աճըլըգտան պայըլըբօրըմ :

— Էյ աման , վիչէն աղա , էյլէնճէյէ չըգմա . կէլիրլէր սէ օնէ՞ այըպ շէյ օլաճագ :

— Նէյէ՞ այըպ օլաճագ . կէլէն միսաֆիրլէրէ պիրէր թաթըլը իլէ գահվէ իգրամ էտէրսին . իքի եաշընտա շօճուգ իչիւն պու գատար մէսարիֆ իտէր իտէք , իւսթիւմիղէ կիւլէրլէր , աղնատըն մը . էյ պէն իսթէմէմ քի ալէմէ կիլիւնճ օլայըմ , իշթէ սանա սէօլիւն տօլրուսու :

— Պէն չըլտըրաճագ տէյէլիմ . եարըմ սուգտա՞յըզ քի թաթըլը իլէ գահվէ չըգարալըմ :

— Բէք ալէա , մատեմ էօյլէ տիր , եէմէյի եէտիքտէն սօնրա պու ազշամ կէլէճէք միսաֆիրլէրէ խապէր կէօնտէրիքիզ պէնիմ իչիւն տէսին քի՞ պու կիւն պիր քէշտէն թէլէկրաֆ ալմըշ աճէլէթէն օրայա կիլթմիշիմ . պու սէպէպտէն սուարէմիզ եօգտըր :

— Էյի պուլտուն . եարըն ազշամ պուլուրսունլար :

— Սագըն հա՛ , արթըզ եարըն ազշամ իրթէսի ազշամ դարըշտըրմագ լաղըմ տէյիլ :

— Ճանըմ հիշ էօյլէ շէյ օլուրմօն .

— Նիչիւն օլմագ , շիմտի եէմէյիմիղի եէտիքտէն սօնրա պէն

քիւչիւք օտայա չէքիլիրիմ , պիրիսի կէլիրսէ՛ պուրտա եօգտըր տէրսին :

— Ճանըմ , ալէմին կէչտիղի քէօբրիւսինտէն կէչմէլի տէյիլմիլիզ :

— Պէն կէչմէյի վէրիլիմ :

— Էյի ամա , ալաֆրանկայա ույմալը .

— Արթըզ սէն ալֆ իտէրսին մատամ , էքսէրի ալաֆրանկանըն եալընըզ պու կիպի շիրքին հալլէրինի թագլիտ էտիպ ալէմէ կիւլիւնճ օլմամագ իչիւն պէօյլէ ալաֆրանկայա հիշ ույմամալը , տէյուպ՝ Վիչէն աղա խաթմի քիլամ էյլէմիշ վէ տօլրուճա եէմէք օտասընա կիլթմիշ տիր : Մատամ Մարիճա տախի սիւքիլթ իտուպ քէնտի վահի իտտասընտան վագ կէչմիշ տիր :

(25)

Թօփաղ իղի Գանպուր

Թօփալըն պիրի՛ եօլտա պիր գանպուրա թէսատիւֆլէ անը իսթիհայէ ալմագ (մայթապ իթմէք) իչիւն շէօյլէ տէմիշ .

— Եահօն , սըրթընտա թաշըմագտա օլտուղուն սանտըզալ

նէ՞ եէնի հավատիս կէօթիւրի-
յօրսըն .

Գանպուր.— Եէնի հավատիսի
սէն պէտէն էյի պիւմէլիսին .
չիւնքիւ տայիմա էօթէտէ պէ-
րիտէ պօծալանըպ սալլանըրսըն:

(26)

Գօրօնպօս

Ամէրիգայը քէշֆ իտէն մէշ-
հուր Գօլօմպօսս սիւալ իթմիշ-
լէր քի .

— Կէմիլէրին հա՞նկըսը էն
զիյատէ թէհլիքէտէն գուրթուլ-
մուշ սայըլըր .

Գօլօմպօս . — Գարայա չէքի-
լէնլէր :

(27)

Բէհեր իյէ Մախիսիւմ

Պիր բէտէր քէնտի քիւչիւք
մախտումունա .

— Գարլօ, մէքթէպտէ տէրսի-
նէ տէվամ իտէնօրմօսըն .

— Էվվէթ պապածըրբ .

— Քերականը եարը էթտի՞ն
մի .

— Պիթիբոիմ պիլէ :
— Էօյլէ իսէ կէթիբ պազայըմ .
— Նէյլ՞ պազածազօրն . բար-
չասը պիլէ գալմատը :

(28)

Պիր քէօյլիւ

Լէթայիֆչինաս պիր քէօյլիւ-
յէ սօրմուշլար քի . — Սիզին քէօյ-
տէ գա՞շ ազըլսըզ պուլունուր .

— Անը պիլմէ՛ ամա՛ գա՞շ ա-
զըլը պուլունուրդունու սօրար-
սանըզ՝ պիրէր պիրէր սաեապի-
լիբիմ . — տիմիշ :

(29)

Պիր կազեքանընըն իյանը

Ամէրիգա կազէթածըլարըն-
տան պիրի՛ պիր կիւն կազէթա-
սընըն պաշընտա պէօյիւք եազը-
լար իլէ իլան էթմիշ քի . «Ա-
պօնէ օլմազ իսթէյէնլէր եալը-
նըզ ազճէ կէօնտէրմէյէ մէծպուր
օլմայըպ, զէնասթ վէ եախօս
թիճարէթլէրինին մահսուլա-
թընտան տախի կէօնտէրիլիբսէ՛
գապուլ օլունուր :

Պունուն իւզէրինէ՛ պիր կիւն
կազէթա իտարէխանէսինէ պիր
ճէնազէ սանտըզը կէթէրիլէր .
իչինտէ չու բուսուլա վար իտի .
«Իլանընըզը օգուտում, բէք մէմ-
նուն օլտում, սէնասթըմ՝ թա-
պուլթճուլըզ տըր» :

Պիր գաշ կիւն կէշտիքտէն
սօնրա տիկէր պիր սանտըզ կէօն-
տէրիլիպ, պունուն իչինտէ իսէ
պիր գազմա քիւրէք իլէ շու
բուսուլա վար իտի . «Ապօնէ պէ-
տէլինէ մահսուպ տըր . սէնաս-
թըմ մէզարճըլըզ տըր» :

Պաշ մուհարիր պունու օգուր
օգումազ՝ հէման միւրէթթիպ-
լէրին եանընա գօշուպ՝ «Աման,
կազէթանըն պաշընտան իլանը
գալտըրըն, շիմտի նէրէտէ իսէ-
լէր՝ բուրազլար տա կէլիլիլէր . »
տէմիշ :

(31)

Զօճուգ իյէ պէօյիսի վալիսեսի

Զօճուգուն պիրի՛ պէօյիւք վա-
լիտէսինէ սօրմուշ .

— Նիչիւն «հայր մեր» սէօյ-
լէտիղիմիզ վազըթ՝ պիր իքի
հաֆթալըզ եէյէճէմիզ էքմէյի
տիլէմէյիպ եալընըզ «պու կի՛ն-
քինի» տիլէրիզ .

— Զիւնքի պիր իքի հաֆթա-

լըզը պիրտէն իսթէսէք՝ էքմէք-
լէր պայաթլանըր, թազէ օլմազ :

(32)

Զեֆի պիր յօճուգ

Պիր բէտէր քէնտի էվլատընա :

— Օլլում, տայիմա թէրպիյէ-
լի՛ օլմալը վէ սէնտէն պէօյիւք-
լէրէ հիւրմէթ էյլէմէլիսին :

(Օլլու՛ բէտէրինէ քէօշտէ օթու-
րան գայնանասընը կէօսթէրիպ .)

— Էօյլէ իսէ սէն նիչին տայի-
մա պէօյիւք վալիտէմ իլէ գալ-
կա իտէրսին, մատէմ քի սէն-
տէն չօզ պէօյիւք տիր :

(33)

Միյսն

Յէյլէսօֆ Միլտօնա սօրմուշլար
քի . — Գանուն՝ 14 եաշընտա
պուլունան բրէնպէրէ մէէզու-
նիլյէթ վէրիյօր հիւքիւմտար օլ-
մազա, անճազ, մէզքիւր գա-
նուն նիչիւն մէէզունիլյէթ վէր-
մէյօր անլէրէ 14 եաշընտա ի-
քէն էվլէնմէյէ .

Յէյլէսօֆ . — Զիւնքի պիր մէ-

մարիքի խտարէ իթմէք՝ պիւր
գատընա դօմանտա իթմէք, քոն
չօդ գօլայ տըր :

(34)

Սօկրատ

Աթինալընըն պիւրի՝ ֆէյլէսօֆ
Սօկրատա սօրմա շ քի — Պիր ին-
սան էվլէնմէլի՝ մի, էվլէնմէմէ-
լի մի տիր :

Սօկրատ — Ա՛ գուզում, էվլէն-
սէ տէ բիւշման օյաճագ տըր, էվ-
լէնմէպօտէ տէ, ճէվապը վէրմիշ
տիր :

(35)

Իլմի ձօղրաճիյա սերսիւնսէ

Հօճա. — Սէօյլէ պագայրմ, պու
տիւննա նէ՝ իւզէրինտէ տէօն-
մէքտէ տիր :

Շակիրա. — Փարանըն :

(36)

Եֆի անպապար

— Օ՛, պույուրուելար, պիրա-
տեր, նէ պախթըլը ի՛նչոնիւ :

Թաամ վագթը կեցտինիւ. գայըն
վալխոնիւ սիւլի սեվեր ի՛նչ :

— Ա՛ման, պիրատեր, պու էֆ-
քեարընըզը թասիհ իտինիւ. գա-
յըն վալխոնիւ տամատարընը
սեվմիշ օլսալար իտի, գըլլարը-
նը անլերին պաշընա պելա չը-
գարմազար իտի :

(37)

ՅԱՅԻՏԷԼԻ ՆԱՍԻՀԱԹ

Գրուըզը Թրուք

Եսպ վէ գըշ վագըթլարընտա սօֆ-
րանըզտան գըրմըզը թրուք պուրու-
տուրմագ իսթերսէնիզ՝ շու թերթի-
պի իճրա իթմէլիսինիզ : Գըրմըզը
թրուք թօհուսուսու (թագէ օլմագ
շարթ տըր) 24 սաթ սու իշինտէ
պրագտըգտան սօնրա՝ եաշ հալինտէ
պիր քէսէ իշինէ տօլտուրուպ կիւնէ-
շին գարըսընտա սամալը : 24 սա-
թտան թօհուսուսու ֆըշգըրաճագ .
իմտի՝ կիւպրէ իլէ էյիճէ գարըշմըշ
թօփրաղը պիր սանտըղա տօլտուրուպ՝
օ ֆըշգըրմըշ թօհուսուսու էքինիզ վէ
արատա պիր սուգ սու իլէ սուլայը-
նըզ : Այ վագըթման թրուքլար քիւ-
շիք սօղան գատար պէօյիւյէճէք վէ
աֆիյէթ իտէպիլէճէքսինիզ : Պու թեր-
թիպ եսպ մէվլիմինէ մախսուս տըր :
Կէլէլիմ գըշ մէվիմինէ : Պիր ֆըշը-

յը տէսթերէ իլէ օրթասընտան իբի-
յէ պէօլմէլի, պիր գըրմընըն իշինէ
էյիճէ գարըշմըրմըշ կիւպրէլի թօփ
րագ տօլտուրմալը, թօհուսուսու է-
քինիզ, ֆըշընըն տիկէր գըրմընը օ-
նա գարագ էտիպ մուհաֆաղալը պիր
գաթօյա (մահղէն) գօյուսուպ, հէր
կիւն սուլամալը սուգ սու իլէ : 5-6
կիւնտէն թրուքլար հասըլ օլուր :

Թօփրագա գարըշմըրմըն կիւպրէ
կանիճէ օլմաղսա՝ գըրմըզը թրուքու-
տա կէօրէմէգսինիզ :

(38)

Գասըն սօֆթօրյար զիյալէրի

Գատըն ճինսինին գանն օլընտըղը
կիպի գալիֆ ճինս օլմատըղընը Ամէ-
րիգա գատընլարը իսպաթ իտիյօրլար :
Եկէր Ամէրիգա գատընլարընը հէր
կիւն նաղարը տիգգաթա արզ էյլէ-
տիրէրի զարիպ շէլլերէ գարըն եինէ
գատընլար պիր մէօլէք վէ սենասթ-
տա ֆէվգէլատէ տերէճէլէ վասըլ օ-
լամաղլար տէնէճէք օլուրսա՝ պու՝
արթըգ գատընլըղը աշըգտան աշըղա
գարագ քեարանէ մուհաքէմէ իթմէք
տիմէք օլուր :

Ամէրիգա գատընլարը՝ քի կիւնտէն
կիւնէ մագհարը րէվաճ վէ թերագըր
օլմագտա օլան ֆէմինիսթիք ֆիբրի-
նի էն էվվէլ օրթայա գօյան պուլար :

տըր, հէր խուսուստա էրքէրլէրլէ
միւսապէգա իտէպիլէճէքլէրինի ֆի-
լիյաթիա իսպաթա չալըշըյօրլար :
Իշթէ պու գապիլտէն օլարագ ափի-
րէն պիր նիւմայիշ տահա իճրա էյ-
լէմիշլէր տիր :

Շէօյլէ քի, ֆիլասէլֆիատա պիր
ղիյաֆէթ թերթիպ օլընմըշ, վէ պու
զիյաֆէթէ իշթիրաք իտէնլէր՝ եալը-
նըզ հէրիմլիք թահսիլիլէ մէշղուլ օ-
լան գատընլար վէ կէնճ գըլլարտան
իպարէթ օլտըղը կիպի, զիյաֆէթին
քեաֆֆէի թերթիպաթը՝ ֆէննը թէ-
պապէթի իսթար իտէճէք պիր սու-
րէթտէ իմիշ : Տուվարլար սըրլէթլէր-
լէ տօնասըլմըշ, սուֆրայա՝ գանըն
տամարլարտա սուրէթը ճէրէյանընը
կէօսթերէճէք պիր թարղտա գըրմը-
ղը վէ մէնէքշէ րէնկինտէ գարանֆիլ
լէր վէ շիշէք շէլէնլէրի վագ իտիլ-
միշ, թաամ լիսթալարը թէլոսպօրլա
պէօյիտիլմիշ, միգրօպ րէսմլէրիլէ
թէկինն օլընմըշ, չաթալ, պուչագ,
գաշըգ կէրինն նէշթէր, օթօթի պը-
չաղը, դըսգաճ կիպի ճէրահըղա ախտ
ալէաթ վէ էտէվաթ գուլլանլըղը
տըր :

Օթօթի իլէ իսրաճ օլընան վիւ-
ճուտըն պաղը ալէաթը շէրլինտէ
տօնտուրմալար, ճիյէր շէրլինտէ
աղաճ շիշէքլէրի, վանէլիալը պէյին,
վէ սաիր պու կիպի իքրալար ւըն-
մըշ արը :

(39)

Պիր Եսարանագ

Քէօյտէ ֆարիր գահվէճինին պիրի բէնչէրէնին գրբբգ պիր ճամբ եւրին... Եւ ընհատ եարբըտըրմը իտի. եարամագըն պիրի բեհհատը երբթըպ վէ պաշընը իւէրի սօգուպ. «Պապալըբ սաամ զաճ տրրո» տէյու սիւալ իթաիբաէ, գահվէճի՛ շարկընըն պաշըն» պիր թօգամ էնտիրիպ, «Իշթէ շիմտի պիր վուրսու» տէմիշ :

(40)

Պերպեր իւն Միւշքերի

Հաղբընհիվապ պիր զամ՝ պիր կիւն թրաշ օլտուղու վագբթ ուստուրա քեօր օլտուղունտան գըլրանըպ տուրուր ըմըշ :

Պերպեր. — Նե՛ գըլրանըյօրսըն ճանըմ, ուստուրամ սաֆի շնլըք տիր — տէյիննէ՛ «էվվէթ, օնուն իչիւն կեօղիւմտէն ամեշ ֆըրլայօր» տէմիշ :

(41)

Պիր քաշրաղբ

Թաշարընըն պիրի՛ քենտի գալըրըրա պերապեր սօգալա չըգմաղտան հաղլ իթմիյուպ, տայիմա պերեթր պեհհանէ իւն գարբսընըն պու խոստուսա տայիր իթ.

տիլի թե ըյիֆաթընը բեատ իտեթ իմիշ : Իշթէ պու գապիւտէն օլարապ սօն տեֆա գարըսը բենտիսինն շեօյն տէմիշ :

— Պա՛գ, եհնի գօմշուժուպ նեքիպար, նե՛ սղըլըր ատամ տըր. եիրմի սենիլեր եվի իմիշեր, տայիմա գարըսըրա պերապեր կեչմիյն չըգար ըմըշ :

— Հեյ չօճուխ, օնուն սեպեպիլի սեն պիլիեօն մու. եօլտա կետերքէն ալաճախըրաբը եախասընա սարըրմասըն տէյի գարըսընը պերապեր կեղտիրիյօր, չօխ շիւքիւր, պեհնիմ պօրճում եօխ քի՛ պաճըլը պերապեր կեղտիրեյիմ :

(42)

ՏԵՆՆԻ ԷՅԼԷՆՃԷ

Սուեռն եօգար յըգնասը

Պիր չուգօր թապապ իչինէ պիր աղ ատի սու տօլտուրուն. պատէհու պիր սու գատէհին պաշ աշապա թութարապ՝ իչինէ պիր աղ բեաղըտ թութուշտուրըն. (գատէհին գուրու օլմասընա տիգգամ իթմէլի քի՛ չամլամասըն) քեաղըտըն եանմասը պիթէր պիթմէգ՝ հէման օ գատէհի պաշ աշապա (չէքիլտէ կեօրիւնտիլի կիպի) թապապատրի սուեռն իւղէրի՛նէ գօլտուղունտու գատ՝ մէգրիւր սուեռն գատէհին իչինէ թափրանմասընը կեօրեճէքսիւիպ :

(42)

ՍԻՒԱԼ — ՃԷՎ Ա Պ

Տօսթլուգ նե՛ տիր. — Տօսթլուգ էօյլէ պիր ֆիտան տըր քի՛ եաղ մէվիմիլինն էն գուրապ վագթընտա պիլէ եէշիլ վէ թապէ գալըր :

Տիւնեատէ պիր չօգ տօսթա մալիք օլմապ իչիւն նե՛ եարմալը :

— Հէր շէյ իչիւն «միւմրիւն տիր, » վէ հէր ատամա «հաղգըն վար, » տէմէլի տիր :

Պալօ նե՛ տիր. — Մուհապպէթ բանայըրը : Աշըգտաշըբ մուգալէլէնամէլէրի օրատա իմլալանըր :

Գատըն նե՛ տիր. — Բէօյլիւյէ վարտըգտա՝ եարտըմճը, էսնաֆա վարըրոս՝ աղըրճա եիւր, պէնկինէ վարըրոս՝ պէլա տըր :

Տիւնեատէ չօգ սէվիլմէյէն շէյ նե՛ տիր.

— Ձիրքինլիք վէ գօգօլլուգ՝ էր եախօտ կեճ բաղը շիշէլէրինին խալիֆէլէրի քիմլէ՛ր օլաճաղ :

— Իլաճ շիշէլէրի :

(43)

Ասիլ պիր հաֆիւ

Ալճէրիանըն շէյլի թէնտի հիւքմիւ թաշթընտա պուլունան օն իքի աշիրէթլէրտէն պիրիսինն հաքիմիլինն կայէթ հաղլը սուրէթտէ տալալար քէսմէքտէ օլտուղունտու իշիտուպ, պու իշի շախսէն թաստիք իթմէք արգուսըլլա հաքիմի մէրգուժուն պուլունտուղու շէհրէ կիթմէք իչիւն ամթա պիլիպ եօլա չըգար :

Շէհրին գարուսընա վասըլ օլտուգտա, օլատա օթուրան պիր թօրալ ֆաքիր՝ շէյլի ճիւգպէսինին էթէյինտէն թութուպ սատաղա իսթէր Շէյլի՛ հէման պիր գաշ զրուշ սատաղա վէրիլ իսէտէ՛ ֆաքիր՝ մէրգուժուն էթէյինի էլինտէն պրագմաղ :

Շէյլի. — Եսհու, տիլէտիլինի իշթէ վէրտիմ, տահա նե՛ իսթէյօրսըն պէնտէն :

Փարիլ. — Էվվէթ, ալտըմ, անճաղ, գանուն սիլի մէճպուր իտէր սատաղատան մաատա պիրատէրինէ տէ իմտատա եէթիլմէք :

— Բէք ալէա, պէնտէն նե՛ կէօնա իմտատ պէքլէրսին : — Պուլունտուղում չու միւտահէշ հալիմտէն սիլ պէնի գուրթարապիլիլինիլ : Պաղընըլ, (4

ինսանլարըն, պարկիրըէրին, դա
թըրլարըն վէ տէվէլէրն անագ
լարը ալթընտա չիննէն մէք թէհ-
լիքէ սինտէ պուլունու յորըմ:

— Սիդի նասըլ դուրթարա-
պիլլըրիմ:

— Պէնի աթընըլըն թէքքի-
սինէ (արգասընա) ալըպ շէհրին
չարչուսընա դատար կէօթիւր-
մէլիսինիլ:

«Բէք ալէա օլուր» տէյուպ
չէյի էյիլիլիբ վէ մէրգամու ա-
թընըն թէքքիսինէ ալըպ չար-
չըյա վարտըգտա սիւալ լտէր:

— Պուրատա մը ինէճէքսինիլ
— Էվլէթ:

— Էօյլէ իտէ պույուրուն:

— Սիդ պույուրուն:

— Նասըլ... պէն մի պույու-
րայըմ:

— Էվլէթ:

— Նիչիւն:

— Աթը պանա թէսլիմ իթ-
մէք իչիւն:

— Աթը սիդէ մի թէսլիմ ի-
տէյիմ:

— Էվլէթ, չիւնքիւ պու աթ
պէնիմ տիր: պիլլէյօրտունու
քի շէհրիմիլին հարիմի տատ-
լէթէրվէր պիբ դաթ օլուպ է-
կէր անա միւրաճաթ իտէր ի-
տէք պէնիմ իչիւն մէնֆաթ-
լը սուրէթտէ պիբ հիւքմ վէ-
րէճէք տիր:

— Չանն իթմէմ քի էօյլէ պիբ
հիւքմ վէրսին: չիւնքիւ աթ
պէնիմ տիր:

— Էյի ամա, հարիմ սիդին
պիբ չիֆթ սաղ անագլարա, պէ-

նիմ իտէ պիբ չիֆթ էլըր պիւյ-
րիւ անագլարա մալիք օլու-
դու մուզու կէօրիւպ շէրաթը
պանա մէնֆաթլը սուրէթտէ
քէսէճէք վէ աթա պանա վէր-
տիրէճէք տիր:

— Էկէր հէր կէօրտիւղիւ տա-
վալարա պու կիպի հիւքմ վէր-
մէքտէ իտէ աթիլ պիբ հարիմ
տէյիլ իմիչ:

— Թէքքիւպէսի կէօյէ շէքիլ-
մէմիչ էա, անըն առալէթ շինա ս
պիբ հարիմ օլուդունու թատ-
տէք իթմէք իչիւն կէլ կիտէ-
լիմ քէնտիսինէ միւրաճաթ ի-
տէլիմ:

«Էվլէթ, կիտէլիմ» տէյուպ,
տօղրուճա հարիմին պուլունու-
ղու մէհ քէմէսինէ կիթալիէր:

Հարիմ քիւրսիւսինտէ օթուր
մուչ, ալէնի սուրէթտէ մուհա-
քէմէ իթմէքտէ իտի: Եվլէթը
մէղքիւրտէ շէյիսին վէ թօփալըն
տալասընտան պաչգա իքի տա-
վա վար իտի: Պիրինճիսի պիբ
մէքթէպլի իլէ չիֆթճիսին տա-
վասը օլուպ, մէսէլէ պիբ գա-
տընըն իւղէրինտէ իտի: հէր ի-
քի թարաֆը քարը իթմէքտէ
իտի քի գատըն քէնտ սինէ ա-
յիւ տիր, գատըն իտէ աճալ ալ-
լընը աչմալ վէ հոնկըսընըն
օլուդունու իգրար իթմէյօր ի-
տի:

Հարիմ թարաֆէյն միւտա-
ֆապարընը իթիմա իյլէտիք-
տէն սօնրա շէօյլէ տէտի:

— Գատընը պուրայա պրազըպ
չարըն կէլինիլ ճէվապը ալը-
նըլ:

Պուսուն իւղէրինէ մէքթէպլի
իլէ չիֆթճի հարիմի սէլամա-
յըպ մահքէմէտէն չըգալար:

Իքինճիսի պիբ գասապ իլէ
պիբ եաղճը տալասը օլուպ, գա-
սապ պաչտան անալա գատար
գան իլէ, եաղճը տալիս եաղ ի-
լէ միւլէմմա պուլունու յորըլար ի
տի:

Գատապ.— Պէնտէնիլ եաղ ալ-
մագ իչիւն պու առաւըն տիւք-
եանընա կիթալիմ վէ քէսէմի
գուչալըմըն արասընտան չը-
գարըպ քարայը վէրէճէլիմ վա-
ղըթ պօյնուճա սարըլըպ քէսէ-
յի պէնիմ տիր տէյէրէք էլիմ-
տէն ալմագ իթմէտի: Իչիթէ պու-
նուն իչիւն գալիա իտուպ հու-
ղուրունուղա կէլալիք:

Եաղճը.— Պու առաւ եաղ ալ-
մագ իչիւն տիւքեանընա կէլալի
չիչէի սուլուրտու դումա պանա
պիբ ալթուն պօղմագ թէքքի
իթալի: թամամ քի քէսէյի չը-
գարմը շըթըմ գօյնուճա, հէ-
ման էլիմտէն գարաթ վէ գաչաթ-
մէճպուր օլուպ պուրայա գա-
տար քէնտիսինի գօլալամալա:
Փարա պէնիմ տիր, գասապըն
սէօղէրի եալան տըր: Հարիմ
հէր իքի թարաֆը թէքքար ի-
թիմալապ իթալի իտէ տէ անկեր
քէնտի իտտաալարընտա սապիթ
գալտըլար: օ վագըթ «Փարայը
պուրտա պրազընըլ վէ եարըն
կէլինիլ» տէյու էմր իթալի Գա-
սապ քէսէյի թէսլիմ իթալիք-
տէն սօնրա հէր իքիսիտէ մահ-
քէմէտէն չըգալար:

Սըրա կէլալի շէյիս իլէ թօփալա:

Շէյիս.— Եա հարիմ, պէնտէ-
նիլ մալ ալմագ իչիւն ուղագ
պիբ մահալալն պու շէհրէ կէ-
լիյօրըմ: գալէ գաբուսընտա
պու թօփալ պանա ըասթ կէլալի:
Էվլէլա պիբ սատագա իթմէտի
վէ սօնրա ըճա իթալի քի քէն-
տիսինի աթըմըն թէքքիսինէ ա-
լըպ չարչույա գատար կէլիքէ-
յիմ պէն տէ ըաղի օլուպ: ան-
ճագ, չարչըյա վարտըլըմըլտա
աթտան աչաղա ինմէք իթմէմէ-
տի: «ալէ պէնիմ մալիմ տիր»
տէյէրէք:

Թօբալ.— Եա աթիլ հարիմ,
թօբալ օլուդում սէպէպիլլէ ա-
թըմա պինմիչ չարչույա կէլալի-
ղիմ վագըթ պու առաւը կէօր-
տիւմ քի եօլուն իւղէրինտէ եա
ըլ էօլիլ շ պիբ հալտէ եաթը-
յօր: մէրհա լէթ իթալիմ, քէն-
տիսինի աթըմըն թէքքիսինէ
ալըպ չարչույա գատար կէլիք-
տիմ իտէ տէ, աթտան ինմէք
իթմէմէյուպ, պիլաքիս անը է-
լէմտէն տալի ալմագ իթմէտի:
Հարիմ հէր իքի թարաֆը
թէքքար իթիմալապ իթալի քտէն
սօնրա «Աթը պուրտա պրազըն
վէ եարըն կէլինիլ» քիսինի
վէրտի:

Շէյիս իլէ թօփալ տալի մահ-
քէմէտէն չըգալար:

Իթիմիսի կիւնիւ մահքէմէ տա-
լունուտա իընճալընճ ահալի
սուլմուչ հարիմին վէրէճէի հիւք
մէ միւնթաղըր իտիլիս:
Էվլէլա մէքթէպլի իլէ չիֆթ-
ճի իչիւրի չարչըլուլար:

Հաքիմ՝ մեքթիպլիյե — Այլ գարընը վե իշինե կիթ — տե-տիքտե՛ն սօնրա՛ վարտիյանլարա տե՛օնիւպ, «չիֆթճիյե էլլի տեյ-նէք վուրունուզ» տէյու էմր իթտի: Իշպու հիւքմ տագըդա-սընտա իճրա օլունտուդտան սօնրա Գաուապ իլե Եաղճը մահքե-մէյե չաղըըլտըլար:

Հաքիմ:— Իսասայ, ա՛յ շու փա-րանը վե իշինե կիթ: սիլտե վարտիյանլար, Եաղճըյա էլլի տեյնէք վուրունուզ:

Իշպու հիւքմ տախի հեման իճրա օլունտու:

Շէյխ իլե թօփալ իշեբի չաղ-ըըլտըլար:

Հաքիմ (շէյխե) — Եիքմի պար-կիր իշինտե աթընըը թանը-յապիլիբիսինիլ:

Շէյխ. — Էվլեթ:

Հաքիմ. (թօփալ) — Սիլ տե թանըյապիլիբիսինիլ:

Թօփալ. — Շիւպհեսիլ:

Հաքիմ. — Սիլ պե՛նիմէ կեյիլիլ, տեյուպ շէյխ իլե ախըրա կիր-տիքտե՛ մեթգում 20 պարկիրլե-բին իշինաե՛ն քենտի աթընը թանըտը:

Հաքիմ. — Բեք ալեա, սիլ մեհ-քեմե սալօնընա կիտին վե թօ-բալը պուրայա կե՛օնտեբին:

Շէյխ՝ իշպու էմրի իճրա իթ-տի: Տիլե՛նճի թօփալ այաղըյա միւմքիւն օլտուղու գատար գօ-շարագ ախըրա կիրտի վե Եանըլ-մայըպ էլիլի աթըն իւզեբինե գօյտու:

Հաքիմ. — Բեք ալեա, սիլ տե

մեհքեմե սալօնընա կիտիպ պա-նա պեքեյիլիլ:

Պեշ տագըդա սօնրա հաքիմ քենտի քիւրիսինտե օթուրուպ շու հիւքմիւ վեբտի:

(Շէյխե խիթապե՛ն) — Աթ սի-ղին տիր, ալըպ կիտեպիլիբի-նիլ, (վարտիյանլարա) սիլ տե էլլի տեյնէք վուրունուզ շու թօ-փալա:

Իշպու հիւքմ տախի իճրա օ-լունտու:

Ազշամ օլուպ, հաքիմ խանէսինե վարտըգտա՛ շէյխի օրատա պուրուպ ա՛նա սիւալ էյլէտի. — Նասըլ, վեթ-տիղիմ հիւքմտե՛ն մեճնու՛ն գալմա-տընը՞զ մը:

— Պիլաբիտ չօգ մեճնու՛նըմ, Եա-լընըզ շունու ազնամագ իսթէրիմ քի, աթ պենիմ օլտուղումա նասըլ գանատթ հասըլ իթտինիլ. շիւպ-հեսիլ տիկեր իքի տափալարա տախի ատիլանե հիւքմ վեբմիշ օլաճագ-սընըզ: Պեն՝ թաճիր օլմայուպ՝ Ալ-ճէրիանըն շէյխիյիմ. պեյեկընաս հագգընըպ տա տեվերան իտեն ա-տիլանե հարաքեթինիլ թաստիգ իթ-մեք իշին թեպտիլի գըյաֆեթ օլա-գագ պուրայա կելմիշիմ տիր:

Հաքիմ պու սեօղլերի իշիթիր ի-շիթմէզ տիւչարը հէյեճան օլուպ, քենտի սահապը օլան շէյխի թեվա-ղու իլե սելամլատը վե ա՛նըն էլինի պուս էյլէտիքտե՛ն սօնրա շու ճէվա-պը վեբտի:

— Էֆենտիմ, շիւպհեսիլ տըգ-

գաթ իթտինիլ քի իւչ տափալարա սեպեպիյեթ վեբեն նեսեյլերի Եա-նըմտա սագլատըմ:

— Էվլեթ:

— Սապահլայըն էրքեն գատընը չաղըըլպ, մերգումէյե էմր իթտիմ քի Եաղը հօգկամա միւրէքեպ տօլ-հուրսուն. աճէլիյաթը մեպքիրու Եիւզ տեֆա իճրա իթմիշ կիպի հօգ-կայը ալտը թեմիլէտի վե միւրէքե-պի տօլտուրտուգտան սօնրա թեքրար թեմիլէտի, էօյլէ քի՛ պիր մեթթեպ-լի դարըսը օլտուղունու իսպաթ իթ-տի:

— Բեք ալեա, բարա մեսէլէսինի նասըլ հալլ իթտինիլ:

— Գասապտան ալտըըմ քեսէյի սու իլե տօլու պիր գատէհ իշինե պրագտըմ, էկեր Եաղճընըն օլայրտը՝ ա՛նըն էլլերինին Եօզշամասընտան Եաղը օլաճագ վե սու Եաղլանաճագ իտի, հալ պու քի սուԵուն իւզերին-տե Եաղտան հիշ պիր էսեր կեօրին մէտի, պինաէն ալէյհ, բարա գա-սապըն իտի:

— Բեք կիլղէլ. էյ շու պիղիմ աթըն մէսէլէսի նասըլ օլտու:

— Օ պահսը տիկեր տիր:

— Զանըմ, թօբալ՝ աթը թանը-յամատը:

— Պիլաբիտ էլլէ գօյմուշ կիպի թանըտը:

— Աճայիլպ... էյ սիլ նետէ՛ն աղնատընը քի օնուն տէյիլ տիր:

— Սիլին իքինիլի ախըրա չաղըր-

տըմ իսէ՛ աթը թանըտըընըը աղ-նամագ իշինե տէյիլ, պիլաքիտ աթըն սիգի թանըյապիլմէսինի թաստիք իթմէք իշինե իտի: Սիլ օնա Եանաշ-տըընըգտա՛ հայվան պաշընը չէվիր-տի վե գուլագլարընը արգասընա տօղ-րու կեթիլիբիւպ մեճնու՛նիյեթ կեօս-լէնտի. Փագաթ, թօբալ ախրա կէլտի իսէ՛ աթ իւրքտու վե պաշրա-ալ թեփինմէյե:

Շէյխ՝ պիր աղ տիւշինտիլքտեն սօնրա շէօյլէ տետի:

— Հագիգաթեն ագըլ պիր հա-քիմ իմիշսինիլ. հայիլ օլտուղում պու մէսեթ՝ Եանի շէյխլէ՛ք՝ սիգէ, սիլին մէսեթինիլ օլան հաքիմիք տե պա-նա Եաղըըլը ըմըշ տեսէմ միւպալա-յա իթմիշ օլմամ. Փագաթ գօրդա-րըմ քի՛ հաքիմիքտե պեն սիլին Եե-րինիլի թուլթամայաճաղըմ —, տե-յուպ աթընա պինէր վե իգամէթ-կիսահընա կիտեր:

(44)

Իֆի Մայրապեջեր

Գիլիսէնին պիրինտե, պիր սաղաւստ կիւնիւ պիր գաշ Ե-պիսկոպոս վե վարդապետլէր հա-ղըր պուլունմագտա իտիլէր. ի-քի մայրապետ պիրպիրիյէ սեօյ-լէշէրէք:

—Ահ, նէ տուա սէօյլէյէճէի-
մի, նէ տիւէք իտէճէիմի պիւս-
պիւթիւն շաշրթում, հէյ գըզ-
գարտաչ. պու նէ՞ գատար վար-
գապետ, պու նէ՞ գատար տիրա-
ցու.

—Տէտիղին սահիհ տիր, է-
սամկէլ մայրապետ, սանըրօըն
քի շէօյլէ արքայութիւնըն թա՛
օրթասընտայըլ:

Ետղընլարընտա պուլունան
վէլէտիզնանըն պիւրի ետվաշճա-
ճըզ. —Աճէլէ իթմէյլ մայրա-
պետէր, արքայութիւնա կէտէր-
սէնիզ, օրատա պուգատար վար-
գապետ պուլամաշընըզ, պիւմիշ
օլուն. » տէտի:

(45)

Պիր հազրոճեվապ

Պիր մէճլիտտէ, հազըրճէվա-
պըն պիրինէ սօրմուշլար քի՛
—Յիտուս յարութիւն ալար
իսէ կն էվվէլ քիմէ՞ կէօրիւն-
տիւ.

Հազըրճէվապ —Գատընլարա
—Նէ՞ սէպէպլէ անլէրէ կէօ-
րիւնիյօր.

—Չիւնքի պիր հավատիսի է-
հալիյէ շարըճադ իլան իթմէք՛
գատընլարա վէրիմիշ տիր.

(46)

Սեշաւլաւագ ուսույի

Ճէնուպի Օվկեանիա տտալար
ահալիսի պիր տօթու.նու սէ-
լամլամագ իշիւն՝ անըն պաշըն-
տան աշաղա պիր թէսթի սու-
պօշալթըրը՛րը: Մէմալիքի մշգ-
քիւրտէ տէրէճէի հարարէթ
կայէթ շիտտէթլի օլտուղուն-
տան, իշպու սօշուգ ու պան-
եօսուշլա պիրիպիրլէրնի սէլամ-
լամագ չօգ մագպուլա կէչէր
իմիշ:

Աֆրիգանըն պիր գաչ գապի-
լէլէրի սէլամլամագ իշիւն պի-
րիպիրլէրինն շարբլարընա պիւ-
րիւնիւրլէր վէ գօնուշմալարը
իթամ պուլապ միւֆարէգաթ
լտէճէրլէրի վագըթ եինէ քէն-
տի շարբլարընա պիւրիւնիւրլէր
իմիշ:

Ճարօնտա ահուպպայը սէ-
լամլամագ իշիւն հէման էլիլիպ
տեադ գապլարը չըգարմագ ու-
սուլի էլան տէվամ իթմէքա՛
տիր:

Ալսարալիանըն եէրլի էհա-
լիսի՝ սէլամ՝ նիշանէսի օլարագ.
գարշըլաարըը ահպապընա տի-
լինի կէօթէրի իմիշ:

Արապիսթանըն պիր գաչ գա-
պիլէ խալը՛ եանաղընը մու-

խաթ խպինին եանաղընա սի-
րիւշարձարմէրլէ անը սէլամլա-
մըլ օլայօր:

Կօնտ գապիլէսի՛ պիրիպիրլէ-
րինն գուլագլարընը թաթար-
լարը՛մըլ:

Գութպը շմալինին եէրլիէ-
րի իսէ՛ ահպապընը սէլամլամագ
իշիւն պրուհուհը օխշարլարըմըլ:

(47)

Իրի հաշիվաւար սերսիւնէ

Հօճա. —Միսիլէր, բառա-
լարըճը գուշարըն խիմլէրինի
էօյրէնտիք. շիմտի սըրա կէլ-
տի ինսանա ֆայիտէսի օլան
գուշարը թանրմագ:

Նահիրաանտէն պիրի —Պէն
անը գաթէն պիրիբիմ:

—Նասըլ, պիլիբիսի՛ն, էօյ-
լէ իսէ սէօյլէ պագալըմ, ֆայի-
տէլի գուշար հա՛նկրլարըտըր.

—Վէպապ օլապ սօֆրայա կէ-
թիրէնլէրին քեաֆֆէսի տէ ֆա-
յիտէլի տիր:

(48)

Իֆի սիլեհնիլեր

Պիր կիւն իբի տիլէնծիլէր պիր
խանէ գարուսսունու էլէ ալրլար:

Խանէ սահպէսի գաալն. գարու-
յու աշըպ. —Իւղերիմտէ եալընըզ պիր

պէշ բարալլէ գար, իբիլիպտէն հան-
կը՛օընա վերէյիմ. —տէյու սիւայ ի-
տէր.

—Պէն իթէմէմ, արգատաշըճա
վէր:

—Աֆերին. շիմտի աղնաարմ քի
ֆայիլէթլի պիր առամ ըմըշըն:

—Մատամ, ֆայիլէթլիմտէն տէ-
յիլ տիր քի սէօյլէյօրըմ. մէվէքէթէ
կիտէճէիմ տէ՛ միւշթերիլէրիմի պու-
նա տէվր ու թէպիլիմ իթմէք իշիւն
պէրապէրիմտէ կէզտիրիյօրըմ:

(49)

Սաւեհրուն պիր յօպան

Պիր Աւագ հինգշարթի կէճէսի
ույգուտա պուլունան պիր չօպանա
խապէր վերիլէր քի՛ խրիսթիան օ-
լանըն պրօճու տըր օ կէճէ քիլիսէյէ
կիտուպ՝ եահուալէրտէն թութուլ-
մուշ օլան Սահապըմըզ քրիստոսուն
իւլաս օլմուը իշիւն տուվա իթմէք:
շօպան՝ պուսու իշիթիր իշիթմէզ հէ-
ման գալըպ գօշարագ քիլիսէյէ կի-
տէր, աղաեարագ տուվա իտէր, վէ
իւշ կիւն սօնրա քրիստոսուն Յարու-
թիւն ալմըլ օլաուղունու իշիթիպ
մէմնուն օլուր:

Իրթէսի սէնէ եինէ լաց կէճէսիս-
տէ մէրգում չօպանա խապէր վերիլ-
լէր քի, քիլիսէյէ կիթմէլի, զերա լաց
կէճէսի տիր, վէ քրիստոս՝ եահու-
ալէրտէն թութուլմուշ տըր:

Օ վագրթ սափտերուն չօպան՝ շէօյլէ սիւալ խտեր .

— Պու տէտիղինիդ Քրիստոս կէ.էն սէնէ ես հուտիլէրտէն թու թու լուռ զան տէյիլ մի տիր :

— Էվվէթ . էվվէթ , բէնտիսի տիր :

— Էօյլէ իտէ կիթմէմ . գարտա՛շ , շօճու գ կիպի հէր սէնէ վարըպ թու թու լուռնն նէ՞ եէրի վար . տէյուպ եօրկանը պաշընա շէքմիշ տիր :

(50)

Շիշէ սերունիսէս սիւտպիոյ անքիշօսիւմէֆ

Պիր շիշէնին իշինէ իբի իւշ բարչա բէսիւր գօյտու գտան սօնրա՛ թէ միդ ոու իլէ տօլտուրմալը վէ անըն աղղընս սիւպիլին սօղանընը եէրլէշ տիրմէյի տիր . պատէհու շիշէյի 5-6 հաֆթա գատար սէրին վէ գարանլըգ պիր մահայէ գօյմալը : Սօլանըն բէօրլէրի շիշէնին ալթընա գատար ուզանտըգտա՛ տէրէճէ պէ տէրէճէ բշըրա ալըշալըմալը : Տիգգաթ իթ մէլի բի շիշէ տայիմա սու իլէ տօլու օլտուն , վէ սուլուն գօգմամալը իշիւն պիր իբի բէսիւր բարչալարը իշինտէ պուլունսուն : Շիշէնին աղղը գապուգ պաղարսա թէմիղլէմէլի : Տալիմա սուեու տէյիշտիրմէլի բի բիրլէնմէսին : Չիշէքլէր ուզանտըգտա՛ էիլիպ գըրըլմամագ իշիւն ինճէ տէ միր պիր թէլ իլէ թու թու տուրապիւ

լիրսինիդ : Պու իշ իշիւն եալընգաթ ճինսինտէն սիւպիլ սօղանը գուլլանմագ գաթմէրլիսինտէն էյի տիր :

(51)

Տէննի էՅԼէնճէ

Միւսիւնսիդ սիր

Բէսիմաէ կէօրիւնտիցի կիպի էլինիդի աշըպ , ի.ինէ պիր Փրանդ գօյտուգտան սօնրա՛ ահպապտան պիրինէ թէքլիֆ էտինիդ բի՛ էսվապ թէմիղլէմէյէ մախտուս պիր Փըրչա իլէ էլինիդի Փըրչալարագ մէղքիւր Փըրանը տիւշիւրմէյէ շալըշըն , վէ էկէր մուվաֆֆագ օլուրսա՛ Փրանըր բէնտիսինէ վէրէճէինիպի տախի վտտէտին . միւսքիւնսիդ շէյ տիր , մուվաֆֆագ օլուտալաճագ տրր : Շունու տախի ունու թմայընըգ օէօյլէմէյէ բի Փըրչալը կայէթ գուվվէթլի , եանի՛ վուրուր կիպի գուլլանմամալը տրր , զիրա օ հալտէ եալընըր Փրանդ տիւշմէյիպ՝ էլինիդի տախի աճրթըր :

(52)

Շէն մէշրէպ պիր Եալէր

Օլօնիա գըրալընըն մալթ յէթ եալէրլէրիտէն պիրի կայէթ շէն մէշրէպ յիէ միւֆրիւս օլուպ , շօգ տէֆա իղթիղալը էշեալարընը տա սաթըպ իշու իշրէթէ սարֆ իթմէքտէ իտի : Մէրգու՛մ պիր կիւնէ իինէ տառտա գալըպ , ալթըն սաաթընը տախի սաթար վէ աշըն էէրինէ գօրտօնուս ուճունա պիր թիւֆէնկ գուշունու սասար . Արգատաշլարը պուլունան տիկէր եալէրլէր՝ շէն մէշրէպին պու կիւլիւնէճէք հալլնի Գրալա պիւտիրիլէր :

Գրալ պիր կիւն աբանտըզա կէթիրիպ , մէրգու՛մ եալէրէ էմր իտէր քիճէպինտէրի սաաթա պագըպ՝ սաաթ գա՛շ օլտուղունու խապէր վէրսին :

Շէն մէշրէպ եալէր ուեաշըրգ տալրանըպ , պիւաֆիթուր գօրտօնու տըշարը չէքիպ ուճուսաքի գուրչունու կէօսթէրաիքտէ՛ գրալ իլէ մայէթի քահքահայը պրագըրլար :

Պիզիմ եալէր իտէ թէվազու իլէ գրալը սէլամլայըպ՝ շէօյլէ սէօյլէր .

— Հաշմէթլիւ գրալ հաղբէթլէրի , էֆէնտիսինի միւտա-

Փաա իթմէք մուգաատէն վաղիֆէտիլլէ միւքէլլէֆ սատըգ պիր եալէրին ճէպլինտէ հէր տագրու գա պիր սիւալ՛ գուրչունու պուլունմագ՝ պիր ալթուն վէ կիրանպահա սաաթտան տահա էյի տիր : Եալէրին պու սէօլլէրի գըրալըն խօշնտաիլէթինէ մուճիպ օլուպ , պիր ալթուն սաաթ իլէ պիր տէ անթիգա գըլըճ իհասն իտէր :

Արատան պիր աղ վագըթ կէշտիքտէն սօնրա , պիզիմ շէն մէշրէպ եալէր քէնտիսինէ իհասն օլունմաշ գըլըճըն տէմիրինի սաթար վէ անըն գապղէսինէ ինճէ պիր օտուն թագար , աֆիմսէ ֆարգընա վարմայաճագ՝ միւլահաղաօքլար :

Անճագ պահթաղղըրտան , պու հարաքէթի տախի գրալ իշիտիպ , պիր կիւն էյլէնմէք իշիւն սարայ խալղընը հուղուրունա շաղըրըպ վէ կիւյա մայէթասքէրլէրինտէն պիրի պէօյիւք պիր գապահաթ իշլէմիշ տիր կիպի անըն գաթլ օլունմասընա հիւքի՛ իտէր վէ իշպու հիւքմիւ իճրա իթմէք իշիւն պիզիմ շէն մէշրէպ եալէրի շալըրըպ , անա էմր իտէր քի գըլըճընը չէքաին վէ քէնտի հուղուրունտա սաքէրի գաթլ իթսին :

Եալէր՝ պու էմրի իշիթիր իշիթմէզ պիրտէն պիրէ ալթ-

իւսթ օլուր իսէ տէ, հէման քէն- տիսինի թօլլայլայ պու միւշ- քիւլ հալտէն գուրթուլմանըն տախի շարէսինի պուլուր:

—Հաշմէթլիւ Գրալըմ, է- միրլէրինիղի տայիմա պիլ վազի- ֆէ իճրա իթմիշ օլտուղում կիպի, շիմտի տախի շու մազ- նունու գաթլ իտէճէիմ. անճագ, պէնի տիւշիւնտիրէն պիր շէյ վար տըր քի...

- Նէ՞ իմիշ օ շէյ:
- Եանի, էկէր...
- Սէօյլէ՛, չէքինմէ:

—Էկէր մազնուն պիկիւնան իսէ, վէ էօյլէ օլտուղունատա հագգ թարաֆընտան պէնտէնի- զէ տույ օլուեօր. նահագգ եէր- տէ կիրէճէիզ գանընա:

—Օ սէնին վազիֆէն տէյիլ տիր. էմր իտէյօրըմ, չէք գը- լըճընը վէ ա՛լ շու ատամըն պա- շընը:

—Չօգ ալէա, էմրինիզէ միւնթազըրըմ էֆէնտիմ—, աէ- տիքտէն սօնրա՝ կէօլլէրինի սէ- մայէ տօղրու գալտըրըպ. «Պա- ընք Ալլահ, սէն պէնիմ գօլու- մա գուլվէթ վէր քի պիր վու- րուշա շու մահքիւմին պաշընը ալայըմ, անճագ էկէր հաղիգա- թէն մահքիւմ իսէ եօպէկէր պի կիւնահ իսէ՝ գըլըճըմ պու տա- գըգատա օտուն քէսիլսին»:

Պունու տէյուպ գըլըճը չէք-

տիղինտէ, գապզէսինէ թագըլմըշ օտուն բաչասը կէօրիւնտիղի կի- պի, հազըրուն քա՛ջքահայա պաշ- լար:

Գրալ՝ եավէրին պու տէրէ- ճէ հազըր ճէվապ վէ զէքի օլ- տուղունա հիւքմ իտուպ պիր թագըմ հէտիյէլէրլէ զամիը մաաշ էյլէր վէ արթըգ օ մի- սիլլէւ հալլէրտէ պուլունմամագ իչիւն նասիհաթ վէրմէք իսթէր իսէ տէ, «խույլու խույունտան վազ կէչմէզ» տարպը մէսէլի հաթըրլայըպ, մէսէլէյէ խիթամ վէրիր:

(53)

ՃԱՅԻՏԷԼԻ ՆԱՍԻՀԱԹ

Տիշլէրի թէմիղիէիմի սու

Պիր լիմօն ալընըզ վէ գուրու գա- րանֆիլ տանէլէրինի անըն իւզէրինէ սօղընը. պու հալտէ լիմօնու պիր քիւշիւք քեասէյէ գօյուպ պիր լիտրա րագը տօլտուրունուզ: Իւշ հաֆթա սօնրա՝ պիր ֆանէլա բարչասըյլա տիշլէրինիգի օ մախլիւթ իլէ թէմիղ- լէյէ պիտրօնիզ: Ունութմայընը, օ սուեուն իչինէ 1 կրամ շապ տախի գարըշաըւընը: Տիշլէրինիզ ֆիլ տի- շի կիպի պէյաղլայըպ փարլայաճագ տըր:

(54)

Բէհէր իղէ յօճուգ

Գիւշիւք պիր շօնուգ իլէ բէ- տէրի պիր կիւն սօգագտա պէ- րապէր կիտէր իքէն, պիր ճէ- նաղէ ալայընա թէսատիւֆ ի- տէրլէր:

Չօնուգ բէտէրինէ սիւալ ի- տէր:

—Պապաճըլըմ, էօլիւյիւ նէ՞- րէյէ կէթիւրիւրլէր:

—Մէզարա:

—Մէզար նէ՞ տիր:

—Էօյլէ պիր մահալ տըր քի, օրատա եէյէճէք, իչէճէք վէ կի- յինէճէք հիչ պիր շէյ պուլուն- մալ:

—Տէմէք քի շիմտի շու ճէ- նաղէյի պիղիմ էվէ կէթիւրէ- ճէքլէր:

—Նիշիւն...

—Չիւնքիւ պու սէօյլէտիքլէ- րինին հիչ պիրիսի տէ պիղիմ էվաէ պուլունմալ:

(55)

Պիր Հօճու

Պէշ քէրէ պէշին գա՛ջ իթաի- ղինի պագալա սօրմայընճա պիլ- մէզ պիր հիսապ հօճասընա շա- կիրալէրտէն պիրիսի սօրմուշ քի:

—Հօճա՛, իքի եիւզ օն պէշի եէ- տիյէ թագսիմ իթտիմ. կէրիյէ պէշ գալտը. օ պէշի նէ՞ եարա- յըմ:

Հօճա.—Գալէմ հագիը տըր՝ պրա՛գ...

(56)

Պիր եօյճու

Եօյճունուն պիրի գըշ մէվսի- մինտէ Բարիղին ճրվար քէօյլէ- րինտէն պիրիսինի զիյարէթ իթ- տիղի վագըթ, քէօբէքլէր՝ մէր- գումու օրթալայըպ հավլամաղա պաշարար: Եօյճու՝ անլէրի աէֆ իթմէք իչիւն էյիլիպ եէրտէն պիր թաշ ալմագ իսթէր իսէ տէ, եէրլէր պուզ պաղլամըշ օլտու- ղունտան՝ թաշը չգարամալ. պու- նուն իւզէրինէ հիտտէթլէնիպ, շէօյլէ տէր:

—Նէ՛ գատար ֆէնա ինսան- լար ըմըշ պու քէօյիւն ատամ- լարը, թաշարը պաղլամըշար, քէօբէքլէրի պրագմըշար:

(57)

Ձէֆի պիր յօճուգ

Բէտէրի.—Օղլում, պագ, սաղ էլիմտէ պիր օնլուգ վար, սօլ է-

լինաէ սէ պիր քեազըա (պանք-
նօթ), պունյարտան հանկըսընը
խթէրսին

Չօճուգ — Օնլուղու քեազըաըն
իչինէ սարըպ էօյէճէ վէր :

Պիր քեօյիլ

Քեօյիլնին պիրն՝ շէհիր մէք-
թէպինին տուվարընտան ասըլը
պուլունան խարիքայր կէօրիւպ
էօճայա սիւալ իտէր :

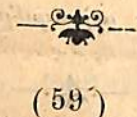
— Հօճա՛ , պու նէ՛ տիր :

— Պիլմէյօրսուն , պունա խա-
րիքա տէրլէր . տիւննատա պու-
լունան քեաֆֆէի մէմլէքթիլթի,
տաղլաըլ , չայլարը վէ տէնիլլէ-
րի կէօթիթէրիր :

— Պիզիմ՝ մէմլէքթի տէ վա՛ր
մը իչինտէ :

— Էվվէթ , վար տըր .

— Եա՛ . էօյլէ իսէ , նէ պա-
տար զահմէթ օլուր սա , պաղը-
նըլ ամճամ տահա սաղ մը տըր :

Քեառըն եառըս

Ինկիլիգ ասըլլատէկնաննտան պի-
րն՝ իսիմ թէպիրթի մին սսիպէթիյ-
լէ քէնտի եաղըգ քէօչկունէ կէլէն
պիր թաղըմ ահպապըրընա պիր

զիյաֆէթ քէշիտէ իթմէկէ գարար
վէրմիշ օլուպ , մուճիպինճէ խանէնին
աշճըսընա լաղըմ օլան էվամիրի վեր-
միշ իտի :

— Աշճը՛ չարըլյա կիտուպ , եէմէք-
լէրին թէրթիպաթընը կէօրիւպ , եա-
լընըգ , էֆէնսիսինին պաշըճա արղու
իթտիկի լիվրեֆ պալըղընը պուլամա-
տըղընտան , պալըգճընըն պիթիսինէ
հեր հալտէ մէգքիւր պալըղը պու-
լուպ քէօչկէ կէթիլմէսինէ էքիտէն
թէնպիհ էլլէր :

Եալ մէվսիմլնտէ պիր ալ կիւճճէ
պուլունան լիվրեֆ պալըղընը էլտէ
իթմէք իչին պալըգճը պիր կիւն
պիր կէճէ տէնիլլտէ չարըլըպ չապա-
լատըգտան սօնրա , իքի ստէտ լիվ-
րեկի ավամաղա մուվաֆֆաղ օլուր
վէ անլէրի տօղրուճա ասըլլատէնին
քէօչկունէ կէօթիլթիւր :

Ասըլլատէ օ արա միսաֆիրլէրի
իլէ պաղչէտէ կէզինմէքտէ օլուպ ,
պալըգլարը կէօրտիւքտէ կայէթ մէմ-
նուն օլուր վէ պէտէլինէ հեր գաշ
ղուշ թալէպ իտէրսէ՛ մաէլմէմու-
նիյէ վերէճէինի պալըգճըլյա պէյան
իտէր :

Պալըգճը . — Միլրտ , պէն հիշ
պիր բարա իսթէմէմ , վէ գաթընըլ
պու պալըգլարը աֆիյէթ իտէպի-
լիրսինիլ :

Ասըլլատէ թասաճիւպլէ — Պու նէ
տէմէք . բարա իսթէմէգմիսի՛ն . . .

— Խայըր , իսթէմէմ , եալընըգ ,
օրըթըմա 100 տէյնէք վուրաճագ-
սընըգ :

— Նէ՛ սէօյլէյօրսուն պէ ատամ ,
չըլլարըմը՛ն մը .

— Միլրտ , ազըմ պաշըմտա
տըր , վէ պու շարթ իլէ պալըգլարը
վէրէպիրթիմ , ագօի հալինտէ՛ մալի-
մի ալըպ կէօթիլթէճէիմ :

— Ճանըմ , չօճուգլուգ լաղըմ աէ-
յիլ , սէօյլէ՛ , նէ՛ վերէճէիլ :

— Չօճուգլուգ մը . . . Փագաթ
հագարէթ իտէյօրսընըլ պանա , սըր-
թըմա 100 տէյնէք վուրաճագ-
տըգճա՛ պալըգլարա սահիպ օլամա-
յաճագսընըգ :

Ասըլլատէ իլէ միսաֆիրլէր՝ պա-
լըգճըլյա պու թէքլիֆինտէն վազ
կէչմէսի իչին չօգ ճահտ իտէրլէր
իսէ տէ , մէրգում իտտասընտա
սապիթ գալտըղընտան , ասըլլատէ՛
ուշագլարտան պիրիսինէ էմր իտէր
քի պիր պասթօն ալըպ հաֆիֆ սու-
րէթտէ պալըգճընըն սըրթընա վուր-
սուն :

Էլլինճի տարպէտէ՛ Պալըգճը տէր
քի . — Տուրունուգ , պագի գալան 50
տէյնէյի տէ օրթաղըմըն սըրթընա
վուրաճագսընըլ :

— Նասըլ օրթագ . . .

— Պաղչենիլ գարուսունտա տու-
րան պէքճինիլ .

— Պու նէ՛ տէմէք օլույօր .

— Պէքճինիլ՝ շու պալըգլարը ի-
չէրի կէթիլիպ սիղէ սաթտըղըմա՛
քեարըմըն եարընըն քէնտիսինէ վէ-
րէճէիմին վատընը պէնտէն ալմա-
տըգտան սօնրա գարուտան իչէրի

կիրմէյէ միւսատէ իթմէտի . պինտէն
այէյ , քեարըն եարընը օլան 50 տէյ-
նէյի անըն սըրթընա վուրաճագսընըլ :

Ասըլլատէ պունու իչիթտիքտէ
կայէթ հիտտէթլէնիպ , պէքճի յի
չաղըրթըպ , բաղարըղընա կէօրէ էլ-
լի տէյնէկ տարպէսի (գուվվէթիլ նէ-
վինտէն) սըրթընա վուրաճագ-
տան սօնրա խանէտէն գօվար , վէ
պալըգճըլը անըն եէրինէ պէքճի
նասպ իթտիլինտէն , մէրգում՝ էօմ-
րիւնիւն սօնունա գատար բահաթճա
կէչինմիշ տիր :

ՍԻԻԱԼ — ՃԷՎԱՊ

«Սօճա» տէնիլէն շէյ նէ՛
տիր .

— Մօտա՛ էօյլէ պիր ազընթը
աըր քի՛ պիր չօգ ֆամիլեալար
կէմիլէրինի ֆագիրլիք գայա-
լարընըն իպէրինէ չարըլպ՝
անլէրի պաթըրմըշ տըր :

Փաքիրին զէնկիլիլի նէ՛ տիր .

— Քէնտի նէզահէթի (պտր-
կեշտու թիւն) :

Ֆէնա ատամլար նէյէ պէն-
զէրլէր .

— Քէօմիւր չուվալլարընա .
տայիմա պիրպիրլէրինի գա-
րարթըրլար :

Մուգավէլէ վէ ճէլա նէյէ՝
պէնդէրլէր :

—Տար այագ դապըյա :

Տիւնեատա էն էյի պօրծլու
հանկըսը տըր :

—Սու գույուսու • իսթէտիղին
գատար չէք • սօնու կէլմէզ :

(61)

Գասապ իյն Այօգար

Բարիզտէ գասապըն պիրի՝
մէ շնուր պիր ալօգաթա միւրա-
ճաթիւ :

—Միւսիւ սիզլէրէ պիր շէյ
սիւալ իտէճէիմ :

—Սիւալ իտէպիլէրսինիզ :

—Պու սապահ տիւքեանըմ-
տան իչէրի պիր քէօքէք կէլիպ,
3 ֆրանք գըլմէթինտէ պիր էթ
բարչասընը գարտը գաշտը շիմ-
տի նէ՝ եարմագ իյթիպ իտէր :

—Քէօքէյին սահիպընտեն իս-
թէմէլիսին պէտէլինի :

—Էօյլէ հսէ լոթֆէն 3 ֆր •
վէրինիզ, զերա քէօքէք սիզին
իտի :

—Բէք ալէա, վէրէյիմ, ան-
ճագ, էվվէլա եաղըիտեն գարու-
մուզուն իւզէրինտէ պուլունան
քարիճայը օգուլունուզ. «Ատի
մէսէլէլէր միւզաքերաթը, եա-
նի ազտան ազ 5 տագըգա գօ-
նուճագ իչիւն 10 ֆր • իւճրէթ

ալընըր», պինաէն ալէյհ, մաթ-
լուպունուզ օլան 3 ֆրանքը 10
ֆրանքտան պիթթէնզիլ՝ պագի
գալան 7 ֆրանքը վէրինիզ :

Գասապ՝ ալօգաթտան սլտը-
ղը պու ճէվապտան թէհօյիւր-
տէ գալարագ, անըն օտասըն-
տան չըգտըղը վագըթ ճքէնտի
քէնտինէ շէօյլէ սէօյլէր.—Աման
եարապպիմ, նէ՝ պիչիմ ատամ-
լար ըմըշ շու ալօգաթլար. ին-
սօն անլէրէ սէլամ վէրմէյէ պի-
լէ բիւճման օլույօր. . . :

(62)

Հաճիճ մէշրէպ պիր միւսիւ

Փրանսըզճատան պիխապեր
զէմանէ շիգ միւսիւնին պիրի՝
չըմէնտըֆէրլէ պիր եօլճուլուզու
էսնասընտա, քէնտիսինի իլիմ-
տար վէ պիր գաչ լիսանա ա-
չինա վանն իթտիրմէք իչիւն
էլինէ ֆրանսըզճա պիր կազէթա
ալըպ օգույօր կիպի հալլէրտէ
պուլունուր • անճագ կազէթայը
թէրս թութմուշ օլտուղունտան,
եօլճուլարտան պիրի իսթիհզա
եօլլու սիւալ իտէր քի :

—Միւսիւ, ըօլիթիքայա տաիր
նէ՝ վար իչինտէ :

—Էհէմմիյէթլի պիր շէյ կէօ-
րէմէյօրում :

—Չաննըմճա, կազէթայը պաշ
աշաղա թէրս թութտուղունուզ-

տան էհէմմիյէթլի օլան տա եէ-
րէ տիւշմիւշ տիր. . . :

(63)

Պիր օրսակսրճըր

—Իչիթտինի՛զ մի, ֆիլան ա-
տամ եագայը էլէ վէրմիշ, սա-
աթ ճը տիւքեանընտան պիր բա-
աթ շալտըղը վագըթ :

Հաղըրունտան տօլանտըրճը-
նըն պիրի.—Ամմատա սէրսէմ
լիմիշ հա. . . չտլմագ նէ՝ օլա-
ճագ. . . սաթըն ալամաղմըլը-
տը. . . :

—Էյ սօնրա՛ :

—Սօնրա, պէտէլինի պու կիւն
վէրիրիմ, եարըն վէրիրիմ տէ-
յիպ վէրմէզ իտի :

(64)

Պիր մէզար քաշը

Իթալիանըն Բօմա շէհրի մէ-
զարըղընտա պիր կէլին իլէ կիւ-
վէլինին մէզար թաշընըն իւզէ-
րինտէ շէօյլէ եաղըլմըշ իտի :

«Եօլճու, տօր վէ պագ շու
միւճիւզէյէ (հրաշք), Իշթէ պիր
կէլին իլէ կիւվէյի քի՝ գավկա
իթմէպլէր » :

(65)

Պաղղճը իյն Միւշքերի

Պաղղճընըն պիրի՝ «Թագէ

պաղղ թայէ՛, ալմեանըն եա
ագըլը եօգ ճեա բօրասը, իշթէ
մալ իշթէ շալըշ, տէլու պաղղըր-
մագտա իտի : Օ արա իհթիյա-
րըն պիրիսի եագլաշըպ էլինէ
պիր պաղղ ալըր վէ անըն գու-
լաղընտան եավաշճաճըգ պիր
շէյ սէօյլէտիքտէն սօնրա՛ պաղղ-
ղը թէքրար եէրինէ գօյուպ եօ-
լունա տէվամ իտէր :

Պաղղճը իհթիյարը իսթիհ-
զայէ ալմագ (մայթապ իթմէք)
էֆքեարըլա շէօյլէ տէմիշ :

—Նասըլ էյի գօգլատըն մը,
հիչ պէօյլէ սէրին հավատա պա-
ղղ գօգա՛րմը, պիր գօգլամագ
տըր ալըպ կէլմիչինիզ, պարէ
աղնամը՛ օլան. . . հէմ սէն
պէօյլէ պաղղ եէյէմէզսին :

Իհթիյար.—Վագաա սէքիզ
կիւնլիւք պաեաթ պաղղ տա
եէնմէզ :

—Պաեաթ օլտուղունու նէ՛րէ-
տէն աղնատըն :

—Պաղղըն իֆատէսինտէն :

—Պաղղըն իֆատէսի նէ՛ օ-
լուեօր քի :

—Կէչէն հաթթա գաղղտան
չըգարքէն գունտուռամըն թէ-
քի տէնիզ տիւշտիւ տէ՛ աճապա
կէօրմիւշ մի տէյի շիմտի պաղղ-
գա սօրտում :

—Էյ. . . :

—«Սէնին գունտուռանըն տէ-
նիզէ տիւշտիւղինտէն տէ իքի
կիւն էվվէլ պէն տէնիպտէն չըգ-
մըլըմ, խապէրիմ եօգ» տէյօր :

(66)

ՖԷՆՆԻ ԷՅԼԷՆՃԷ

Պեպեսն գրգռն գորգուսու

Գօնթէս Ատրիէն եազըզա կիթ-
մէյէ գարար վերմիշ խոի . անճագ ,
կիթմէսէն էվվէլ տերունի խանէտէ
իգթիգա իսէն պապը թամիրաթը
եարտըրմագ իչիւն պիր նագգաշ իլէ
պիր սըվաճը չաղըրթըպ , պու իշի
օնլարա վերտի :

Իքի ուսթալար չաղըչմաղա պաշ-
լատըլար :

Գօնթէսին մայէթինտէ Մարիէթ
իսմինտէ պիր պէսլէմէ պուլունուպ ,
մէրգուսէ կայէթ կէվէգէ վէ հէր ի-
շէ գարըշըպ , էհէմմիլէթսիգ պէհա-
նէլէր իլէ՝ մէսէլա , անիչիւն . էոյլէ
եարտընըգ , նիչիւն պէսլէ եարմա-
տընըգ , գօվաշը նիչիւն պուրտա պը-

րագտընըգ ր տէյուպ : նագգաշը վէ
սըվաճըյը թէքտիր իլէ անլէրէ պաշ
աղըշը վէրմէքտէ խոի : Մէրգու-
մանտէն պիրի՝ նագգաշ , պու կէվէգէ
գըզա պիր օյուն իթմէյէ գարար վէր-
տի : Պինապէրին , գուրու վէ պէյազ
պիր սապուն բարչասը ալըպ , խա-
նէնին սարօնուստա գօնցօլ իւղէրին-
տէ պուլունան այինէնին պիր քէօշէ-
սինէ (րէսիմտէ կէօրիւնաիղի կիպի)
չըզկըլար չէքտի . պու չըզկըլար՝ ա-
յինէի գըրըլմըշ կիպի կէօսթէրիլէր
իտի : Նագգաշ պուսու պէճէրտիք-
տէն սօնրա՝ եինէ քէնտի իշիլլէ մէշ-
զուլ օլտու :

Արատան պէշ օն տալըգա կէչ-
տիքտէ , Մարիէթ սարօնա կիրտի , վէ
այինէ գըրըլմըշտըր զաննըյլա գօր-
գուսունտան նէֆէսի քէսիլտի վէ գօն-
ցօլուն էօնիւնտէ պութ քէսիլի : Իքի
ուսթալար պէսլէմէնին շու հալինի կէօ
րիւպ , սէսիղճէ կիլմէքտէ խոիլէր :

Պէսլէմէ՝ անշճիլէր գըրմըշտըրոյ
տէյուպ Գօնթէսէ խապէր վէրմէք
իչիւն գօշուպ կիթտիղինտէ , նագգաշ
հէման սապուն չըզկըլաընը սիլիպ
թէմիլլէտի : Գօնթէս տալի ուսթա-
լարը թէքտիր իթմէք իչիւն սարօնա
կիրտիղինտէ , այինէնին գըրըգ օլմա-
տըղընը կէօրիւպ , քէնտիսինի ալտաթ-
մըշ օլտուպունտան տօլայը պէսլէմէի
թէքտիր իլլէտի :

Պու էյլէնճէնին սըրըր սապուն
բարչասը օլուպ , շագա թարգընտա ,
տէրունի խանէտէ պուլունանլարը
պիր գաշտագըգա մէռագա տիչիւր-
մէք իչիւն իճրա օլունուր :

(67)

Հէր շէյ եազըշըղընեսա

Մովկիմ աղա խամինտէ պիր
զաթ՝ պիր ազչամ՝ խանէնինէ
ալտէթինտէ , գարըւըյլա շու
եօլտա պիր մուհալէրէտէ պու-
լունմուշտըր .

— Բարի իրիկուն . . . օնէ՞ եա ,
պու կիւն եինէ եիւղիւն զիյա-
տէճէ աղարմըշ . ա՛ գուղում ,
սէն պու հալտէն վաղ կէ՞չմէյէ-
ճէքմիսին .

— Աման ճօնըմ , հէր ազչամ
կէլիր կէլմէզ եիւղիւմէ պագար-
սըն :

— Օնէ՞ տէմէք օլունօր . եիւ-
ղիւնէ պագմայըպ տա , աեագ-
լարընա՞ մը պագմալըեմ :

— Պիլմէմ , պիր լօղմա էք-
մէք եէտիրէճէքսին , ինսանը
հաշլամաղա պաշլամա :

— Հաշլամայը գըզարթմայը
պիր թարաֆա պրագ տէ՛ շու
սուրաթընա սիւրտիւկին բաթէ-
րա՞ մը տըր , գութուրա՞ մը տըր
նէտիր , նէյէ՞ սիւրիւեօրսըն :

— Ճանըմ , սանա նէ՞ զարա-
րը վար . պիրաղ բիրինճի տէօյ-
տիւմ , էլէտիմ սիւրտիւմ :

— Սուրաթընտա մահալլէպի՞
մի բիչիլէճէքսին քի բիրինճի
սիւրտիւն .

— Բուտրայա բարա վէրմէյիմ
տէյի ,

— Պրէ գուղում , թալայա կի-
րէճէք պալըգ կիպի շունու սիւր-
մէզսէն օլմա՞ղ մը : Պախուսուս քի
հէր շէյ քէնտի եագըշըղընտա
օլմալը :

— Աման , պիլիր պիլմէզ սէօյ-
լէրսին , հէր շէյէ տէ գարըշըր
սըն :

— Վայ , պէն գարըշմայըպ տա
պաշգասը՞ մը գարըշաճագ :

— Շիմտիքի վագըթտա եիւ-
ղիւնէ բուտրա սիւրմէյէնէ գա-
լայըլ թէնճէրէ տէյօրլար :

— Էյ սէն Վճինտէն սօնրա
սուրաթընը գալայաթըպ տա ,
ալուրթունտա բաշա՞ մը բիչի-
րէճէքսին :

— Ահան , հէր սէօղիւմէ տէ
պիրէր գուլը ույտուրուեօրսըն :

— Սէնին սէօղլէրին չամաշըր
գազանընտան տա կէնիշ օլտու-
ղունտան , գուլըսուղ գուլանըլ-
մաղ :

— Սէն սէպէպ օլուեօրսըն :

— Տօղրուսունու սէօյլէյօրըմ .
թալուգ գազա պագմըլ՝ եու-
մուրթալըղընը պօլմուշ տէրլէր .
էլ ալէմէ պագըպ սուրաթընը
գալայաեաճագընա , ագլընը գա
լայա տա՛ չօնուգլարընա պագ :
Սէն պու կիւն օնլարըն էօնիւն-
տէ սուրաթընա բիրինճ սիւր-
էրսէն՝ եարըն օնլար քէնտիլէ-
րինի գալտըրըպ ուն անպարընա
աթաճագլար , վէ եախօտ բի-

րինճ իլէ փասուլեա թօրպտսը- նա գըրկըն պրազածադլար :

—Շիմտի չօճուգլարը իչէ դա- րըշարլումանըն նէ՞ եէրի վար :

—Էյի հալլէր կիպի՝ չիւքին հալլէր տախի էվլատտան էվլա- տա ինթիզալ իտէր : պինանէ ալէյհ, չիւքին հալլէրի խանէ դարուսընտան իչէրի ուզրաթ- մամալըյր :

(68)

Պաղբ ալը եաղանը

Ավճըլըգտա օլտուգու կիպի պալըգճըլըգտա տախի օ տէրէ- ճէ գույրուգլու եաղանլար սարֆ օլունուր քի՝ ինսան պու եաղան- լարը իչիթտիքճէ թէհայիւրտէ գալըր :

Պալըգ ալընա մէրագը պու- լունան Սթանպօլլու մէրասեէտի պէյին պիրի՝ պիր տէֆա գահվէ- խանէտէ պուլունտուղու վագըթ, աթիտէքի պալըգ հիքնայէտինի նագլ իտէր :

—կէչէն կիւն Գատը քէօյիս ն- տէքի եալըմըլըն քէնչիքէտի էօ- նիւնտէ օթուրմուչ իքէն, նա- կէհան ճէտիմ պիր քիաի պալը- ղը ալայընըն գըյըյա տօլրու կէլմէսինի կէօրիւպ տէրհալ

քէնչէրէտէն պէչ օն ատէտ պա- լըղ օլթասընիք տէնիլէ աթտըգ- վէ ալ վագըթ իչինտէ օնպէչ երիմի օգկա գատար բիտի պա- լըղը թութտուգ :

Հազըրուստան պիրի— Պիրա- տէր, բիտի պալըղը եէնիք, ֆա- գաթ պու եաղան եութուլմաղ— տէյինճէ՝ գահվէհանէտէ պու- լունանլար կիւլմէյէ պաշլարլար :

Մէրասեէտի պէյինի միւտա- ֆաա իթմէք էֆքեարըյլա ա- նըն ահպապը պուլունան շիք պէյին պիրի տախի՝ ճէվագ օլա- րագ տէր քի.—Յահու նէ՞ թաա- ճիւպ իտիպ կիւլէյօրսընըլ : մէրհում Հիւսնիւ պէյ մալիւ- մինիլ :

—Մալիւմ . . .

—Քէնտիլէրինին մուչ վարօ- լույլա պիր տէֆա պէօյիւք Ա- տայա կիթմիչ իտիք, պանա խիթապէն «պիրատէր, կէլ պու կիւն մէրճան պալըղը ավլամագ իչին Սիվրի ատայա կիտէլիմ» տէտի : Տէրհալ պիր գաչ պա- լըղ օլթասը պուլտուրտուգ վէ պէրասէրիմըլտէ պիր գաչ պա- լըղճը ալարագ, հէր տէֆա աղը չէվիրտիքլէրինտէ քէնտիլէրի- նէ Յօար զրուչ վէքէճէլիլի վէ թութուլան պալըղլարըն պիլիմ օլաճաղընը սէօյլէտիք, անլէր տէ րագը օլտուլար :

—Իչթէ պու էյի :

—Պինանէն ալէյհ Սիվրի ատա- յա կիթտիք : պիրինճի տէֆա աղը չէվիրտիքլէրինտէ պիր ի- քի օգկա պալըգ անճագ շըգ- տը : իքինճի տէֆա հիչ պիր շէյ շըգմատը : պիր տէֆա տա պէնիմ պահթըմա չէվիրտի տէ- տիմ : աման պիրատէր, աղը շէ- վիրտիքլէրինտէ նէ՞ իչիթտէք էյի, տէնիլտէն պիր «վագ- վագ» սէտասը տըր շըգմագա պաշլատը :

—Աման էֆէնտիմ, աղըն իչի- նէ աճագա պիր էօրտէք քի- մէսի մի տիւլմիւչ :

—Խայըր պէյիմ, էօրտէք քի- մէտի տէյիլ, հէման պիր օն պին օգկայա նագըն էօրտէք պալըղը թութուլմուչ :

—Նէ՞ թօհաֆ շէյ . . . էօր- տէք պալըղընըն «վագ վագ» տէյու պաղըրըյմասընը իչիթմէ- միչ իտիմ :

—Պաղըրըյօր էֆէնտիմ, պա- ղըրըյօր, պանա ինանմաղմը- սընըլ, օրատա քէնտի գուլա- ղըմլա իչիթտիմ :

Հազարունտան պիրի էյլէն- մէք էֆքեարըյլա— Նէ՞ թաա- ճիւպ իտէյօրսընըլ էֆէնտիլէր, պէնտէնիլ տէ պու վագայը ի- չիթտիմ : հաթաա, էօրտէք պա- լըղլարընըն վագ վագլարը կիւ- րիւլթիւսինտէն տիւլէր պալըգ- լարը ֆէնա հալտէ իւրքիւպ

ավատանըղընը դարան էնկինէ աշըմըլը— տէյինճէ՝ գահվէհա- նէտէ պուլունանլար գահգահա- յա պաշլար :

Պիլիմ իքի շիք պէյլէր՝ ա- ճէմի խօրօլ կիպի գըղարըլար իտէ տէ քէնտիլէրի տախի խաղ- իլէ պէրասէր կիւլէրլէր :

(Եաղանըլըգ ինսանը տօյի- մա մահճուպ իթտիլի կիպի, տօղ- րու սէօյլէմէյէ ալա հուտուտ գօյնայան տախի չօղ տէֆա եա- լանըր գատար մահճուպ օլուր) :

(69)

Իֆի մասաղար

Բարիտին Պուլօնիա օրմանըն- տա կայէթ կիւղէլ պիր մատամ չիւքին պիր մատամ իլէ կէ- ղինմէքտէ իքէն, չիւքին մա- տամ տէմիչ քի :

—Ահ, տիւնեատա պիր շէյտէ չօղ արղուլմ գալմըլ տըր :

—Պու արղունուլ նէ՞ տիր :

—կիւղէլլիլիմէ հայրան օլան էրքէքլէրտէն պիրինի տեաղ- լարըմա գարանմըլ օլտուգունու կէօրլէր :

—Պունտան գօլայ պիր շէյ վա՞ր մը :

—Գօլայը նէ՞ տիր :

—Պիր դունտուրածը, յա էօյ- չիւ ալարը:

(70)

Պիր սերվիչին էմֆեսարը

Գատընլար նէյէ պէնդէր տէ- յու պիր տերվիչէ սիւալ օլըն- տըգտա, մէրգում շու ճէվապը վէրմիշ տիր:

—Գատընլար՝ եիրմի, ևաշլա- րընա գատար աշըգթաշլըղա միւպթէլա, 30 եաշլարընա գա- տար կէօնիւ էլլէնտիրիծի օյուն- ճագլարա, 40 եաշլարընա գա- տար մէրհամէթլի, 50 եաշլա- րընա գատար մուհաֆաղաքեար, վէ էլլիտէն սօնրա էօմիւր թէօր- քիւսինէ պէնդէրլէր:

(71)

Իֆի եօյնույար

Սալը կիւնիւ եօյնուլուգ իթ- մէք իսթէյէն պիրիսինէ տւմիշ- լէր քի, «սալը կիւնիւ եօյա շըգմագ խալըրը օլմագ», Մէր- գում իսէ եօլընա տէվամ ի- տուպ կիտէր իքէն, գաղաէն փարա քէսէսինի տիշիւրիւր:

Արգատան կէլէն տիկէր պիր եօլնու քէսէյի պուլուր վէ ագ- շամ իքիսի պիր խանտա գօնագ իթտիքլէրինտէ, քէսէյի տիւշիւ- րէն պաշլար ախու վախ իթ- մէյէ:

—Պէ արգատաշ, նիչիւն պէօյ- լէ ախ, վախ իտէյօրսուն:

—Ահ պիրատէր, քէսէմի եօլ- տա տիւշիւրմիւշիմ:

—Չօգ շէյ վա՛ր մը իտի ի- չինտէ:

—Օն ալթըն գատար փարամ վա՛ր ըտը:

—Եաղըգ օլմուշ սանա:

—Ահ, պանա տէտիլէր իտի քի սալը կիւնիւ ինսանա եօլ- ճուլուգ եարամագ:

—Օ քիմլնէ եարար քիմինէ եարամագ:

(72)

Պիր հաախա

Լէթայիֆչինասըն պիրի թա- մահ քեարըն պիրինէ սօրմուշ քի:

—Եահու, նիչիւն հէր կիւն քիլալ եէրսին:

—Միտէտէ չօգ տուրուր տա շարըգ աճըգմաղսըն, քիլալ էքմէյէ տանագ տըր տանագ:

(75)

ՔԱՅԻՏԷԼԻ ԿԱՍԻՉԱԹ

Հալիս սիւս

Սիւտին հալիս օլուպ օլմատըղընը սոյնամագ իչիւն աթիտէքի բարասըղ բրօվայա միւրաճատթ էյլէմէլիտիր:

Չէլիքտէն մա՛մուլ պիր իյնէ ա- լընը, մէգքիւր իշէյի տտի սու ի- լէ ևայգայրպ էյիճէ գուրութուուգ- տան սօնրա՝ ևարըսընա գատար սիւ- տիւն իչինէ գաթըրընը, պատէհու աղըր աղըր վէ տօղրուլուզլա ևանի էյլէտէն տըշարը շէքիիղ, էկէր իյնէնին ուճունտան պիր տաժլա սիւտ սալըմը իսէ՝ պիլմիշ օլուն քի մէգքիւր սիւտ հալիս տիր, ագ- սիսի օլարապ իյնէնին իւսթիւնտէ վէ եա ուճունտա սիւտ կէօրիւնմէգ- սէ՝ հիշ շիւպհէ իթմէյինիղ քի օ սիւտ գարըշըր տըր:

* * *

Իսթիյարլար վէ գըսսա կէօրէն- լէր՝ իրիկի իյնէյէ կէչիրմէք իչիւն իյնէյի պէյալ պիր քեաղըտ վէ ևա- իօտ պէյալ պիր պէղիւզէրինէ թուլ- մալը տըրլար:

* * *

Կայէթ ինճէ էլէնմիշ օտուն քէօ- միւրիւ թօղույլա (սուսուպ օլարապ) սօֆրա պըշաղլարը միւքէմէլ սու- րէթտէ բարլարլար:

—Իչկէմպէնէ տէ պիր բա- եանտա վուրան՝ Լօմրիւնտէ գարնըն աճըգմայաճագ:

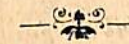

(73)

Գարը գօմա

Գարըսը—Ահ, պէն պու սէ- ֆալէթէ տանանամայօրըմ, էօ- լէճէլիմ գահըրմտան:

Իօճասը—Պօշ լաֆ տիննէյի- մէմ, հէր վագըթ էօլէճէյիմ, էօլէճէյիմ տէրսին, նումունէ- սինի պիր կիւն կէօսթէրմէղ- սին:

(74)

Պիր ֆեօյլիս

Ելւրէյի եանըգ պիր քէօյլիւ- նին գարըսը վէֆաթ իտուպ մէ- ղարա կէօմիւլիւրքէն ահպապ- տան պիրի քէօյլիւյէ սիւալ ի- աէր, —Եահու, գարըն էօլմիւշ նիչի՞ն աղլամագսըն:

—Պիրատէր, գըրգ սէնէտէն պէրի էվլիլիմ, հէր կիւն աղլա- մըշըմ, պիր կիւն տէ կիւլմէ- յիմ մի:

(76)

Մեզար խորազգայրը

Ինկիլթերանըն Եպերտին շէհրին-տէ պիր չօգ զէմանտան պերու մէ-գարլարը աչըպ էօյիւ թապուլարը-նըն իւզէրինտէրի միւճէվճէրաթը շալան պիր խըրսըզ գուժըննասը 1895 սենէսինտէ օրթայա չըգարլը-մը տըր :

Մեզարլարըն աչըլըպ թապուլար իլէ միւճէվճէրաթըն սըրգաթ իտիլ-տիկի իշտիլիը իշտիլմէզ, մաթէմ-տէ պուլունան Փամիլեալար քօրիսէ միւրաճաթ իտէրէք՝ ազրապալարը-նըն մեզարլարը աչըլըպ թէհարրի-յաթ իճրասընը թալէպ իթմիշլէր տիր :

Իշթէ պու սուրէթլէ թէհարրի-յաթ նէթիճէսինտէ, սենէլէրճէ միւտտէթաէն պերու Եպերտին շէհ-րինտէրի գարուճըլար, մեզարճըլար վէ սաիր մէմուրլարտան 24 բիշինին իշթիրարըլա մեզարլար աչըլըպ սըրգաթլար վուգու պուլսըզը ան-լաշըլմը տըր :

Խըրսըզլար եալընըզ գըյմէթտար թապուլարը սաթմազլա իթմիֆա իթմէյիպ, չամ ազաճընտան եարըլ-մը տաի թապուլարը տաիի շալա-րապ պունլարը սօպալարտա եազը-յօրլար վէ եէմէք բիշիրմէկէ գուլ-լանըյօրլար իմիշ : Էվրէլի նամընտա պիր տէլալ տաիի խըրսըզ գուժ-

լաննասընա տաիիլ օլուպ, մեզար-լարտան չըգարլըն միւճէվճէրաթը վէ կենճ գաթընլարըն պաշլարընտան բէսիլէն սաշլարը Լօնտրայա կէ-թիւրիւպ սաթըյօր իմիշ :

Պու տէհշէթլի թիճարէթլէ մէշ-ղուլ օրան խըրսըլար՝ սենէտէ պիր տէֆա Մայըս այընտա Ինկիլթերա շէհրլէրինտէն պիրինին պէօյիւք հօ-թէլինտէ թօփլանըպ միւքէմմէլ պիր տէ զիյաֆէթ վէրիլէր իմիշ :

Բօյիս՝ պու մալիւմաթլարը ախզ էյլէտիլի վազըթ մայըս այընա թէ-սատիւֆ իթտիլինտէն, խըրսըլար-տան հիշ պիրիսինի գաշըրմայըպ գի-յաֆէթ կիւնիւ հէրսինի պիրտէն արանսըլըն ախզ ու կիրիթ իթմէյէ գարար վէրիը : Պինտէն ալէյհ, Ին-կիլթերանըն պէօյիւք շէհրլէրին քօ-լիսլէրիյլէ պիլ մուսապէրէ, բէնտի իտարէլէրինտէ պուլունան հանկը՝ հօթէլտէ զիյաֆէթ իշիւն հազըր-լըզ կէօրիլէճէկինին խապէրի ալմա-լարընը թէնպիհ էյլէր :

Ջիյաֆէթին մայըս 12տէ Լ... շէհրինտէ բէշիտէ օլունաճաղընը պիր հօթէլճի շէհրի մէզքիւր քօլիսինէ խա-պէր վէրիը :

Եէվմը մէզքիւրտէ ումուժ գուժ-րանիա հօթէլտէ թօփլանըպ, էշ ու իշրէթլէ մէշղուլ իրէն, նակէհան պիր սալլօզա պօրապանը շալընըլ վէ ագապինտէ մէզքիւր հօթէլ գօր-տօն ալթընա այընըր :

Ջիյաֆէթտէ պուլունանլար՝ թա-

պիլ “Նէ՞ տիր պու” տէյուպ թէլա-շա տիւշտիւքտէ, պիր քօլիս եիւզ-պաշըսը անլէրին հանընա կիտիպ, “Միւսիլէր, գօրգմայըն, քահաթը-նըզա պագընըզ” շէհրիմիզէ թէշրի-ֆիմիդտէն կայէթ մէմուսըպ. թա-ւամտան սօնրաքի գահվէյի հապսիտ-նէի ումուժտէ պերապեր իշէճէիլ, տէյերէք թէսէլլիյաթտա պուլունուր վէ 24 բիշիլիք մէզար խըրսըզլարը գուժ րաննասը հօթէլտէն հապսիտնէյէ ագաթարմա օլունուր :

(77)

Շարկանը իյէ Միշրէրի

Ճիօրէնցալը շիրքին տէլի-գանլընըն պէրի՝ Բասիլալիա մի-նասիպէթիլլէ պիր շարկաճը տիւ-քէանընա կիրէր :

— Պագասնա, շարկաճը, պա-շըմա պիր շարկա վէր :

— Նէ՞ պիշիմ՝ շարկա խթէ-յօրսընըզ, միւսիւ :

— Էօյլէ պիր շարկա օլսուն քի սուրաթըմը կիւզէլ կէօսթէր-սին :

— Սիլիսիսիր պէշիլի վէրէյիմ՝ մի :

— Խայըր, սիլինտիր սուրա-թըմը աչմապ :

— Բէքապիլիֆ օլուր մը :

— Եօդ, օ տա սուրաթըմը կիւ-զէլ կէօսթէրմէզ :

— Էօյլէ իսէ կիւզէլ պիր ֆաւ-ֆէթօ վէրէյիմ :

— Ճանըմ, օ տա սուրաթըմա եազըլմապ :

— Մարնէլ վէրսէք նա՞նըլ օ-լուր :

— Եօդ, խթէմէմ :

— Չանըմճա եարըմ Սիլիսի-սիր սիլլէ ույաճապ :

— Աման, պէն օնտան հիշ հազլ իթմէմ :

— Տէմէք քի Պրիկաւնա գա-րար վէրէճէիլ :

— Սագըն հա՛, օ հիշ կիւզէլ կէօսթէր մէզ սուրաթըմը :

— Միւսիւ, սիլ շարկա ալա-ճաղընըզ, Պօնմարշէ մաղաղա-սընտան պիր սուրաթ ալմալը-սընըզ քի՝ խթէտիլինիլ կլպի կիւզէլ պուլասընըզ :

(78)

Տօքթօր իյէ Թաշնը

Տօքթօրուն պիրի՝ մէրհում զէվճէսինին մէզարընա պիր թաշ գօյմազ արզու իթտիլինտան՝ պիր թաշճը տիւքէանընա կիտիպ, հազըր եազըլմը մէզար թաշ-լարընտան պիրէնէ պէյէնիլ :

— Ասթա, շու թաշըն ֆիյա-թը նէ՞ տիր :

— Սիլին իշիւն սօն ֆիյաթ եիրմի նարօլէօն տըր :

— Եիրմի նարօլէօն չօպ տըր, օն նարօլէօն վէրսէք օլմալ մի :

— Թաշճը պիր ալ տիւշիւն-տիլ քտէն սօնրա, — Տօքթօր,

պաշտօնը օրացրած վերմէջ խորիմ
ամա, մատենքի սէն պանա չօգ-
մի շխէրի կէօնտէրիսին, պէն
տէ արթըգ սէնի դըրմամ. — տէ-
յուպ թաշը վէրեր:

(79)

Մեքրեպտէ

Թարիխի Թըպի տէրսինտէ .

Հօճա. — Զօճուգլար, իշխէ
տիշի հայվանլարը սըրասըյա
կէօրտիւք, շիմար տէ տիշսիզ
հայվանլարտան պահս իտէճէիզ,
իշինիպտէ պանա տիշսիզ պիր
հայվան իամի հապէր վէրէճէք
վար մը.

Պիր չօճուգ. — Էվվէթ միւսիւ,
պէնիմ պէօյիւք վալիտէմ. ալ-
զընտա հիշ տիշի եօգտըր:

(80)

Պիր վասիյէք

Իխթիեարըն պիրի՝ կօրէճէինէ
եազըն օլլունու չազըրըպ շու
վասիյէթի էյէք:

— Էվլատում, արթըգ էօրիւեօ-
րըմ, պէնի նէրէյէ իսթէրսէն
կէօմաիւր, լաքին վալիտէն էօ-
լլարսէ՝ օլմայաքի եանըմտա
կէօմտիւրէսին.

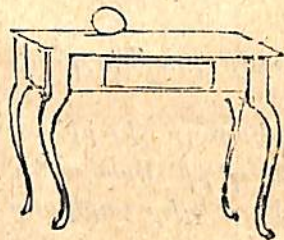
— Նիշիւն պապաճըղըմ, էլլի
սէնէ տիր պէրապէր եաշամըշ-
սընըլ:

— Ահ, օ եաշամանըն լէզէթի-
նի տիւնեատա այտըմ, պարի մէ-
զարըմտա բահաթ եաթայըմ.
էկէր գարը գօճա մէզարտա տա-
խի պիրլիքտէ պուլունու բսագ-
եանըմըզտաքի էօրիւէրէտէ թա-
ճիլլիք վէրէճէիմիլտէն, մէ-
զարտան պիրէ գօվարլար պիզի:

(81)

Տէննի էՅԼէնճէ

Եռւմուրթանըն կէգիմեխի

Պիր իյնէ վասըթասըյա եռւմուր-
թայը սիգրի Թարաֆընտան տէլիպ,
տէրունինտէ պուլունան սարը վէ
պէեազ մախլութու էմէրէք (ծծելով)
պօշալթտըգտան սօնրա՝ օ տէլիքտէն
իշէրի 3-4 մայրս պէօճէի վէ եախօտ
պիր ազ ճիվա գօյուպ, պէյոզ պալ
ձօձու իլէ մէզքիւր տէլիվի գաբայը-
նըլ: Պու հալտէ եռւմուրթայը պիր
մասա իւզէրինէ գօյտուգտա՝ թաա-
ճիւպլէ կէօրէճէքսինիզ քի՝ եռւմուր-
թա էօթէ պէրի կէգիմիյօր:

(82)

Եասէս

Գարնավալա պիր իքի հաֆ-
թա գալմըշ իտի: Բիթ-բիթ ա-
զա նամընտա պիր վաթ՝ ազշամ
խանէսինէ ալտէթ իթտիզի վա-
դըթ, եօլտա պիր մատրապազ-
տան օն շրուշա իքի ատէտ հինտ
թալուղու ալըպ, կիւզէլ պիր
քէլէքիր գաբաթմըշ սէվինճիլէ
խանէսինէ վասըլ օլտուգտա,
թալուգլարը էհլինէ թէսլիմ լ-
տուպ պիր ազ արբա վէրմէսինի
էմր իտէր:

Էհլի. — Էյի ամա արբամըզ
թիւքէնմիշ տիր. եօգարը չըգ-
մատան՝ քէօշէքի պաղալտան
պիր քիլօ շէյ ալապիլիւրսին:

— Շիմտի պու վազըթ պաղա-
լա գատար քի՞մ կիտէճէք. պու
ազշամըգ պիր ազ էքմէք ու-
ֆազըլը վէրիլիզ տէ՝ եարըն
արբայը ալըրըլ:

— Բէք էյի, էօյլէ օլտուն, —
տէյուպ թալուգլարը ալըր քիւ-
մէսէ կէօթիւրիր: Բիթ-բիթ ա-
զա տախի եօգարքի օտայա չը-
գրպ պիր քէօշէտէ օթուրուր վէ
միւթատը իւզրէ իրթէսի կիւ-
նիւ իշէճէք սիկարալարը հա-
զըրլայըպ, գութունուն իշինէ
տօլտուրմաղա պաշար:

Պիր շէյրէք սասթ սօնրա էհ-
լի մատամ ինգոս՝ թէխի տէ-

լունինտէ պիր շիշէ ըագը իլէ
պիր ազ մէզէյի Բիթ-բիթ ազա-
յա թագտիմ իտէր:

— Էքմէք վէրտին լաէ հայվան-
լար ետիլէր մի:

— Խայըր, ետմէտիլէր. պէս-
պէլլի էքմէյէ ալըշմամըշտըր-
լար. պիր իքի հաֆթա ճէվիզ
եռթտուրմալը քի կիւզէլճէ
եաղլանսընլար:

— Նասըլ իսթէրսէն էօյլէ օլ-
տուն, սէն շու ըագըլը տօլտուր
տէյուպ, Բիթ-բիթ ազա օ կի-
ճէ արթըգ հինտ թալուգլար-
տան պահս իթմէպ:

Իրթէսի սապահ մատամ ին-
գոս սօպայա օտուն կէթիրմէք ի-
շիւն քիւմէսէ եազըն պուլու-
նան օտունլուղա կիթտիքտէ,
Բիթ-բիթ աղայա սէսլէր:

— Բիթ-բիթ աղա, աշաա կէլ:
— Նէ՞ վար:

— Նէ՞ օլաճագ. բիրինին պի-
րի անազարընը ուզաթմըշ, օ
պիրի տէ պրունունու ասմըշ տըր,
կէօղիւմ թութմայօր:

— Գարնավալա գատար սագ-
լայա՞մայաճաղըլ:

— Եարըն ազշամա գատար
սապլանմազ. ֆըրթընայա թու-
թուլմուշ գայըգ կիպի իքի թա-
րաֆա սալլանըպ տուրուեօր:

Հագիգաթէն էկէր Բիթ-բիթ
աղա պիր ազ տահա տալրանմա-
յըպ հինտ թալուգլունու քէսմիշ

օլմայայրմը, օ տախի արգա-
տաչը կիպի կիտէճէք իմիչ:

Եճմի մէզքիւր ազչամը Բիթ-
բիթ ազա խանէյէ ավտէթիւնտէ,
էհլինէ սիւալ խտէր:

— Հինտի նա՞սըլ չըգտը:

— Նէրէտէն եագալատըն սէն
պու քէլէբիրի. գառկա պուն-
տան չօգ զիյատէ սէմիզ օլուր:
Եարըմ օգգա գատար սաեաղը
գաթմամըլ օլայտըմ, թէնճէրէ-
յէ եաբըչաճագտը:

— Զարար եօգ, պիր շէյտիր
օլտու. ուճուզ էթին չօրպասը
սաթսըզ օլուր տէրլէրսէ սահիհ
իմիչ: Օ տէյիլ ամա, բագըմըզ
հազըր մը:

— Հազըր տըր, ֆագաթ իս-
թէրսէն պու ազչամ բագը քէյ-
ֆինի սօֆրատա էյլէ. հինտ թա
վուղունտան տա մէզէ արըսըն,

— Էյի տիւչիւնտիւն, էօյլէ
օլտուն — . տէյուպ սօֆրայա օ-
թուրտուգտա, մատամ Ինգոս
գըզարըլմըլ հինտ թալուղունու
կէթիբտի վէ ևասէս քէմիյինի
չըգարըպ Բիթ-բիթ ազայա տէ-
տի.

— Կէլ սէնինլէ պիր եատէս
թութալըմ:

— Ա գուղում, էօյլէ շէյ խա-
թէմէզ. գալգար պէն սէնի եա-
խօտ սէն պէնի արտաթըրսըն տա՝
եիւրէք գըրկընլըզ օլուր:

— Եօգ, նիչիւն եիւրէք գըր-
կընլըզ օլաճագ:

— Ճանըմ, մուհապէթիմիզէ
պագալըմ. էվին իչինտէ խըբըլ-
թըյա սէպէպիյէթ վէրմէյիլիմ:

— Քէնտիւնէ կիւվէնէմէտիլին
իչիւն պէօյլէ սէօյլէեօրսըն:

— Քէնտիմէ կիւվէնիբիմ ամա,
սանա կիւվէնէմէմ, խըբըլթը
չըգարըրսըն:

— Զըգարմամ:

— Էօյլէ իսէ հայտէ թութու-
նալըմ. նէսինէ:

— Սէն պանա պիր շաբգա ա-
լաճագսըն, թիւյիւ պիր քէլէ-
ուին, լէյաքի կուօն պիր ֆիս-
տան, էլտիվէն, բօթին, օն ի-
քի ֆիլտիգօս չօրպա, օն իքի
քէթէն մէնտիլ վէ . . .

— Օ տէյիլ ամա, եէնիտէն
էվէնմէյէ ֆիքրի՞ն մը վար:

— Մեղայ, պագ նէլէրսէօյլէր:

— Նէ պիլէյիմ, ճիհէզ տիւ-
ղէլթմէյէ գալգըչըեօրսըն:

— Շագայը պրագ . . . պագ,
պէն տէ սունա պիր չիֆթ բան-
թօֆ իլլէյէճէիմ:

— Էյ պրալօ՞ . . . գանալայը
պէն ալայըմ, եուն իբէյինի պէն
կէթիբէյիմ, սէն տէ վագըթ
կէչիբմէք իչիւն իչլէյէճէքսին.
տօղրուտու էյի բագարըզ:

— Էյ աման, հաթըրմը գըր-
մա:

— Բէք էյի, սէն տէ պէնիմ
հաթըրմը գըրմայըպ պու տէ-
ֆա ալտան:

— Տիւանէյիմ քի ալտանալըմ:
— Տէմէք, պէն ալտանըրսամ,
տիվանէ օլմուչ օլաճագըմ:

— Տուր սանա պիր բագը վէ-
րէյիմ քի թալուղուն ճիյէրինի
մէզէ իտէսին:

— Խաթըրմտա:

— Ահ. պէնիմ խաթըրմտան
չըգմըլ բաղ . . . շու թապաղը
եանընա ալ քի քէմիքլէրի ի-
չինէ գօյասըն:

— Խաթըրմտա:

— Պիր շէյ սըմարլարսամ, տա-
իմա ունութուրսըն, հէման պու
ազչամ օլտու քի հէր շէյի խա-
թըրմտա սագլաեօրսըն:

— Նէ՞ եաբայըմ ա՞ գուղում,
ուճու բիւրիւզլիւտիր:

— Ահ, պագ պաչըմա կէլէնէ.
սալաթանըն իմօնուըր եօգտըքի
տօլապտա ունութուում. պիր ալ
կիտիպ կէթիբտէն օլմա՞լ մը.
պու կիւն չօգ եօրուլմուչըմ:

— Բէք էյի, կէթիբէյիմ:

— Անախթարը ալ:

— Վէր, լաքին խաթըրմտա,
ֆիքրիմտէ:

— Ֆիքրին տարմատաղըն օլ-
տուն. Ալլահըն գուլու, պիր տէ-
ֆաճըգտա ալտան, նէ՞ օլուր:

— Օ գատար ահմագ տէյիլիմ.
ուճունտա օն պէչ նաբօլէօն վար:

— Էլէր պէն տէ սէնի արտաթ-
մաղսամ, պանա Ինգոս տէմէսին-
լէր:

**

Մատամ Ինգոս օ ազչամ քէն-
տի արգու վէ զայրէթինէ մու-
ղայիր օլարագ Բիթ-բիթ ազայը
ալտաթամատը: Իթթէսի կիւնի:

ազչամը Բիթ-բիթ ազա պիր ալ
կէճ ավտէթ իթտի խանէսինէ,
վէ օ տէրէճէ սէրհօչ պիր հալտէ
քի, աեագտա տուրմաղա մէճա-
լի գալմամըլ իտի:

. Մատամ Ինգոս էհլինին պու
հալինտէն չօգ հօչլանտը վէ քէն-
տի քէնտինէ «չիւպհէսիզ արտա-
թաճագ» տէտի. անճագ, իչի
պէլլի իթմէմէք իչիւն գաչլէրի-
նի չաթարագ շէօյլէ տէտի:

— Պու նէ՞ հալ տըր . . . նէ՞
գատար իչմիչլին. սէն մէյհա-
նէյէ կիթմէզ իտին:

— Զօգ սէօյլէմէ. պաչ ալըրըր
իսթէմէմ. սէն կիթ տէ բագը
թագըմընը կէթիլը:

Մատամ Ինգոս էհլինի արտա-
թաճագընա արթըզ պիւսպիւ-
թիւն էմին օլուպ, պէօյլուք սէ-
վինճլէ բագը թէբսիսինի կէթիբ-
տի: Բիթ-բիթ ազա շիշէյի ալըզ
գատէհին իչինէ տօլտուրաճագ
եէրտէ՞ մատանըն իւզէրինէ տօլ-
տուրմաղա պաչլատը:

— Ալլահըն կէօղիւնէ գուրպան
օլայըմ, գատէհի տէ կէօրէմէ-
յօր, բագընըն եարըսընը մա-
սանըն իւզէրինէ տէօքալու . . .
վէր շու շիշէի քի պէն տօլտու-
րայըմ:

— Ալ . . . տէ . . . տօլտուր:

Մատամ Ինգոս շիշէյի ալըր
ալմազ, Բիթ-բիթ ազա «Եատէ՞ս»
պաղըրաը: Զէվճէսինի արտաթ-
մագ իչիւն եալանտան սէրհօչլըզ
թապալաեօր իտի:

— Պէն պունու սայմամ, սայ-
մամ եալանտան սէրհօչ օլուպ
պէնի արտաթտըն:

—Ասլը եալան սէօյլէմէքլէ
ինսանը ալտաթըրլար: Շիմտի
բանթօֆլարըմը խթէրիմ:

—Եօգարքի նէրտիվէն պաշըն-
տա տըր, կիտիպ ալապիլիբսին:

—Օնլարը տէյիլ, եատէս ի-
չին իշլէյէճէին բանթօֆլարը:

—Ալլաս հաբլլար վէրսին:

—Եա սէն պէնի ալտաթմըշ
օլայըտըն:

—Տօղրուսունու սէօյլէյիմ մի,
հէր հալտէ ալտըրթաճագտըմ:

—Ագշամ սապահ տըռտըռ ի-
տէճէյինի պիլտիղիմտէն, պու
կիւն ագշամա դատար տիւ-
քեանտա իշի կիւճիւ պրագըպ
պու տիւպարայը տիւչիւնտիւմ:

—Էհ զարար եօգ պիր պաշ-
գա հինտ թալուղու ալըրսան՝
եինէ եատէս թութուլուր վէ...

—Արթըգ օնու ալֆ խտէրսին:

—Էյի ամա պու ալտանըշա
թահամիլիլ խտէմէյէճէիմ:

—Չօճուգլուգ խթէմէզ. վաշ
կէչտիմ սէնին եաբաճաղըն բան-
թօֆտան. հայտէ շու բագըյը
տօլտուրտա էվին տիրլիկինի պօ-
ղաճագ շու եատէսին հիսապընը
գաբաեալըմ տէյուպ Բիթ-բիթ
աղա խաթմի բէլամ էլլէտի ի-
սէ տէ, մատամ Ինդոս պիր Բքի
հաֆթա սիւքիւթ վէ նագըս պիր
հալտէ պուլունտու:

(Իշլէ շու էհէմիլէթօիզ պիր եա-
տէս մէսէյէսինտէն տախի աղնաշը-
լըր քի, խանէլէրտէ շօգ տէֆա դու-
հուր խտէն իւրըլթըրլար՝ գատըն-
լարըն էօիրֆիրաշ օլտուգլարը սիւս
վէ մօտալարը սէպէպինտէն տիր):

Չօր իղէ կիւզեղիֆ

Կայէթ չիրքին տէլիգանլը-
նըն պիրի՝ պիր կիւն ֆօթօկը-
աֆիսանէյէ կիտէր:

—Պօնժուր:

—Պօնժուր միւսիւ. նէ՞ էմ-
րինիզ վար:

—Իէսմիմի չէքտիբմէք խ-
թէեօրըմ:

—Բէք ա՛լէա եաբարօընը.
նէ՞ պիչիմ չըգարայըմ. աեագ-
տա՞ մը տուրաճագսընըզ, եօգոս
օթուրաճագմընըզ:

—Պիլմէմ. նէ՞ պիչիմ տու-
րուրսամ եիւզիւմ կիւզէլ չը-
գար:

—Օթուրուն տա՛ եան չը-
գարայըմ:

—Եօգ, եանտան հօշլանմամ.
եիւզիւմ կիւզէլ կէօրիւնմէզ:

—Օ հալտէ տօղրու օթուրու-
նուզ:

—Տօղրու տա օթուրսամ, եիւ-
զիւմին նօգսանլարը աշիքեար
կէօրիւնիւր:

—Էօյլէ իսէ կիւլէր կիպի
տուրուն:

—Կիւլէրսէմ տիշլէրիմ պէօ-
յիւք տիր, սագիլ կէօրիւնիւր:

—Էհ, սիւքիւթ պիր հալտէ
տուրուն:

—Նիշանլըմա կէօնտէրէճէիմ,
օլմազ:

—Նա՛սըլ խթէրսէնիզ էօյլէ
տուրուն:

—Նա՛սըլ տուրայըմ քի շու
տուրաթըմ կիւզէլ կէօրիւնսին:

—Պանա սօրարսանլըզ, քորքուե-
նիզ կիւզէլ չըգմազ իչիւն սու-
րաթընըզ տէյիշտիրմէտէն պաշ
գա չարէ եօգ տըր:

—Պու տէտիղինիզին գօլայը
վար մը:

—Էյվլէթ, վիճուտ սիղին, սու-
րաթ տա պաշգասընըն օլմալը
քի՝ բօրթրէնիզ կիւզէլ չըգսըն:
Չօր իղէ կիւզէլիք պէօյլէ օլուր:

Թռիպուլէ

Փրանսա գրալարընտան պի-
րինճի Փրանսուանըն գօլիկի
Թռիպուլէ՝ զատէկեանտէն պիրի
լիէ էյլէնմիշ օլտուղունտան,
մէրգու՛մ Թռիպուլէյէ եօլտա
րաոտ կէլէրէք. —Սէնի տաեագ
ալթընտա էօլտիւրէճէիմ. աէ-
միշ:

Թռիպուլէ կիտիպ գրալա պու-
նու շիքեայէթ իթմիշ:

Գրալ. —Գօրգմա՛, սէնի էօլ-
տիւրէճէք ատամը պիր սաաթ
սօնրա աստըրըրըմ, տէյինճէ՛

Թռիպուլէ. —Պիր սաաթ էվ-
վէլ աստըրսան օլմազ մը. —աէ-
միշ:

Պիր Լաքիմէ-կիու (Կասակսաքսև)

Պիր տէֆա լաթիֆէ-կիու պիրի-
նին սըրթընըն օրթասընտա պիր չի-
պան դուհուր խտէր: Մէրգու՛մ՝ կէ-
րէք մէրազընտան վէ կէրէք աճը-
սընտան թաճիզ օլարագ, էհլինի չա-
ղըրպ տէր քի:

—Աման, գարը, շու սըրթըմը
կէօզտէն կէչիրիպ, օրատա նէ՛ օլ-
տուղունու պանա խապէր վէր. զիրա
մալիւմ ա՛, ինսան բէնտի սըրթընը
կէօրէմէզ. այրըօընս տա տաեա-
նամաեօրըմ:

Էհլի՛ հէման չիպանը մուայէնէ
իտուպ շու ճէվապը վէրիր:

—Ա՛հ գօճաճըրըմ՝ պու նէ՞ միւթ-
հիշ չիպան տըր. կէօրիւմէմիշ շէյ
տիր. էթրաֆը գըգարմըշ, օրթա-
սը տա մօրաշմըշ:

Օ արա պէօյիւք մախտիւմլէրի
իւսթէ կէլիպ, մէրգու՛մ տախի բէ-
տէրինին սըրթընս պիր աթֆը նա-
գար էյլէտիքտէն սօնրա տէր քի:

—Պապաճըրըմ, չիպանըն տէօրթ
էթրաֆը գարարմըշ, օրթասը տա քիւլ
րէնկի հալինէ կիրմիշ տիր:

Պիր գաջ տագրգա սօնրա իբրնձի մախաւմէրի էվէ կէլտիբտէ, բէտէրի անըն էֆքեարընը տախի աղնամագ իշին սըրթընը կէօսթէրիր:

Օղլու. — Աման եա բապպիմ, պէօյլէ շիպան էօմրիւմտէ տէյիլ տիւշիւմտէ պիլէ կէօրմէմիշ իտիմ. էթբաֆը պէյազա. օրթասըտա սարընա շալընէօր:

Պիպիմ լաթիֆէ-կիու՝ ալթը առէտ սաղ կէօյլէրին պիւ Նօգթա իւզէրինտէ օյան շու միւպայինէթինտէն տօլայը կայէթ թաաճիւպտէ գալարագ, խանէտէն շըգուպ տօղրու մահալլէ գահվէսինէ կիտէր:

Օ սըրտաա գահվէտէ պուլունան պիւ թաֆըմ միւշթէրիլէր՝ շու հօլտա պիւ միւքեալէմէտէ պուլունու հօլար իտի:

— Իշիթտինիգ մի, եաղ օրթասընտա Սուտան թարաֆլարընտա էօյլէ պիւ սօղուգ օյմուշ բի՝ կէօքտէ ուշան գուշլար պիլէ տօնուպ, հալատա մուսլաքտա գալըշլար: Ովկիանու տէնիդինտէ տէ պիւ պէօյիւք պանէլա պալըլը պիւ եէրէն կէմիսինի պաթըրըպ, 200 բիշինին թէլէֆաթընա սէպէպ օյմուշըմը: Պաղտատա գատընըն պիւրի պէշ էվիտա պիւտէն տօղուրուպ, կէրէք բէնտիսի վէ կէրէք շօճուգլարը սաղ սէլիմ եաշամագտա իմիշլէր:

«Պու հալատիսլէր սահիհ տիր, եօգ, զայրի սահիհ տիր.» տէյու

միւճաաէլէ էսնաօրնտա, հազըրունտան պիրի պիգիմ լաթիֆէ-կիունէ խիթապէն սիւալ իտէր բի:

— Եա՛հու, պու խուսուստա սիշին էֆքեարընը նէ՞ տիր:

լաթիֆէ-կիու. — Պրագըն Ալլահը սէպէրսէնիգ, սըրթըմտան գուլազըմա տէօրթ բարմագլըգ եէրտէն տօղրու պիւ հալատիս ալամայօրսամ, օ գաստար ուղագ եէրլէրտէն կէլէն հալատիսլէրին տօղրու օլտուղունա նասըլ ինանայըմ, տէյուպ՝ հազըրունուն գահալլէսարընա սէպէպ օյմուշ տըր:

(86)

Իֆի եօլանարա

Գըշ մէվսիմինին կայէթ ֆըրթընալը պիւ կիւնիւնտէ, զաթըն պիւրի շալարա սարըլը օլտուղու հալտէ գօշարագ կիտէր իքէն, գարշըտան կէլէն տիկէր պիւր զաթ, «Եահու, սաաթ գահ՝ տըր», տէյու սիւալ իթտիքտէ, շախսը մէրգուժ «Պէատամ, օնուն ճէվապը Ավատօս ալընտա վէրիլէպիլիբը» տէյուպ եօլունա տէվամ իթմիշ:

(87)

Մեֆրէպէ միւրաալիֆ յէթալիմ

Իլմի հիւրմէթ իմթիհանընտա. — Թէլէկրաֆ հագգընտաքի մալիւմաթընը սէօյլէյէպիլի ըմիսին:

— Էվլիլէթ միւսիւ, հէր քէլէմէսի 20 սանգիմ, էքսէրի 20 քէլէմէ իւզէրինէ իւճրէթ ալընըր:

* * *

Սէօյլէ պագալըմ միւսիւ Ժօղէֆ, ֆըրթընա նէրէտէն կէլիւր:

— Պէօյիւք վալիտէմին վիճուտինտէն:

— Օ նասըլ լագըրտը, ֆրթընա պէօյիւք վալիտէնտէն նասըլ կէլիւր:

— Եա պէօյիւք վալիտէմ պիւ ֆրթընա շըգալըլը վագըթ տալիմա «պէն զաթէն օնուն կէլէճէյինի վիճուտումըն կէվշէմէսինտէն աննաեօրըտըմ» տէր:

(88)

ՅԱՅԻՏԷԼԻ ՆԱՍԻՀԱԹ

Սիմէֆրէի սէճ իքնիֆ

Մալիւմ օլտուղու իւզրէ, եաղ մէվսիմինին վիրուտինտէ՝ սինէրէր տախի պաշ կէօսթէրիլէր: Պու մուզիրը հալատիսարտան գուրթուլմանըն շարէսի շունլարտան իպարէթ տիր:

(89)

Աշնը իլի միւրքերի

Պիր աեագ աշնըլը շարշրտա բիլավ սաթար իքէն միւշթէրինին պիրի օնու եանաշըպ. — Պանա գըրգ բարալըգ բիլավ վէր. — տէր: Աշնը «պաշ իւսթիւնէ» տէյիպ բիլավը տօլտուրուր: Միւշթէրի. — Պէն պու գատար բիլավա տօեանամ, աղ տըր պու:

— Էյի ամա պէն սէնի տօյուրմագ իշին կէպմէյօրում. սէնի տօյուրուրսամ, քէնտիմ սնգալըրըմ:

(81)

Մեյնանէսէ

Յէնի կէլէն պիր միւշթերի— Պագասնա՛, մէյհանէճի . բագըն էյի՞ մի .

Մէյհանէճի . —էյի տէմէք տէ սէօզ մի :

Միւշթերի . —Աճապա ինանայը՞մ մը . . .

Մէյհանէճի՛ պիր քէօշէտէ սըղաքիյէ վարմըշ, եանի ուլուշուգ հալտէ պուլունան պիր սէրհօշու կէօթէրէրէք . —իշթէ՛ նումունէսի . իսթէր ինան, իսթէր ինանմա՛ :

(80)

Ֆէննի էՅԼէնձէ

Հիփմեքլի Շիշէ

Ֆէննի էյլէնձէլէրէ մերագը օլան միւսիւնին պիրի՛ պիր սոզամ խանէսինէ կէլէն միսափիրլէրի էյլէնտիրմէք էֆքեարըլա՛ պիր շիշէ ասի սուլու տէօրթ ընկ կէօթէրէճէինի վաս իթմիշ վէ իշպու վատընը իճրա

իթմէք իշիւն խանէնին խըզմէթճիսինէ էմը իթմիշ քի պիր թէրսի տէրունինտէ 4 ատէտ սոշ սու գատէհլէրի կէթիրսին :

Խըզմէթճի գատէհլէրի կէթիրսիքաէ՛ մէրգում միւսիւ պիր շիշէ ասի սու սըլպ անլէրի սօլտուրտուգտա՛ պիրինճի գատէհլէ՛ պէյապ . իքինճի՛ պիրա ընկի . իւշիւնճիւ՛ սորը վէ տէօրտիւնճի՛ գօյու գըրմըզը ընկինտէ կէօրիւնմիւշլէր :

Միսափիրլէր թասաճիւպ իտէրէք . շիշէնին հիքմէթինի սղնամագ իշիւն շիւպհէսիզ պիզիմ գարիյնի քիրամ կիպի մերագա տիւշէրլէլ : Պինաէն ալէյհ, մերագլարընա իքթիֆա վէրմէք իշիւն պու էյլէնճէնին սըրրընը ֆաշ իթմէք էլզէմ տիր :

Մէրգում միւսիւ՛ էվվէլտէն 4 ատէտ սու գատէհլէրինտէն 1ինճիսինին իշինէ պիր սզ ասի սու գօյմուշ վէ եա սիւրմիւշ, Չնճիսինէ սիրքէ, Յինճիսինէ քօքսա սուեու, վէ 4ինճիսինէ տէ քօքսա իլէ շապ սիւրիւպ հազըր իթմիշ իտի : Հէր նէ գատար հիքմէթ գատէհլէրտէ իտի իտէ տէ, պիզիմ միւսիւ՛ հազըրունու մերագա տիւշիւրմէք իշիւն սուեու գատէհլէրէ սօլտուրմագտան էվվէլ շիշէի միսափիրլէրէ կէօթէրիւպ . «Պագընըզ, մուսլէնէ էտիւիպ, իշինտէրի ասի սու տըր, հաթտա իշէպիլիրսինիզ տէյօր իտի :

(92) (*)

Բէսիւրի Պիլմէճնէ, ճէպապը իյիւնէ :

Գանարեամը զայպ իթտիմ, նէրէտէ պուլուպիլիրիմ :

(93)

Ոսն թիւշմանըզ ահճն իրմեզ

Ձէնկին ֆէյլէսօֆուն պիրի՛ քէնտի պիր թանէճիք գըզընը էվլէնտիրմէք արզուտունտա պուլունտուլունտան, տիրայէթլի վէ էհլի նամուս պիր տամատ պուլ-

(*) Ճերնճը սահիֆէտէրի 90 վէ 91 նումէրօլար՝ սէհվէն 80 վէ 81 թապ օլունմուշ տըր :

մագ իշիւն աթիտէքի թէտպիրէ միւրածաթ էյլէր :

Կազէթալար վասըթասըլա պիր իլաննամէ նէշը իտուպ . պունտա՛ ագըլը . թէրպիլիլի . մարիֆէթլի վէ կայէթ կիւզէլ պուլունան պիր թանէճիք գըզընը պին լիրա թրախօնա իլէ էվլէնտիրմէյէ գարար վէրմիշ օլտուլունու պէյան իտէր :

Իշպու իլանը օգույան շէհիր վէ ճիվար քէօյլէրին քեաֆֆէի ճէպի-տէլիք ալայը՛ ֆիյլէսօֆուն խանէ գարուտունու էլէ ալըրլար :

Ֆէյլէսօֆ՝ պու կէլէնլէրին հէր պիրինի նաղիքիանէ սուրէթտէ դապուլ իթտիրքտէն սօնրա . շու թէքլիֆտէ պուլունուր :

—Միւսիւ . սիզ պին լիրալըզ պիր գըզա էվլէնտիրիլիլտէ՛ լազըմ՛ տըր քի խանէնիլտէ պուլունսուն պիր աշճը, պիր սէյիս . բառաման ո՛ մօտիսթրա վէ պիր սէնէ սօնրա տախի պիր սիւտանա վէ տատա . Պունլարըն այլըզլարընա վէ եէյէճէք իլէ կ . ինիպ գուշանմալարը իշիւն Յ սէնէ իտէճէինիզ մէսարիֆ պին լիրայա պալիլ օլուպ . բարանըզ թիւքէնտիրքտէ նէ՛ եաբաճազընըզը շաշըրաճագսընըզ . Պէնիմ գըզըմ՛ իտէ՛ էվլին հէր պիր իշլէրինի քէնտի էլլիլէ կէօրմէյէ մուգթէտիր օլտու-

զուստան, պու հարտէ 3 սէնէ
զարփընտա մէպլաղը մէզքիւ-
րու սիզէ գազանտըրմըլ օլուր:
Պինաէն ալէյհ, Կըզըմը թրախօ-
մասըզ ալմալըսընըզ:

Իշպու թէքլիֆաթը իշիտէն
ճէպի տէլիք ալայը՝ պու կիպի
տօղրու հիսապլարա սէմմ ու
իթիպար իթմէյիպ, եիւզլէրինի
էքշիտէրէք ալըպ եիւրիւյի վէ-
րիւլէր իտի:

Անճագ զէքի տէլիգանիւրնըն
պիրի՝ պու թէքլիֆին նէ՝ սէրէ-
ճէ մէնֆաաթըլը օլտուղունա գա-
նաաթ հասիլ իտիպ, մէրգուժ
ֆէյլէսօֆուն Կըզըյլա թրախօ-
մասըզ օլարագ էվլէնիւր:

Պիր ազ վագըթ կէչտիքտէն
սօնրա ֆէյլէսօֆ քէնտի վատը
պուլունան պին լիրայը տամա-
տընա վէրիպ, մէրգուժու պիր
գաթ տահա մէսուտ էյլէր:

Ճէպիտէլիք վէ ազըլըզ տէ-
լիգանըլը ալայը պուսու իշիթ-
տիքտէ՝ մարմարա չըրասը կի-
պի եանըպ թութուչուրլար իսէ
տէ, չի՝ ֆայտէ, սօն բիւչման-
լըզ ահճէ իթմէզ:

(94)

Լողարը յերայիմ

Գասըն. — Փարա քէսէսինին
գուրտու:

Կեօզ. — Օն եաչընտա իքէն
ուժէտ չէչմէսի, եիրմիսի՛նտէ
մուհապպէթ չէչմէսի վէ ալթ-
մըչընտա աճը չէչմէսի:

Տիլ. — Ձիքրին ալօգաթը:

Հեֆիւ. — Ահրէթ գօմէսիօն-
ճուսու:

Մոհնայպեթ. — Գարանլըզ
պիր եօլ օլուպ, նէրէյէ պաս-
տըչընը պիւմէզսին:

Մեֆթուպ. — Ձիքրին ֆօնօկ-
րաֆը:

Տեյիգանը. — Գլալուզ՝ գա-
տընըն էլինտէքի թէսպիհ:

Էօյիւ. — Էօմըլուն իսկէլէսի:

Մօսա. — Քէսէ գօլէռասը:

(95)

Գարը գօճա

— Աֆէրին գարը, շու հէլ-
վալը չօգ կիւզէլ բիշիթմիշսին.
չիմտիյէ գատար պէօյլէ չէչնի-
լի հէյվա եէմէմիշ իտիմ.

— Գայնանամըն ճանը իչիւն
իտի տէ՝ էօգէնտիմ . . . :

(96)

Իֆի աչըգսաչ մապէյնիկնէ

Մատմազէլ. — Ահ, Անթուան,
սէնի նէ տէրէճէ սէվմէքտէ օլ-

տուղումու պիւմէզսին. կէճէլէրի
հիշ ույգու կիրմէզ կէօլլում:

Միւսիւ. — Էօյլէ իսէ ալ շու
պիր բաքէթ թօղու, քարեօլա-
նըն քէնարընա էքէրսէն սա-
պահա գատար ֆըչլոյարագ ու-
յուեաճագօըն:

(97)

Թանահիֆեսարնէ մեզասը

Պէչ բարա իչիւն ճանընը վէ-
րիր, անճագ պիր բարա սատա-
գա վէրմէզ թամահքեար պիր
զէնկին՝ պիր կիւն Վիէննա չէհ-
րի պէլէտիյէ պաղչէսինտէն կէ-
չէր իքէն 1500 լիրայը հալի
պիր պանգնօթ չըզտանընը ճէ-
պինտէն տիւչիւրիւր:

Օ արա, արգասընտան կէլէն
տէվլէթ-տիւչիլունի. ֆաքիրին
պիրի՝ մէզքիւր չըզտանը պու-
լուպ, աշուրի տէրէճէ մէմնունի-
յէթլէ էն էվլէլ համամա կի-
տիպ կիւզէլճէ եայգանտըզտան
սօնրա պանգնօթլարը պօղուպ
պիր գաթ եէնի բուպա վէ սաիր
լազըմ օլանլարը ալհալա վէ
պագիյէսինի քէնտինէ պիր
սէրմայէ ըթմէէ գարար վէ-
րիր: Պինապէրին համամա կի-
տէր, եայգանըր վէ տըչարը չը-

ղըպ կիյինտիյի վագըթ՝ նակէ-
հան պիր գաչ ժանտարմալար
իլէ պիր ատամըն թէլաչ իլէ
համամա կիրտիքլէրի կէօրիւ-
նիւր:

Մէրգուժան ժանտարմալար՝
եայգանմագ իչիւն համամա
պուլունան միւչթէրիլէրին ճէպ-
լէրինի հէման արաչտըրմազա
պաչլարլար, չիւնքիւ պէրապէր-
լէրինտէ պուլունան ատամ՝ պա-
լատէ թարիֆ իթտիլիմիզ զէն-
կին թամահքեար օլուպ, պաք-
նօթ բաքէթիքիւր շայպ իթմիշ
օլտուղունու հիսս իթտիքտէ՝
տօղրու բօլիս իտարէսինէ կի-
տիպ, քէնտիսինին եարըմ սա-
աթ էվլէլ եայգանմագ իչիւն
մէզքիւր համամա կիթմիշ վէ
օրատա զայպ իթմիշ օլտուղու-
նու խապէր վէլմիշ իտի:

Պանքնօթլարը պուլան ֆաքիր՝
մէսէլէյի աղնատըզտա միւթէէ-
սիւֆ օլուր վէ տիւչիւնմէյէ
պաչլար. պիր տագըգա էվլէլ
հըսս իթտիլի մէսուտիյէթ էպէտ-
պախթըզ զալէպէ իթմէքտէ
իտի. չիւնքիւ պանքնօթլար՝
իշպու մուայէնէտէ քէնտի իւ-
թիւնտէն զուհուր իտէճէք վէ
խըրսըզ օրֆաթըյլա հապս օլու-
նաճագ իտի: Պու չիքքին հալին
էօնիւնի ալմագ իչիւն քէնտինի
թօփլար վէ հէման թամահքեա-
րըն եանընա կիտիպ սիւալ իտէր:

— Եահու՛ւ, զայս ի թտիղինիդ պանքնօթ չըզտանը սիեան՝ մը իտի:

— Էվվէթ:

— Ծիլտի տախի եալարդը մէջնն մի իտի:

— Էվվէթ, Էվվէթ:

— Էօյլէ իսէ տօղրու «Ժառտէն տէ ֆլէտոնէ կիտինիդ պիր աղ Էվվէլ պէն օրատան կէջէյօր ըտըմ, պիր պանքնօթ չըզտանը պուլունտու վէ գարուտա պէքլէյէն քառաքօլ ժանտարմայա վէրիլտի, ժանտարմա տա սահիպինի արաեօր իտի:

Հասիս պունու իշիթտիքտէ՝ հագիգաթէն քէնտիսինին մէզքիւր պաղչէտէն կէչտիղինի խաթըրլայըպ, ժանտարմալար իլէ պերապէր պաղչէյէ տօղրու գօշար: Իշթէ օ արա պիղիմ զէքի ֆաքիր տախի բահաթ պիր նէֆէս սլըր վէ համամ փարասընը վէրիպ քէնտիսինի սօգաղա աթար:

Իւչ այ սօնրա, Վիէննա շէհրինին պիր շարչուսընտա մէրգում ֆաքիր պիր տիւքեան աչմըջ վէ պանքնօթլարը քէնտիսնէ սէրմայէ իտայ ախղօթիթա իլէ մէշղուլ կէօրիւնմէքտէ իտի:

Պիր խաանէսէ

Հէնուզ Էվլէնմիշ գարը գօծա մապէյնինտէ:

Մատամ. — Տօղրու սէօյլէ, պէն էօլիւրսէմ, չօղ աղլաեաճա՞գմըսն:

Միւսիւ. — Ա՛հ, նէ՞ սէօյլէյօրսուն, շիւպհէ՞ մի վար:

— Էյ պէն էօլտիւքտէն սօնրա սէն եաշաեապիլէճէ՞քմիսին:

— Նէ՛ եափայըմ սէվկիւլիւմ, սէնին ի զէրինէ աղլամագ իշիւն եաշամալըլըմ:

Իֆի Միւսիւ

— Միւսիւ ժան, միւսիւ ժան:

— Օ՛, նէ՞ վար մօնշէր ամի:

— Պիղիմ Անտօնիկի հիշ կէօրտիւնն մի:

— Խայր օլա, նէ՞ վար քի:

— Ճանըմ, աիւն աղչամ սէօղ վէրտի պանա քի, պու սապահ ալաֆրանկա սաաթ պէչտէ աբունթօ պուրտա պուլունաճագ ըտը. պու վագըթ օլտու տահա կիտէն կէլէն եօղ:

— Էօյլէ իսէ պօշ եէրէ պէքլէմէ, օ արթըգ կէլմէզ, պէն օ.

նուն թապիաթընը բէք էյի պիլիրիմ:

— Ճանըմ նէ՛ սէօյլէրսին, պէնիմ իլէ քարօլ ս'օնէօր էթտի:

— Սէն սնուն բարօլ տ'օնէօրինէ դուլագ ասմա, օ հէր ատամա տա բարօլ ս'օնէօր տէր տէ, սօնրա ճայըպ սեօնէր օլուր:

Փաշանըն հասպարը

Բարիգին Միսք սօգաղընտա սաքին 60—65 եաշընտա պուլունան Անաթօլի կալիմար նամ իրասճընն պիրի տէլիգայրըգ էօմրիւնիւ թէքրար էլտէ իթմէք իշիւն օլունճա վարիտաթընը սարֆ իթմէյէ հազըր վէ միւհէյյա պուլունտուղունու էօթէտէ պերիտէ սէօյլէսէյի աշթըգ քէնտինէ իտայ իթմիշ օլուպ, մուվաֆֆադիյէթի միւմքիւն օլմայան իշպու կէվէզէլիյինտէն վաղ կէշմէք իշիւն բէք չօղլար թարաֆընտան թասարիգէ պիլէ ալընմագտա իտի:

Մէքրում իթիյար պիր գարնավալ կիւնիւ, Բարիգին Քրիշի նամ մահալտէ կէզինմէքտէ վէ գէլէն կէշէն մասկէլիլէրի սէյր իթմէքտէ իրէն, եագընտա պուլունան Արբիկ սօգաղընտան նակէհան «իմտա տո»

պաղըրան սէսլէրի իշիթտիղինտէն՝ օ թարաֆա տօղրու շըթապան օլտու:

Հագիգաթէն կէնճ գատընն պիր պիր թագըմ շաբկընլարտան իհասթա օլունուպ, «գօնֆէթթի» եանի կէօնակէօն քեաղըտ բարչալարը Փըրթընտընա թուլմուլմուլ իտի (*):

Միւսիւ կալիմար՝ քէնտի քէնտինէ «Շու գարըյա իմտատա կիտէլիմ օ տէլիպ, զուրուրիլէթլէ գալապալըլա գարըշտը:

Պիր տագըգա սօնրա՝ շաբկընլար տաղըլմըջ օլուպ, իմտատա կիտէն իթիյար՝ 20 եաշընտա վէ էսմէր կիւզէլի պիր գատընը գարչըսընտա պուլունտու: Մէքրումէ՛ իւթիւնիւ պաշընը տիւզէլթտիքտէն սօնրա: կիւլէր եիւզ իլէ պիղիմ ալթմըջ պէշլիյին էօնիւնտէ տուրտու: Նիթիյար գօլունու թագաթիմ իթտիքտէ՝ գատըն մէՆունիյէթլէ գապուլ իթտի:

— Ա՛հ, միւսիւ, չօղ աիճէնուպ, ինսանիյէթէքվէր վէ պախուսուս գատընլարա հիւրմէթ վէ բայէթ իտէր պիր գաթ օլտուղունուղու իսպաթ իթտինիգ. իշպու հարաքէթիսիգտէն տօլայը հըսս իթտիղիմ

(*): Էքսէրի գարնավալ մէվսիմիտէ՝ Բարիգտէ՝ գար տանէլէրի շէքիստէ րէնկեարէնկ ինճէ քեաղըտ բարչալարընը կէլէն կէշէնին իւղէրինէ ալուսլար իլէ սէրմէր՝ տտէթտէն տիր. վէ պու նէվի էյլէյէճէյէ «գօնֆէթթի թէսմիյէ իտէրլէր:

միննէթտարըզը պէյանէ մուգթէտիր տէ յիլիմ :

Գատընըն շիյվէբար հալի վէ սէօյլէ յիշի՛ Մ. Կալիմարըն ազլընը պաշընտան ալտըլար, սէվինճինտէն էլի այաղը տիթրէմէյէ պաշլատը, վէ սմատամ . . . շէյ . . . րէճա իտէրիմ . . . շէյ . . . սման այաղընը էօրէյիմ, պուլուրուն եագընտա պուլունան պիր գասվէյէ կիտիպ օթուրալըմ տա, պիրիպիրիմիզի թանըյալըմ տէտի :

—Պէնտէնիզ տէ պունտան պաշգա պիր շէյ տիլէմէյէճէքտիմ սիգտէն, պուլուրուն, կիտէլիմ :

Վէ Պուլվառ—տէյ—իթալիէնին պիր գասվէխանէսինէ կիտիպ օթուրտուլըր :

Իսթիյար.—Բէճա իտէրիմ, սէրկիւշէթիսիպի հիբեայէ իտինիզ: Բարիզտէ եալընըզմըսընըզ :

Բատըն.—Եար եալընըզ, Նէրէլի օլտուրումու պիլսէնիզ՝ պրալօ՝ սիգէ :

—Նէրէլիսինիզ քի :

—Աթանպօլլուլըմ :

—Սահի՛ճ մի սէօյլէյօրսընըզ :

—Էվվէթ, վէ օրատա ուզուն

միւտտէթ պիր բաշանըն հարէմ տաիրէսինտէ պուլունտուգտան սօնրա, նիհայէթ գաշմաղա մուվաֆֆազ օլմուշում տըր :

—Վէ տօղրուճա Բարիզէ՞ մի կէլտինիզ :

—Էվվէթ, շիւնրիւ Բարիպին զէվբ ու սէֆասը՝ մըգնատըզ կիպի պիւ-

թիւն տիւնեայը բէնտինէ չէքմէքտէ տիր: Պունտան պաշգա, եէտիմտէ պուլունան պիր հիբմէթլի իլաճ սասյէսինտէ փարա գաղանձագտըմ :

—Նէ՞ կիպի իլաճ :

—Մայէթիստէ պուլունտուլում բաշանըն պիր հիբմէթլի հապընը շալմաղա մուգթէտիր օլմուշըմ տըր. էօյլէ պիր հապ քի՛ էմսալի տիւնեատա պուլունմազ. մախտուսէն բաշա իշին եարըլըր իտի: Բաշա՛ իսթիյար պիր ատամ օլուպ, պու հապըն գուվվէթիյէ քէնտի թէքմիլ տէլիգանըլըզ հայինի պուլուր իտի :

—Սահի՛ճ մի սէօյլէյօրսուն :

—Էվվէթ, սահի՛ճ սէօյլէյօրըմ, թէճրիւպէսի գօլայ տըր :

—Ֆագաթ հագիգաթէն հիբմէթլի պիր շէյ օլմալը տըր—տէտի պիլիմ սէրսէմ իսթիյար, տէլիգանըլը օլմագ արգուսընտան նէ՛ իտէճէինի շաշըրարագ :

—Չիբմէթլի տէմէք տէ սէօզ մի. պու հապ՝ տէրմանսըզա գուվվէթ վէրի, վն շիյվէ իլէ ճիլվէ սայէսինտէ եօրուլմուշ վիճուտարա եէնի պիր թագէլիք պախշ իտէր :

—Աման աեաղընըզը էօրէյիմ, պու հապարտան պանա տա վէրէպիլիրմիսինիզ :

—Վէրէպիլիրիմ: Սաքին օլտուրում իտանէ պուրատան պիր գաշ տալըմ էօթէտէ պուլունուր. պէրապէր կէլինիզ, իսթէտիյինիզ գատար վէրէյիմ :

—Վէրէպիլիրիմ: Սաքին օլտուրում իտանէ պուրատան պիր գաշ տալըմ էօթէտէ պուլունուր. պէրապէր կէլինիզ, իսթէտիյինիզ գատար վէրէյիմ :

Միւսիւ Կալիմար հէման այաղա գալպալը վէ կէնճ գատըն իլէ պէրապէր պիր հօթէլէ կիրտիլէր. օրատա պուլունան լօգանթատա պիր գաշ գատէ՛՛ շամբանիա իշտիլէր, իշպուշամբանեա իլէ պէրապէր մատմալէլին թագտիմ իթաիլի մէզքիւր հիբմէթլի հապարտան պիր իքի տանէսինի Մ. Կալիմար պէօյիւք իշթահա իլէ եութտու :

Պունուն սէմէրէսի միւքէմմէլ օլտու՞ մու. օրասընը պիլմէյօրըզ, եալընը շունու պիլիլիզ քի՛ կէնճիք պուտալասը մէրգուճիսթիյար հապլարը եութար եութմազ տէրին պիր ույգույա տալմըլ իտի վէ 3 սասթ սօնրա ուեանսըզտա՝ բօլիս գօմիսէրինին հուղուրունտա շու իֆատտէտէ պուլունտու :

—Ուեանսըզըմտա՝ քէնտիմի օտանըն իշինտէ եալընըզ պուլտուճ, կէնճ գատըն պէնի ալտաթմըլ, եիւզ իւսթիւ պրագմըլ իտի: Պուլունտուրում հօթէլին սահիպի՛ մէրգուճէ գատընը ալա՛ թանըմայօր իտի: շէման րէտէնկօթուճուն ճէպլէրինի արաշտըրտըմ. 1000 Փրանքըզ պանգնօթլարը հապի չըգտանըմ աշըրըլըլըլ, քէզալիք բարմաղըմտաքի բըրլանթա եիւզիւք ուշմուշ իտի. եալընըլ՝ մասանըն իւզէրինտէ շու քասթ—վիլիթի պուլտուճ. «Եիւզիլինիզի սուվընիտ եանի իսթըրէ իշին եալըմտա սագլայաճաղըմ: Իրմա :

Միւսիւ Կալիմար՝ պիր տահա գալապալըզ էլինտէն գըզ գուրթարմագ

վէ 65ինտէն սօնրա տախի տէլիգանըլը օլմագ խիւլեասըյա փաշանըն հապլարընտան եուտմալը թէօվպէ իթտի :

(101)

Քէօյլիւ իլէ Բրէնս

Թէպտիլի գըյաթէթլէ եօլճուլըզ իտէն պիր բրէնս՝ պիր քէօյտէն կէշտիլի վագըթ քէօյլիւնին պիրինտէն իքի եուճուրթա սաթըն ալմագ իսթէր :

Քէօյլիւ՝ բրէնսի թանըտըլընտան՝ եուճուրթալարա պէտէլ 2 լիրա թալէպ իտէր :

Բրէնս.— (Թաաճիւպլէ) Տէմէք քի պու քէօյտէ եուճուրթա նատիտէ պիր շէյ տիր :

Քէօյլիւ.— Խալըր, միւսիւ, քէօյլիւմիզտէ եուճուրթա նատիտէ տէյիլ՝ բրէնսլէր նատիտէ տիր :

(102)

Իֆի եանֆեսիճիլի

—Պու նէ՞ կիւզէլ սասթ ալմըլըն :

—Էվվէթ, կիւզէլ տիր. սօր քի մալի գաշա՛ օլտու :

—Գաշա՞ :

—Ալթըլ այ մահպուսիյէթէ :

(103)

Թամահֆեար իգրանը

Թամահֆեարըն պիրի գարը-
ըլյա պերապեր շմէնտըֆէր ի-
լէ պիր եօճուլուղու էանսըն-
տա՝ պուլունտուղու վախօնտա
պիր գաչ ահպապլարա թէսա-
տիւֆ իտեր, վէ ա՛նլէր իլէ գօ-
նուչտուղու սըրատա՝ հազըր սի-
կարա գուլթուսունը չըգարըպ
պիր սիկարա ալտըգտան սօնրա՝
եանընտաքի տօսթուհա տալի
իգրամ իտեր

Տօսթու. — Թէ շէքքիւր իտէ-
րիմ, թիւթիւն գուլլանամ:

Թամահֆեար՝ գուլթուլու սօլ
թարաֆընտա օթուրան տօսթու-
նա տօղրու ուզաթարգտա՝ մէր-
գում տախի — Թէ շէքքիւր ի-
տէրիմ, պէնտէնիլ տէ գուլլան-
մամ —, ճէվապընը վէրիւ:

— Սիզ պիլիբրիսիլ. իճպար
իտէճէք պիր շէյ աշիլ տիր —
տէյուպ գուլթուլու ճէպիսէ գօյ-
տուղու վագըթ, գարըըր եա-
վաչճաճըգ տեր քի:

— Գարըըրզտա օթուրան
տօսթուլըլա տա իգրամ իթ-
մէ՛զմիսին .

Թամահֆեար. — (Եսվաչ սէս
իլէ) Սուս օլ. պիլիբրիմ քի օ ի-
չէր:

(104)

Խասրա պիր Լէրայիթչիհասա

Լէթայիֆչիհասըն պիրի խաս-
թալանըպ, ազ վագըթտան էօ-

լէճէինի հըսա իտերէք, գարըըր-
նը չազըըրպ տէմիչ քի.

— Շիմտի կիտիպ էն աղըր էլ-
պիսէլէրինի կիլիֆիլի վէ օլանճա
միւճէվճէրաթընը թագընմա-
լըսըն.

— Ամա՛ն, գօճա, նէ՞ սէօյլէ-
եօրսուն. սէնին պու հալին կէօ-
զիւմիւն էօնիւնտէ իքէն շէք. —
տիւզէն վէրմէյէ եիւրէ՛ք մի
գալըր պէնտէ:

— Ռէճա իտէրիմ, պէնի զըր-
մայըպ, պու թէքլիֆիմի իճրա
իթմէյիսին.

— Փագաթ նէ՞ սէպէպլէ պօյլէ
պիրթէքլիֆտէ պուլունտեօրսըն.

— Սօն պիր իւմիւտ իչիւն . . .
տիւչիւնիւյօր մ քի՝ ճան ալըճը
կէլիպ սէնի օ գատար տիւպէր
վէ կիւզէլճէ կիլիսմիչ գուչան-
մըչ կէօրիւրսէ՛ պէլքի սանա
պէյէնիբ տէ՛ պէնիմ եէրիմէ
սէնի ալըպ կէօթիւրիւր:

(105)

Պիր կագէրա սաթընըր

Կագէթա սաթընընըն պիրի
քէնտի միւչթէրիսին. — Միւ-
սիւ, արթըգ պու կիւն շու հի-
սապը պիթիբէլիմ.

— Գա՛չ զըչ, օլտու պօրճում.

— Օն զրուչ.

— Օլգատար պօրճում օլմամա-
լը, եալան սէօյլէեօրսուն.

— Հիսապըմ տօղրու տըր, միւ-
սիւ, պէն եալան սաթարըմ ա-
մա՛ եալան սէօյլէմէմ:

(106)

Էվլի օլան սասալըն իւսրըրէլերի

Պիր ալըգ կիւվէյի օլտուլու
վագըթ.

— Ա՛հ, նէ՛ տէրէճէ պուտալա-
լըգ իթմիչ, պիր գաչ սէնէ էվ-
վէլինտէն էվլէնմէմիչիմ: Ճէն-
նէթտէ եաչամագ արղու իտէն՝
էվլէնմէլի իմիչ:

Պիր սէնէ սօնրա.

— Շիւքիւրլէր օլտուն, պիր
էվլատ սահիպի օլտում. նէ՛
թաթլը շէյ. շու պէքեար ս-
տէմլէր նէ՛ ագըլա խըղմէթ ի-
տէյօրլար, տիւնեանըն տատընը
ալմաղլար. օթ կիպի կէլմիչլէր,
օթ կիպի կիտէճէքլէր.

Իւչ սէնէ սօնրա.

— Նէ՛ հալթ իթմէլէ էվլէնտիմ,
սաղ պաչըմը տէրտլէրէ ուղրաթ-
մըչըմ: Ագըլըրըգ՝ էվլէնմէմէք
իմիչ. եաղըգլար օլտուն քի պիւ-
մէմիչիմ:

Պէչ սէնէ սօնրա.

— Սէպէպ օլանըն պօյնու ալ-
թընտա գալըն, էօմիւր տէլիւ
ա՛, ճէհէննէմ. հէլէ պու կիւն-
լէրտէ հի՛չ շէքիւմէյօր:

Օն սէնէ սօնրա.

— Օ՞ք, արթըգ սապը իթմէյէ
մէճալիմ գալմատը. էօլսէմ տէ

գուրթուլտամ: Էվլիւիք՝ աթէչ-
տէն կէօմիէք իմիչ: Էկէր պիր
տէֆա պահթըմ եալէր կիտիպ
գարըմա պիր շէյ օլուրսա, թէօ-
պէլէր թէօպէսի, պիր տահա
էվլէնմէմ:

Շիրմի սէնէ սօնրա.

— Արթըգ ալըշտըգ. ալէմին
կէչտիլի քէօբրիւսինտէն պիլ տէ
կէչտիք. տիւնեանըն հալի պու
իմիչ. միլիսնլար սահիպի պիլէ
օլտան՝ շէքէճէին վարիսէ՛ շէքէ-
ճէքսին: Ուզուն սէօլիւն գըսա-
սը, աճըլըգ՝ թաթլըլըգտան զի-
եատէ տիր: Պու տիւնեատա
տէրտ ու մէչագգաթ կէօրմէմէք
իչիւն՝ ՏՕՂՄԱՄԱԼԸ իմիչ: Տօղ-
տուգտան սօնրա՛ արթըգ աղա-
մագ սըզլա խագ պիր բարա իթ-
մէգ:

Եունկ ֆէյլէսօֆ

(107)

Մեշհուր Բօչիլոս

Միլիսնլար սահիպի մէչհուր
Բօչիլտէ պիր կիւն սիւալ իթ-
միչլէր քի.

— Միւսիւ, աճապա նէ՞ գա-
տար տօսթուհուզ վար.

Բօչիլտ. — Շիմտիքի հալիմտէ
9)

պիլեմէյօրում՝ չիւնքիւ կէրէք
իշիմ սըրասընտա տըր վէ կէ-
րէք զէնկիւնիւնիմ վարաըր . սի-
զին տօսթ տէտիդինիզ պու ի-
քիսինին պուլունմատըզը վա-
դըթ պէլլի օլուր :

ՍԻՒԱԼ—ՃԷՎԱՊ

Պիր գըզը չարըզ էվլէնտիր-
մէք իշիւն նէ թէտպիր գուլ-
լանմալը :

—Գօյնունա պիր էվ հէօճէթի
գօյմալը :

Տէլիգանլը կէօրլունմէք իշիւն
նէ եարմագ իգթիզա իտէր :

—Քէնտիսինտէն զիյատէ եաշ-
լը օլան իլէ կէզինմէք :

Թէմիզլիք իշիւն նէ եար-
մալը :

—Խըզմէթճի գուլլանմամալը :

Տիւնեատա մէս'ուտիյէթլէ եա-
շամանըն չարէսի նէ տիր :

—Տիլսիզ իլէ էվլէնմէք :

Պիր առամ քէնտի հագիգի
տօսթունու թանըմագ իշիւն նէ
եարմալը :

—Եալանտան էօլմէլի վէ ար-
գասընա պագմալը տըր :

Տիւնեատա զուհուր իտէն հէր
կէօնա գավկա վէ բաթըրտը-
լարըն սէպէպլէրի գա՛ջ տըր :

—Տէօրթ : Պէն , Սէն . Պէնիմ ,
Սէնին :

Պիր եհմեֆ հիսապը

Թիւրքիւլը պիր զաթ՝ ախղուիթա
սէպէպլէրէ պիր խըտրէլէզ կիւնիւ
Պուլկարիանըն պէօյիք պիր շէհրին-
տէ պուլունուպ , էօյլէն թամաճընը
իթմէք իշիւն շէհրի մէզքիւրըն մէշ-
հուր լօգանթալարընտան պիրինէ
կիտէր :

Խըտրէլէզ մինասիպէթիլլէ լօգան-
թատա եքէյիճէ գալապալըզ պուլուն-
տուղունտան , շախսը մէրգում կիւճ
հալ իլէ պիր եէր պուլուպ օթուրուր
վէ լիստայը կէօզտէն կէշիրտիքտէն
սօնրա կէլէն կարսօնա խիթապէն :

—Պանա պիր հաշլամա կէթիր :

Կարսոն « Ալէստա » ճէվապընը
վէրիպ , վէ պիր բարչա էքմէք իլէ
պիր շաթալ վէ գաշըզ կէթիրտիք-
տէն սօնրա կիտէր :

Արատան պէշ օն տագիգա կէչէր :

Շախսը մէրգում՝ եագընտա պու-
լունան պիր թանըտըղը իլէ կէօրիւշ-
մէյէ պաշլայուպ , կարսօնուն կէթիր-
միշ օլտուղու էքմէյին քէնարնտան
պիր ազ քէսիպ եէմէյէ պաշլար :

Պու արա տիկէր պիր կարսօն կէ-
լիպ սիւալ իտէր :

—Ավֆ էտէրսինիզ , պու կիւն
միւշթէրինին շօգլուղընտան եէթիշ-
տիրէմէյօրըզ : նէ իսթէրսինիզ

—Պիր հաշլամա կէթիր :

—Պաշ իւսթիւնէ :

Օն տագիգա կէշտիքտէն սօնրա
կարսօն կէլիր :

—Ավֆ էտէրսինիզ միւսիւ , հաշ-
լամա պիթմիշ :

—Այը պէնիմ տէ էքմէյիմ պիթ-
տի , պարէ օլտու օլաճագ , էլմա գօմ-
բօստօսու կէթիր :

—Վարընօր :

Անճագ , գօմբօստօսա կէլմէզ , վէ
շախսը մէրգում մէճպուր օրուր աշա-
ղա գալգմաղա վէ լօգանթատան
շըգաճաղը վագըթ պիր Ծ սանթիմ-
լիք պրաղըր գասիէնին էօնիւնէ :

Գասիէ (շաշարագ) — Պու նէ՞ տիր
միւսիւ :

—Պէշ սանթիմ :

—Սիզ նէ՞ եէտինիշ :

—Պիր թապագ պաշ իւսթիւնէ,
եարըմ՝ վարըտօր , պիր ալիսա . վէ
Ծ սանթիմլիք էքմէք . տահա գա՛ջ
սանթիմ վէրէճէիզ . . . :

Կէճէ Կիւլ եաղար

Պէրութտա ճէսուր խըրսըզըն
պիրի՝ կէճէ վագըթ պիր էճղա-
խանէյէ կիրիպ , օրատա պուլու-
նան ազչէ գաստօրնա զիյարէթ
իթմէքտէ իքէն , տէվրէ շըգան
զապթիյէ եիւղպաշըսը շիւպհէյէ
նէ սէք՝ տիւրեանա կիրէր :

—Պու վագըթ նէ՞ իշինիզ
վար պուրատա :

—Էվտէ անօրըզն պիր խաս-
թա զուհուր իթտի տէ , պիր գաշ
տիւրլիւ իլաճ ալմաղա կէլմի՛շիմ :

Եիւզ պաշը՝ խըրսըզը տիւ-
րեան սահիպինի զանն իտէրէք ,
սագալընա սիւրմէք իշիւն պիր
ազ կիւլ եաղը իսթէր :

Խըրսըզ՝ « պաշ իւսթիւնէ »
տէյուպ , եագընտա պուլունան
պիր շիշէտէն պիր գաշ տամլա
չէյ վէրիր : Եիւզ պաշը սագալը-
նա սիւրէք իտէ տէ՛ գօղուսու
օլմատըզընը սէօյլէտիքտէ՛ խըր-
սըզ՝ « Պիրինճի տէրէճէ կիւլ եա-
ղը օլտուղունտան՝ գօղուսու եա-
րըն շըգար » տէյու ճէվապ վէ-
րիր :

Պիզիմ սէրօէմ էիւր պաշը
ալտըզը ճէվապտան մէմնուն
գալարագ տիւրեանտան շըգար ,
պիր ազ սօնրա խըրսըզ տախի
իշինի պիթիւրիպ կիտէր :

Իրթէսի սագան ասըլ տիւ-
րեան սահիպիսի կէլիպ գասա-
նըն գըրլըմըջ օլտուղունու կէօր-
տիւքտէ՛ հէման գօշար գարագօլ-
խանէյէ խապէր վէրիր : Օ արա
հէնուզ ույանմըջ օլան պիզիմ
եիւզ պաշը՝ եաթաղըն իշինտէ
օթուրմու՛ջ՝ եաստըզ վէ չարչաֆ
իւզէրինտէ կէօրինէն միւրէ-
քէպ լէքէլէրինտէն թաաճիւպտէ
գալմըջ իտի . վէ խըրսըզըզ
մատտէսինի էճղաճըտան իշիթ-
տիքտէ՛ « հ գիգաթէն գօղուսու

պու կիւն չըգտը ու տէյուպ սա-
գալընը էլինէ այլպ տիւշիւնմէ-
յէ պաշլատը . շիւնքիւ , կէճէքի
սախթէ էճղաճընըն (եանի խըր-
ուըըն) պիւրինճի կիւլ եաղը տըր
տէյիպ վէրտիշի՝ մօր միւրէքէպ
իմիշ :

(111)

Պիւ վեֆիղիսարճ մուհասեպեսի

Սթանպօլտա Պէյօղլու սաքին-
լէրինաէն էրմէնի դաթօլիկ միւ-
թէպէր սարաֆլարտան պիւրի՝
այ պաշը մինասիպէթիլէ վէ-
քիլխարճըն հիսապընը կէօրմէք
իւզրէ մէսարիֆ տէֆթէրինի կէ-
թիւրթտիւրիպ , մուհասեպէյէ օ-
թուրուր :

— կէլ պագալըմ՝ պարոն Մար-
տիկ , պու այ գասապա նէ՞ վէր-
տին :

— Էֆէնտիմ , 170 օգգա դօ-
յուն էթի ալտըգ , ալթըշար-
տան՝ 1020 զրուշ . 140 օգգա տա
ինէք էթի ալտըգ , պէշէրտէն
700 . ճէման 1720 զրուշ :

— Մարտիկ , չըլտըրտը՞ն մը ,
պու գատար էթի քիմ եէտի :

— Եէնիբ , էֆէնտիմ , եէնիբ :

— Նէ՞ սէօյլէօրսըն . շիմտի
պու էվտէ 310 օգգա էթ մի
էէտիէր .

— Օգտար թէլաշիթ մէյինիզ ,
պիւր տէֆա էճղաճընըն հիսա-
պընա պագտըղընըլտա՝ չաբըգ
գանաճագսընըգ :

— Աղնաշըլտը . շիմտիլիք էճ-
ղաճը իլէ դատապըն հիսապընը
պիւր թարաֆ իտէլիմ տէ՞ տի-
կէրլէրինէ պագալըմ . օնլարը
սօնրա պիւրէր պիւրէր տիգգաթիլէ
պագաճաղըմ :

— Էքմէքճիյէ 300 օգգա էք-
մէք պօրճումուզ վար

— Գասապըն հիսապընա պա-
գըլըրտա՝ էքմէքճի ինտաֆլըճա
տալըանմըշ . լաքին պիղտէ
պու գատար էքմէք սարֆ օլու-
նուեօ՞ր մը :

— Օլուեօր էֆէնտիմ , օլուեօր .
իշթիհա՞ղը եէրինտէ պիւր ֆա-
միլեա . ալլահ էքսիք իթմէսին
միսաֆիւր տէ չօգ կէլիեօր :

— Շու 1500 զրուշըգ էսամէ
նէ՞ տիւր :

— Մատամըն էմրի իլէ պիւր
եէրէ վէրիլտի :

— Պու եէրին իսմի՞ եօ՞գ մը .

— Ճէսարէթ իթմէտիմ սօր-
մայա :

— Բէք էյի . շու 140 ֆրանք
նէ՞ տիւր :

— Մատամըն էօթէնի իշիւն
Բէրշըրօն մաղաղասընտան 10
թօի մէքթուպ քեաղըտըլլա 10
թօք զարֆ ալընտը :

— Նէ՞ սէօյլէօրսըն ծօ՞ , պի-

զիմ էօթ էնի թիւճարըլա՞ մը
պաշլատը :

— Խայրը էֆէնտիմ , տօսթլա-
րըլլա պաշը մէքթուպլաշըր
տա . . . .

— Տահա պաշգա նէ՞ վար .

— Մատամըն էմրիլլէ Ոսկե-
բերան քիլիսէսի չէքմէճէսինէ
324 զրշ պրագըլտը :

— Մարտիկ , նէ՞ սէօյլէյօրսըն .
պէն տէ քիլիսէյէ կիտէյօրըմ
ամա՝ էն չօղու պէշ ալթը զրշ
պըրագըրըմ :

— Էֆէնտիմ , մատամըն ֆու-
գարա սանտըղընա չօգ բարա
վէրտիղինի սիղ բէք էյի պիւր-
սինիկ :

— Նէ հալ իսէ , պաշգա նէ՞
վար :

— Մատամընէլ ֆաթինա իշիւն
Մէզօն տը Սիլվիլէ 225 ֆրանք
գօրսէ բարասը :

— Մարտիկ , էսամէլէր կիթ-
տիքճէ պօյ կէօսթէրիօր .

— Էֆէնտիմ , ալլահ պաղըլլա-
սըն , մատամընէլ ֆաթինա տա
կիւնտէն կիւնէ պօյ աթըեօր :

— Տահա պաշգա՞ .

— Եինէ մատամընէլ էօթէնի
իշիւն Պօնմաըշէտէն պիւրտիւղիւ-
նա բարտը տը բօղ ալընտը . օ
տա 60 ֆրանք :

— Վուրտու Պողոս քիմ օլույօր

— Վուրտու Պողոս տէյիլ , բու-
արը տը բօղ , բէնպէ բուրա

տէմէք տիւր :

— Պիլիմ էօթէնի նէլէ՞րտէ
էօյրէնմիշ :

— Չօղ աղլը շէյ տիւր էֆէն-
տիմ . ալլահ պաղըլլատըն :

— Տահա պաշգա պիւր շէյ
գալտը՞ մը :

— Բաղար էրթէսի կիւնիւ
Մագըրբէօյինէ կիտիպ կէլմէք
մէսարիֆի 562 զրշ 35 փարա

— Նէ՞ հալթ էտէր . չըլտըր-
տըն մը ծօ՞ , հինտիսթման եօլ-
ճուլուղըմը իտէյօրըգ :

— Իսթէրսէնիկ , պիւրէր պի-
ւրէր եէրինի կէօսթէրէյիմ :

— կէօսթէր պագալըմ , շու
562 զըրուշը նէ՞րէյէ սարֆ
էթտին :

— Բաղար իրթէսի սապահըը
մատամ պանա էմր իթտի քի
Մագրի քէօյիւնէ կիտիպ , Սի-
մոնիկ աղանըն մատամը խասթա
իմիշ նասըլ օլուղուլուսա տայիւր
պիւր խասպեր կէթիւրէյիմ :

— Բէք էյի :

— Գարուտան տըշարը չըգար
չըգմապ , տօսթլարըմտան պի-
րիւնէ թէսատիւֆ իթտիմ . «Տա-
հա էրքէն տիւր , կէլ սէնիլլէ
պիւրէր քօնեաք չագալըմ , տէ-
տի . պէն տէ . . .

— Աղնատըմ , աղնատըմ . չա-
գընթըտան պաշլարտագ՝ հիսա-
պըն ուճուսու պուլամայաճաղըգ-
շիմտի սէնիլլէ թէքմիլ մաթլու-
պըն գաշ զըրուշ տըր :

— Սէօլլէմէտի.բլէրիմ իլէ պէ-
րապէր 9236 զրչ 35 բարա:

— Ալ շու 9 իրայը, շիմտի
պէնտէն թամ 200 զրչ. իսթէր-
սին:

— Եանըլըբօրօնըզ, էֆէնտիմ.
տօգուզ իրա 108էրտէն 972 զրչ
իսէր:

— Պու լիբալարը կէօրիւբօր-
մըսըն, սէնին իչիւն հէր պիբի
պին զրուչա տըր. իչթէ էօյրէն
տէ պունտան սօնրա կիթտիղին
երտէ օնա կէօրէ մէսարիֆ էյլէ.
տէյուպ իւչկիւզար վէ.բիլսար-
ճընը պաչընտան տէֆ իթմիչ
տիր:

(112)

Շիչմանըսնըզ գասընըս

Պիր թագըմ գատընլարըն
բարազ բիլօնու կիպի գուլան-
տըզլարը սօն մօտա գօլսուզ վէ
ուզուն ճիւպպէլէր (մանքօ-սագ)
պու տէֆա Բարիզ տիւ.բեանճը-
լարընը էբէյիճէ թէլաչա տիւ-
չիւրմիւչլէր տիր:

Շէօյլէ քի, Մարի վէ Մա-
թիլտ նամընտա իքի գըզգար-
տաչար՝ խայլի վագըթտան պէ-
րու կիյտիբլէրի ուզուն ճիւպ-
պէլէր վասըթասըլլա տիւ.բեան-
լարտան էբէյիճէ մալ աչըր-
յագտա իմիչլէր: Պունլար՝ տիւ-

բեանլարտան իչէրի զայըֆ կի-
րիպ, շիչմանըսնըզ պիր հալ-
տէ տիչարը չըգարլար ըմըչ:

Իչպու հալլէրի՝ բօլիսին շիւպ-
հէսինի տավէթ իտէր վէ նիհա-
յէթ Պարպիս նամ մահալտէ
եագայը էլէ վէրիպ, բօլիս մէր-
քէզինտէ մանքօ-սագրարք չը-
գարըլտըգտա՝ պունլարըն իչին-
տէ՝ պէլլէրինտէն աչազա ուզուն
վէ էնլի ճէպլէր ասըլմըչ օլտու-
զու մէյտանա չըգար:

Իքի հէմչիրէլէրին ճէպլէրին-
տէն օ կիւնիւ զուհուր իտէն
էչեա շունլար ըմըչ:

13 մէթրօ գատար պատմա
բարչալարը, 15 մէթրօ ամէրի-
գան վէ խասա բարչալարը. 5
մէթրօ իսպինաթօ, 2 թօփ գօր-
տէլա, 4 գուլու բըքիթ Մուռ,
1 գօյուն պաչը. 3 բարչա սու-
ճուգ, 2 պօլուժ տօմուզ սալա-
մը, 2 ատէտ իբէքլի գօրսաթ.
6 գահվէ գատէհի, 2 պիլլօր
թապագ. 1 շիչէ գօնեաք,
կիւմիւչտէն մամուլ 1 շէքէր
մաչասը, 3 ատէտ թէրպիւչօն,
իքի թուզուգ վէ եարըմ տու-
զինա մէնտիլ:

Իքի գօնթրապան հէմչէրի
լէր՝ գանուսուն թային իթտի-
զի ճէզայա չարբըլմըչլար իտէ
տէ, Բարիզին քեաֆֆէի տիւ-
քեանճըլարը պիր շէյ չարբարը-
մամագ իչիւն շիմտի կէօզլէրի-
նի տէօրթ աչըպ՝ ուզուն ճիւպ-

պէ կիյէն գատըն միւչլթէրիլէ-
րինին էթրաֆընը ֆըրըլ ֆըրըլ
տէօնմէ.քտէ իմիչլէր:

(113)

Պիր գասըն

Տուլ վէ կէնճ պիր գատըն՝ Բա-
րիգտէ Պուլօնեը օրմանը նամ մահալ-
տէ կէզինմէքտէ իբէն, գարչըսընա
եապանճը վէ եաչըճա պիր ատամ
չըգուպ՝ պաչար մէրգուճէյէ սիւրիւ-
նիւպ շագալաչմադա:

Գատըն իտէ՝ հէրիֆին պու հալին-
տէն խօչլանմայարագ, շէօյլէ տէմիչ.

— Տէֆ օլ շուրատան, մուսիպէթ
սէն տէ, ութանմա՞զմըսըն. սինինէ
եագըլըր մը. . . շունա պագըն. . .
պարէ տէլիգանլը օլսա. . . :

(114)

Իֆի մանսագեյլէր

— Նշանընըզ տայիմա կէլի՛օր
մուսիզէ.

— Էվլէթ, հէր փագար կիւնիւ
կէլիլ:

— Տօղրու սէօյլէ, նէ՞ գօնուչուր-
սընըզ:

— Շունտան պունտան սէօյլէր:

— Խըյանէթ, պէնտէն կիզլէյօրսըն:

— Նի՛չիւն կիզլէյիմ. մէսէլա, էվ-

լէնտիքտէն սօնրա էվիմիզի նա՞օրլ
տիւզէթէճէիզ, նէրէլէրտէ կէզէճէիզ,
պանա նէ կէօնա էլմաս. եիւզիւք վէ
քիւբէ ալաճագ, իչթէ գօնուչտուզու-
մուզ պէօյլէ շէյլէր տիր:

— Էկէր պէնի սանա տօսթ գա-
պուլ իթմիչ իսէն, պու սէօյլէտիբլէ-
րինի գալէմէ ալըպ նըչանընա իմ-
զալաթմալըսըն:

— Նի՛չիւն:
— Չիւնքիւ պու շիմտիբի վատ-
լարընը էվլէնտիքտէն իւչ այ սօնրա
հէր ինքեար իտէճէք տիր:

(115)

Իֆի գօնըն գասընըս

— Պիր գաչ կիւն տիր նէ՛րէտէ
իտինիզ:

— Վէօրիւմճէմին օլլու էվլէնտի տէ
օնուն տիւչիւնիւնէ կիթտիք:

— Բէք էյի եարտընըզ. էլպէթտէ
կիւզէլ պիր տիւչիւն թուլմուչլար
ըսը:

— Է՛հ, գարարսըզ. քէնտի հալ-
լէրինէ կէօրէ:

— Վէլինի օյնաթտըլար՝ մը:

— Վէլինի օյնաթմագ շիմտի պա-
րիթ օլմուչ, եալընզ կիւվէյիի օյնա-
թընեօրլար:

— Հիչ էօյլէ շէյ օլմուր մը.

— Նի՛չիւն օլմագ. օլլանա եիւզ
լիրա վէրէճէիզ տէյի սէօզ վէրվիչ-
լէր, պու կիւն եարըն տէյէրէք շիմ-
տիյէ գատար օյնաթընեօրլար:

(116)

ՊՕՐԱՍԱՍ

Շիշման պիր Աւթրիայը՝ պիր կիւն Վիէննա Պօրսասընտա քէնտի թանըտըգլարընտան պիրիննին օտասընա կիրտիղինտէ տէմիշքի, — Եահու, նէ՛ տէրէճէ սըճագլըզ, պուրատա տա հիշ հազա եօզ:

— Արթըզ սիզ ալֆ էթմիշսինիզ, ճէվապ վէրիր տօթսւ, պիզ Պօրսանըն իշինտի հէրիմիզ տէ հալիա իլէ կէշինիեօրըզ:

(117)

ՅԱՅԻՏԷԼԻ ՆԱՍԻՀԱԹ

ԸՔՐԻ ԵԱՔՐԱՊԻ

Ըթըր եարրաղը՝ եարալարը թէտազի իթմէք իշին պիրինճի տիր:

Պու եարրաղը՝ մէլհէմ եէրինէ եարանըն իզէրինէ գօյաուգտան վէ եարըշարմագ իշին պիր աղ սըգտըգտան սօնրա՝ թիւլպէնտ իլէ պաղլամալը վէ եարանըն գարանմասընա տէկին կիւնտէ պիր տէֆա եարրաղը տէիշտիրմէլի տիր: Պագէն պիր տէֆա գուլլանմագլա եարայը թէտազի իտէր:

ԼԱՆԿԱ ՎՕԳՐԱՄ ՎԷ ՏԻՆԱՆԻՐ

Լամպա ֆիթիլինի գուլլանմագտան էվվէլ քէսկին սիրքէ իլէ ըսլաթըպ գուրուլթմալը տըր: Պու թէրթիպլէ Լամպա կայէթ բարլագ սուրէթտէ եանաճագ վէ կազ գօգուսունը վէրմէլէճէք տիր:

(118)

ՃԷՆՆԻ ԷՅԼԷՆՃԷ

ԳՈՂՉ՝ ԳԱՃԵՍԻՆ ԻՅԻՆՏԷ ՏԻՐ

Պիր թէք բարթ տը վիզիթ բեաղըտը ալըպ, պիր քէնարընը ըէսիմտէ կէօրիւնէն գուշուն վէ գաֆէսին արասընտաքի ուզուն չըղկընըն իւզէրինէ գօյաուքտան սօնրա, պրուսունուղուն ուճունու մէզրիւր բարթա եանաշարըպ վէ կէօղիւնիւզիւ սաղա վէ եա սօլա ալա գըմըլտաթմայարագ եալընըզ գուշա վէ գաֆէստ տիգգաթլըճա պագտըղընըգտա՝ կէօրէճէքսինիզ քի գուշ՝ գաֆէսին իշինէ կիրէճէք տիր:

(119)

ՊԻՐ ԵԱՆԻՖԵՍԻՃԻ

Բարիզտէ պիր գաշ գօմշու թիւճարլար՝ պիր տէֆա պիրիպիրլէրինէ սաաթ գաշ օլտուղունու սիւալ իթտիքտէ, իշլէրինտէն պիրի տէ ճէվապ վէրիր քի «Պէն պու սապահ ալթուն սաաթըմը էվտէ ունտ թմուշըմ»:

Օ սըրատա՝ օրատան կէշմէքտէ օլան պիր եանքէսիճի պու սէօլլէրի իշիթտիքտէ՝ հէման բազարտան պիր հինտ թավուղու սաթըն ալըր վէ քէսիպ թէմիզլէտիքտէն սօնրա՝ սաաթը էվտէ ունտ թմուշ օլան թիւճարըն խանէսինէ կէօթիւրիպ տէր քի, — Էֆէնտի կէօնտէրտի պու հինտ թավուղունու վէ տէտի քի՝ սապահլայըն աճէլէ իլէ ունտ թմուշ օլտուղու սաաթընը վէրէսինիզ քի քէնտիսինէ կէօթիւրէլիմ՝:

Պեսլէմէ գըղ գօշուպ մատամա խապէր վէրալքտէ, մատամ սաաթը եանքէսիճիլէ թէսլիմ իտէր:

Աղշամ օլուպ, թիւճար էվէվասըլ օլտուղտա՝ վուգուաթտան պիխապէր՝ սաաթընը իսթէր:

Մատամ. — Նա՛սըլ սաաթ, պիզ օնու՝ հինտիլի կէօնտէրտիլինիզ ատամա վէրտիք:

Թիւճար. — Նա՛սըլ հինտի:

Մատամ իշի ալնաթտըգտա՝ թիւճար քէնտի քէնտինէ «էօշիւնմէմիլին ճէզաւընը պուլտուգ» տէլուպ, մատամա խիւթապէն՝ — Չարար եօզ, սիզ հինտիլի ֆըրընա վէրին գըղարսըն, սաաթը տա էլպլթտէ պուլուրուզ:

Իրթէսի կ'ւնիւ, սաաթը ալան եանքէսիճի՝ հինտիլի տախի թիւճարա եէտիրմէմէք էշիւն թէպտիլի գըլաֆէթ իտէրէք մէրզտմուն խանէսինէ կիտէր վէ մատամա տէր քի:

— Մատամ, սիզի ալտաթըպ տա սաաթը էլինիղտէն ալան խըրսըզ եագայը էլէ վէրաի, էֆէնտի՝ գատընըն հուզուրունտա հինտի իլէ իօպալի իտէճէք տիր. պինաէն ալէյհ, աճէլէթէն պէնի կէօնտէրտի քի հինտիլի ալըպ կէօթիւրէլիմ. աման, չարըզ էտին:

— Իէք էլի ամա, պիզ հինտիլի բսթաթէզ վէ թէրէ եալը իլէ բիշիւթմիլիլի, օ հալտէ նա՛սըլ իսպաթ օլաճագ:

— Չարար եօզ, մատամ, էլ վէրիր քի հինտինին պուրայա կէթիւրիլիլի օլտուղու իսպաթ օլտուն:

Մատամ՝ եանքէսիճիլին հալու սէօլլէրինտէն ալտանարագ, հինտ թավուղունու տա թէսլիմ իտէր:

Ազգամբար թիւճար էվէ ավ-
տէթինտէ մէսէլէ ազնաշըլըւյ,
հէր իքիսինին տէ աղըզլարը
աշըգ գալըր :

(120)

Վեֆիլիսարճ իղէ Արապաճըր

Պըր ճուճաա իրթէսի կիւնիւ
վէքիլսարճըն պիրի՝ Վիէնատա
պիր արապաճը իլէ շու եօլտա
պիր բազարըրգ իթմէքտէ իտի :

—Պանա պող արապաճը, եա-
րընքի բազար կիւնիւ չօրպաճը-
մըղըն տիւյիւնիւ վար, գըզ ալ-
մաղա կիտիլէճէք, բազարըրգը-
մըղ ուեարսա՝ էլի թարիֆ իտէ-
յիմ, եարըն սաաթ օն իքիտէ
կէլմէլիսին :

—Պաշ իւթիւնէ :

—Սաաթ պիրտէ կէլին ալմա-
ղա կիտիլիպ սաաթ տէօրթտէ
կերի տէօնիւլէճէք տիր :

—Բէք ալէա :

—Նէ՞ վէրէճէիլ :

—Սիլ պիրիսինիլ . . . օն
պէշ ֆրանք վէրինիլ :

—Օն պէշ ֆրանք չօգ տէյիլ
մի եա :

—Չօգ տէյիլ Մալիւմ ա՛, պու
տիւյիւն տիր, պազա շէյէ պէն-
ղէմէղ, պիղ տէ պէօյլէ կիւնիւ-
րի պէքլէրիլ :

—Բէք էյի, վէրէյիմ աճա
եէնի բուպան վա՛ր մը .

—Պուլոււնուր . պիր շէյէ պէն-
ղէթիլիլ :

—Էօյլէ իսէ բուպանը կիւղէլ-
ճէ կիլինմէլիսին . թաղէ թրաշ
տա օլմալըսըն . սաշլարընը կիւ-
ղէլճէ տիւղէլթմէլիսին . պու-
շարգա օլմալ . եէնի շապղա
ալմալըսըն . եէնի չիզմէլէր կի-
յէճէք վէ էլլէրինէ տէ պէյազ
էլտիլէն թագընաճագսըն .

—Միւսիւ, պու իշտէն պէն
ճայտըմ . կէլէմէմ :

—Նի՛չիւն .

—Կէլինի պէն ալաճապ տէ-
յիլիմ, կէօրէն կէօրմէյէն կիւ-
վէյի պու տըր տէյէճէքլէր :

(121)

Պիր Լօֆանրասա

—Կարսօն .

—Պույուրոււն միւսիւ .

—Պու եէտիլիմ պրժօլա կէ-
չէն բազար կիւնքի եէտիլիմ
կիպի տաալը տէյիլ տիր :

—Քի՛մ տէմիշ . օնոււն պիր
բարչաօր տըր . հաթտա՛ կէլէ-
ճէք բազար կիւնիւ իչիւն տէ
պիր բարչա արթտը :

(122)

Պիր Իխրիյար

Իխթիյարըն պիրի՛ կայէթ ա-
ղըրճա խաաթա վէ ճան շէքիշ-
մէքտէ պուլոււնան քէնտի պիր
ահպապընըն էվինէ կիտ, պ, աղ-
լայարազ պաշլար թէսէլի վէր-
մէյէ :

Խաաթանըն սահիպի թաոճ՛ւպ
իլէ տէր քի . —Չաննըմ պու
թէսէլիինիլին վազթը շիմտի
տէյիլ տիր, չիւնքիւ խաաթամը-
ղըն ճոնը տահա իւղէրինտէ տիր :

—Պիրիլիմ, եավրոււմ, պիրի-
րիմ . ֆագաթ իխթիյարըրգ սէ-
պէպիլլէ հէր վազըթ սօգաղա
չըգմաաղըմտան, պու կիւն չըգ-
տըմ ըսա՛ հայտէ օղրայըմ՛ շու
պօրճու էտա իթմիշ օլայըմ տէ-
տիմ :

(123)

Տիլէնճինիլ իղէ Չօճուգ

Տիլէնճինիլ պիրի՛ ազչամ իւ-
ղէրի պիր խանէ գաբուսընտա
օթուրան քիւչիւկ պիր չօճուգա
եագլաշըպ տէր քի :

—Չօճուգ, եէտիլինտէն պիր
բարչա տա պանա վէրի՛րմիսին .

Չօճուգ . —Շիմտի վալիտէմ-
տէն թազէ թազէ պիր տսեազ
եէտիմ, իսթէրսին . սանա տա
վէրէյիմ մի . . .

(124)

Ասեմ իղէ Գասըն

Լէթայիֆչիհասըն պիրինէ
սօրմուշար .

Գատըն նէ՞ տիր .

—Պալըգ օլթաօր :

Հանի՞ օնոււն եէմի .

—Իշթէ իքի կէօղլէրի :

Էյ, ատէմ նէ՞ տիր .

—Օ տա պալըգ տըր :

—Հա՛, հա՛, հա՛, իշ թափայըլա

աթէշէ գալտը .

—Թափա տա՛ մուհապէթ օ-
լուպ, աթէշի տէ քէնտի իչին-
տէ տիր :

(125)

Իֆի Պահջեվանըար

—Պիրատէր, զարգավաթլար
պու սէնէ պօղուլուլար իսէ տէ
հափա պէօյլէ կիւղէլ կիտէրտէ՛
թօբրապըն իչինտէ կէօմիւլիւ
հէր նէ՛ վար ըսա աղ կիւնտէն
տիշարը ֆըղըբրաճապ տըր :

—Աման արգատաշ, աղըրնը
խայըրա ա՛շ, պէօյլէ սէօյլէմէ .

—Նի՛չիւն .

—Եա պիրմէ՛զսին քի իքի գա-
ըմը տա կէօմիւլիւլիւմ . . .

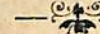
(126)

Պիր հազրոճեվայ

Հազրոճեվայ պիր ատամըն էնլի վէֆաթ ի թտիղինտէն ի բին ճի տէֆա օլարագ պիր տալ գա. տըն իլէ էվլէնտիղի վագըթ բարազա պրակարաւ ի շիւն սէ. բիզ ֆրանք վէրեր :

Բարազ թաաճիւպլէ . — Էվլ. լատ, պու նէ՞ տիր, իլ.բ տէֆա էվլէնտիղինտէ Պսակադրամ օլա. րագ պիր Երմի ֆրանք լը.բ վէր. միշ իտին, շիմտի լսէ . . .

Հազրոճեվայ . — Էյի սէօյ. լէյօրսուն ամա, տէրպապա, էս. կի բուպալարըմըլը թէրզիյէ մէրամէթէ վէրիսէ.բ, Եէնիսի. նի ալըԵօրըզ կիպի չօգ փա՞րա մը վէրերիզ :

(127)

Պոչպողազ պիր Ասէմ

Պիր կիւն ի թալիատա Սէն Բօլ քիլիսէսի սօգաղընտան մու. թանթան սուրէթտէ պիր ճէնա. զէ կէթիւրաիւ.բլէրի սըրատա՝ պօչպողազ ատէմին պիրի ճէնա. զէ արապասընըն արգասընտան կիթմէ.քտէ օլանլարտան պիրի.

նէ Եագլաշըպ սիւալ էթմիշ քի. — Պիրատէր, կէթիւրաիւ.բ. նիզ ճէնագէ զէնկինճէ պիրի օլմալը, տէյի՞լ մի :

— Էյլէ զանն իտէրիմ :

— Կէ՞նճ մի իտի :

— Եիւզիւ էօրթիւլիւ օլտու. ղունտան կէօրէմէտիմ :

— Էվլի՞ մի իմիշ Եօգսա պէ. բեար մը .

— Սօրմատըմ, պիլէմէմ :

— Սաղլըզընտա աճուպա նէ՞ իշ իլէ մէշղուլ իմիշ :

— Պօչպօղազլարա լագըրտը աղլաթըր ըմըշ տա՝ նիհայէթ պաշ գուրթարաւայըպ էօլ. միւշ . . .

(128)

Բէնան սարան գասայ

Հէնուզ 14 Եաշընտա պիր չօճուգ՝ էլինտէ պիր Բէնան պուլունտուղու հալտէ պիր կիւն Նարօլիտէ պիր գա. սապ տիւքիանընա կիտիպ պիր գօ. յուն պուտու սաթըն ալըր, անճագ փարայը վէրտիղի վագըթ պիր գաշ սանդիմի Նօգսան կէլտիղինտէն՝ քէ. մանը ըէհին մագամընտա գասապա պրագըպ, պիր սաաթաան սանրա էքսիլէն փարայը կէթիրէճէինի պէ. յան իլէ էթի ալըպ կիտէր :

Արատան պէշ օն տագըգա կէշ. տիքտէն սօնրա, լօրտ կիպի կիյինմիշ տօրլզատէ պիր զաթ էթ ալմագ պէհանէսիլլէ մէգքիւր գասապ տիւ. բեանընտան իշէրի կիրիպ, քէմանը Էլինէ ալըր վէ պիր աղ մուայէնէ. տէն սօնրա, « ԱՏ, նէ՞ կիւզէլ քէ. ման, գաշա ալմըշըն » տէյու սի. ալ իտէր :

Գասապ . — Գաշա այընտըղընը պիլէմէյօրու՞մ, շիւնքիւ պէնիմ տէ. յիլ, օրթագամըն տըր :

— Բէք ալէա՞ աճապա ստթար մը .

— Պիլմէմ ամա, սօրապիլիլիմ .

— Մալիւմ ա՞՞ էն պիրինճի քէմա. նըն ֆիյաթը 100 ֆրանք տըր . հէր նէ գատար պու պիրնճի տէրէճէ Եարըլըշարտան տէյիլ իսէ տէ, պէն չօգ պէյէնտիմ : Օրթագընըզա սօրուն տա՝ 130 ֆրանքա վէրիսէ սաթըն ալըրըմ . պիր աղտան Եինէ կէլիլիմ :

Գասապ՝ աճապա պու իշտէն քէն. տիսինէ պիր մէնֆաաթ չըգարապիլիլի. մի տէյու տիւշիւնտիւքտէն սօնրա տէր քի, Էկէր միւմքիւն իսէ պիր իքի սաաթտան սօնրա թէշրիֆ պոյուրու. նուզ . իհթիմալ քի քէմանը ալըրը. նըզ :

Արլըտտէ . — Բէք կիւզէլ օյուր տէյուպ տիւքիատան մուֆարագաթ էյլէր :

Եարըմ սաաթ սօնրա՝ չօճուգ պօչ. ճու օլան պիր գաշ սանդիմի կէթի. րիպ վէ քէմանը ալըպ կիտէճէի վա.

զըթ, գասապ օնա սիւալ իտէր :

— Օղլու՞մ, սէն պու քէմանը նէ՞ Եարարըն :

— Պէն քէման չարար փարա գա. զանըպ վալիտէմի պապարըմ :

— Էյ սէն պու քէմանը գաշա ալ. մըշըն :

— Օթուզ ֆրանքա .

— Սանա 40 ֆր. վէրիսէմ պա. նա սաթմարմըսըն :

— Սաթմամ վալիտէմ տառը. լըլ .

— Ատամ նէ տարըլաճագ. պիր Եէ նիսինի վէ տաշա կիւզէլինի ալաճագ. սըն . օն ֆրանք տա քեարըն օլաճագ. պէշ ֆրանքը վալիտէնէ վէրիսէն՝ սէսինի քէսէր, գալան պէշ ֆրանքը տա սէն իսթէտիղին կիպի Խարճայա. պիլիսին, ֆիլան տէյերէք չօճուղու գանտըրըր վէ քէմանը 40 ֆրանքա սաթըն ալըպ, պու հիսապլա քէնտի. սինին 80 ֆր. գաղանաճաղընա ար. թըզ էմին օլուր :

Չօճուգ՝ բարայը ալըպ իշինէ կի. տէր : Ասըլզատէ իսէ՞ (քի չօճուղուն ըէտէրի իտի) պիր տաշա գասապըն տիւքիանընա օրրամամըշտըր : քէման տաիի էքէյի վագըթ տիւքեանտա ա. սըլը գալտըղընտան, գասապըն իսմի. « քէման սաթման » գալմըշ տըր :

(129)

Իֆի Բեմիֆոյն

— Ճանըմ, սանա նէ՞ էթմիշիմ քի հէր եէրտէ ալէյհիմտէն սէօյլէ-նօրսուն:

— Նէ՞րէտէ սէնին ալէյինտէն սէօյլէմիշիմ:

— Նէշէն ագշամ պիր խանէտէ պէնիմ իւղերիմէ սէօզ կէշմիշ, չօք ագըլլէ պիր գաթ օլտուղուժու սէօյլէմիշէր իսէ տէ, սէն «եօ՛գ, ագըլլ-սըղըն պիրի տիր» տէյու ինստ իթմիշսին:

— Պու սէօյլէտիրէրին հիշ սահիհ տէյիլ, ա՛սլա պուլունմատըմ էօյլէ պիր եէրտէ քի՛ սէնին իշիւն ագըլլէ տըր տէմիշ օլտունլար, վէ պէն տէ ագըլլըզ տըր տէմիշ օլալըմ:

(130)

Քեօյլի իյէ Սարամ

Ֆրանսա քեօյլիւլէրինտէն պիրի՛ կէշէնտէ պիրինճի տէֆա օլարազ Բարիկէ կիտիպ շէհրի մէզքիւրըն խա-նէ վէ տիւքեանլարընըն կիւղէլլիդինէ հայրան օլուպ սէյր ու թամաշա իթ-տիդի սըրատա եօլունըն իսթիւնտէ պէօյիւք պիր պօշ տիւքեան կէօրիւր, մէզքիւր տիւքեանտա եալընըզ պիր

(131)

Պիր Խասթա

Իսթիւնտ պիր խասթա, ահպապ-լարընա վէֆաթ իթտիկինտէ ճէնա-զէսինտէ պուլունմալարընըր ըէճա իթ-միշ, ահպապլարըտա՝ մա՛էլմէմնունի-յէ պուլունմաճաղարընըր վատ իյլէ-տիրէրինտէ՝ խասթա «թէշէքքիւր ի-տէրիմ, պանա օլան խիւլուս վէ մուհապպէթինիդի իսպաթ իթտիւնիպ, պէն կիթտիքտէն սօնրա խիւլուսում չօք սիւրմէզ սիդի օրայա ճէլպ իտէր տէ մուհապպէթիմի պէն տախի իս-պաթ իթմիշ օլուրում» տէմիշ:

(132)

Տօքթօր իյէ Մասամ

Տուլ վէ կէնճ պիր դատըն՝ կայէթ կիւղէլ տօգթուրուն պի-րինէ սէվտալանմըշ օլուպ, մէր-գուժու խանէսինէ տուլէթ ի-լէ խասթա օլտուղունու պէյան իտէր:

Տօգթօր՝ մէզպուրէնին նապ-ղընա պազըպ տէր քի, — Մա-տամ, տիւշար օլտուղունուդ խաս-թալըզտան շիֆայապ օլմագ ի-շիւն էվլէնմէնիզ իզթիզա ի-տէր:

— Էօյլէ իսէ սիզին իլէ տօգ-թօր, — տէյու պաղըրըր մատամ մէմնունիյէթլէ:

— Ա, ալֆ իտէրսինիզ մա-տամ, հէքիմէր խասթալարընա վէրտիքլէրի իլաճարըր քէնտի-լէրի տախի ալմաղա պօրճլու տէյիլ տիրէր:

(133)

Իֆի Մասուազէլլէր

— Ճանըմ, պանա պիր շէյ մէրադ օլտու:

— Նէ՞ տիր:

— Շու գուլանտըլըմըզ շաբ-գալարա Պրիկսան շապգասը տէ-յօրլար:

— Էվվէթ, էօյլէ տիր:

— Էօյլէ ամա, Պրիկսան Ֆրան:

որզճա խըրսըզ տէ՛վէք տէյիլ՛մի — Էվվէթ:

— Էյ պիզ խըրսըզ՛մըբըզ:

— Էօյլէ եա՛, արզու իտէր ի-սէք, հանկը՞ տէլիգանլընըն կէօյնիւնիւ շալմաղա մուգթէ-տիր օլամայըզ:

(134)

Բէհեր իյէ Չօմագ

Պիր բէտէր՝ քէնտի եէտի եա-շընտա պուլունան էվլատընա շու սիւալը իթմիշ:

— Օղլում, պու կիւն Գեբրակա-նըն իշինտէն պազայըմ՝ նէ էօյ-րէնտին:

— Հի՛շ: — Նիշիւն, վարժապետ տէր-սինէ պա՛գմայօրմը:

— Վարժապետ պիր շէյ պիլ-մէզ քի տէրսիմէ պազօրն, եա-ղըլարըն իսմինի պիլէ պանա սօրուօր:

(135)

Մէֆթէպսէ

Իլմի հայվանաթ տէրսինտէ:

— Սէօյլէ պազալըմ միւսիւ վէնտան, հայվանաթտան հան-կըսը ինսանրէրլէր օլուր:

— Սիւլիւկ իլէ Թահթա գու-րուսու:

(136)

ԻՖի աղի սիդնանիեր

Բարեգին Սէն չայր քեօբրիւսիւ իւզէրինտէ իքի ալի տիւէն-ճիւէր շու եօլտա գօծուշմագտա իտիւէր .

—Արգատաշ . իշիթտի՞ն մի , պիր թագըմ գալպ ֆրանքլըզլար մէյտանա չըգմըշ ըմըշ . աճապասահի՞ն մի տիր վէ սանա րասթ կէլտի՞ մի .

—Շիմտիյէ գատար սիլինմիշ ֆրանք չօգ ալտըմ իտէ տէ , շէլ-

թանըն գուլպընա գուրչուն , գալպընա րասթլամատըմ :

—Նասըլ , սիլինմիշ ֆրանք մը ալըեօրտուն .

—Էվվէթ :

—Եաղըզլար օլտուն սանա , կեօզ կեօրե սիլինմիշ ֆրանք ալընը՞ր մը . բարմալընը պիր տէֆա շէօյլէ իւզէրինէ սիւրսէն՝ պէլլի օլուր :

—Էյի սէօյլէյօրտուն ամմա , 20 ստնգիւմ նօգսանա վէրիլիւրսէ : Նիչ պէլլի օլմայօր :

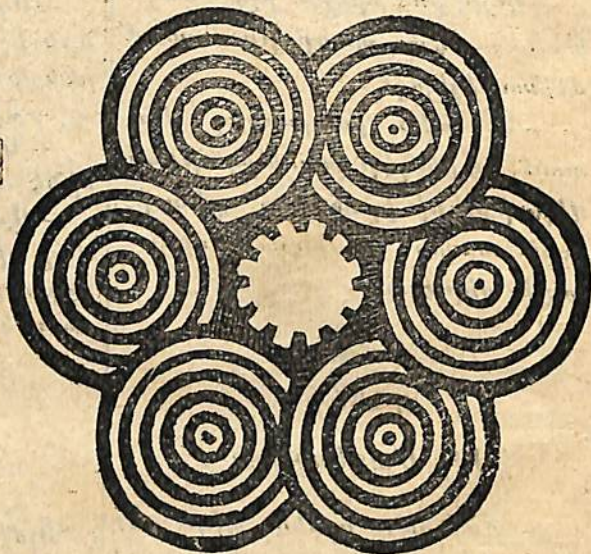
(137)

Ֆէննի էՅԼէնձէ

Չէնպիերիեր սեօնէյօրչար

Իշպու լաթիֆ թէճրիւս պէյի իճրա իթմէր իշիւն սաղ էլինիկին իշարէթ բարմաղընը (ցուցմատ) րէսիմին օլթասընտա կեօրիւնէն պէյազ նօգթառն իւզէրինէ վազ իթտիքտէն սօնրա , կեօգիւնիւսիւ շէնպէրլէրին իւզէրինտէն ասլա գալարըմագսըզըն սօլ

էլինիկ իլէ իշպու սահիֆէի տաիրէ շէրլինտէ (չրջանակաձեւ) գըմըլտաթմալը . օ Տալտէ շէնպէրլէրին տէօնմէսինի միւշահտէ իտէճէքսիւնիկ . վէ սահիֆէի նէ՞ գատար չարուգ գըմըլտաթըրսանըզ , շէնպէրլէր տախի օ նիսպէթտէ սիւրաթլը աէօնէրլէր :

(138)

Պիր եանկըն պեֆնիսի

Սթանպօլլուլարըն վէ Սթանպօլլու զիյարէթ իտէնլէրին մալլու մի օլտուղու իւզրէ՞ շէհրի մէզքիւրտէ կէճէ վագթը եանկըն գուհուր իտէր իտէ մահալլէ պէքճիլէրի թարաֆընտան պիր մազամ իլէ էհալիյէ խապէր վէրիլլէր . անճագ , պու պէքճիլէրին իշինտէ հէնուղ մէմլէքէթտէն կէլմիշ պազը աճէմիլլէր պուլունուպ , պունլար՞ շէհրին մահալլէ իսիմլէրինի տահա էօյրէնէմէտիքտէն մատա նէօպէթճիլին խապէր վէրմիշ օլտուղու պիր եանկըն մահալլին իսմինի պիլէ ֆիքիւրտէ սագլայամայըպ բանայրը չալկըճըսը կիպի ազլլարընա կէլէնի չըզըրմայա պաշլարլար :

Պու սէօյլէտիքլէրիմիկի թաստիկ իթմէք իշիւն՝ պիր տէֆա Կալաթատա Եաղըճը սօգաղնտա զուհուր իտէն պիր եանկընը Գարա— կէօմրիւք մահալլէսի պէքճիլինին նէ՞ եօլտա չըզըրմըշ օլտուղունու թարիֆ իթմէքլէ իգթիֆա իտէրիկ :

Պէքճի—Եանկըն վաճաճար , քէթէնտէ բէսթէքէնտէէ՛է՛ :

—Ուստա Գէոզգ , պէքճի եանկըն պաղըրյօր ամա՛ աճապա նէ՞ թարաֆտա տըր :

—Էյի աննայամատըմ՝ ամա՛ քէթէն պէզէսթէնինտէ օլմալը :

—Նէ՞ սէօյլէրսին , աղբար , հիչ պէզէսթէն եանա՞ր մը :

—Տուր պագալըմ՝ շիմտի եագընա կէլիւրտէ աննարըզ :

Պէքճի—Եանկըն վաճաճար , գաթարագասաբագալտաճա՛ :

—Նէ՞ տէտի .

—Չանն էտրսէմ գապա սագալտա տէտի .

—Նէ՞ մինասիպէթ , տուր շուքէնճէրէյի աշալըմ :

—Իէնճէրէ տէյիլ ա՛ , սօգազ գաբուսունու պիլէ աշտագ՝ նաֆիլէ :

—Յուս պագալըմ :

Պէքճի—Եանկըն վաճաճար , չաղասապըն գանղըճանտաճա՛ :

—Վա՛յ , եալընըզ գասապըն ուճունտա տէյօր , գայըն վալիտէմին էվլինէ եագըն տըր :

—Թէլաշ իթմէ , տուր սօրալըմ , իշիթէ եագընա կէլտի . պէքճի պապա , եանկըն նէ՛րէտէ :

Պէքճի—Պարագանթին ճուպալար :

—Նէ՞րտէ իմիշ .

—Պասըլմըշ գաբա՛ շու բէնճէրէյի , նէնէ՞ լաղըմ :

—Էյի ամա՛ նէրտէ օլտուղունու աննայամատըզ :

—Նէրտէ օլտուղունու աննա-

մագ իչիւն Բանթօնա կիտիպ
Զինճէ էօյրէնմէլի :

Կէլէլիմ մահալլէ դատընլա-
րընա, բէնճէրէտէն բէնճէրէյէ :

—Մատամ, Կանկընտան պիր
խապէր ալաընըզ մը :

—Պիղիմքի աղնամագ իչիւն
տըչարը չըգտը ամա, տահա
կէլմէտի :

—Իշթէ պէքճի կէլիյօր, պա-
գալըմ նէրէտէ իմիչ. նասըլ
ֆէնա պիր ըլկկեարտա վար.
Եանանլարա մէվլամ իմտատ
էյլէյէ :

Պէքճի—Եանկըն վանանր, ա-
լախամ բաստագալտանան :

—Վան իքի կէօղիւ չըգասը.
Իչմիչ իչմիչ սէրխօչ օլմուչ տա՝
«ալէագամ վար բասկալտա»
տէյու պաղըըյօր :

—Սըզ էյի աղնայամատընը.
տուրուն պէն սօրայըմ. պէքճի
պապա, Կանկըն նէրէտէ :

Պէքճի—Մարիթան թավան-
ճանտա :

—Պագ պաչըմա կէլէնէ. Մա-
րիճանըն թավանընըն չաթըսը
թութուչմուչ տէյօր :

—Չավալը գատըն, էվիճի
տէ տահա Եէնի պօնաթտը :

—Քալէ քօքօնա Իսթալիցա.
Եանկին վար իմիս, ամա թուրք.
ճէզ պիլմէմումէ՝ քէ աղնամա-
միսիմ :

—Քօքօնա Տէսըինօնուն դօմ-
չուսու Մարիճա եօգ մու, իշթէ
օնուն թավանընըն չաթըսը
թութուչմուչ :

—Քալէ վախ, վախ, վախ,
գօճասիտա պիր սէնէ վար պօս
կէզէր իմիս :

Նիհայէթ, օ կէճէսի Գարա—
կէօմրիւք Եհալիսի պէքճինին
սէսինտէն ուեանըպ թաճիզ օ-
լուր, վէ Եանկընըն նէրէտէ
զուհուր իթմիչ օլտուղընըն տօզ-
րու խապէրինի Երթէսի կիւնիւ
իշիթիզ մէրագտան գուրթուլ-
մըլ տըր :

(139)

Գարո զօճա գալկասը

Պիր խանէտէ գարը գօճա
գավկա իտիյօրլար իտի. գօմչու-
լար Եէթիչիպ գավկայը մէնն
իթմէյէ վէ պունլարը պարըչ-
տըրմաղա չալըչըրլար. Մէր-
գումանտէն պիրի գատընա խի-
թապէն տէր քի՝

—Օ Երքէք տիր, պէլքի չար-
չըտա պիրիսինէ ճանը սըզըլմըլ
տըր. սէն օնունլա թաթըլը կէօ-
րիւչմէլիսին, թաթըլը տիլ՝ Եը-
լանը տէլիքտէն չըգարըր տէ-
միչլէր :

—Էյի սէօյլէյօրայն հաճի ա-
ղա, ամա՝ պու ատամ իլէ նա-
սըլ թաթըլը գօճուչմալը քի
պիր սէնէտէն զիյատէ տիր պա-
նա պիր լօգմա թաթըլը Եէտիր-
տիրլի եօգ տըր :

(140)

Իֆի անպապար

Գալիթ աղա, էվէլքի կիւն
տիւքեանընը գաբալը կէօր-
տիւմ :

—Էվվէթ, էօյլէ խալի :
—Փագաթ, զաննըմա կէօրէ՝
սէն Եալընըզ բազար վէ Եօր-
թու կիւնլէրի տիւքեան աչմաղ
ըտըն :

—Էօյլէ տիր :
—Էյ, էվվէլքի կիւն Եօրթու.
վէ Եախօտ կիրակի տէյիլ իտի :
—Նասըլ Եօրթու տէյիլ իտի,
օ կիւնիւ գայնանամ էօլտիւ :

(141)

Ֆէննի ՄԱԼԻԻՄԱԹ

Կիւպերճիկն բօսրասը

Մալիւմ օլտուղու իւզրէ, 1870
1871 սէնէլէրի Ֆրանսա իլէ Բրուսիա
պէյնիտէ վուգուէ կէլէն մուհարէպէ

նէթիճէսինտէ, Բարիս շէհրի Ալէման-
լար թարաֆընտան թահթը մուհա-
սէրէյէ ալընտգտա՝ Ֆրանսըզլար Բա-
րիս իլէ խարիճ մէվէքէթլէր արա-
սընտա կիւվէրճին բօսթասը յլա մու-
խապէրէ իթմէյէ մուվաֆագ օլմուչ-
լար իտի : Իչպու կիւվէրճինլէր Բարիս
տէն չըգան պալօնլար վասըթասըլա
վիլայաթա նագլ օլունուպ, վիլայաթ-
տա օլան վուգուաթը հապէր վիրիճի
մէքթուպու ալըպ՝ սօղրու Բարիստէ
բէնտի Եուվալարընա կէթիրիլէր
իտի :

Թուֆանըն (Ջոհեղեղ) պէրթարաֆ,
վէ Արարատ տալընըն պու պէլատէն
գուրթուլմօր՝ կիւվէրճինն աղնտա
կէթիրտիղի գէյթին Եարրաղըլլա մա-
լիւմ օլտուղունա պաղըլըրտա՝ պու
միւպարէք հայվանճըղըն թուֆանտան
Էվվէլ տանի հայվանաթը Եհլիտէն
սալըլմանա հիւքմ իտիլէպիլի :

Իչպու բօսթա կիւվէրճինլէրի 3000
ֆարսախ մէսաֆէյի պիր սաաթտա
ալըրլար. պունլարտան պիրիսի ալլան-
սա վէ Եա օն սէնէ վաթանընտան
ուգագ սագլանսա՝ Եքսէրիսի սգրըլը
վէ Ֆէրասէթլի վէ վաթանընա օլան
մուհապպէթիստէն՝ Ֆրանսիա տիւչ-
տիւքտէ՝ գաչըպ կէրի կէլիլէր :

Վագաա կիւվէրճինլէր 12 ճինսէ
թագսիմ օլմուչ իսէ տէ՝ Արագի
տէնիլէն կիւվէրճին մուխապէրաթտա
գուլլանըլմագա կայէթ ուլկուն տըր :
Պու ճինսին վիճուտի կայէթ բիւչիւք
վէ պրունընտա շիչկիլիք Եօր տըր.
Կէօլլէրին էթրաֆընտա գըրմըլը պիր
տայիրէ վար տըր. կէօզ պէպէյի շա-
գըր վէ պիր նէվի միւսթէթնա օլմագ
իւզրէ անագլարը բաչասըլ տըր : Պու

նէվին մախսուս պիր խուսուսի բէնկի
 օլմալըպ, կիւվերճինլերէ մախսուս
 բէնկլերին բեաֆֆէսիլէ թէգիլին օ-
 լաւարը վար տըր: Աիւվերճինլերին
 պու գատար էճնասը իշինտէ էն
 հասըլաթըրը վէ էն զիյատէ ֆամիլեա
 վէ եուվասընա սատագաթըրը պու
 ճինս տիր, հաթատ' պու սեպէպէ
 մէպնի գուշճուլար Արագի կիւվերճի-
 նի սաթար իքէն միւշթերիյէ «Պունու
 նէրտէ պէսլէյէճէբսին» տէյու սորար-
 լար, միւշթերի էկեր գաֆէստէ վէ
 եա գաբալը պիր եերտէ պէսլէյէճէ-
 կինի պէյան իտէրսէ' գուշճը եա կիւ-
 վերճինի սաթմազ վէ եախոտ զիյատէ
 պիր ֆիյաթ իսթեր, պիլ աքիս կիւվեր-
 ճինլիքտէ պէսլէյէճէկինի սէօյլերսէ'
 ուճուզճա սաթըն տլապիլիր, զիրա
 գուշճու կիւվերճինին հափայա իլը
 չըգտըրընտա' ալտէթ իտէճէկի մա-
 հալ քէնտի կիւվերճին հանէի գատի-
 մի օլտուղընը բէր ա'լա պիլիր:
 Պունուստա սեպէպի շու տըր քի'
 կիւվերճինին ախալը, ֆամիլեա բեր-
 վերլիկի տարպը մէսէլ հիւքմիւնէ
 փէշմիշ օլուպ, սայիր գուշլար կիպի
 քէնտի զէվճինի թէրք իթմէյէ ա'սլա
 ստէթի եօգ տըր: Աիւվերճինլեր'
 Աերչէ վէ սայիր գուշլար կիպի գօ-
 լօչկա զէմանընտա թօփանըպտա
 սանրա այրլմազլար, զէվճէլինտէն
 պիրինին վէֆաթըլլա այրլմազ վու-
 գու պուլուր:

Մուխագերաթտա գուլանըլաճագ
 իշպու կիւվերճինլերին էրքէքլի տի-

շիլի եանի գարը գօճա օլմալարընա
 տիգգաթ իթմէք չօգ մուհիմմ վէ
 էլլիմ տիր, եօգսա' էօյլէ րասթ կէ-
 լէ էրքէք վէ տիշի կիւվերճինլեր (վէ-
 լէվ հէմ ճինս օլմուշ) եուվատա
 սագլանըրսա' պիր կիւն պունլարտան
 պիրի սալը վերիլտիքտէ' կերի տեօն-
 մէյուպ, քէնտի դայպ իթմիշ օլտու-
 ղու զէվճէսինի վէ էսկի եուվասընը
 կիտիպ պուլաճագ տըր: Պինսէն ա-
 լէյհ, պիր թագըմ Արագի ճինսին-
 տէն էրքէք վէ տիշի եավրուլարը
 կիւվերճինլիքտէ պէօյիլթտիքտէ' թա-
 պիի պիրպիրլերինի սէվէճէքլէր վէ
 ալըշաճագլար տըր:

Պունլարըն վիճուտի' գանատլարըն-
 տան քիւչիւք վէ թիւլիւ օլմալը,
 վէ գանատլարը դայթ զագի գա-
 լէվի վէ բէնչէլերի սաղամ, վէ
 բարմագլարը գագ վէ սայիր գուշլար
 տա օլտուղու կիպի պիրպիրինէ եա-
 բըշըգ վէ պաճագլարը բաշալը օլմա-
 մալը տըր:

Աիւվերճինի մուխագերաթա ա-
 լըշարըմագ իշին եավրուսու օլտու-
 ղու զէման եալընըգ եա բէտէրի վէ
 եա վալիտէսինի տիշարը չըգարմալը,
 միւպարէք հայվանըգ կէօյլերէ գա-
 տար ուշար կէգէք վէ եինէ եուվա-
 սընա ինէր: Պու պիրինճի թէճրիւ-
 պէյի պիր իքի տէֆա թէքրար իթ-
 տիքտէն սանրա' ուզագ մէսաֆէլէր-
 տէն սալըվէրմէլի, մէսէլա, ֆարգ ի-
 տէլիմ քի պիրինին կիւվերճինլիկի
 վար, օրատան պիր կիւվերճին ա-

լըպ 1 սաթթըրգ պիր քէօյէ կէօ-
 թիւրիւպ օրատան սալըվէրտիքտէ'
 գուշ եուվասընա ինէճէք տիր, պէօյ-
 լէճէ մէսաֆէլէրի կիտէրէք ուզագլա-
 տըպ' իւշ աթօրթ կիւնլիւք ուզագ
 մէվէքէթլէրտէն պրագըլտըգտա'
 արգատաշընա վէ եուվասընա գա-
 վուշմագ իշին կիճէ օլմուշ կիւն-
 տիւպ օլմուշ տէմնիւպ կէլէճէք տիր.
 կիճէ վագթը եէթիշիր իսէ եուվա-
 սընա եագըն պիր մահալտէ պէքլէ-
 յիպ սապահալըն եուվասընա կի-
 րէր:

Եագմուրու հափատա կիւվերճինի
 մուխագերաթա գուլանըմալը տըր:

Պիր կիւվերճինին տագըգատա
 1066 մէթրօ եօլ ալըր Շահին գու-
 շունտան կէրի գալմատըրը թաստիք
 օրունուշ տըր: Եուվասընա տէօնէն
 կիւվերճին թագլի եօրուլմուշ օ-
 լուպ' հէման սու վէ եէմ վէրմէլի,
 քէգայիք եօլա չըգարմատան էվվէլ
 տաիի գարնընը տօյարմալը տըր:

Աիւվերճինլիքլէր եիւքէք մէվգի-
 լէրտէ թէէսիս օրունուպ' իքի այտա
 պիր թէմիղէնմէլի տիր:

Ֆարգ իտէլիմ քի կիւվերճինլիկի
 օլան պիր գաթ 2 կիւնլիւք ուզագ
 պիր մահալտէ կիտէճէք, ալըշարը-
 տըրը կիւվերճինլերտէն պիր իքի
 թանէսինի պէրապէր ալըպ օրայա
 վասըլ օլտուգտա' եալընըգ խանէ-
 սինտէ պուլունանլարա մալիմ մու-
 սմա (ձածկագրու թիւն) ուսուլի
 իւզրէ եագաճագը մուխագատար մէք-

թուպու թաֆտա տէնիլէն կայէթ
 ինճէ գուճաշ իւզէրինէ եագմալը
 վէ դամպ իլէ հայվանըգա թաճիգ-
 լիք վերմէյէճէք գանատ վէ գույ-
 րուգ ալթը կիպի պիր եէրտէ եա-
 բըշարըմագլա' սալը վէրմէլի. վէ
 թէէմին օլմագ իշին իքի իւշ թա-
 նէ տէ եինէ ալըշարըրը օլտուղու
 կիւվերճինլերտէն գաթմալը. իշպու
 բօթա գաթարը եուվասընըն իւզէ-
 րինէ կէլիպ գօնաճագ, վէ խանէ
 խալըր կիւվերճինլիյին գարուսու-
 նու աշտըգտա' օ միւպարէք գուշ
 բօթաթա իշէրի կիրէճէք տիր:

Գուլլանըլաճագ թաֆտա բար-
 շասը պէօյիւք օլմայուպ, նիւմունէ
 օլմագ իշին աթիտէքի շէքըլ պօ-
 յունտա օլմալը:

Յիլան մահալտէլի
 իօ սրագրեսա. իքի
 կիճէկէ կէլէճէլիմ.
 բօթա կիքի իւշէ
 աղու իլէսէլաճ

սէօլլէր ուֆագ
 հրուֆաթլէ եա-
 զըլըր:

Մուհարէպէ էանասընտա, օր-
 տուլար, էվվէլինտէն օրտու-
 կեահատա ալըշարըրը օլտուղլարը
 կիւվերճինլերի պէրապէր ալըպ
 թէլէկրաֆ վէ շմէնտըֆէր եօլ-
 արը տիւշման թարաֆընտան
 քէսիլտիքտէ' կիւվերճին բօս-
 տասըլլա օրտուկեահ իլէ մու-
 խագէրտտէ պուլունուլար. նա-
 սըլ քի Յրանտա իլէ Բրուսիա
 մուհարէպէսինտէ Բարիզ շէհրի
 մուհասիթէյի ալընտըգտա' Բա-
 րիզտէ ալըշան կիւվերճինլեր

պալօն վասըթասըլա վէրսայլա վէ սայիր շէհրլերէ կեօթիւրիւրիւր օրալարսան վերիւն պիր չօգ մեքթուպարը Բարիսէ կեթիւրմիշեր, վէ վերսայլա աւըշաըրըլան կիւվերճիւնէր Բարիսէ կեթիւրիւրիւր վերսայլ հիւքիւմեթիւնէ վերիւնճեք ճեվապարը հավիր պիր չօգ մեքթուպարը վերսայլա կեօթիւրմիշեր տիր:

(142)

Մահիֆեմէի ձիւնայեթսէ

Բէիս.—Սէն պաշգա տէֆա տա պու գապահաթլա մազնուն օրմուշ մը սըն:

Մազնուն.—Օրասընը տէրխաթըր խտեմէյօրում, եալընըլ շունու պիլիբիմ քի 4 սէնէ տիր էօյլէ պիր շէյ օրմամըլ տըր:

Բէիս.—Նէտէն պիլիօրսուն:

Մազ.—Չիւնքիւ 4 սէնէտէն պէրու հապսխանէտէ խտիմ:

(143)

«Ալլան պեօյե շէյ եմը իրմեզ»

Նիշան ազա, Ալլահըն էմրիլէ քէրմէնիզի գայնըմըլա իսթէ-

յօրըլ. Առջի պսակտա տա տիւյիւն իսթէրիզ:

—Էյի ամա՛ գայնընըլ՝ պիր իքի սէնէ վար պօշ կէզէյօր. պիր փարասը եօգ տըր:

—Փարասը եօգ ամա՛ օլաճազ . . . Ալլահըն էմրիլէ իսթէյօրըլ:

—Էյի ամա՛ պիր գարը պէսլէմէյե գուսրէթի եօգ տըր:

—Էհ, ֆազաթ . . . գարը կէլմէյիւնիզ, Ալլահըն էմրիլէ իսթէյօրըլ:

—Հայտէ իշիւնէ կիթ պէ աւամ, Ալլահ պէօյլէ շէյ էմր իթմէզ:

(144)

Իֆի սիւֆեսն գօւշուարդ

—Նէ՛ եաքտընըլ, գըզընըլ էվլէնտիրտիւնիզ մի:

—Խայըր:

—Նիշիւն, պէն իշիթտիմ քի իքի այ տըր նիշանլանմըլար:

—Էօյլէ տիր, ֆազաթ նիշանլըսը տահա պիր իշէ պաշլամամըլ տըր, իշէ պաշլասըն քի, սօնրա տիւյիւնիւ իտէլիմ:

—Ատամ սէնտէ, պունլար հէփ պօշ շէյլէր տիր. սէն պիր տէֆա օնլարը պաշ պաշա կէթիր էվլէնտիր, պազ սօնրա նէ իշէր աշըլըր:

(145)

Պիր պօրձրա

Պագալըն պիրի՛ քէնտի միւշթէրիլէրինտէն պիրինին խանէ գաբուսունու էլէ ալըր. միւշթէրի պաշընը բէնճէրէտէն տըշաըրը չըգարըլ ալաճապըսընը կէօրտիւքտէ՛ հէման իշէրի շէքիլիր վէ օյլունա էմր իտէր քի կիթսին պազալը եօլա գօյսուն:

Օղլու.—Նէ՛ իսթէյօրսունուզ.

Պագ.—Բէտէրինիլի:

Օղլու.—Պուրատա տէյիլ:

Պագ.—Նէրէյէ՛ կիթտի:

Օղլու.—Քիմ պիլիր նէրէյէ կիթմիշ:

Պագ.—Բէք ալէա, բէտէրինիլէ սէօյլէյիւնիզ քի իսթէտիլի եէրէ կիթսին, անճազ պաշընը բէնճէրէնին էօնիւնտէ սունութմասըն:

(146)

Միւսիս Կակոս իյե գարըսը

Միւսիւ Կակոսուն գարըսը էվլէնտիքտէն իւշ այ սօնրա պիր էվլատ սօղուրուր:

—Օ նէ՛ եա՛. տէյու սիւալ իտէր Միւսիւ Կակոս, պիլիմ պիլտիլիմիզ պիր չօճուգ սօղուզ այտան սօղար, սէն իսէ պու նէ՛ գատար շարուգ կէթիրտին:

Գարըսը.—Գօճա՛, հիսապըն

եանըլ տըր. պէն շարուգ կէթիրմէտիմ, սէն պէնիմ իլէ կէճ էվլէնտին:

(147)

ՍԻԻԱԼ — ՃԷՎԱՊ

Բօման քիթապը նէ՛ տիր. —Պիր թօրպա եալան:

Գատընլարըն սագլայապիւտիլէրի սըրըր նէ՛ տիր. —Քէնտի եաշլարը:

Գատընլարըն էն զիյատե սէվտիլէրի շէյ նէ՛ տիր.

—Պիրպիլըլէրինի վէմմ իթմէք:

Թէնպէլլիք նէ՛ տիր. —Տիլէնճիլիլին անախթարը:

Տիւնեատա կիւզէլլիք տէվամի՛ մի տիր.

—Կիւլ շիշէյիւնէ սօրմալը:

(148)

ՅԱՅԻՏԷԼԻ ՆԱՍԻՀԱԹ

Սօղուզան

Էքսէրի քիւշիւք չօճուգլարտա հասըլ օլան սօղուլճանը տէֆիթմէք իշիւն իքի տիշ սարմըսազը

պիր ազ սիւտ իլէ գայնատըպ իշխումէ լի վէ եախօտ 3 տիշ սարմըսազը պիր ազ սիւտ վէ բեղիկն օթու իլէ բիշիրիպ լաբա հայինէ գօյուպ՝ չօծուղուն կ'օպէյինէ պաղլամալը տըր :

(149)

ՏԷՆՆԻ ԷՅԼԷՆՃԷ

Խարասըզ Վրըրչսազ

15 սանդիմէթրօ ուղունլուգ վէ 2' սանդիմէթրօ էնին տէ գօրտէլա պիշիմինտէ 2 քեուհատ բարչասը ալըպ պունլորը 10 սանդիմէթրօ ուղունլուղունս գատար պէրապէր պիւքմէլի վէ գայան 5 սանդիմէթրօլըզ գըսմընը իբի թարաֆա էյիպ՝ ըտիմտէ կէօրիւնտիւղի կիպի Փրանսըզճա Մ հազըսընըն շէլլինէ գօյմալը :

Բիւզկեարսըզ հաժատա՝ պու բեազըտը բէնշէրէտէն աշաղա պրագարընըզտա՝ վարօր չարգը կիպի տէօ

նէրէք եէրէ տիւշմէսի կէօրիւղէճէք տիր : քէզալիք խանէ տէրունինտէ

պիր խակէմլէ իւղէրինէ չըզըպ (ըտիմտէ կէօրիւնտիւղի կիպի) էշ պու Փըրըլտազը եիւք սէքտէն պրազըլաբա տա՝ հաժաշ հաժաշ եէրէ աօղրու ինէճէք վէ բիւշիւք չօծուղարա

կիւզէլ էյլէնճէ կէօսթէրիմիշ օլուր : Իշպու էյլէճէ իշին գուլլանըլաճազ բեահատ իրի բէնկ օլուրսա՝ տահա կիւզէլ պիր մէնլարէ կէօրիւղէճէք տիր :

(150)

Պիր Լօգանրասա

Թիթիզ մէշրէպ միւշթէրինին պիրի՝ հիտտէթլէ — Կարսօն .

- Պուլուբուն, միւսիւ :
- Պու կէթիրտիղին բէյնիրին հիշ տատը գօզուսու եօզ . պու պէօյլէ նէ՝ յիմ տէյօր .
- Պէ ճանրմ, օն բարալըզ բէյնիր նէ՝ իթէր իտինիզ բի տէսին . գարընըզտա տիվան տուրուպ սիղի՝ մի էյլէնտիրէճէք իտի . . .

(151)

Տիւնսար Խըրսըզար

Բուսլար իլէ Բուսէնէլէր կալէթ տինտար (հաւատացեալ) օլուլօրլար . պիր քիլիսէնին էօնիւնտէն կէշէր իբէն պիլէ թէվազու իլէ պաղլարընը աշըպ Խաշ իշարէթի կէօսթէրիլըլէր վէ չարչանպա իլէ ճուժա կիւնլէրի սըզը բէհրիզ թաթարլար . խըրսըզարը պիլէ պու ատէթէրայէթ իտէրլէր իմիշ :

Աթիտէքի Փըզբա՝ չու սէօյլէտիբլէրիմիղի թատիբէ քեաֆի տիր :

Բուժանիա շէհրլէրինին պիրինտէ իւշ խըրսըզ արգատաշլար՝ բանայըրտան կէլմէքտէ օլան պիր թիւճարը եօլտա գաթլ էտիպ իւզէրինտէ պուլունան 4000 Փրանք ագչէյի ալըրլար իսէ տէ նիհայէթ եագայը էլէ վէրէպ մուհարէմէյէ շէքիլիլէր :

Գատը . — Արթըզ աղնաշըտը քի ղէվալը թիւճարըն գաթիլլէրի սիզ իւշիւնիւզ սինիզ . սէօյլէյին պագայըմ, պու ճինասլէթի հաֆթանըն հանկը կիւնիւնտէ իճրա իթտինիզ :

Խըրսըզլարտան պիրի . — Էյիճէ տէրխաթըր իտէմէյօրուժամա, զանըմ պիր բէնշէնպիհ կիւնիւ իտի :

Իքինճի խըրսըզ . — Խաշըր , ճուժա կիւնիւ իտի . շիւնքիւ միւլթէվէֆանըն չանթատընտան հաշլանմըզ պիր թալուգ զուհուր իթտի , վէ հէր նէ գատար պէնտէնիզ թալուղու եէմէք իշին ըսրար իթտիմ իսէ տէ՝ արգատաշլարըմ . «ճուժա կիւնիւ բէհրիզ թաթարլար» տէյուպ պրագամատըլար :

Իւշիւնճի խըրսըզ . — Էվվէթ էօյլէ տիր . ճուժա իրթէսի տէ գըսմէթ օլմատը թալուղու եէմէյէ , շիւնքիւ օ կիւնիւ եագայը էլէ վէրտիբ :

(Տօղրուսու , տինտարլըզ տա պէօյլէ օլմալը (?), ատամը սօյուպ գաթլ իտէյօրլար տէ՝ բէյրիզ տիր տէյիպ հաշլանմըզ թալուղու եէմէյօրլար . . .)

(152)

Տուգաղա Տիւշէն Խըրսէրֆեար

Ալաճագլընըն պիրի՝ պօրճուսունտն գարուսունու էլէ ալմըշ :

Խըզմէթ քեար՝ գարուս աշըպ սիւալ իտէր . — Քիմի իսթէյօրսունուզ :

— Մէրկէրիս աղալը . — Նէ՝ սէօյլէյէճէքսինիզ :

—Պիր քիւշիւք հիսապըմըզ վար ըտը տա . . .

—Պուրատա տէյիլ, տիւնքի կիւն ֆիլանճա քէօյէ կիթտի:

— . . . բարա վէրէճէք ի տիմ:

—Փագաթ պու սապահ կէլ տի:

—Էօյլէ իսէ կիթ սէօյլէ քի ալաճագլը տա գաբույա կէլտի:

(153)

Պիր Լօզանքասս

Միւշթեբի տիրէթօրա խիթապէն .

—Աշճընըզը տէյիշտիրմիշտի սիզ .

—Նէտէն աղնատընըզ .

—Պաշգա վագըթ չօրպանըն իչինտէն պէյազ սաչ զուհուր ի տի . շիմտի իսէ սիյահ չըզը յօր:

(154)

Իֆի Տիլեմնիլեր

—Իսթէրիմ քի եօզ տէմէյէսին Մարկաս աղբար, գըզըմը օղլուն:

լա էվլէնտիրճէք արզու խտեյօրում, չիւնքիւ օղլուն տա էրէյի գալի սուրաթ պիր շէյ տիր. թաշտան թօբրագտան էքմէյինի չըգարըր:

—Էյ. պագալըմ նէ վերէճէքսին օղլումա .

—Վէզիր խանըն, պէօյիւք եէնի խանըն միւշթէրիէրիմի օնա վէրիլիմ. արթըզ պէն օ թարաֆլարտա տիլէնմէյէ կիթմէմ:

(155)

Պիր Սերխօշ

Հէքիմին պիրի սերխօշուգտան հասթալանմըզ պիրիսինէ շու նասիհաթը վերմիշ:

—Պա'գ, տօսթում, արթըզ թէհլիքէյի կէչիլտին. ֆագաթ պուհտան սօնրա սուտան պաշգա իշրէթէ տայիր պիր շէյ աղզընա ալմայաճագսըն:

Սերխօշ իսէ շու ճէվապը վերեր:

—Էյի սէօյէյօրսուն ամա' տօգթօն, խասթալըգտան էյի օլտուղում օ զէման նէյէ՞ եարաեաճագ:

(156)

Պիր խանէ սերունիկնէ

Մատամ. — (Էհլինէ խիթապէն) Պագսանըզ ա, պու էվտէն չըզըզ պաշգա պիր էվ քերալայըմ. չիւնքիւ կէչիտի չօգ օլտուղունտան կիւնտէ 100 տէն զիյատէ տիլէնճի գաբումըզ էլէ ալըզ պիզի թաճիզ իտէրլէր:

Էհլի . — Սիզ բահաթընըզա պագընըզ, մատամ, պէնիմ եանըմտա տա օնլար իչիւն պուլունուր պիր չօգ «իմայեք օյա» իլէ «սեմա կէյսիկիլ» լէր:

(157)

Փաֆիր իլէ Ձեկիկն

Փաքիրին պիրի վագթըլլա մէքթէպ արգատաչըզը իթմիշ օլան պիր զէնկիւնին խանէսինէ միւրաճաթլէ պուլունտուղու զարուրէթ հալինտէն գուրթուլմագ իչիւն անտէն պիր իմտատ տիլէր իտի. զէնկիւն իսէ՞ մէրգու մուն ըէճա ու նիյազլարընա սալա էհէմմիլէթ վերմէզլտի:

Պիր կիւն ֆաքիրի մէրգում երնէ զէնկիւնին խանէսինի կիթտիքտէ մապէյնլերինտէ շու եօլ:

տա պիր մուհավէրէ ճէրէյան իթմիշ տիր:

Ձէնկիւն. — Էվլատըն վա'ր մը. Ֆաքիր. — Պիր էվլատըմ վար: Ձէնկիւն. — Գա'չ եաշընտա տըր Ֆաքիր. — Օն իքի եաշընտա. Ձէնկիւն. — Մէքթէպէ կէօնտէրիլ'օրմուսըն:

Ֆաքիր. — Էվվէթ. Ձէնկիւն. — Նէ՞ օգույօր. Ֆաքիր. — Էսկի տօսթլուղու ունու թանլարըն պաշընա լանէթ օգույօր:

(158)

«Այլագ գասայ, Հեյի պիր իհասայ» .

Ձէմանէ ճէպիտէլիք միւսիւլէրինտէն պիրի Բասկալիա մինասիպէթիլլէ եաբաըրմըզ օլտուղու եէնի լուպալարընը իլք տէֆա կէյաիքտէ՞ վալիտէօինէ սիւալ իթմիշ քի:

—Վալիտէ, շու եէնի լուպալարըմը նասըլ կէօրիւեօրսըն պանա եագըշըեօր մու:

Վալիտէսի. — Օ' . . . բէք կիւզէլ եագըշմըշ. եէնի կիւվէյիլէ պէնզէտան. էյի կիւնլէրի:

—Վալիտէ, եէնի կիւվէյի տէտին տէ ֆիքրիմէ գօյմուշ օլ:

տուղում պիւր շէյի արթըդ պուսէնէ իճրա խտէճէյիմ, եանի էվլէնէճէյիմ:

—Բէք կիւզէլ սէօյլէյօրսուն ամա, էվին այլըզը իշիւ պիթի-րիպ տէօրթէ գատէմ պաստը, օնտան հապէրին վար մը:

—Պէն էվլէնտիքտէն սօնրա քիրատան գուրթուլաճաղըմ, չիւն քիւ կէրէք էվէ վէ կէրէք տիւ-քեանա սահիպ օլաճաղըմ:

—Աղնատըմ, պաշղալարը կիւ պի սէն տէ թրազօմայըլա պիւր գըզ արմազ իսթէյօրսուն:

—Խայր, պէն թրազօմայըլա էվլէնմէյէճէյիմ:

—Աճապա Համպուրկ վէ եա Պրօնզվիք բիանքօտնտան մը իւմիտին վար:

—Բիանքօ պիթիթի արմըշ տէյիլիմ քի իւմիտիմ օլտուն:

—Գօրգարըմ քի եէրտէն փարա պուլմու շուն:

—Թամամ . . . եէրէ փարա-յը պրազան քիմ տիւր քի պէն տէ պուլայըմ:

—Էօյլէ իտէ տիւքեանա վէ էվէ նասըլ սահիպ օլաճաղօրն:

—Տիւնէ քի սէօյլէյիմ, պէն էօյլէ պիւր գըզ իլէ էվլէնմէք արզու իտէյօրում քի իսթէրտէ կայէթ չիւրքին վէ եաշլըճա օլ-տուն, էվլէրիւր քի անասընըն պապասընըն հալի վազթի եէ-ինրտէ պուլունսուն, վէ էն զիյա-

տէ պանա լազըմ օլան շէյ «ա-ման, սէսիմիլի բիմսէ իշիթմէ-սին» տէյէն թազըմտան օլտուն-լար:

—Էյ պարէ իսթէտիլին կիպի պիւր գըզ թանըյօրմուտուն:

—Էվլէթ, իհիթիմալ քի սէն տէ թանըրտն. ճիւմճիմէրին գըզը իշիւն սէօյլէտիլէր:

—Սէն գըզը կէօրտիւն մի:

—Պէնէ կէօրմէք իգթիլա իթմէզ, պէնիմ աննայաճաղըմ բէտէրինին հալ ու վազթիինէ տայիւր իտի, օնտա էյիճէ ա-կեահ օլտում:

—Կէչէնտէ քիլիսէտէն տէօ-նիւշիւնմտէ օնլարըն սօգաղըն-տան կէչէր իքէն գըզը գաբու-տա կէօրտիւմ, էքմէքճիտէն էք-մէք ալըյօր իտի:

—Էյ նէ օլմուշ,

—Եիւզիւնին բէնկի պուզ-տայիէ չալըյօր:

—Նէ գարաը վար գատըն-լար եիւզլէրինէ պօյա սիւրմէյէ պաշղատըլարընտան պէրու պրոդսայը բէնկի անթիլա սըրա-սընա կէչմիշ տիւր:

—Պօյա տա պիք ազ գըստա տըր:

—Էյի եա իշիթէ, պիւր ֆիս-թան եարտըրմազա գալգըշըր-սագ չօգ գուճաշ խարճան-մազ:

—Տէտիլէր քի կէօղիւնիւն պի-

րի շէօլէ պիւր ազ էյրի պագար րմըշ:

—Պէն տէ օնա տօղրու պագա-ճազ տէյիլիմ ա:

—Կիւլտիլիւ վազըթ տիշլէ-րի արշարը տիւշէր:

—Պէ ճանըմ, պիլ տէ օնու կիւլտիւրէճէք տէյլիլ քի տիշ-լէրի կիօրիւնսիւն:

—Եանլարընտաքի գօմշու գա-ըըսը տէտի քի կիօղլէրի տէ ուզազը ֆարզ իթմէզ:

—Ուզազը ֆարզ իտէն տէ պէնիմ իշիմէ կիւլէզ:

—Չանըմ, տիլի պիւր ազ աղըր-ճա իմիշ:

—Էյի եա իշիթէ, շունու ալ, օնու ալ, տէյիճէքլէրինի աշ-նամստազըղա վուրու բուզ:

—Բէք չօգ պօյա սիւրիւնիւր իմիշ:

—Սիւրիւնմէյէնի կէօսթէր պագայըմ:

—Պէ եալրում, ֆարզ իտէ-յիմ քի սէն պու գատար գու-տուրլարա գաթլանասըն վէ գա-րընըն տա տիլի սէնին եանըն-տա պիւր ազ գըստա օլտուն, պէ-նիմ տէյէճէիմ օ տէյիլ, սէն գարընը պէսլէյիպիլէճէքմիտին, պիւր ալ տըր պաղըմա պիւր բա-պուճ ալ տէյօր իտէմ, քրարամ հիտապը տըր, ալամամ ճէվա-պընը վէրիյօրսուն:

—Վալիտէ, պէն իշ-կիւլէյի

կիտէճէիմ, պինսէն ալէյն մաս-րաֆ իթմէյէճէիմ, իտէրտէմ տէ էճէմիլիլթիլ պիւր շէյ օլաճազ, աղնատըն մը. իշիթէ պունուն իշիւն բէտէրինին հալի վազթի եէրինտէ օլտուն տէյօրը տըրմ:

—Հահ, հահ, հահ, պիւր ազ կիւլէյիմ պարի:

—Պունտա կիւլէճէք նէ վար քի:

—Իշ-կիւլէյի կիտիպ տէ մէ-սարիֆ իթմէմէք պիւր վազըթ րմըշ եալրում, շիմաի էօյլէ շէյ-լէր պարիթ օլտու, ունութտուն մը, Չըրթաբօտուն օլտու կէօ-ղիւմիւզին էօնիւնտէ տիւր, էվ-լէնտիքտէն իւշ այ սօնրա եըլ պաշը շէօրէյի կիպի գարըսընը գօլթուղունա վէրվպ «Պույուր պագալըմ» տէտիլէր վէ սօգազ գաբու սունու կէօսթէրտիլէր:

—Պանա տա էօյլէ եարաճազ-լար:

—Շիւպէտիլ եարաճազլար, Չէվալը տէլիգանը նաֆիլէ եէրտէ էվլէնմիշ օլտու վէ մա-հալէտէ պիւր ֆաքիւր տահա արթաը:

—Պէն իտէ թրազօմասըզ իշ կիւլէյի կիտէր իտէմ, բահաթ իտէր թատալվուրունտա իտիմ:

—Սաղըն հա, էվլատըմ, տիւն-եատա էվլէնիպտէ բահաթ իթ-մէք արզու իտէր իտէն քէնտիւն գազանըպ քէնտիւն հարճամալը-

սըն. եօզսա՝ թրագօմա իլէ էվ-
լէնմէք կիպի՝ թրագօմասըզ իչ-
կիւվէյի կիթմէքտէ տախի ըա-
հաթլըգ եօզ տըր . «Այվաղ գա-
սապ . հէբ պիր հիսապ» տէմրչ-
լէր :

(159)

ՍԻՒԱԼ — ՃԷՎԱՊ

Կէօք ի զէրինտէ պուլունան
եըլտըղլարտան վէ տէնիզին
պալըղլարընտան զիյատէ նէ՞
պուլունուր տիւնեատէ .

— Ինսանլարըն ֆէնալըղլարը :

Սէրհօշլուգ նէ՞ տիր .

— Ինսանլըգտան աիշարը չըգ-
մագ տըր .

Սէրհօշ նէ՞ տիր .

— Նէֆէսլի պիր քիւթիւկ :

Գատըն թայֆէսի նէյէ պէն-
զէր .

— Կէօլ կէյէ . արգասընտան գօ-
շարտան՝ գաշար . քէնտիսինտէն
գաշընըր իտէն՝ արգանտան կէ-
լիր :

(160)

Պիր էսնամ իյէ Տիլէննի

Իսթիւ պաշը օլտուգճա տիւզ-

կիւն . անճագ տիշարըսը էլի
իչէրիսի քէնտիլի եագար էսնա-
ֆըն պիրի եօլտա կիտէ . իքէն
պիր տիլէննիյէ բասթ կէլիր :

Տիրլէննի . — Աման աղա . մէր-
համէթ էյլէ . եէրիմ էուրտուլ
եօգ . սօղաղլարտա եաթըեօ-
րում .

Էսնաֆ . — Նէ՞ մութլու սանա
քի քիրա վէրմէյօրսուն . — տէ-
մրչ :

(161)

Ֆիրտարըգ պիր Սարիգ

Խըրսըղըն պիրի՝ կէճէ վազ-
թը պիր զէնկիւնին խանէսինէ
կիրիպ . էլէ կէլէն գըլմէթտար
էշեալարը պիր պօլսճա էտիպ
սօգագ գաբուսընտան տիշարը
չըգաճաղը վագըթ . օրատան
կէչմէքտէ օլան պիր գաչ եօլ-
ճուլարը կէօրիւպ՝ իշի պէլի
իթմէմէք իշիւն պօլսճալը պրա-
գըր վէ խանն ալլուսունըն պիր
քէօշէսինտէ կէօրտիւղի սիւ-
բիւրկէյի ալըպ՝ գաբունուն էօ-
նիւնիւ սիւբիւրմէյէ պաշլար :

Եօլճուլար՝ թաաճիւպ իլի սօ-
բարլար քի . — Կէճէ վագթը
սօղաղը սիւբիւրմէնին նէ՞ եէրի
վար :

Խըրսըղ — Խանն սահիպի սիզ-

լերէ էօմիւր եարըմ սաաթ էվ-
վէլ վէֆաթ իթտիղինտէն՝ եա-
րըն սապահ էրքէն Միսաֆիրլէր
կէլէճէք տիր . պինանէն ալէյն
սիւբիւրմէք իշիւն պաշգա մի-
նասիպ վագըթ պուլամայաճա-
ղըմ . շիւնքիւ իշիմի պիթիւր-
տիւքտէն սօնրա տօսթ վէ ագրա-
պալարըն խաննէրիսնէ կիտիպ
պու գալա խապերի վերէճէիմ :

— Էյի ամա . աղլամագ սըղ-
լամագ սէպերի իշիթիւմէյօր . Ը-
չըգտա կէօրիւնմէյօր :

— Տօղլու տըր . միւթէվէֆա-
նըն ֆամիլեաթ պաղչէյէ նաշար
օտայա կիթտիլէր . զէվալըլար
Յ սաաթտան պերի ահ ու ֆի-
ղանլի աճը աճը աղաշըյօրլար
իտի . շիմտիճիք սէպերինի քէս-
տիլէր . Պէնտէնիզ սիզի թէե-
մին խտպիլիթիմ քի իշիմի պի-
թիւրիպ կիտերսեմ . բաթըրտըյը
գօբարաճագլար . վէ պախուսուս
եարըն սապահ ճէնաղէ այիւնի
իճրա օլունտուղու վագըթ :

(162)

Քիւմէս

Սանսար՝ քիւմէսէ կիրիպ թափու-
ղու կէօթիւրտիւղի վագըթ՝ Հօրօզ
պաշլար Ըմըշ «կիթ . կիթ . կիթ»
եանի տէֆ օլ տէմէյէ . շինա թա-
վուղու իմտատա կէլսինէր տէյու
գուղղուգ գուղղուգ պաղբըր Ըմըշ .
Էօրտէք տախի եիւրէք աճըսընտան

«վախ վախ վախ» տէր իմիշ .
Գագ իսէ «սոնա . սոնա օլունուգ .
Խըյանէթ սանսար շիմտի պիզի տէ
կէլիպ կէօթիւրիւր» տէր իմիշ :

Պիր Թափուգճու

(163)

Պիր ալօգաթ օսասընսու

Տափանըղ նէ՞ տիր .
— Թիյղէմին օլլունստան 40 ֆր .
իսթէրիմ . պիր տիւրլիւ վէրմէյօր :

— Պօշ շէյ .
— Նէտէն պօշ շէյ օլուեօր .
— Ուլըպ տըր . 40 ֆրանք իշիւն
թէյղէ օլլունըն ալէյնիսնէ տափա
աչմագ սանա եագըրըր մը .
— Նէ՞ եարալըմ . օնտան կագըն
ագրապամ եօգ տըր :

(164)

Պիր յօգսընսու

Պագսանա՝ կարսօն . պու կէթիւր-
տիլին չօրպա նէ՞ սօլուգ :

— Եաննըղընըգ վար միւսիւ . կէ-
թիւրտիղիմ վագըթ կայէթ սըճագ
իտի :

— Նէտէն պիլիեօրսըն . տատը-
նա՞ մը պագտըն :

— Խալըր . եալընըգ բարմաղըմը
իշինէ սօգտում :

(165)

ՅԱՅԻՏԷԼԻ ՆԱՍԻՀԱԹ

Քիրոյեանիչ եղևիլեանի-
րի քեանիպեանի.

Էլտիվենիւր բիրոյեանիքտէ՛
արթըզ գուլլանըլմազ զան-
նըյլա էքսերի պիր թարա-
ֆա աթարըզ. ֆագաթ, ա-
թիտէրի թէրթիպ իլէ թէ-
միզլէնտիքտէ՛ պիր վագրթ
իչիւն տաճա գուլլանըլա-
պիրի:

1000 կրամ սիւտ իչիւնէ
5 կրամ գարպոնար սր սոս
էրիթմէլի վէ պիր պէզ բար-
չասըյլա բիրոյեանիչ էլտիվէնի
սիլիպ՝ ըրեզկեարագարըը սս-
մալը բի նէմլիկիւնի ալըը՛:

Տիկէր նէվի:

Պիր ազ սապոն թօյու ի.
լէ 250 կրամ ալոսնեալ,
10 կրամ օ սր ժարել վէ
155 կրամ առիսոյու պիր-
պիրոյեանի գարըչարըպ՝
պիր ֆանէլա բարչասըյլա
էլտիվէնիքրի թէմիզլէնիւնձէ-
յէ գատար սիլմէլի տիր:

* * *

Քիրոյեանիչ գասիլմէյի
քեանիպեանի

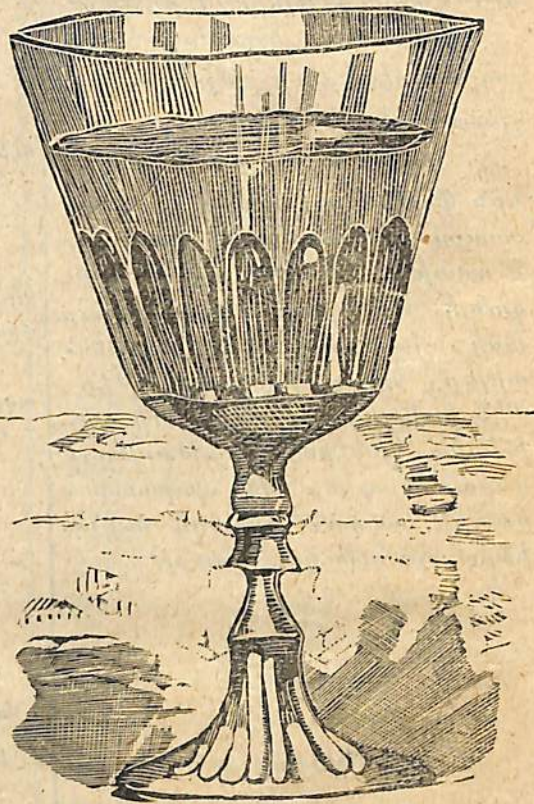
Պիր մըգտար տաի սու իլէ
օ գատար տա ղիխուր ալոսնե-
ալը գարըչարըպ՝ եուժազ
պիր Փըրչալըլա գատիֆէնիւն

բիրոյեանիչ մաճալիւնէ ՀԱՔԻՓ ՍՈՒՐԷԹՏԷ
սիւրմէլի վէ պրագմալը բի բէնտի Տալիւնտէ
գուրուսուն:

(166)

Րէսիւնի Պիլմէնէ,
ձեյլապը իլիւնէ:

Իչթէ շարապ, ֆագաթ իչէնիւր
նէ՛րէտէ:

(167)

Ֆօթօկրամէնը իլի Մաւսալ

Եաչըճա պիր էրմէնի-Գա-
թօլիք գարըը՛ պիր կիւն ըՍ-
թանպօլտա պիր ֆօթօկրամֆիսա-
նէյէ կիտէր.

—Պօնթոնը միւսիւ ֆօթօկ-
րամֆ.

—Պօնթոնը մատամ, պիէն
արիվէ. (Տօշ կէլտիւնիլ)

—Մէրսի, թրէ պիէն մէրսի:
Բօրթնէմի չըզարմագ իսթէրիմ:

—Բէք կիւզէլ. չըզարալըմ.

—Եարըմ տուզինա իչիւն
նէ՛ վէրէճէիմ:

—Եիրմի պէշ զրուշ.

—Նօ՛ միւսիւ, չօզ փարա
տըը. վէն (20) բիասթը իլէ
պիթիլիլիմ:

—Է՛ն, մատէմ քի միւշթէրի
օլաճագօընըզ, էօյլէ օլտուն:

—Նասըլ տուրաճագըմ, պա-
նա պիր բօզիսիօն (պիչիմ) կէօս-
թէր:

—Թուալէթ վէրէճէ՛քմիսի-
նիլ:

—Հէլպէթտէ. չէմէնիլը բա-
տըրմա կիպի բուարասըզ օլա-
րագ սուրաթըմը մաքինայա վէ-
րի՛րմիլիմ:

—Էօյլէ իսէ իչթէ թուալէթ
սարնու: (Մատամ կիրէր)

Ֆօթօկրամֆճը՝ մաքինանըն
ճամլարընը հազըրլար վէ եա-

րըմ սաաթ պէքլէտիքտէն սօն-
րա՛ սալօն՝ գարուսունու վուրա-
րագ. —Մատամ, տաճա հազըր
օլմատընը՛զ մը:

—Տուր պիր ազ. Ելզիւլիւն
աքօրթատընը իսթէտիլիմ կիպի
տիւզէլթէ՛մէտիմ:

—Ավֆ էտէրօլինիլ մատամ,
սիլ պիր տաճա բէամինիլը չը-
գարթտըզընըզտա՛ պիր կիւն
էվլէլինտէն ագօրթանըզը վէր-
մէլիսինիլ:

Իչպու միւքեալէմէտէն պիր
չէյրէք սաաթ սօնրա մատամ
սալօնտան կէլիլը.

—Իչթէ կէլտիմ միւսիւ, բօզ
կէօսթէր.

—Շէօյլէ օթուրուն, գօլու-
նուզու մատանա եազըն վէ...

—Աման միւսիւ ֆօթօկրամֆ,
չու ազըրմը քիւչիւք չըզարա-
սըն:

—Օ սօնրա ըրքուշտա տիւզէ-
լիլ, տէյուպ մաքինանըն էօր-
թիւսիւնիւ գալտըրըր վէ «հա-
զըր օլա՛ էմբիլի վէրտիքտէն
սօնրա տիւրպիւնի՛ն, գաբազընը
աչարապ. էօն, սէօ, քրուա,
տէր իքէն մատամ թէլաշ իլէ
պազըրըր.

—Սման միւսիւ, շու պրու-
նումու տա քիւչիւք չըզարասըն,
չիւնքիւ հէր վագըթ պու ա-
եարտա գալմագ. լւսթիւնիլզէ
սազըրզ պու կիւն նէլլէ օլմու-

շում տա՝ պրունում գապարմըջ տըր:

— Լաքին, մատամ, պրունունուզու աեար իթմէտէն նի՞չին կէլտինիզ. պագընըզ շիմտի պու ճամ պոզուլու:

— Զարար եոզ. պէն բարասընը վէրերիմ. սէն ճամընը տէյիշտիր:

Փոթօկրաֆճը ճամը տէյիշտիրտիքաէն սօնրա եինէ տիրպիւնիւն գաբաղընը աչըպ՝ Եօն, ճէօ, քրուա տէր տէմէզ. Մատամ, «աթանտէ, աթանտէ, (տուր, տուր) պաղըրըզ եէրինտէն գալգար:

— Ճանըմ, եինէ նէ՞ օլտու քի.

— Գուզում միւսիւ, ալֆի իտէրօին. ունութտում սէօյլէմէյէ. շու կէօզլէրիմի տէ պիր ազ քիւչիւքճէ, հէմտէ շէօհրա պագըլը իսթերիմ, օլմանգ մը.

— Ա, գուզում, պունյար սօնրա ըրթուշտա տիւզէլիր, ճամ իքի օլտու պօզուլույօր:

— Ճանըմ, պէն բարասընը զիյատէսիյլէ վէրերիմ:

— Էյ տիւչիւն թաշըն պագալըմ, տահա պիր շէյ ունութմայասըն. պաշգա էշլէրիմիզ վար. էկեր կէլէն միւշթերիյլէ պէօյլէ 1-2 սաաթ ուղրաշըրսագ, հալիմիզ նէրէյէ վարըր:

— Հա, շու եաշըմըտա պիր ազ քիւչիւլթսէնիզ նասըլ օլտու:

— Մատամ, սիզ եաննըզ կէլմիշտինիզ, տէօքմէճիլէր շարշըօընա կիտէրսինիզ իսթէտիզի.

նիզ ուսթայը օրատա պուլուրսունուզ:

— Տէօքմէճիլէր շարշըսընտա ֆօթօկրաֆ վար մը եա.

— Էվիլէթ, օրատա տէօքմէճի Համբիկ աղա վար տըր. էվրօբատան եէնի գալըզ կէթիրթմիշ տիր. սիզի էրիթիպ եէնիտէն տէօքմէլի քի իսթէտիզինիզ ըտիմի պուլտուն:

— Ալֆի իտէրսինիզ միւսիւ, պէնի զէվզլէնիյօրսընըզ:

— Հանա, զէվզլէնմէք նէ՞ օլաճագ. պէն պահչէվան տէյիլիմ քի քի 60 մէթրօ գավագ աղաճընը 6 մէթրօյա էնտիրիպ՝ եինէ քէնտի թագէլիզի վէ եաբրաղը իլէ գալըն:

— Ճանըմ, բարասըլա տէյիլմի, ճամլարըն պէտէլիի վերէճէլիմ:

— Էյի սնիս, պէն զէնսաթըմը պօղամամ, շիմտիքի սըֆաթընըզըն ըէսմիլնի ալապիլիրիմ. էօյլէ տէտղինիզ կիպի պուրուշուք եիւզիւնիւզէ շիշմանըզ վէրիպ պրունունուզու վէ կէօզլէրինիզի տէ քիւչիւլթմէյէ գալգըշըրսամ, սիլին սըֆաթընըզ օլտու զունա քիմսէ ինանմայըզ, շօլբազ պիր ֆօթօկրաֆճը էլինէ տիւշմիւշտինիզ տէյիպ պէնի մուախէզէյէ ալաճագլար:

— Պէօյլէ սէօյլէյէճէլինիզի պիլմիշ օլալըտըմ, պուրայա կէլմէզ իտիմ:

— Պէնտէնիզտէ՝ սիզին էլիտէն սօնրա 20-25 եաշընա կէօ.

— Պէնտէնիզտէ՝ սիզին էլիտէն սօնրա 20-25 եաշընա կէօ.

— Պէնտէնիզտէ՝ սիզին էլիտէն սօնրա 20-25 եաշընա կէօ.

րիւնմէք իչին պուրայա միւրաճաաթ իթտիզինիզի պիլմիշ օլալըտըմ, շօլտան «սէֆա կէլտինիզ» իտէմիշ իտիմ, տէյուպ մաքինասընը գաբար սալօնա կիտէր:

(168)

«նէ՛ ճէննէք, ճէ՛ սե՛ ճէննէննէն»

Վագթըլա Տիարպէքիր սանճաղընա տախիլ Գետափ նամ գարիյէ սաքիլէրինտէն Տէր կիկօնամընտա սաֆտէրուն վէ տինտար պիր բարազ՝ շու ֆանի տիւնեատան արթըզ օսանըպ՝ պիր կիճէ էշէլինի ախըրտան շէքէր վէ երէցկինի իլէ պէրապէր ճէննէթէ տօղրու եօլա ըէվան օլտու:

Օրայա վասըլ օլտու գտա հայվանտան էնիպ՝ ճէննէթ գաբուսունու էլէ ալըր:

Իչէրաէն հիյպէթի պիր սէս. — Գիմ տիր 0:

Տ. կիկօ. — Ս. շտէր կիկօ տըր, ճէննէթէ կէլտի:

Սէս. — Սէն լայըզ տէյիլին պուրայա կիրմէյէ:

Տ. կիկօ. — Տօ սէն քիմսըն քի պօյլէ սէօյլէրսըն:

Սէս. — Պէն՝ ըսպպիմիզին պիրինճի ըէտուլու (առաքեալ) Պետրոսըմ:

Տ. կիկօ. — Վայ միւնքիր (ու.

րայցոլ), մատէմ քի սէն պուրատա պուլունույօրսըն, գաբույու աչան պիլէ կիրմէմ. տէյուպ կիտէր ճէննէթէ իքինճի գաբուսունու վուրուր:

Եինէ իչէրաէն պիր սէս. — Գիմ տիր օ:

Տ. կիկօ. — Ա. շ, տէր կիկօ տըր. երէցկինի իլէ պէրապէր ճէննէթէ կէլմիշ տըր:

Սէս. — Զաբըզ տէֆ օլ գաբունըն էօնիւնաէն:

Տ. կիկօ. — Տօ սէն քիմ օլտուրսըն քի պանա տէֆ օլ սօյլէրսըն:

Սէս. — Պէն՝ ըէտէրուլաճ Դաւիթ իմ:

Տ. կիկօ. — Տօ ըռսըզ, գաթիլ, մատէմ քի սէն տէ պուրտա սըն՝ տէր կիկօնըն իչի եօզ ճէննէթէտէ՝ տէյուպ էշէլին պաշընը ճէննէնէմէ տօղրու շէվիրիր:

Օրայա վասըլ օլտու գտա՝ շէյ թանլար վէ ընհեղզէրուլար քէնտի մայէթլէրի իլէ տէր կիկօյու իսթիգպալէ գօշուպ, պիր գաշլարը եազաօընտան պաղըլարը աա գօլունտան շէքէրէք իչէրի կէօթիւրմէք իսթէրլէր: Պիզիմ Տ. կիկօ իսէ՝ պու գատար իզլէթ ու ըայէթտէն թաճիզ օլաբագ. — Տօ՝ նզոլեալար, սիզ տէ պէօյլէ էաբարսընըզ քի ինսան շէքինիր, եանընըզա կէլմէզ — տէյուպ եինէ երէցկինի իլէ պէրապէր Գետափ քէօյիւնէ տէօնէր վէ ըահաթլանըր: Սապահլայըն կէօզլէրինի աչըպ քէնտիսինի եաթաղընտա պուլտու գտա՝ պէնիլ առէմին

կէրէք ճէննէթտէ վէ կէ-
րէք ճէհէննէթտէ լահաթլըզ
կէօրէմէյէճէինէ ապիր գա-
նաաթ հասըլ իտէրէք՝ շիւքիւր
վէրիւր քի նէ ճէննէթէ կիթմիշ
տիր նէ՝ տէ ճէհէննէթէ :

(169)

Էյյէննէթի պիր Ինքիգաւ

Գըշ մէվսիմինն Փրթընալը պիր
բապար կիւնիւնտէ Բարիպտէ իքի մա-
հիր հանքէսիճիէր շու Եօլտա գօ-
նուշմագտա իտիլէր :

—Պիրտէր, պու կիւն հազա-
մըզ Փըրթընալը վէ Եադուրու օլ-
տուլունտան քիմսէ սօգաղա չըզմազ
քի սաաթ վէ Եա լարա քէսէլէրի
չարբալըմ, իմտի վագթըմըզ կէչիւր-
մէք իչիւն կէլ՝ սէննիլէ շու կապիւն-
տա պիր քեաղըտ օյնայալըմ, շու շարթ
իլէ քի՝ իքիմիզ տէ պիր լօգանթայա
կիտիպ Եէյիպ իչէճէիլ, վէ Եէնիլէն՝
լօգանթատա իտէճէք պօրճուսուգու
ՎէրՄԵՄԵԲ Իչիւն պիր ութմայրզ,
պիր Եօլ տիւշիւնէճէք տիր, Եկէր
պէճէրէմէզսէ՝ լօգանթա մէսարիֆի-
նին իքի միօլինի վէրէճէք տիր Եէնէն
արգատաշընա :

—Բէք կիւզէլ, անճագ, քեաղըտը
օյնատըզտան սօնրա Միւսի սօգաղըն-
տա վագը Ենաթօլ կալիմարըն լօ-
գանթատընա կիտէլիմ շիւնքիւ օ շիշ-
ման տտամ՝ կէչէնիլէրտէ քէնտի լօ-

գանթատընտան տիշարը չըզմագ իւզ-
րէ պուլունտան պիր վէնիլին միւսիւնին
սաաթընը շարբմաղա Ենկէլ օլտու
պանա, շիմտի պու վասըթա իլէ
ինթիգամ ալըշ օլուրըզ օնտան քի՝
պիր տահա պաշգասընըն իչիւն գարըշ-
մաղը վարսըն էօյրէնսին :

—Բէք էյի, էօյլէ Եաբարըզ :
Իշպու գարար միւճիպինճէ քեա-
ղըտը օյնատըզտան սօնրա հէք իքի-ի
տէ Եէնի բուպալարընը կիյիպ Ենա-
թօլ կալիմարըն լօգանթատընա կիտէր
վէ իքինճի գաթտա պիր մասա էօնիւն-
տէ օթուրուրլար :

Եէվմի մէզքիւրտէ Փրթընա վէ
Եալմուր սէպէպինտէն լօգանթատա
միւշթէրի պուլունտատըղընտան, լօ-
գանթաճըլա կարսօնլար՝ պու իքի
օիւսիւ միւսիւլէրի կէօրտիւքտէ թէ-
լաշա տիւշիւպ հիւրմէթ վէ լայէթ-
տէ հիշ պիր գուսուրտա պուլունտալ-
լար :

Նէֆիս թաամլար, Պօրտօ շարապ-
լարը, մէյվար վէ շամբաճէտար
պիրիպիր արգատը սըրա կէլիպ միւ-
քէմմէլ սուրէթտէ Եէյիպ իչէրլէր :

Եէնէն՝ հիսապ բուսուլարընը կէ-
թիւրմէք իչիւն կարսօնու աշաա կէօն-
տէրտիքտէն սօնրա՝ արգատաշընա
սիւալ իտէր քի

—Բէքինօ, իշթէ Եէտիք իչտիք,
սըրա կէլտի լարալարա, գալիմիզ
իւզրէ պաղալըմ նէ՝ ուսթալըզ գուլ-
լանաճագ վէ ագալի 30 Փրանքա
պալիլ օլան շու պօրճու վէրտիւրմէյէ-
ճէքսին :

Բէքինօ . —կարսօն բուսուլարը
կէթիւրտիքտէ՝ «սէն վէրմէյէճէքսին
պէն վէրէճէիմ» տէյրէք արամըզ-
տա պիր մարաղա չըզարաճաղըզ օն-
տան սօնրատընը պանա օլրա՛գ :

—Բէք ալէա :
Պէշ տագըզա սօնրա կարսօն թա-
լէպ օլունտան հիսապ բուսուլարընը
կէթիւրիպ Եէնիլէնէ վէրտիքտէ՝ մէր-
գոււմ հէման էլինի ճէպինէ տօլրու
կէթիւրիւր իտէ տէ Եէնէն արգատա-
շը պրագմազ :

—Պրագ, պէն վէրէճէիմ :
—Խայըր, պէն վէրէճէիմ :
—Գապիլ տէյիլ տիր :

—Պաշըմը քէսսէն պրագմամ :
—Շիմտի շու մասա պըչաղըլա
քէնտիմի հէլըք իտէրիմ :
—կարսօն, էմր իտէրիմ քի օն-
տան ալմայաճագսըն :

—կարսօն, պիր Փրանք պագշիշ
վէրէճէիմ անա :
—Պէն իքի Փրանք վէրէճէիմ :
կարսօն . —(Մէմնունիլէթիլ) Ա՛հ
միւսիւլէր, իքինիպտէ վէրինիպ, զիրա
վէրիլէճէք Եէր տիր :

—Օլմա՛գ, պէն վէրէճէիմ :
—Պէն տէ տէյօրու քի սէն վէր-
մէյէճէքսին :

կարսօն . —Ֆագաթ միւսիւլէր գան-
նըմճա՝ պու պէօյլէ կիտէրտէ ազաա-
մա գատար պիր գարար վէրէմէյէճէք-
սինիլ :

—Տօլրու տըր, կարսօնու հագ-
կը վար :
Եէնիլէն . —Էօյլէ իտէ պիր թէտ-
պիր տինշիւնէլիմ :
Եէնէն . —Նէ՞ կիպի թէտպիր :
Եէնիլէն . —կարսօնու կէօղէրի-
նի պիր մէնտիլ իլէ պաղալարըմ վէ

պիզ պիրէր քէօշէյէ շէքիլէլիմ . իքի-
միշտէն հէն՝ հանկըսընը թութարսա՝
լօգանթանըն պօրճուսու վէ կարսօ-
նուն իքի Փրանք պագշիշինօ վէրէ-
ճէքտիր :

Եէնէն . —Բէք էյի, էօյլէ օլտուն :
կարսօն տախի իքի Փրանքը գաշըր-
մամագ իչիւն իշպու թէքլիֆի գա-
պուլ իթտիքտէ՝ պիր մասա քէչէ-
թատըլա մէրգուսու կէօղէրինի
պաղալար :

Պրագալըմ քի սէրսէմ կարսօն
պու իքիսինտէն պիրինի թութագ
իչիւն օտանըն իչիւնտէ տուվարտան
տուվարա վուրուլուն, իսկէմլէլէրի
վէ մասա իւզէրինտէ պուլունտան շի-
շէլէրի տէվիսին, պիզիմ մահիր
Խըրսըլար ա՛սլա անագ սէսի չը-
գարմայարագ պիլա Փիթուր նէրտի-
վէնիլէրտէն ինէրլէր վէ լօգանթա-
տան չըզուպ կիտէրլէր : Լօգանթա-
ճը կալիմար իտէ՝ պուլարը հիսապա-
ընը Եօգարտա վէրմիշտիլէր գան-
նըլա բարույա գատար թաաղիմ
(միւսարիլ) իլէ «պէրէքեթ վէրսին
միւսիւլէր, Եինէ պուլունտան» տէյուպ
թալթիֆաթտա գուսուր իթմէլ :

Խըրսըլար նապէտիտ օլտուգտան
սօնրա 10 տագըզա կէչէր վէ հալէա
կարսօն աշաղա ինմէլ :

Լօգանթաճը՝ սալօտա տէվրիլէն
իսկէմլէլէրին բաթըտընտան
թաաճիւպ իտէրէք «շու զէվէկ կար-
սօն Եօգարտա նէ՞ Եարըլօր տէյուպ
սալօնա չըզար :

Կարսոն՝ ուսմասընըն շը-
գարտըղը այոգ սէսինէ սող-
րու կիտիպ, մէրգուսուն եւ-
գասընտան հագալար, վէ
«Հա՛հ, թու՛թու՛մ», տէյի
պաղըրըր :

—Պէ գէվգէ՛հ, եարըմ
սասթտըր պուրատա նէ՞ եւ-
բընօրըն :

Կարսոն՝ կէօլ պաղընը ա-
շաա շէքիպ՝ — Ա՛հ, . . .
սէ՛նմի՛ին ուս . . . թա . . . :

—Էվվէթ, պէն իմ, նէ՞
եարընօրըն պուրատա :

—Միւշթէրիլէրի տրա-
եօր ըտըմ :

—Կէօղէրին պաղը օլարագ, տէ-
յի՛ն մի :

—«Կէօլ պաղլամագ» օյնայլըմ
տա իրիմիդտէն հէր հանկըսը թու-
թուլուրսա լօգանթա բարալարընը օ
վէրէճէք տէտիլէր :

—Ա՛յ սէրսէմ պուստալա վա՛յ :

Պունու սէօլէտիդի վագըթ լօգան-
թաճը՝ եէրտէն աթիտէքի բուսուլա-
յը պուլուր :

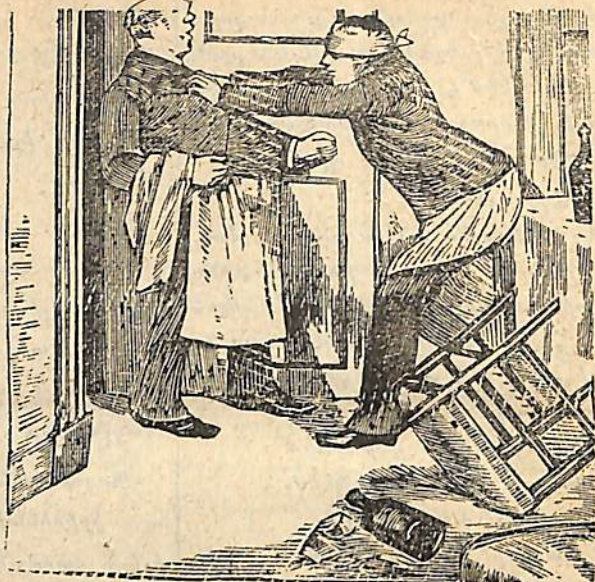
«Պապա Կալիմար, կէչէն կիւն
լօգանթանըզ միւշթէրիլէրինտէն պի-
րինին ճէպինտէն սասթընը աշըրմա-
ղա էնկէլ օլուսղունուղա մուգապիլ
իշթէ պու օյունու իթտիք սանա» :

Իմզա

Եանքէսիճի է Գօմբանի

Թասարիֆէ շիւպհէ եօգ բի՛ լօ-
գանթաճընըն աղըր աշըզ գալըր :

Կարսոն իսէ մէրագընտան սորար
ուսմասընա . — Հէր հալտէ պու

բուսուլատան թանրտընը բիվէր
օլտուգարընը :

—Նէ՞ օլուր բի .

—Նէ՞ օլաճագ . պու . բուսուլայը
եաղան թութուլուշ սայլըրը, պի-
նան ալէյհ, մէրգու՛մ թէէտիլէ ի-
տէճէք տիր լօգանթայա օլան պօր-
ճու .

—Խայըր, էյ՛ սէրսէմ, խա՛յըր,
պէն թէէտիլէ իտէճէիմ .

—Սիդ մի . . . Փագաթ նիշի՛ն . . .

—Չիւնքիւ . . . պէն թու՛թուլ-
տու՛մ :

(170)

Սաղըր իյէ իսարսա

Սաղըրըն պիրի՛ խասթա տօս-
թունու կէօրմէյէ կիտէր :

—Նա՛սըրըն պէ արգատաշ,

պու կիւն սէնի էվվէլքինտէն
պիյատէ էյի կէօրիւեօրըմ :

—Ա՛հ, քի՛մ տէմիշ, ագսի օ-
լարագ հալիմ շօգ ֆէնա տըր :

—Իշթէ պու էյի, սօղրուսու
շօգ հօշլանաըմ. հէքիմին քի՛մ
տիր :

—Պրա՛գ ատամ . . .

—Օ՛, թանըրըմ, պիրինճի հէ-
քիմ տիր. եէմէյէ նէ՞ իզինվէր-
տի :

Հասթանըն ճանը սըզըլըպ .

—Էչէկ պաշը :

—Աֆիլէթ օլսուն, ազ կիւն-
տէն պաստըլը եէմէյէ տէ գօյ-
վէլէր :

Խասթա՛ մէէյուսանէ — Աման
Ալլահըմ . . .

—Սապը էթ արգատաշ, օ
տէտիզին պիր գաշ կիւնտէն
սօղրա օլուր . յօնունա գատար
պու հալտէ գալաճագ տէյիլ ի-
տին եա . . . :

Խասթա մէճպուր օլուր ուլու-
եօր կիպի կէօղէրինի գաբամա-
ղա . սաղըր տախի գալգար կի-
տէր :

(171)

Իֆի եօլմուրար

Շըմէնտըֆէր տէրունի՛ տէ ի-
քի եօլճուլար .

—Էվլատընըզ վա՛ր մը .
—Էվվէթ . պիր էրքէք էվ-
լատըմ վար :

—Թիւթիւն իչէ՛ր մի .
—Խա՛յըր :

—Իչկի գուլլանը՛ր մը .
—Ա՛սլա :

—Ահպապի՛ մի տիր :

—Էօյլէ շէյ թանըմաղ :

—Սիս, բէք կիւզէլ, նէ՞ պահ-
տիեար պիր բէտէր իմիշտինիդ
գա՛շ եաշընտա տըր :

—Տահա պիր եաշընտա :

(172)

Պիր պեպէմէ

Խըզմէթճի գատընըն պիրի
չայ ալմագ իչիւն պիր պազալ
տիւքեանընա կիտէր .

—Նասըլ չայ իսթէրսինիզ,
սիյա՛հ մը պէյազ մը .

—Նասըլ օլուրսա օլսուն, պէ-
յիս եօգ, չիւնքի պիզիմ մի-
սիւ ալիլ տիր . կէօրմէզ

(173)

Կեպէգէ պեպէր

Կեվէգէ պէրպէրին պիրի քէն-
տի միւշթէրիլէրինտէն պիրինն
սօրար .

—Սաչարընըըը նա՞սըլ իս-
թէրսինիզ քի քէսէյիմ:

—Աղըընըըը աչըպ հիչ պիւր
սէօզ սէօյլէմէյէրէ.բ.

(174)

Մեհրեպսե

Զիֆթծիւի.բ տէրսինտէ .
Մուալլիմ—Պահչէ մահսուլա-
թընը նէ՞ վագըթ թօփլամալը
տըր .

Պիր թալէպէ.— Պահչէպանըն
վէ նախօտ պէքծինին օրատա
պուլունմատըղը վագըթ . . .

(175)

Իիի գասընչար

Պլալուզ գատընըն պիրի էվ-
լէնմէյէ արզուսու պուլունան
պիր տէլիգանլըլը շու եօլտա
մէտհ իտէր իտի .

—Ահ, մատամ, պուլունմազ
պիր չօճուգ տըր . իրէք թէլի
կիպի տէլիգանլը . էչի մէնէն-
տի եօգ . սէքիզ լիսան պի-
լիւ . . .

—Տէսէնէ՞, խաթըը սօրուլուր

կէվէղէնին պիրի իմիչ . ճէվապ
վէրիւր մուխաթիպի :

(176)

ՁԱՅԻՏԷԼԻ ՆԱՍԻՀԱԹ

Սաչարսա հաարչ օլան
ֆեքեֆի(քեպի) քեմիզլեմեֆ .

600 կրամ բազը

Տկրամ քեաֆիրի

600 կրամ ըլըգ սու

Տկրամ գարպօնաթ տը Բօթա
Պունլարը պիրպիրէրինէ գարըը-
տըրըպ՝ հաֆթատա պիր իբի տէֆա
սաչարը եայգամալը տըր .

(177)

ՏԷՆՆԻ ԷՅԼԷՆՃԷ

Գարանըզսա օգունան եազը

Պիր եազը գալէմինին ուճունա բիւ-
չիւք պիւ ֆօօֆօր բարըսըը նէրլէչ-
տիրիզ, օնունլա բեահատ իւզէրինէ
եազմալը, մէզքէր բեաղըտ գարանլըզ
պիր օտայա կէօթիւրիւտիւքտէ՝ մում
կիպի բարլար վէ կիւզէլ պին մէնզա-
րէ միւշահէտէ օլունուր :

Պու թէճրիւպէյի տայիմա կէճէ
վագըթը իճրա իթմէլի տիր :

(178)

Բուհանի խըրսըզըղը

Երուսալէմէ կիթմիչ օլան
զիյարէթծինին (ուխտաուր) պի-
րի՝ շէհրի մէզքիւրտէ թիլիսէյէ
տայիր էչեա վէ բուպա սաթմազ-
տա պուլունան պիր թաճիրին
տիւքեանընա կիտէր վէ բարազ
գարտաչը իչիւն կիւմիւշտէն
մ՝աամուլ խաչ, գուշագ վէ սու-
յիր պիր թագըմ՝ շէյլէր իչ-
թիրա խիպ չանթաօրնա եէր-
լէշտիրտիքտէն սօնրա՝ պիր
գաթ տա պասարազոր՝ զգեսի
ալմազ արզու իտէր, վէ տիւ-
քեանընչա տէր քի .

—Պու պէյէնտիղիմ՝ պատա-
րազուր բուպալարընը պիր տէ-
ֆա սիզ կիյինմէլիսինիզ քի՝
նա՞սըլ եազըմը շօլուզունու
կէօրիւպ ալնայըմ, չիւնքիւ
բարազ պիրատէրիմըն տախի
պօյու վէ շիշմանլըղը սիզինքի
կիպի տիր :

Իչպու թէքլիֆ իւզէրինէ տիւ-
քեանըն՝ մէզքիւր բուպալարը
կիյիպ վէ պատարազուր պիր
բարազ կիպի թաճը (սաղա-
ւարդ) պաչընա գօյտուղու վա-
զըթ՝ պիզիմ՝ միւշթէրի չան-
թաօրնը՝ ալըպ աճէլէթէն տիւ-
քեանտան չըզըպ կիտէր . Պա-
տարազուր տիւքեանըն իտէ՝ օ
գըլյաֆէթլէ տըչարը չըզըպ

(179)

Ագիլանէ պիր քեսպիր

Պիր տէֆա շմալի Բուսիա վի-
լայէթլէրինին պիրինտէ բէք
չօգ տալ ֆարէլէրի զուհուր է-
տիպ, պուղտայ թարլալարընա
խասարաթ վէրմէքտէ օլտու-
զունտան՝ վալիի վիլայէթ պու
պէլանըն էօնիւնիւ ալմազ ի-
չիւն պիր պէյաննամէ նէչը ի-
տիւպ՝ քէօյլիւլէր թարաֆըն-
տան էօլաիւրիւլէճէք տալ ֆա-
րէլէրին պէհէրինին գուլուզու-
նու կէթիրէնէ 100 փարա պապ-
չիչ վէրիլէճէկինի վատ իտէր :

Պունուն իւզէրինէ քէօյլիւ-
լէր պէօյիւք պիր խահիչ իլէ
էբէյիճէ ֆարէ գուլուզլարը
կէթիրիպ պապչիչի ալմազա
պաչլարլար իտէ տէ՝ անճագ,
ֆարէլէրին սայըսը եինէ էք-
սիլմէզ, Օ վագըթ պիր չիֆթ-
լիկ սահիպի տուզազ գուրուպ՝
մէզքիւր զիյանքեար հայլան-
լարտան էբէյիճէ թուլտուզուն .

տա՝ թաանհուպլէ կէօրիւնիւր քի հիշ պիւրիսին տէ գուրուդու եօշ տըր . մէկէր իսէ գուրնազ քեօյիւլէր՝ թուլթուուզլարը ֆարէլէրի հէլագ իթմէյուպ՝ եալընըզ գուրուզլարը քեօիպ արլվէրիւլէր իմիշ քի չոզալ սընլար տա քէնտիլէրինէ վոսկա վէ թիւթիւն փարասը իշիւն պիւր իրատ գաբուսու աշըզ պուլունսուն :

Վալիի վիլայէթ՝ քեօյիւլէրին պու գուրնազլըլընա ալեաճ օլտուգտա՝ պատէմա 100 փարալըզ պագչիշի ֆարէլէրին պաշլարընը կէթիւրէնլէրէ վէրիլէճէինի իլան իտէր :

Իշթէ պու սօն թէտպիր սալէսինտէ ազ վագըթ զարֆընտա կէրէք էքինլիքլէր օ զիւյանքեար հայվանլարտան, վէ կէրէք վիլայէթին սանաըզը հավայի պագչիշ վէրմէքտէն գուրթուլուր :

——
(180)

Թիւնար իյէ եազընը

Տէլիգանլընըն պիրի շէհրին թիւնարլարընտան պիրիսնէ մլւրաճաաթ իտուպ, անըն մայթիինտէ եազըճըլըզ իթմէք արգուսունտա պուլունտուգոնու պէյան իտէր :

Թիւնար . — Վագըա սիզին կիպի իսթիտաալը պիր եազըճըլալիւզու միմիզ վար իսէ տէ՝ պիլմէմ՝ քի հէր կիւն 12-14 սաաթ եազըլսանէտէ գաբանըպ գալապիլէճէ՝ քմլսին :

Տէլիգանլը — (Ճիթուրուզճա) 0 խուսուստա էմին օլունուզ . եազըլսանէտէ 12-14 սաաթ միւթէմատիէն գաբանապիլիբիմ, ալըշմըշմ՝ տըր . շիւնքիւնէտի սէնէ հապսխանէտէ գաբանմըշմ :

——

(181)

Պիր սիլէննի

— Խայըր սահապլարը . ալիլէ պիր սատագա վէրին :

— Ութա՞ նմայօրմըսըն պէ . սէնտէ ալիլիլիք նէ՞ կէզէր . կէօլլէրին աբ աշըզ, պէնտէն էյի կէօրիւրսին :

— Պէնիմ իշին տէյիլ ազա . ալիլ արգատաաշըմ իշիւն սէօյլէյօրըմ . պու կիւն պէրապէր տէյիլ տէ . . .

— Նէրէ՞տէ տիր եա՞ .
— Տիւլիւնլւ վար . էվլէնիյօր . . .

——

(182)

Գարը գօնա

— Սիմա՝ պանա պիր սուվեր .

— Վէրմէյէճէիմ .
— Նիշիւն .

— Մեղայ, քիմնն գարշըսընտա օլուրսա՝ Սիմա չազըրըրսըն, ազղըն իլէրի վարմանեօր մը հուսօսիւնա հանըմ տէմէյէ .

— Բէք թօհաֆօրն, գարը, եիրմի սէնէտէն պէրի սէօյլէյէ սէօյլէյէ ոճու աշընմըշտա Սիմա գալմըշ . նէ՞ օլուր ըլըշ :

— Վայ պաշըմա, շու եանըմըզտաքի եէնի կէլին գատար տա եօզըմըշմ . գօճասը՝ Մարիճամ տէտիզի վագըթ՝ էօմրիւնիս պիւլպիլիսին տէ արգատընտան գօնտուրույօր :

— Նէ՞ նանքէօր գարըսըն սէն Սիմա, վագթըլլա պէնտէ էօյլէ սէօյլէմէմի շմիլիմ սա՞ա . . . :

——

(183)

ԼՈՒՂԱԹԸ ԼԷԹԱՅԻՑ

Գլազուզ . — Ճան կազըճը .
էնմէ . — Թաթլը էօլիւմ .
Թրախօմա . — Գըլլարըն գըլմէթի :

Բէչէթա . — Էօլմէք վէ եախօտ եաշամագ իշիւն եօլ թէզքէրէսի .

— Չէմի իթմէք . — Գատրնլարըն հէր կիւնլիւք տուվասը .
Ճիսթան . — Սօդագլարըն Բաֆիֆճէ սիւրիւրկէսի :

Գալէմ . — Ճիւրըին լօգօմօթէֆի :

Հօրօզ . — Փուգարանըն կէճէ սաաթը :

Հազիզի տօսթ . — Բարա քէսէսի :

——
(184)

Բարազ իյէ Սերհօշ

Բարազըն պիրի՝ կէճէ կիւնտիւզ սէրհօշլուգլա վագըթ կէչիլէն պիր ատամա տէմիշ քի .

— Այ օղուլ քէնտինի նիշիւն պու տէրէճէ իշրէթէ վէրիեօրսուն . կէրէք վիճուտունուն վէ կէրէք քէսէնին տիւշմէնի տիր :

— Էյի սէօյլէյօրսուն տէր պապա ամա, պէն քիթապըն էմրինի իճրա իտէյօրում :

— Նէ՞ կիպի .

— «Տիւշմէնլէրինիզի սէվինիզ» (օրեքէք զթշնամիս ձեր) տէյօր պիղէ .

— Այնատըզ ամա, սէվինիզ տէյօր, եուտունուզ տէմէյօր եա՞ :

——

(185)

Բէսիւնի պիւնեան
ձեպասը իյիւնե:

Քէշիյի կէօրիւեօրըզ, ֆաղաթ
ջպան գըզը նէրէտէ:

(186)

Հօգկապազ

Պիր ազշամ նարօլիտէ Գօն-
գօրտիա թէաթրօսուհուն բէր-
տէսի աչըլարգասա՝ պիր հօգկա-
կազ սահնէյէ կէլիպ, հաղըրու-

նըն «իէօլէրի էօնիւնտէ եա-
բըլաճագ պիր քիւշիւք օտայա
պիր մատամ կիրէճէք վէ պէշ
տագըզա զարֆընտա զայպ օլա-
ճագ» տէտիքտէն սօնրա՝ մա-
յէթինտէ պուլունան ուշագլա-
րա 2 մէթրօ էնինտէ վէ 3 մէթ-
րօ ուզունլուղընտա պիր մատա
կէթիրտիրիպ սահնէնին օրթա-
սընա վազ էթտիրիք: Պու մա-
սանըն տէօրթ թարաֆը աչըզ
վէ էօրթիւսի պուլունմատըզըն-
տան՝ ալթընտա վէ եախօա իւ-
զէրինտէ պիր ինսանըն սագլա-
նըլմասը միւմքիւն օլամազ ի-
տի:

Հօգկապազ՝ եինէ ուշագլարը-
նա էմր իտէր քի մասանըն իւ-
զէրինտէ օտա շէքլինտէ պիր
տօլապ եարօընլար, իշպու էմ-
րէ իմթիւայէն, ուշագլար՝ տու-
վար պիշիմինտէ էնլի մուգավա-
լար կէթիրիպ հաղըրունա կէօս-
թէրտիքտէն սօնրա՝ մասանըն
իւզէրինտէ պիր օտա ինշա ի-
տէրլէր, գարու եէրինէ տէ պիր
բէրտէ ասարլար: Պէշ տագըզա
զարֆնտա օտա գուրուլուգտա՝
մայէթինտէ 3-4 խըզմէթքեա-
րը պուլունան պիր մատամ սահ-
նէյէ կէլիք: Հօգկապազ՝ միւր-
գումէյի սէլամլայըպ օտա գա-
բուսունըն բէրտէօնի աչար,
մատամ՝ թէշէքքիւք նշանէսի
օլարապ պաշընք էյտիքտէն սօն-

րա օտայա կիրէր վէ գարու բէր-
տէսի գարանըր, խըզմէթքեար-
լար իտէ՝ մատամըն շէմօիյէսի-
նի, եօլճուլուգ շանթասընը վէ
գահվալթըսընը կէթիրիպ, արը
գօվանը կիրպի օտայա կիրիպ չըգ
մալա պաշարլար: Մատամ գահ-
վալթըսընը պիթիրտիքտէ՝ հօգ-
կապազ էմր իտէր ուշագլարա քի
մէզքիւք օտայը սէօրիւպ կէօ-
թիւրտիւնլէր: Իքի տագըզա
զարֆընտա իշպու էմր տախի
իճրա օլունուք, վէ հաղըրուն՝
մատամը մատանըն իւզէրինտէ
օթուրմուշ հալտէ կէօրէճէք զան-
նըյաթընտա պուլունուք իտէ
տէ՝ մատամ զայպ ու նուպէտիտ
օլմուշ խի:

Իշպու հօգկապազըզըն ու-
թալըզը շունտան իպարէթ խի
կիւզէլ վէ տէլիգանլը հօգ-
կապազըն պիրի՝ քէնտի բուպա-
լարընըն իւզէրինտէն պիր ֆիս-
թան կիյիպ, պաշընտա բէ-
րուգա վէ շարգա գօյուպ՝ գա-
տըն գըշաֆէթի՛նէ կիրմիշ, վէ
օտայա կիրտիքտէ անլէրի չը-
գարըպ, ուֆազթէֆէք վէ գահ-
վալթըսընը կէթիրիւն կէօթիւ-
րէն ուշագլար վասըթասըլլա
աիշարը կէօնտէրտիքտէն սօն-
րա՝ քէնտիսի տախի ուշագ կի-
պի էլինէ պիր շէյ ալըպ պիր
տրա անլէր իյէ պէրապէր տը-
շարը չըգմըշ կիթմիշ խի: Իշ-

թէ պու սէպէպտէն թէաթրօ-
տա պուլունան էհալի՝ մատամ
նա՞սըլ զայպ օլտու տէյէրէք
թէհայիւրտէ գալըպ հօգկապա-
զը ալգըլար վէ պիրպիրլէ-
րինտէն պու հօգկապազըզըն
հիքմէթինի սիւալ իտէրլէր խի:

(187)

Միւշքիւի իյէ յըրազ

Միւշթէրինին պիրի՝ աիւ-
քեանճընըն չըրազընա սօրմուշ.
— Ութան նէրէտէ.
— Տըշարը չըգարը.
— Չարուք տէօնէճէք մի.
— Խայըր, պու արա պաշընը
գաշըյաճագ վագթըբօզ, չիւն-
քիւ, զէնկին ամուճասը կօլլեօր:

(188)

Իֆի գասընլար

Եաշընճա գատընըն պիրի՝
գօմշուսու պուլունան պիր եէնի
կէլինէ սիւալ իթմիշ.
— Իշիթտիմ քի գօճան իսա-
թալամըշ, շիմտի նա՞սըլ տըր:
— Էհ, էվվէլէր կէպի տէյլլ

ամա սօքթօս տէտի քի սաղըր-
լըզը պիւսպիւթիւն կէչմէյէճէք,
հէմ պիր ազ տա սէրսէմ գա-
լաճագ տըր :

—Տէսէնէ՞ գըզըմ, թամ շիմ-
տիքի վազըթա վէ կէտիչէ կէօ-
րէ պիր գօճա արմըչ օլաճագսըն :

(189)

Իֆի ահպապչար

—Պիրատէր, կիւզէլ թէսա-
տիւֆ, պէնտէնիզտէ սիզի արա-
եօր ըտըմ :

—Խայր օլա, 'է՞ վար քի,
—Եէնի պիր իչ պուլտում,
եանի լօգանթաճալըզ իտէճէիմ,
իմտի էքմէքճի իլէ գասապա
պէնիմ իչիւն քէֆիլ օլաճագ
սըն :

—Ահ, թէէսիւֆ իտէրիմ քի
պու թէքլիֆիլիզի իճրա իտէ-
մէյէճէիմ, էվլատըմա պիլէ քէ-
ֆիլ օլմամագ իչիւն եէմին իթ-
միչիմ տիր :

—Աման պիրատէր, գըրմա
պէնի, սօնրա պու իչի գաչըրա-
ճաղըմ :

—Նէ՞ հաքայըմ, գարտաչ,
եարըն պէն ագըրմը գաչըրա-
ճարմա շիմտի սէն պու իչի գա-

չըրսան տահա խայըրը օլ-
մա՞լ մը :

(190)

Պիր գարք գօճա

Կայէթ նազըմ թապիյէթլի
զաթըն պիրի՝ ատէթի իւզրէ
պիր ագչամ եինէ էհլի իլէ
մարազա իթտիզի վազըթ օ տէ-
րէճէ հըրսանըր քի. «Շիմտի
կիտիպ քէնտիմի տէնիզէ աթա-
ճարմ» տէյուպ՝ գաբույա տօղ-
րու ուզանըր :

Իհլի իտէ՝ պիլաֆիթուր շու
ճէվապը վէրիւր. —Տո՛ւր. աճէլէ
էթմէ. օ գատար վարիյէթ սա-
հիպի տէյիլիզ. քէնտինի տէ-
նիզէ աթաճագ իտէն՝ էն էվվէլ
եօգարը չըգ տա՝ էսկի բուպա-
լարընը կիյիվէր քի եէնի բու-
պալարընտա իւթէ կիթմէսին :

(191)

Պիր մասնագել իյէ Տօֆթօր

Նազ խասթասը պիր գըզ իլէ
տօգթօրուն մուհալէրէսի :

—Նէնի՞զ վար մատմազէլ.
—Ահ, միւսիւ տօքթօր, պա-
չըմ ազըրեօր :

—Էվլէնմէ լիսինիզ, մատմազէլ.
—Ահ. նիչի՞ն տօքթօր.
—Պաչ ազըրսը գօճանըզա կէ-
չէր տէ օնուս իչիւն :

(192)

Եօճա իյէ Հօքեյի

Մալիւմ օլտուզու իւզրէ, ըՍ-
բանիա ասըլատէկեանլարը պիր
չօգ իսիմէր թաչըրլար. Մէր-
գումանտէն պիրիսի՝ գըչ մէվ-
սիմինին ֆըրթընալը պիր կէ-
ճէսինտէ Բարիզ հօթէլլէրին-
տէն պիրինին գաբու սունու էլէ
ալըր. Հօթէլլէի՝ պաչընը բէնճէ-
րէտէն տըչարը չըգարըպ սի-
ւալ իթմիչ. —Քի՞մ տիր օ.

Ասըլատէ եօճու. —«Տօն կը-
րէկօրիօ, տի Բիբէթթօ, տէլ
Բիօ-կրանտէ, տի Սանթա-կրիւ-
չէ.» տէյուպ պիր թազըմ ի-
սիմէր սայմազա պաչատըգտա
պիզիմ հօթէլլէի՝ —Եօրուլմայը-
նըզ, միւսիւ, պուրատա օ գա-
տար ինսան պարընտըրաճագ
եէրիմիզ եօգ. —տէյուպ՝ բէնչէ-
րէյի գաբամըչ :

(193)

Սասըգանն ? պիր գասըն

Եօլճուլըգտան հէնուզ խանէ-
սինէ ալտէթ իթմիչ օլան պիր
զաթ՝ ֆամիլեասընա տէմըչ.

—Պուրատա պուլտանմատըզըմ
վազըթ աճապու նէ՞ գաաար
արզուլէտին պէնի, վէ քի՞մ
պիլիւր նէ՞ տէրէճէ եիւրէյին
օյնա, ըտը պէնի հաթըրլայա-
րագ :

—Սուս օլ, սէվկիւլիւ գօճամ,
օրատընը գաբա՝ հէր նէ վա-
զըթ օտամտան իչէրի պիրիսի
կիրէր իտի՝ սէնի զանն իտէրէք՝
եիւրէյիմ բէք ֆէնա օյնար
ըտը :

(194)

Թալէպէ իյէ հօճա

Թալէպէնին պիրի՝ հօճասընա
սիւալ իթմիչ :

—Միւսիւ, պազըրարը տէր
քի ինսան մայմուն ճինսինտէն
հասըլ օլմուչ տըր. պու սահի՞հ
մի տիր :

—Խայըր, օլլում, ինսան՝
թապիյաթտան ինսան տօղմուչ
տըր, անճագ պազըրարը սօնրա-
տան մայմունա տէ օնիլէր :

(195)

Մահիվանդի անկարգի

Պիր ճինայէթ մահքէմէ սինտէ
 Բէխ. — Երթիւքեայ իթմիշ
 օլտուղուն խըրսըզըզը՛ը ար-
 թըդ իգրար իտէրսին, տէյիլ մի.
 — Խայըր.
 — Նասըլ. . . ունու թտունուզ
 մը, տէօրթ շահիալէր կէօրմիւշ
 տիրէր.
 — Պէնտէ սիզէ տէօրթ միլին
 շահիա կէօթէրէպիլիթիմ քի՛
 խըրսըզըզը՛ը կէօրմէմիշ օլ-
 տունլար.

(196)

Գարն օգնու

— Համար աղա, կէշէն կիւն պիր
 Փօթօկրաֆճր տիւքեանընըն էօնիւն-
 տէն կէշտիլիմ վազըթ, ճամէքեա-
 նըն իշինտէ հաճի Մարտիրոս աղա-
 նըն վէ գարնօրնըն Փօթօկրաֆլարը-
 նը կէօրտիւմ.
 — Էյ նէ՛ օլմուշ.
 — Մարտիրոս աղա էյի շըզմըշ
 ամա, գարնօր հիշ օ տէյիլ կայէթ
 տիգգաթըլ պիլէ պագսան՝ եինէ թա-
 նըյամաղըն. ուստա Փօթօկրաֆճը
 տէյի իսիմ տէ շըզարմաճը օլտա.
 հիշ էյի շըզարմայօր:
 — Փօթօկրաֆճընըն նէ՛ գապահա-
 թը վար. սիգ եիւզիւնիզէ նէ՛ պի-
 չիմ տիւզէն վէրմիշ իտէնիզ Փօթօկ-
 րաֆընըզ տա էօյլէ շըզար. սիգին

ասըլ նաթիւռէլ եիւզիւնիզի կէօ-
րէն վար մը.

(197)

Տէննի էթլէնձէ

Սու վէ Ծարսայ

Ա՛լա պիրեպիրինէ գարնշարմագ-
 օրըն պիր գատէհին իշինէ սու իլէ
 շարսայ տօլտուրապիլէճէիզ:
 Էվէլա գատէհի եարըննա գա-
 տար սու իլէ տօլտուրմալը. անըն
 իւզէրինէ պիր Փընաղդ գատար էր-
 մէք իշի (քէնար օլմաըն) գօյմալը.
 պատէհու շարսայը աղըր աղըր մէզ-
 քիւր էքմէք բարշաօրնըն իւզէրինէ
 տօլտուրմալը (րէսիմտէ կէօրիւնտիլի
 կիպի). պու հալտէ կէօրիւլէճէք քի,
 սու՛ գատէհին ալթընտա, շարսայ
 իսէ՛ իւզէրինտէ տուրաճագ տրը.
 պիրեպիրինէ գարնշարմարոգ:

(198)

«Տիւնէա՛ շէյրանարչ տօնէննեզ»

(Արաբկիր մէսէլի)

Արաբկիրի պիր թագըմ իհ-
 թիյարլարըն՝ նագլիյաթընա
 կէօրէ՛ Մազկաղարգ կիւնիւ
 Քրիստա էֆէնաիմիզի Երուսա-
 ղէմէ կէօթիւրէն էշէյին Եօլտա
 պիր աեաղընըն նալը տիւշտիւ-
 ղինտէն, հէման շէհրէ կէլիպ՝
 նալպանտ Ղազար աղբարը պու-
 լուպ կէօթիւրիւրէրէ: Ղազար
 աղբար իսէ՛ էֆէնաիմիզէ հիւր-
 մէթէն՝ պիր կիւմիւշ նալ իլէ
 հայլանը նալլամըշ:
 Նալպանտըն իշպու հարաքէ-
 թի կիւեա Քրիստոսուն խօշունա
 կիտիպ, էմր իտէր քի նէ՛ ար-
 զուսու վար իսէ տիլէսին: Էթ-
 րաֆընտա հաղըր պուլունանլար՝
 պախուսու Պեարոս առաքեալ՝
 ճէննէթի իսթէմէսիինի նասի-
 հաթ վէրիւրէր իսէ տէ՛ պիլիմ
 Ղազար աղբար տէր քի. — Եօգ,
 ճէննէթի իսթէմէմ. պէնիմ պի-
 րինճի արզում շու տըր քի,
 տիւքեանըմտա պուլունան իս-
 կէմլէնին իւզէրինտէ հէր քիմ
 կէլիպ օթարուրա՛ պէնտէն
 րուխաթ ալմագըզըն օրատան
 գալգամազ օլտուն. իքրինճի ար-
 զում՝ պաղչէմտէ պուլունան ճէ-
 վիզ աղանըմա հէր քիմ քի

չըզարսա՛ պէնիմ էմրիլէ օ-
 րատա եարըշօրն գալսըն, իւ-
 չիւնճիւ արզում իսէ՛ տիւքեա-
 նըմտա պուլունան արբա թօր-
 պասընըն իշինէ կիրէն արթըզ
 օրատան տըշարը շըզամաղ օլ-
 տուն:
 Նալպանտ Ղազարըն իշպու
 տիլէքլէրի քէնա իսինէ իհասն
 օլունուր:
 Սէնէլէր տէվր օլուպ վէ Ղա-
 զար իհթիյարլանըպ վազթը
 թամամլանտըգտա՛ ճէհէննէմ-
 տէն պիր շէյթան կէլիւր մէր-
 գումու տալէթ իթմէլէ, (չիւրա
 մալիւմ ա՛ ճէննէթի րէտա իթ-
 միշ իտի էվվէլտէն).
 — Սէֆա կէլտինիզ տէր Ղա-
 զար աղբար, տալէթիւնիզէ է-
 ճանիպէթ իտէճէիմ, անճագ,
 էլիմտէքի իշի պիթիւրինճէլէ
 գատար լութֆէն շու իսկէմլէ-
 նին իւզէրինտէ օթուրունուզ:
 Տալէթմը՛ հէր նէ՛ գատար
 պիր շէյթան իտի իսէ՛ Ղազա-
 րըն էմրիլէ իսկէմլէնին իւզէ-
 րինտէ օթարուպ, արթըզ գալ-
 գամազ օլտուր:
 Կիւնլէր կէշէր, պիր գաշ
 շէյթանլար կէլիւրէր աղնամայա
 քի նէ՛ րէտէ գալսը Ղազար աղ-
 բար, պախուսու օնուն եանը-
 նա կէօնտէրմիշ օլտուգլարը
 քէնաի արգատուշլարը նէ՛ օլ-
 տու:

—Հօշ կէտիսնիզ, տէր Ազար աղբար. ճէհէննէմէ կիթմէյէ գարար վէրմիշիմ տիր. անճագ շու ճէվիզ աղածընտան պիր աղ ճէվիզ գօբարընտա եէյէլիմ վէ էօյլէ կիտէլիմ, մալիւմ ա իհ- թիյարլըգ սէպէպիլէ աղածա չըգամամ:

Թարիֆէ հաճէթ աէյիլ տիր քի շէյթանլար տա աղածըն իւզէրինտէ եաբըչըպ գալըրլար:

Նիհայէթ ճէհէննէմտէ շիւպ- հէլէր աթթար վէ պէօյիւր պիր շէյթանըն գօմանտասը թահ- թընտա քեաֆֆէի շէյթանլար Ազար աղբարըն եանընա կէ- լիրէր: Չարէ եօգ, արթըգ պի- զիմ նալպանա կիթմէյէ գարար վէրմիշ տիր. անճագ պիր շէյ վար քի քէնտիսինէ չօգ մէրապ օլմուշ տըր. պէյն էլ նաս սէօյ- լէնիր իմիշ քի շէյթանլարըն պին թանէսի քիւչիւք պիր տէլիքտէն սըղապիլիլըրէր. պու- նասըլ օլույօր. քէնտիսի պիր թիւրլիւ ինանամայօր. էկէր պու հալատիս միւպալաղա տէ- յիլ իսէ իշպու իշկիւզարլըգլա- րընը կէօսթէրիպ քէնտիսինի գանտըրսընլար. չօգ տէյիլ շու արբա թօրպասընըն իշինէ կիր- սինլէր քի կէօրսիւն:

Քիպիր վէ մայրուր շէյթան- լար քէնտի իւշկիւզարլըգլարը- նը կէօսթէրմէք ֆրսաթը էլտէն

գաչըրմամաղ իշին արբա թօր- պասընըն իշինէ կիրէրլէր, եա- նի տուլաղա տիւշէրլէր. վէ Ազար աղբար, կիւնտէ պիր իքի տէֆա էլինտէ պուլուենան շէքիճ իլէ թօրպայը տէօյիւպ շէյթանլարը ճըղլաթտըրըր:

Ճագաթ, կէլէլիմ քի օ արա տիւնեա իւզէրլինտէ ախոլիթա- լար տուրուր. իշլէր թա՛թիլ օ- լուր, տիւքեանճըլար աճ գալ- մաղա պաշլար, մուհաքէմէլէր գաբանըր վէ քիւրրէի արղտա պիր տուրկուենլուգ հիւքմ ի- տէր. զիրա շէյթանլարըն հապս օլմասընտան՝ եալանճըլըգ, ալ- տաթմաղ, գալկա նիզա վէ ճի- նայէթլէր տիւնեատան գալգ- մըշտըրլար:

Նիհայէթ պու միւթհէշ հա- լին սէպէպիլինի արայըպ պու- լուրլար, շէյթանլարը սալը վէր- մէք իշին Ազար աղբարա լէճա իտէրլէր, շիւնքիւ՝ «Տիւն- եա շէյթանսըղ տէօնէմէզ»:

Ազար աղբար շու շարթ իլէ շէյթանլարը պրազմաղա սէօզ վէրիր քի քէնտիսինի ճէննէ- թէ կէօթիւրմէյէ վատ օլուեն- սուն. իշպու թէքիֆի շէյթան- լար գապուլ իթտիքտէ՝ պիզիմ նալպանա թօրպանըն աղզընը աչըպ հէֆսինի տէ թութուպ սալը վէրիր: Շէյթանլար հէման նէֆէսլէրինի ճէհէննէմտէ ա-

լըրլար: Իշթէ օ վաղըթ տիւն- եա իշլէրի եինէ քէնտի եօլու- նու պուլուպ տէվամ իտէրլէր վէ սօնունա գատար տա պէօյ- լէճէ տէվամ իտէճէքլէր տիր: Օ կիւնտէն պէրու Արաքկիրտէ՝ «Տիւնեա՛ շէյթանսըղ տէօնէ- մէզ», սէօզլէրի տարպը մէսէլ հիւքմիւնէ կէշմիշ իմիշ:

(199)

ԼՈՒՂԱԹԸ ԼԷԹԱՅԻՑ

Գայըն վալիաէ. —Կիւվէինին գօճասը:

Հօրօղ. — Տիւնեատա քէնտի գարըսընտան հօշնութ վէ պախ- թիեար օլան գօճա:

Գըսգանմաղ. — Պաշտան՝ ա- եաղա գատար սաֆի էրմէնիճէ պիր լուլէթ:

Ճէտաքեարլըգ. — Էսկի մրլ- լէթլէր թէվարիխինտէ արա- մալը:

Պօշ. — Մուհարրիլէրին ճէպ- լէրի:

Գումարպապլըգ. — Չէնկիւնին պիկիւնահ էլլէնճէսի:

Տօղուլուղ. — Իսմի վար, ճիսմի եօգ:

Հալիս. — Գույու սույու:

Ճասլ իթմէք. — Գատընլարըն թէպպիհի:

Մէպտէ. (Սկզբունք) — Էսկի լուլէթ քիթապլարընտա պու- լունուր:

(200)

Իֆի Նիշանլըյար

Մատմաղէլ. — Ահ, սէվկի- լիւմ, շունու աղնամաղ իսթէ- րիմ քի՛ էվլէնտիքտէն սօնրա բարա՞ մը շարուգ պիթիւր, մու- հապէթ մի.

Միւսիւ. — Ահ շէքէրիմ, էքսէրի իքիսի տէ պէրապէր կիտէրլէր:

(201)

Տէնիզ պանեօտա

Գատըն. — Պու սէնէ տէնիզէ կիրիյօրսան, պիր ֆայտասընը կէօրի եօրմըրըն.

Գօճասը. — Էհ, սըհէթճէ աղ չօգ պիր ֆարգ կէօրիւեօրըմ:

Գատըն. — Պարէ եիւզմէք էօյ- րէնէպիլտի՞ն մի.

Գօճասը. — Ահ, գարը, օնա սէն. տէ թաաճիւպ էլլէ պէն տէ

խաչիմ. պօրճ իշխնատ հեր կիւն
եիւզիւեօրըմ՝ տա, նէ՞ սէօյլէր-
սին, պիր տիր լիւ տէնիզատ այ-
տու բամանեօրըմ՝

(202)

Բեսիւնի պիւնէն,
ճեվապր իշխնէ .

Իշպու չիչէք պուրէթիսին ի-
շխնատ սէքիզ ինսան եալըմ-սը-
ֆաթլարը պուլունանապ աըր :

(203)

Վապիտ իլի Զօնու

Պէշ եաշընտա պիր չօնու պ
վալիաէսինէ սօրմուշ .

—Վալիտէճիմ, պիր տէֆա
շու տիլինի չըգար քի կէօրէյիմ :

—Սէպէպի նէ՞ տիր .

—Յէօսթէր քի սէօյլէիմ :

—Սէօյլէ քի կէօսթէրէյիմ :

—Տիւն ազշամ պապամ սա-
նա տէտի քի՝ տիլին՝ ելլան տի-
լի տիր, պագայըմ նա՞սըլ շէյ
տիր . . . :

(204)

Պիր խանէտ

—Վիչէն աշա, ազշամ իշխն
նէ՞ եէմէք հալըրլաեաճազըլ .

—Իքի պաշ ալալըմ, իւզէրի-
նէ բիրինն պրագըպ ֆըրնա
կէօնտէր :

—Պէն պաշ եէմէմ, նաֆիլէ
եօրուլմ :

—Պաշ եէմէզսին մի . . . եա
հէր ազշամ սապան շու իլազըմ
պու իլազըմ տէյէրէք պաշըմը
եէյօրան, օ նէ՞ տիր . . . :

(205)

Կիզէլ պիր քազիս

Պիր էքմէքճի՝ քէնտի միւշ-
թէրիլէրինտէն պիրինէ սիւալ
իթմիշ .

—Եահու, սօրմագ այըպ օլ-
մասըն ամա խանէնիզտէ Յ քիչի
պուլունտուզու հալտէ նի՞չին
եէվմիյէ Յ էքմէք ալըրօընըլ .

—էքմէյին պիրինի սագլարըմ,
պիրինի աթարըմ, իքիսինի կէ-
րի վէրիբիմ, գալան իքիսինի տէ
էօտիւն վէրիբիմ :

—Պէն պու թագսիմտէն պիր
շէյ ազնայամատըմ :

—Տիննէ քի ազնայատըն .
«սագլարըմ» տէտիզիմի՝ եէրիմ .
«աթարըմ» տէտիզիմի՝ գայնա-
նամա վէրիբիմ . «կէրի վէրիբիմ»
տէտիզիմի՝ բէտէր վէ վալիտէ-
մէ կէօնտէրիբիմ, «էօտիւնն»
տէտիզիմի տէ՝ էվլատըմա եէտի-
րիբիմ :

—Հագիգաթէն կիւզէլ թագ-
սիմ, աֆէրին :

(206)

Եանուսի գուրեազըրըր

Բուսիա մէմալիքինտէ եօլ
թէզքէրէլէրինէ կայէթ տիգ-
գաթըլը պանըլըլ, պախուսու
եահուտի եօլմուլարըն թէզքէ-
րէլէրինէ : Պիր տէֆա իւշ եա-
հուտիլէր պիր շէհիրտէն կէչ-
տիլէրի վազըթ կէօրիւրէր քի
ժանտարմանըն պիրի քէնտիլէ-

րինէ տօզրու կէլիեօր : Եահու-
տիլէրին պիրիսինտէ եօլ թէզքէ-
րէսի պուլունուպ, տիկէր իքի-
սի իտէ թէզքէրէսիզ իտիլէր :

«թէզքէրէլի սյան՝ արգատաշա-
րընա խիթապէն», «Սիզ պիլաֆի-
թուր եօլունուզա տէվամ էտին,
պէն՝ ժանտարմայը շաշըրթա-
ճազըմ» տէտիլըտէն սօնրա, վար
գուվլէթիլլէ պաշար գաշմազա,
արատա պիր տէ արգատընա տէօ-
նիւպ ժանտարմայա պագարապ :
Եահու տինին պու հալի ժանտար-
մանըն շիւպհէսինի արթըրա-
րագ, մէրզում «Տուր, կիթմէ»
տէյէրէք անը թաագիլիլ իտէր
վէ նիհայէթ եագայար :

—Սէօյլէ պագայըմ, սէն քիմ
սին :

—Պէնիմ իմիմ՝ Իսխագ Տա-
վիչօն արըր :

—Բէք էյի, եօլ թէզքէրէն
նէրէտէ :

—Պուլուրուն, իշթէ պուրտա
տըր. — տէյուպ թէզքէրէսինի
կէօսթէրիբ :

ժանտարմ՝ թէզքէրէյի օ-
գուեուպ, եահուտիլի խիթիվապ
վէ պաշտան աեաղա գատար
տիգգաթիլէ կէօզտէն կէչիբտիք-
տէն սօնրա՝ շիւպհէյէ զահիպ
պիր շէյ պուլամատըրընտան,
շաշըրըպ գալըր :

—Բէք էյի, մատէմ քի սէն
շիւպհէլի պիր քիմսէ տէյիլ ի-

տին, վէ եէտինտէ տէ նիզամյը եօլ թէզքէրէն վարըաը, նէ սէպէպ իլէ գաչըյօրը տըն:

—Պէն գաչմայօրըտըմ, անճագ գօչարագ թէտավի օլուեօրըտըմ.

—Պու նէ անէմէք տիր.

—Պէնիմ սօլ թարաֆըմտա պիր սանճըմ վարաըր, տօքթօր թէնպիճ իթմիչ տիր քի սապահլարը պէօյլէճէ էօթէ պէրի գօչայլըմ:

—Օ հալտէ պէնիմ գօչարագ սանա տօղրու կէլաիղիմի կէօրտին նի սէ նի չիւն տօրմատըն:

—Ձանն իթտիմ քի սէն տէ այնի հաթմալըլա միւպիթէլա օմուչարն վէ տօքթօր սանա տա թավսիլէ իթմիչ տիր զօչմաղա:

Պունուն իւզէրինէ ժանտարմ մէճպուր օլուր գուրնաղ եահուտի պրագմաղա: Պու սայէտէ թէզքէրէսիզ իքի եահուտիլէր տէ եագալարընը գտրթաըրըլար:

(207)

Թիմարէք մահիբնիսիսի

Բէիս. — Նիչի՞ն պօրճունու վէրմէյօրըն:

Պօրճու — էֆէնտիմ, պանա միւսաատէ իտուպ վագըթ վէրսին քի օլանճա մալիմի սաթըպ պօրճունու վէրէյիմ:

Ալաճագլը. — Եալան սէօյլէեօր, ըէիս էֆէնտի, սաթաճագ պիր շէյի եօգտըր:

Պօրճու. — Բէիս էֆէնտի, իչիթտիննիլ ա, հիչ պիր շէյէ մալիք օլմատըլըմը քէնտիսի իզրար իթտիքտէն սօնրա, նիչըն եագամտան թութմուչտըր:

Իչպու ճէվապտան ըէիս քահաչը պրագըր վէ մէտեունը մէրգումու սալըվէրիբ:

(208)

Պիր վարդապէս

Պիր կիւն վարդապետին պիրի շու եօլտա պիր քարօզ վէրմիլ:

«Իքի եօլումուզ վար, պիրի պէօյիւք վէ կէնիչ, քի ճէհէննէմէ կէօթիւրիւր, տիկէրի տաու վէ տիքէնլի տիր քի Դըրախտա կէօթիւրիւր:

— Էօյլէ իսէ, ճէվապ վէրիբ ժողովարդուն իչիճտէն պիրի, հէր իքի եօլու պրագըպ շըմէնտըֆէր եօլունու էլէ ալմալըլըլ:

(209)

Իֆի գօնշու գասընիար

— Աագըթլար հայր օլունն, մատամ, նէ խապէր. իչիթտիք քի՞ հէմչիրէնիղին գըզընը պիր էյի տատա նիշանլուճընըրգ. սահի՞ճ մի:

— Ա՛հ, ըէճա իտէրիմ, օ սէօյիւ գաբայըն, տէրտիմիղի թաղէլէթմէյինիգ:

— Աման, նէ օլտու քի.

— Չիւնքիւ, հէմչիրէմ սէրսէվիթլէ օ կիւպէլիմ գըսմէթի էլտէն գաչըրտը:

— Գօրգարըմ քի գլափուգա պիր շէյ վէրմէտիղինիզ իչիւն սէօզ գաչըրտըրմըլ օլունն:

— Խայր, օ տէյիլ.

— Աճագա գըլա պէլէ՞նմէտիլէրմի.

— Բէք կիւպէլ պէլէնմիչլէր, հաթտա գայնանասը օլաճագ՝ սօնունա գատար մէթհինի վէրմիլ տիր:

— Պէլքի թրախօսա իթէտիլէր տէ.

— Եօ՞գ, եօ՞գ, թրախօսա վէրմէյէ գուտրէթիմիզ օլմատըլընը պիլիբլէր իտի:

— Էօյլէ իսէ նէ՞ սէպէպլէ իչ պօզուլտու:

— Ճանըմ, գըզը կէօրմէյէ կէլտիքլէրի կիւն՝ պօյունա, պօսունա, էն. տամընա վէ վարըլընա շօգ պէլէնիպ գա՛չ հաչընտա օլտուգունու սօրմուչար. հէմչիրէմ տէ «15ի եէնի պիթիթէթէք» ճէվապընը վէրմիլ. պու՛նուն իւզէրինէ կիւլէրէք օյնաեարագ գալըպ կիթմիչլէր իսէ տէ, իքի կիւն սօնրա գլափուգ կէլիպ՝ «ալթի իտէրսինիզ, գըսմէթ տէյիլիմիլ տէմիլ.

— Նիչի՞ն.

— Սէպէպինի սօրունճա, գայնանալըլ տէմիլ քի՞ 15 եաչընտա ի-

քէն օ տէրէճէ շիշմանլուպ պօյ աթմըլ իսէ՞ իքի սէնէտէն տահա պօյ աթըպ 40 եաչընտա՝ պիր գարըյա տէնէճէք. պունուն իչիւն օլմազ.

— Էյ պէլքի պօյ աթմաչ, հէմ օ տէյիլ մամ գըզ գա՛չ հաչընտա տըր.

— Է՛հ, իլթէ, 23ին իչիւնտէ տիրա արթըզ պօյ աթմանըն վագթը կէչմիլ իսէ տէ՞ շիմտիքիլէր՝ քիւչիւք գըզ իսթէրլէր տէյիպ հէմչիրէմ պու գըսմէթի գաչըրմամագ իչիւն 15 եաչընտատըր տէմիլ. քիմի՞ն Փիթրինտէն կէչէր իտի քի ալթընտան պէօյլէ շաբան օլու շըգաճագ:

— Գլափուգ պիր գուլը ույտուրա՛մատը մը:

— Նասըլ ույտուրսուն, գլափուգըն ազըլըյա սօրմամըլար քի՞ եաննըլըզ օլտու տէլէրէք պիր եամա գօյտունլար, գայնանալըլը եիւզ պէ եիւզ հէմչիրէմէ սօրմաչ. օ տախի սօղրու կիպի 15 եաչընտա տէյիպ՝ գուչու էլտէն ուչուրմալ տըր:

— Է՛հ, նէ՞ շարէ, գըսմէթ տէյիլի միլ:

— Էվթէթ, պէօյլէ տէյիպ քէնտիւմիգէ թէսէլի վէրէճէիպ իսէ տէ՞ պու պիլէ նասիհաթ օլտու. պունտան սօնրա գըզըլարըն եաչարընը սագլամալըպ տօղրու սէօյլէմէլի տիր:

— Էյի սէօյլէյօրսուն մամ, տօղրուսունու տա իզրարիտէրսէն՝ օ վագըթ տա «պէօյիւք տիր» տէյէրէք ալմազլար:

— Գօ ալմասընլար, շու եալան սէօյլէտիղիմիզ իչիւն գըսմէթի էլտէն գաչըրալըլըպը Փիթրիմիլէ կէթիթիպ՝ սօնունա գատար մարմարա շըրապը կիպի եանմալըլ եա՛:

(210)

Պիր Վասիլյերնաւն

Լէթայիֆշինասըն պիրը՝ էօ-
լէճէի վագըթ, շու վասիլյէթ-
նամէի եաղմըշաըը:

«Սէվկիւլիւ գարըճըաղըմ, ա-
լաճաղըմ՝ եօգ, պօրճում շօգ,
պագիսինի տէ էվատլարըմ
պրագըրըմ»:

(211)

ՅԱՅԻՏԷԼԻ ԵՍՍԻՀԱԹ:

Եագ կիւնիս սիւսիս քագէ
սագրաւագ

Եագ մէվսիմինտէ սապահայըն ա-
լընան սիւսիս աշշամա գատար քե-
սիլմէտէն սագրամաղ իշին պիր լիտ-
րա սիւտէ պիր կրամ՝ սսիս պօրիֆ
գարըշաըրմաղը: Իշպու սիս պօրիք
սիւսիս պօզմագ վէ սըՏՏէթէ մու-
զիրը տէյիլ տիր:

Եաննըշա իրան

Պիճուսին պիր գըսմընը, մէսէրա
էյինիդի գագաէն եագաղընըրգտա
Տէման օ գըսմընը 5-6 տէֆա սիր-
քէյէ պաթըրմաղը տըր. կէրէր ա-
ճըսը կէշէր վէ կէրէր տէրինին սօ-

կուլմաը վէ եա գապարմասընըն էօ-
նիւնիս ալըր:

Միյսէ խասրաղըր

Եէմէրի շարուգ հազմ իտէմէյու պ
միյտէտէ պիհուգուրըրգ հիսս իտէն-
լէր՝ թատմտան սօնրա ինճէ պիր տի-
լիմ էքմէյի գըրպըթըպ եէսէյէր՝ շօր
Փայիտէ կէօրէճէրէր վէ միյտէլէրի
հաֆիֆլէնէճէր տիր:

(212)

ՖԷՆՆԻ ԷՅԼԷՆՃԷ

Շիշէ գէ Ֆրանկ

Էլ սօգանաըրմագսըզըն պիր Փը-
րանըը շիշէնին իշինէ աթագիլէճէիլ:
Ուսուլի իճրասը:

Պիր պօշ սու շիշէսինի մասանըն
իւղէրինէ գօյունուգ. (պու շիշէնին
աղը՝ պիր Փրանը սըրգաճագ գատար
կէնիշ օլմալը.) մէպիրը շիշէնին աղ-
զընա պիր թէր սևուն քեագըտըր վէ
եախօտ պիր գարթ վիղիթ գօյտուգ-
տան սօնրա՝ անըն օլթասընա տա պիր
Փրանը վաղ իթմէլի: Պատէհու սաղ
էլին պաշ բարմաղըն ուճունու՝ օրթա
բարմաղըն ուճունա կէթիլիլպ, քեա-
ղըտա պիր պօթիթ (Քիսկի) տարպէսի
(հարուած) վէրիլտիրտէ՝ քեագըտա պիր
թարաֆա ուշաճագ վէ Փրանը տա-
խի շիշէնին իշինէ տիւշէճէր տիր:

(213)

Լիսան պիլմէմէնիկ կիւնիսիլի

1870 սէնէսինտէ Սթանպօլլու
իքի թիւրք տէլիգանլըլար՝ Վի-
էննա սէրկիի ումումիսինի սէյր
իթմէք իշիւն շէհրի մէզըիւրէ
վասըլ օլուրլար Պունլար թիւրք
ճէտէն պաշգա լիսան պիլմէզլէր
իտի իտէ տէ, օրատա պիր թէր-
ճիման պուլապիլէճէրէրինէ է-
մին օլուպ, անճագ Վիէննայա
եէթիշտիլէրինտէ վագըթ եա-
ըը կէճէ օլտուլունտան վէ ըս-
թասիօնտա թէրճիման պուլա-
մաաըգլարընտան՝ պիլմէճպու-
րի եօլ իւղէրինտէ վագը իւր
հօրէյէ կիտէրլէր: Հօթէլէն՝ պու
իքի միսաֆէրլէրինի միւղէյլէն
պիր օտայա կէթիլըրիւր վէ է-
լէթթիք լամպասընը եագաղը-
տան սօնրա «կուտնախա» եանի
կէճէլէր հայր օլտուն տէյլէրէք
իշինէ կիտէր:

Իքի տէլիգանլըլար պիր աղ
իսթիրահաթտէն սօնրա թաամ
իթմէյէ գարար վէրիպ, կարսօ-
նու շաղըրմագ իշիւն պիր իքի
տէֆա գաբու վէ բէնճէրէյէ վու-
րուրլար իտէ տէ՝ կէլէն կիտէն
օլմաղ:

—Պիրատէր, նէ՞ եաբաճաըլ
քիմսէ կէլմէյօր, վագըթ տա եա-
ըը կէճէ տիր, պախուսուս պու-
րանըն աճ, միսի օլուպ պիր եէ-
րէ կիտէմէյիլ, սապահա գատար
աճ մը տուրաճաըլ:

—Նէ՞ շարէ, պաշգա պիր շէյ
եաբամայըլ—, տէյուպ տիւշիւ-

նիւր իքի գտա գաբուսընըն
սօլ թարաֆնտա զիլլի շան տիւլ-
մէլէրինի կէօրիպ՝ «էհ, շիւ-
րիւր, գուրթուլտուգ, շիմտի
իսթէտիղիմիլ կիպի եէյիպ իշէ-
ճէիլ:

—Նէ՞ կիպի
—Շու էլիթթիքը տիւլմէլէրի
իշիմիլի կէօրէճէրլէր:

—Թամամ, իշթէ պու կիւղէլ
հայտէ պագալըմ, իշ կէօրէլիմ
վէ շան տիւլմէլէրինին պի-
րինճիսինէ բարմաղընը տօգուն-
տա: րոուգտա՝ հօթէլին ալթ գա-
թընտան պիր բաթըրաըր գօբար,
լօսթրաճընըն պիրի՝ պօյա գու-
թուսու էլինտէ սօզրու օտայա
կիրէր վէ իքի միսաֆէրլէրին
պօթիլնլէրինի աճէլէթէն լօսթրա
իստպ, խիթամընտա «կուտ-
նախա» տէյէրէք շըգար կիտէր:
Իքի տէլիգանլըլար թաաճիւ պ-
լէ պիրպիլէրինին ելուղիւնէ
պագա գալըրլար:

—Պիրատէր, պու նէ՞ օլտու.

—Պէսպէլլի պիլլինճի տիւլմէ
լօսթրաճընըն օլմալը, տուր շու
իքինճիյէ պագալըմ՝ տէյուպ
բարմաղընը տիւլմէյէ տօգուն-
տուրտուգտա՝ եինէ աշադտա պիր
բաթըրաըր գօբար վէ պիր կէնճ
գըլ՝ էլինտէ պիր Փրշա պուլուն-
տուլու հայտէ օտատան իշէրի
կիրրպ տէլիգանլըլարըն իւղէր-
լէրինի Փրշալաղըպ «կուտնախա»
տէյէրէք կիտէճէի վագըթ, մի-
սաֆիլլէրտէն պիրի՝ մէրգուլէյի
խիթապէն. —Մատմաղէլ, պիր
աղ եէմէք իսթէրիլ—:

Գըլ՝ պու սէօյիւ ալնամաղ,

վէ հէր նէ գատար տէլիգանը
իշմար իլէ բարմաղընը աղընա
կէօթիւրիւպ աճ օլտուղունու աղ-
նաթմաղ իսթէրտէ՝ գըզ «կուտ
չայն» (եհնէ կէօրի շէլիմ) աե-
յէրէք գաչար կիտէր:

—Վէսէլամ. ուլտուրտու գ մա-
գարնանըն թէրթիւրի. պի-
րատէր, նէ պիշիմ ատամլարա
չաթարգ:

—Օլտու օլաճագ, պագալըմ շու
Յինճի տիւյմէտէն նէ՝ շըգաճագ:

Իւ շիւնճիւ տիւյմէյէ տօգու ն-
աըգտա, պիր կէօղլանտէ թէք
կէօղլիւք, չաթալ սապալը, օի-
լինտիր շըգալը վէ սիյաճ րէ-
տէնկօթլու պիր միւսիւ պիր
խըզմէթճի իլէ իչէրի կիրէր:

—Վասիսթտա (նէ իսթէյօր-
սընըզ):

Տէլիգանըլար իշարէթլէր ի-
լէ եէմէք իսթէր վէ էլլէրինի
պօշ գարընլարընա վուրուրլար:

Պու կէլէն միւսիւ հօթէլին
տօքթօրու օլուպ, խըզմէթճի
տախի իլաճ շանթաընը կէթիւր-
միշ իտի, պունլար կէճէ վազլը
իգթիղայի հալտէ էճղաճըյա
միւրաճաթ իթմէքսիղին հա-
թայա մուալիճէ թէրթիւպ Իտէ-
պիլիլըր լաթ: Տօգթօր տէլի-
գանընըն էլինի գարնընա վուր-
տուղունու կէօրիւնճէ՝ մէրգումու
սանճըյա ուղրամըշ գանն իտէ-
րէք գարեօլատա եաթմասընը
էմր իտէր:

Իքի միսաֆիրլէր իշի աղնա-
լըպ, հասթա օլմատըղլարընը
իշարէթլէ կիւճ հալ թարիֆ իթ-
տիքտէն սօնրա՝ անլէրի եօլա
գօրլար:

—Եասօ, պէն պու եէմէքաէն
վաղ կէչտիմ:

—Ճանըմ, նէ՝ սէօյլէյօրսըն,
օն սաաթ տըր պիր շէյ եէմէ-
միշիմ, աճ եաթլըլը մը. էլ-
պէթտէ պու տիւյմէլէրտէն պի-
րիսի լօղանթաճըյը չաղըրմայա
հասր օլունմուշ տըր:

—Էյի ա՛ւա նասըլ աղնայա-
ճաըզ:

—Նասըլ կէլիրտէ կէլիին, պա՛ս
օ պիր տիւյմէյէ:

Բարմագ Գինճի տիւյմէյէ տօ-
գունունճա՝ ագապիւնտէ գաղի-
նօճունուն կարսօնու իչէրի կի-
րէր:

—Քաֆու, բօնշ, վայն, պիրր:

—Օխ, շիւքիւրլէր օլտուն, նի-
հայէթ ետպալատըգ, իշթէ պու
կէլէն կաղինճուն ուշաղը տըր,
(եիւքսէք) քաֆէ, քաֆէ՝ կէթիւր:

Կարսօն «Եա՛» տէյուպ շըգար
վէ ծ տագըգա սօնրա իքի ֆին-
ճան գահվէ կէթիւրիւր: Պիղիմ
միսաֆիրլէր ֆրսաթը էլտէն գա-
չըրմայըպ, աճ օլտուղլարընը
կարսօնա աղնաթմագ իշիւն տու-
տագլարը եէմէք եէյօր կիպի
չաըրթատըրլար իսէ տէ՝ կար-
սօն աղնամագ, վէ «վասիսթտա
եէմէք... ցըք... ցըք...» տէ-
յիւպ կիտէր:

—Վազըթ զայպ իթմէյէ կէլ-
մէղ, պա՛ս օ պիր տիւյմէյէ:

Ճինճի տիւյմէյէ տօգունու գ-
տա՝ գարու աչըլըպ կէնճ վէ տէ-
քօլմէ կիլինմիշ իքի կիւզէլ
քօքթլար իչէրի կիրիպ, նաղի-
քեանէ վէ շիյվէլի պիր սէօյլէ-
յիլլէ «կուտնախա» տէյէրէք

տէլիգանըլարըն եանլ սրընա օ-
թուրուրլար:

Տէլիգանըլար պիւս պիւթիւն
չաչըրարագ, պիրթպիրլէրինէ
պագարլար:

Պիրինճի քօքթ — Օհ, այն
կլաս պօրտօ:

Իքինճի—Այն կլաս պիրր:

—Շիմտի կէօրտիւն միւ պիրա-
տէր, ճինճի տիւյմէտէն նէ՝
չըգտը:

—Ճանըմ, պունլար նէ՝ իս-
թէյօրլար:

—Աղնայամատըն մը, կէճէ
միսաֆիրլէրի:

—Աման, տէֆ իթմէնին չարէ-
սինէ պագալըմ:

—Քարնըմըզըն աճ օլտուղու-
նու աղնաթտագ նասըլ օլուր:

—Աման այաղընը էօրէյիմ,
վաղ կէչ, պաչըմըղա պէլա ալ-
մայալըմ, տէյուպ քօքթլարա
գարույու կէօթէրիւր, մէրգու-
մէլէր տախի մէլյուս օլարագ
կիտէրլէր:

—Արասընը սօլու թմայա կէլ-
մէղ, պա՛ս օ պիր տիւյմէյէ:

—Արթըգ էլիմի պիլէ ուղաթ-
մամ, հէմ պէնիմ գարնըմ օլ-
տու, պրա՛գ շու տիւյմէլէրի:

—Նէյի պրաղաճաըմ, օլտու
օլաճագ շու ճընճըյա պագալըմ:
Պու տէֆա տիւյմէյէ տօգուն-
տու գտա՝ լօղանթաճը՝ էլինտէ
եէմէք լիսթասըյա գարուտան
կիրէր:

—Եա բապպի շիւքիւր, հէլէ
եապալատըգ:

Լօղանթաճը «վա՛ս վօլըն զի» նէ՝
տիր տէյէրէք լիսթայը վէրիւր իսէ

տէ՝ միւնտէրիճաթը նէմցէճէ օլ-
տուղունտան պիր շէյ աղնայա-
մաղլար:

—Ալ սանա պիր միւշքիւլ
տահա, շիմտի նէ՝ եաբաճաըզ:

—Շիւպհէսիղ Սթանպօլ լօ-
ղանթալարընըն լիսթալարը կի-
պի իսթ պաչտա չօրպա, սօնրա
հաչա՛ւա վէ սալիր եէմէքլէր
եաղըլը օլմալը տըր տէյուպ՝
բարմաղըյա իլը մըսայը կէօ-
թէրտիքտէ՝ լօղանթաճը «եա՛,
եա՛» (էվվէթ) տէյուպ կիտէր
վէ պիր ալ սօնրա 2 թապաղ
չօրպա կէթիւրիւր:

—Իշթէ չօրպալար կէլտի, չալ-
կընըն մագամը սըրասընա կիր-
տի —տէյուպ աճէլէթէն եէ-
տիքտէն սօնրա լիսթանըն Չին-
ճի սաթըրընը կէօթէրիւրլէր:

Լօղանթաճը —Նի քսթ, նի քսթ,
եանի պիթմիշ, թիւքէնմիշ տիր
տէմէք իսթէր իսէ՝ միսաֆիրլէր
աղնայամայըպ, շաչըրըրլար:

—Եհնէ չաբարըղա ուղրատըգ,
նասըլ աղնաթաճաըզ:

—Տուր, լիսթըմա թօճաֆ
պիր թէտպիր կէլտի:

Նէ կիպի:

—Սէն հօրօղ կիպի էօթէրսին,
պէն տէ թալուպ կիպի կըթկը-
տաք պաղըրըպ շու պէյաղ մէն-
տիլի ետմուրթա շէքլինէ գօ-
եուպ կէօթէրիւրլէր:

—Ատամ, էօյլէ շէյօլմւրմու:

—Նի՞չիւն օլմազ , սայիր կէօնա աղնաթմանըն միւմքիւնի եօզ :

Ֆիլհազըգա հօբօզ կիպի էօթիւպ վէ թալուգ կիպի կըթկըթլատըգտա՝ լօգանթանը քահքահ կիւլէրէք աղնար վէ «Ալըն» (եռմուրթա) եա՛, եա՛, տէյուպ պիր թապազ բիչմիչ եռմուրթա կէթիբիր :

—Կէօրտիւն մի , նէ կիւզէլ աղնաթաըգ :

—Օլտու օլաճազ , պիր ազ մանթար եահնիսի կէթիբաէլիմ , իչիթտիզլմէ նազարէն պուրալարըն մանթարը բէք մէթհին օլուր ըմըչ . ֆագաթ պու առամա նասըլ թարիֆ իտէճէիլ :

—Տո՛ւր , օնու տա աղնաթըրըզ , տէյուպ քեաղըտ իւզէրինէ պիր մանթար բէսմի չըզար . լօգանթանը թաանիւպլէ պիր ազ տիւչիւնտիւքտէն սօնրա , «ուպրէյլ , ումպրէյլ» տէյուպ , կիտէր պիր շէմսիյէ կէթիբիր :

—Ալ մանթար եահնիսի տէօթուր աչազա :

—Պիր ազ պալըզ կէթիբիթսէք նասըլ օլուր :

—Էյի օլուր ամա՛ պիրատէր , թարիֆ իթմէսի կիւճ տիր :

—Տո՛ւր պագալըմ՝ , տէյուպ չանթարընտան պիր ինճէ գըննապ չըգարըր վէ պիր թօբու իյնէսիսի գանճա շէքլինէ գօյուպ , օլթա կիպի աթըպ շէքտիքճէ լօգանթանը աղնար վէ կիւլէրէք «ֆիչըր , ֆիչըր , եա՛, եա՛, տէյէրէք էքի թապազ պալըզ կէթիբիր :

Իքի միսաֆիրէրէր իչթիհա իլէ պալըզըտա եէտիքտէն սօնրա , արթըզ պու գատար եէմէք քեաֆի տիր , տէյուպ լօգանթանը ըստարլար վէ թէքրար պիրէր գահվէ իչիւպ՝ ույգույա տալարլար :

Սապահ օլուպ , քազինօճունուն էլէքդրիք տիւյմէսինէ տօգունտուգտա կարսօն կէլիր , վէ պօրճլարընը վէրէճէքլէրինի իչարէթլէ մէրգումէյէ աղնաթըրլար :

Օն տագըզա սօնրա բուսուլա կէլիր , պօյաճը բարասը , խըզմէթճի գարը իւճրէթի , տօգթօրուն վիզիթասը , գահվէ բարասը , քօքթարըն իւճրէթի , լօգանթա հիսապը վէ հօթէլ քիրասը ճէման 37 ֆիօրին եանի 370 զրուչ իրա փարա մանթուպ օլունուր :

—Պիրատէր , պու պաչտան էնմէ հիսապըն իչինտէն նասըլ չըգաճալըզ . պու գատար բարա վէրիլի՛ր մի :

—Պանա գալըրսա՛ իչի ուզաթմալըպ փարալարը վէրիպ պրագըպ կիթմէլիյիլ : Սէրտէ աճէմիլիք պուլունտուղունտան՝ հէր հայտէ հագսըզ չըգաճալըզ :

—Պիր թէրճիման պուլմուչ օլայըտըզ , պու հալ կէլմէզ իտի պաչըմըզա :

—Իսապէթ քի պուլմամըչըզ , օ վագըթ պիր տէ թէրճիման իւճրէթի վէրմէք մէճպուրիյէթինտէ պուլունաճագտըզ . օնլարտա պունյարա օրթաք կիտէրէր . էն էյիսի՛ լիսան պիլմէ :

տէն եօլա չըգամալը իմիչ վէ եօլ եագըն իքէն կէրի տէօնէլիմ տէյուպ . 37 ֆիօրինի վէրիպ , տօղրու շմէնտըֆէր սթասիօնունա կիտիպ թէքրար Սթանպօլա ալտէթ իտէրլէր :

(214)

Պիր սիլեմնի գարը

Տիլեմնէյի բէնտիսինէ զէնաթ իթմիչ օլան գարընը պիրի՛ կազինօնուն պիրինտէ օթուրան պիր միւսիլէ միւրաճաթլէ , շէօլէ տէմիչ .

—Ալլահ աչըննա օլուն , եալբուսմ , պիր սատագա վէր պանա , ալթը էվլատըմ վար , եէյէճէք պիր լօգմա էքմէլիմ հօզ :

—Իլք էվլատըն գը՞զ մը տրը օլլան մը տրը :

—Օղլան տըր .

—Էյի ա՛ , պարէ պէօյիք օղլուն պիր օգհա էքմէք բարասը գագանամայօր մը .

—Ա՛հ , միւսիւ , նէլէր սէյլէյօրտուն , էն պէօյիլիւ տահա 8 եաչըննա տըր :

—Սէքիզ եաչըննա մը՝ . . . էյ սէն աճէլէ իլէ 3 այտա պիր էվլատ տօղուրմուչ իսէն պէն նէ՞ հարապիլիբիմ . . . :

(215)

Եօլնու իլիէ ֆեօյիլի

Եօլնունուն պիրի՛ բէյլիլէ սիւալ իտէր . — Աղա , իչէճէք սու եօ՞ք մու . — (Կէօրի . կէօթէրիպ) Իչթէ , կիթ օրտան իչ :

—Օ սու իչիլի՛ր մի եա՛ . . . — Շունա պագ հէլէ . . . սէն բի՞մ օլուբօրսուն պէ՛ . 10 լիրալըզ մանտա օրստան սու իչիյօր . . .

(216)

Հագրըննէվապ պիր չարկըն

Բարիզ չարկընընըն պիրի՛ պաղչէյէ կիրիպ էլմա չալտըղը վագըթ , պաղչէվան իւսթէ կէլիր .

—Օրատա նէ՛ իչին վար .

—Տիւչտիւմ .

—Տիւչտիւն մի՞ . աղաճըն իւզէրիւնէ նասըլ տիւչիլիօրըն .

—Պալսըրլա կէչտիղիմ վագըթ տիւչտիւմ . . .

(217)

Պիր սու իլմէզ

Ռօճանիատա մէշհուր սու իչմէզին

պիրինէ խապեր վերիւրէր քի, բէն-
տի ճանտան պիր ահագալը իբի կիւն
էվվէլ կայէթ սէր՝ ոչ ոլտուղու հալ-
տէ թոււնայա աթըլը պ պողուլուչ
տըր :

— Ա՛հ, նէ մուծու ճանընա,
ճէվապ վերիւր սու իշմէղ, էն նիհա-
յէթ, մէյտանը մուհարէպէտէ բու-
հունու թէպիմ իթմիչ . . :

(218)

Իբի մխսիդեր

Իշիթտիմ բի պիր տիւրեան աշ-
մագ իսթէյորսուն, հագիգէթէն էի
տիւշիւնմիւշսին. ֆագաթ շէօլէ բա-
բութալը մալ սոլտուրմագ իշիւն
պիլիբիսին նէյէ՞ մէօհթաճսըն .

— Էվվէթ, պիր գէնկին գըղա :

(219)

Խորսըզար

Պիր խըրսըզ գուժրանեաւը տէր-
տէսթ ոլունուպ, ճինայէթ մահրէ-
մէսինէ կէօթիւրիւր. իշլէրինտէն
պիրիսի՞ մէզբիւր գուժրանեատան ոլ-
տուղունու ինքեար իտէր .

Մէճիսին բէյիսի՞ գուժրանեանըն

սէրկէրտէսինէ սիւալ իտէր. — Պու-
ատամ սիղին գուժրանեանըղտա՞ն
մը տըր տէյիլ մի տիր .

— Էֆէնտիմ, ֆախրի (պատուա-
կալ) ազա տըր .

(220)

Իբի պօշ կեղեկեր

— Պիրատէր, բարասըզտա պիր
շէյ եարըլմայօր .

— Քի՞մ տէմիչ, մի բէմմէլ պօրճ
էտիլիր :

(221)

Պիր օրյագնը

Թիւթիւն օթլագճըլարընտան պի-
րի կէշէնլէրտէ ահագալընտան պի-
րինէ շէօլէ տէմիչ .

— Միւսիւ, սիգ հազըր սիկարա
գուլլանըրսընըղ. պիր թանէ վերի-
նիղ պանա :

— Թիւթիւնիւ թէրք իթտիմ,
գուլլանմայօրլմ :

— Գուլլանմայօրմըր՞ն . օ նիշի՞ն
եա :

— Տօղուսունու իսթէրմիսին, սէ-

նի պու թապիյէթինտէն ֆէրալաթ
կէթիրմէք իշիւն :

(222)

Կիւզէլ պիր ճեպապ

Պիր տէֆա Ամերիկատա վուգու-
պուլան պիր շմէնտըֆէր գաղասընա
ամէլէտէն պիրի գուրպան կիտէր :

Մէրգուժուն գարըսը գուժրանեատան
10 պին ֆրանք թագմինաթ թայէպ
իթտիղինտէն, գուժրանեա՞ պիլա
միւմանաթ մէպլաղը մէզբիւրու
գատընա թէսիմ իտէր : Պիր գաշ
կիւն կէշտիքտէն սօնրա մէրգուժէ
գատըն իշիթիր բի մէզբիւր շըմէն-
տըֆէր գաղասը էսնասընտա եօլճու-
լարտան պիրինին տէ այաղը գըրըլ-
մըշ վէ ֆագաթ գուժրանեա մէզբիւր
եօլճույա 20 պին ֆր . վերմիչ տիր .
պինտէն ալէյհ կայէթ հըրըլանըպ
վէ շէրի տիւղէնինի վերիպ, նէֆէ-
սինի սոլլուճա գուժրանեանըն տի-
րէթթօրունուն օտասընտա ալըր :

— Միւսիւ, գուժրանեանըղ՞ գը-
րըլմըշ պիր այաղա մուգապիլ 20,000
ֆր . վերիւր իտէ, նիշիւն պանա 10
պին ֆր . վերիւր . պանա՞ բի էհ-
լիմի պիւսպիւթիւն զայպ իթմիշիմ
տիր . հագգանիյէթ պէօլէ՞մի օ-
լուր :

Տիրէթթօր. — Մատամ, պունուն

սէպէպինի տընամագ բէք գօլայ տըր .
օ զավալը ատամ՞ 20 պին ֆր . ալ-
մագլա՞ եէնիտէն պիր նաթիւուէլ ա-
յաղա սահիպ օլամալ վէ արթըգ ի-
շէ եարամագ . անճագ սիղ՞ 10 պին
ֆրանք իլէ իհթիմալ բի էվվէլքին-
տէն տահա ույկուն պիր գօճա ալա-
պիլիսինիգ :

Տիրէթթօրուն պու ճէվապը իւզէ-
րինէ՞ կէնճ վէ կիւզէլ գատըն պիրալ
գըզարըր, ֆագաթ բէնտինճէ պիր
սէվինճ հիսս իտէրէք, Ա Տիէօ տէ-
յուպ շըգար կիտէր .

(223)

Տօթթօն իյե Միւշքերի

Տօ.քլմ. — Սիղին մատամ նա-
ւըլ ոլտու. տէնիղէ կիրիյօրմն .

— Թէշէքքիւր իտէրիմ միւ-
սիւ սօքթօր, էվվէթ, կիրիյօր
ամա՞ տալտըլը վագըլթ տէնիղ
սույու եուտար ըմըշ . ւճապա
պունուն պիր չարէսի օլ՞ա՞ղ
մը :

— Խայըր, օնուն չարէսի պու-
լունմալ, չիւնքի, գատընլար՞
տէնիղին ալթընա պիլէ կիթսէ-
լէր՞ եինէ ալըղարը գարան-
մալ :

(224)

Պիր քեճեր

Գ... աղա իսմինտէ պիր զամ՝ քէնտի 18 եաշընտա օղլունու էվլէնմէյէ գայգըշըր պիր գաչ ահպապլար քէնտիսինէ տէրլէր քի՝ «Բէք էրքէնտէն էվլէնտիրիյորսըն. տահա էյի օրմաղ մը քի պիր աղ տահա պէօյիւսին վէ աղլը պաշընա կէլտիքտէն սօնրա էվլէնտին»:

Գ... աղա— նէ՞ սէօյլէյորսունուղ, գարտաշ, էկէր պիր աղ աղլը պաշընա կէլտէ՞ օ ղէման հիշ էվլէնմէյ:

(225)

Պիր Լօֆանրասու

Մի շիճերի.— նէ՞ տիր օ, կարսօն, բիաթամը մէշտիլին իլէ սիլիյորսուն:

Կարսօն.— Զարար եօղ, միւսիւ, մէշտիլիմ զամէն քիլլի տիր:

(226)

ՅԱՅԻՏԷԼԻ ՆԱՍԻՀԱՅԻ

Եաղարզը Ներչիվէր

Ալթուն եալարզը շերիվէրի

սինէք լէքէլէրինտէն թէմիլլէմէք իշիւն պիր սինկէր վէ եա Փըրշայրլա մէղքիւր լէքէյի ըսլաթմալը, պատէհու ոու իլէ եայգայըպ՝ միլայիմ տէրէճէ սըճազլըգատ պրօզմալը քի քէնտի քէնտինէ գուրուսուն:

(227)

Իհսիմի պիրլեճէ, ձեվապը իշիմէսէ:

Քէօյլի գըզը՝ գույու պաշնտա գունտուրասընըն թէքիլի գայպ իթմիշ տիր. նէ՞ րէտէ պուլաճագ:

(228)

Մալիւմարը մէննիյէ

Զօղ տէֆալար եէքտիկէրինի Էօլտիւրիւրճէօիսնէ պօղուշարագ կէլլպ կէչէնլէրի բահաթսըլ իտէն սօղագ քէլպլէրինի տէրհալ պիրիպիրինտէն՝ այըրմանըն գօլայը նիհայէթ պուլունմուշ տըր:

Շէօյլէ քի, կէչէնլէրտէ Լօնտրա սօղագլարընըն պիրինտէ խայլի գալապալըզ թօիլանըպ, օլտուդճա պէօյիւք պիր քէլլին էօլտիւրմէյէ չալըշտըլը ուֆագ պիր ֆինօ քէօբէյինի գուրթարմայա չալըշըյօր ըմըլ: Պու աւրա՝ օրատան կէչմէքտէ օլան պիր տէլիգանլը՝ պու գալապալըլըն սէպէպիլի ալնատըլտան սօնրա՝ իլէրուլէյէրէք, «Տուրուն, միւսիւլէր, պու հայլանա նէ՞ գատար ղիյատէ վուրահագ օլսանըլ, օ գատար շիտտէթի արթար, պէն անըն գօլայընը պիլիլիմ» տէմիշ:

Պատէհու՝ ճէպինտէն պիր էնֆիլլէ գութուսու չըգարըպ, իշինտէն պիր բարչա էնֆիլլէ ալարագ պէօյիւք քէլլին պըրունունա տօղունաուրմուշ, հայվան էնֆիլլէնին գօղուսունու ալըր ալմալ՝ աղսըրմայա պաշլամըլ վէ քիւչիւք քէօբէյի պըրագըլ գաչմըլ տըր: Պունուն

իւղէրինէ էհայլի քահքահալար իլէ շու սէնաաթքեար կէնճի ալգըլայարագ էլ չըրբմայա պաշլամըլ. մէրգում իօն՝ էնֆիլլէտէն պիր բարչատա քիւչիւք ֆինօնուն պրունունա տօղունտուրարագ ծնուն տախի սէսիլի քէսմիշ վէ իքիլնճի տէֆա շիտտէթի էլ չըրբմալարըլա ալգըլանմըլ տըր:

(229)

«Իւսիմէ եաղրն»

Պիր թիւճար իլէ թահսիլտարը.

— Ժօղէֆ, շու Սիֆօնո Տօմինկօտան ալաճագըմըլը թահսիլ էթտիլիգ մի՞:

— Էվվէթ, կէչէն հաֆթալտըլ վէ սանտըլ տէֆթէրինէ տէ գայտ էթտիք:

— Սանտըլ տէֆթէրինէ գայտ օլմուշ ամա՝ սանտըլա պիր շէյ թէսլիմ օլունմամըլ:

— Էֆէնտիմ... շէյ... րէճա իտէրիմ... օ հիսապը իսթիւմէ եաղըն:

— Իսթիլինէ մի եաղալըմ...:

— Զիւնքիւ արանտըլըն պիր պէլայա ուղրատըլըմտան, մէճպուր օլտում օ բարայը գուլանմայա:

—Պու տէտի յինիզ պէլա պի-
զիմ հիսապըմըզա մահոսպէն
մի զուհուր իթտի:

—Խա՛յըր, պէնիմ հիսապը-
մա... պինաէն ալէյ հօրծուս
տըր, իւթիւմէ եազըն:

—Նէ հալ իսէ, էօյլէ օլտուն...
չու քեահատծը Բէբինստան տա
բարա ալտընըզ մը:

—Տիւն ագշամ ալէլ հիսապ
էլինտէն 40 ֆրանք ալընճայա
գատար՝ անամտան էմտիլիմ
սիւտ պրունումտան կէլտի:

—Օ բարայը նէ՞ եաբտընըզ:

—Պու սապահ կէթիրիպ սան-
տըզա թէսլիմ իտէճէքաիմ իսէ
տէ՞ կէճէ եարըսը պիրտէն պի-
րէ բէտէրիմ խասթալանըպ,
հէքիմ իլէ էճզաճըլա գօշտուդ...

—Չաննըմա կէօրէ, օ հիսա-
պըտա բէտէրինիլին իսթիւնէ
եազաճաըզ:

—Խա՛յըր, խա՛յըր, պէնիմ
իւթիւմէ եազըն, պէն վէրէ-
ճէիմ:

—Բէք ալէա, էօյլէ եաբա-
րըզ... Խաթրընտամը տըր,
թէրզի ճիօվաննի կէչէն հաֆ-
թատան սէօզ վէրմիչ իտի քի
պիզէ օլան ոֆազ հիսապընը
պիթիրէճէք:

—Էվվէթ, պիլիյօրըմ:

—Օ բարայը թահօիլ իթտի-
նիզ մի:

—Հէփսինի տէյիլ... շէօյլէ...
ճիւզի պիր շէյ:

—Պէսպէլի օնուտա իւթիւ-
նէ եազաճաըզ, չիւնքիւ ճիւզի
պիր շէյ օլտուղունտան՝ սանտը-
զա թէսլիմ իթմէք զահմէթի
տէյմէզ, տէյիլ մի:

—Օնուն իչիւն տէյիլ... եա-
լընըզ...

—Պիլիրիմ, պու տագըզա-
տան սօնրա մաղազամտա պիր
իչինիզ օլմատըղընը սիզէ իսթար
իթմէք իչիւն:

—Նասըլ... .

—Ալաճագլարըմըզը թահ-
սիլ իթտիլընիզ վազըթ՝ թէսա-
տիւֆ իտէճէինիզ պէլալարըն,
հասթալըզլարըն վէ պիլմէմ
նէլէրին էօնիւնիւ ալմագ իչիւն
տէյօրում:

—Ֆագաթ, ալֆ իտէրսինիզ
միւսիւ, սատագաթսըզլը՞գ մը
կէօսթէրտիմ, խըրսըզլը՞գ մը
էթտիմ, ալտըղըմը իգրար իտէ-
յօրում, իւթիւմէ եազըն:

—Պիզ սիզի թահսիլտար պի-
լիյօր ըտըզ, մէկէր իսէ օրթա-
ղըմըզ օլմուշսընըզ, խապէլի-
միզ եօզ:

—Ֆագաթ ինքեար իթմէյօ-
րում, պօրծում տըր, եալաչ
եալաչ էօտէրիմ, սիզ իւթիւ-
մէ եազըն:

—Ս գուզում, իւթիւմէ եազ
իւթիւմէ եազ տէյօրսուն ամա,
արթըզ իւթիւնտէ եաղաճագ
եէր զալմատը. պիր ազ տա

պէն իւթիւմէ եազաեթմ. —
տէյէրէք իչիւզար թահսիլտա-
րընը հէման եօլա գօյմուշ տըր:

(230)

Գօնշուրագսա կէզեն գասըն

Գարընըն պիրի՝ ապա էվին-
տէ օթուրմայըպ, տայիմա գօն-
շուրուգտա կէզէր իմիչ. Պիր
գաչ գօմշուլար՝ մէրգումէնին
գօճասընա տէմիչլէր քի:

—Ճանըմ, գաջընը պիր ազ
թէրպիյէ էլլէ, այըպ տէյիլ
մի տիր, հէր կիւն գօնշուրուգ-
լարտա կէզընիյօր:

Գօճասը. — Եալան սէօյլէյօր-
սունըզ, պէն օնուն կէզտիլինի
կէօրմէյօրում, չիւնքիւ կէզէճէք
օլտարա՝ պիր կիւն տէ պիլիմ
էվէ կէլիւ իտի, տէմիչ:

(231)

Պիր ֆեօյիլ իլե գարըսը

Բէօյլիւ թիւրքին պիրի՝ կա-
յէթ չիւքին պիր գատընլա ազ-
տը իլտիվաճ իթմիչ օլուպ, էվ-
լէնտիլընին իրթէսի կիւնիւ

խանէտէն տըշարը չըգտըզը
վազըթ դարըսը քէնտիսինէ
սօրմուշ քի:

—Եահու, շիմտի սէն կիտէ-
եօրսան, պէն քիմէ՞ կէօլիւքէ-
յիմ, եանի քիմաէ՞ն նամէհրամ
սաղլայըմ:

Բէօյլիւ. — Աման գարը, պա-
նա կէօրիւնմէ տէ՞ քիմէ իթէր-
սէն կէօրիւնիւվէր:

(232)

“Գըզ կեօրմեֆ”

Մալիւմ օլտուղու իւզըէ, ֆա-
միլեաճա պազը ույկունսուզ հալ-
լէրտէն պիրիսի տէ “գըզ կէօր-
մէք” ատէթի տիր: Վազը՝ ա
էվլէնէճէք պիր տէլիգանլը ի-
չիւն էվվէլտէն կէօրմէմիչ վէ
թապիյաթընը էյիճէ աղնամա-
մըզ պիր գըզա ազտը իլտիվաճ
իթմէք քեաբը ազըլ տէյիլ ի-
սէ տէ, գալապալըզ իլէ գըզ
կէօրմէյէ կիթմէք ատէթինին
տէ կայէթ իգթիզաաըզ վէ չիւ-
քին պիր հալ օլտուղունա պի-
զիմ իլէ պէրապէր բէք չօղլա-
րը գանի օլմուշ տըր: Զիրա,
միւմքիւն մի տիր քի 3-4 վէ
տահա զիյատէ գատընլար “գըզ
կէօրմէյէ” կիտիպ՝ պէչ օն տա-

զըզալըզ պիր մուայենե սայէ-
սինտէ գըզըն թապիյաթընա վէ
հէր պիր հալինե էյիճէ ալեհան
օլապիլսինէր . . . Մէտէնէյէթ
սայէսինտէ հէր նէ գատար պու
չիրքին առէթ կլտէրէք օրթա-
տան գալզմագտա իսէ տէ . առ-
ճագ պազը մահալլէրտէ էլեէվմ
պէրտէվամ օլուպ . խանէլէրտէ
ուֆագ եօլլու մուարագալարա
սէպէպիլէթ վէրմէքտէ տիր :

Աթիաէքի ֆգրա՝ պու սէօյ-
լէտիլիմիլի թաստիքէ քեաֆի
տիր :

— Տիօն ազա , ազչամա չար-
չըտան կէլիր իքէն պիր ալ էօտ
աղաճըլլա պիր ալ տա ասըլ-
պէնա կէթիր :

— Նէ՞ վարքի . տուն-օրինէ՞նի
մի օլաճագ .

— Խայըր ճանըմ , եարըն Աղաւ-
նիցայը կէօրմէյէ կէլէճէքլէր :

— Եու գըզը տա կէօրմէյէն
քիմսէ գալմատը ինչալլահ :

— Նէ՞ եաբաճագսըն , գըզ էվ-
լատ սահիպի օլմագ գօլա՞յ մը :

— Էյ պու տէֆա իսթէյէն
քիմ տիր .

— Բէք մէնգալէ պիր ֆրըն-
ճըլըմըլ : Գլափուզ Մարթանըն
աղընա պագարտան՝ բէք ալա-
տան պիր առամ ըմըլ :

— Օնուն աղընա նէ պագա-
եըմ , պիր տիչի պիլէ գալմամըլ
տըր . պունամըլ պիր գարը :

— Սէն տէ քիմսէլէ պէյէնմէզ
սին . . . հա՛ , պագ , ունութա-
ճագտըմ , պիր օգգա գատար շու
իւսթիւ պուզլու տէ իչի իքսիրի
չէքէրլամէ ալասըն :

— Պօշ շէյ տիր պունլար , պիր
թաթըլ պիր գահվէ վէրտին՝
պիթտի կիթտի :

— Ճանըմ , թաթըլ , գահվէ ,
չէրպէթ էլպէթտէ վէրէճէիզ ,
իքլինճի պիր շէրպէթ իսթէրլէր
խէ՞ օնուն եէրինէ պիր շէքէր-
լամէ չըզարայըմ տէյօրըմ :

— Պանա պագ , պէն նէ՞ շէ-
քէր ալըրըմ , նէ էօտ աղաճը վէ
նէ տէ ասըլպէնա կէթիրիթիմ .
նէ՞ իտիպու , տիւլիւնէ մի կէլէ-
ճէքլէր եօգտա գըզ կէօրմէյէ :

— Էյ աման , եիւրէք թիւ-
քէթմէյէ վագթըմ եօգ :

(Պու արա մատմազէլ Աղաւնի
օտատան իչէրի կիքէր)

— Գըզ , պիր աղ տըչարը չըզ ,
աղապան ըլա լագըրտըմըլ վար :

— Նի՞չիւն տըչարը չըզօրն ,
վարսըն տիյնէսին . նէ՞ զարարը
վար :

— Ճանըմ , եագըլըզ օլըր մը :

— Նէ՞ վար քի եագըլըզ ալ-
մասըն . իշթէ պէն սէօյլէեօրըմ ,
պանա պագ Աղաւնի , եարըն եինէ
գըզ կէօրմէյէ կէլէճէքլէր իմիչ :

— Չըլտըրտըն մը Տիօն ազա ,
պագ , գըզըն եիւլէրի գըզա-
ըլպ ալալ օլտուլար :

— Եկտի եապանճընըն էօնիւնէ
չըզըլպ գըզարմայօր տա , շիմտի
բէտէրինին էօնիւնտէ՞ մի գը-
զարաճագ :

— Էլ պիլմէմ , սէն պու կիւն
պիր շէյ օլմուչարն .

— Հիչ պիր շէյ տէ օլմամը-
չըմ , պէն գըզըմը էլ ալէմին
սէյրինէ չըզարմամ , պիր թա-
զըմ գարըլար գալզըպ կէլէ-
ճէքլէր , պիր՝ «պօյունու պօսու-
նու սէվէյիմ , սէվիլիէ պէնգէր »
տիկէրի՝ «գուրպան օլայըմ , աղ-
զը պրունու գօմբուտան այըրա
օլմազ » . գայնանալըզ տա՝ «կէլ
շու եանըմտա օթուր էլմասլար
բարչասը գըզըմ » տէյէրէք .
տահա պիր թագըմ շըլըզ լա-
գըրտըլարտան սօնրա՝ «պապա-
սը նէ գատար բարա վէրէպի-
լիր , գըզըն նէ՞ միւճէվէրաթը
վար » . սօրաճագը շու տէյիլ մի . .
նէ՞ գըզ կէօրմէյէ կէլսինլէր ,
նէ տէ գըզըմը կէօսթէրիթիմ :

— Սէն տէ հապէր իտէրսին
քի կէլմէսինլէր . «գըզ կէօր-
մէք » նէ՞ տէմէք տիր , գաֆէս
ալթընտա սագլա՛այօրըլ եա՛ ,
տըչարտա կէօրիւպ սօրուպ աղ-
նասընլար , պէյէնիլիէր իսէ՞ իչ-
լէրինտէն պիրի կէլսին առամ
կիպի գօնուչալըմ . Պէն էօյլէ
Աթ բաղարընտա պէկիր սաթար
կիպի առամա գըզ վէրմէմ .

— Պիր եաչա տահա կիրտիք .
էյ սէն պէնի ալտըլըն վագըթ
անան , գըզ գարտաչըն , թէյ-
զէն վէ հալան նի՞չին գըզ կէօր-
մէյէ կէլաիլէր .

— Պէն օ չըրագ բարչասընա
գըզ վէրմէմ :

— Պէն տէ ֆրունճու համուր-
քիարընա գըզ վէրմէմ :

— Սէն պիլիթսին , հայրէկ .
— Պէն օ չըրագ բարչասընա
գըզ վէրմէմ :

— Պէն տէ ֆրունճու համուր-
քիարընա գըզ վէրմէմ :

— Սէն վէրմէ , պէն վէրմէ-
յիմ , զայէր գըզ էվտէ գալ-
սըն :

— Չաթէն գալֆամը իչ—կիւ-
վէյի ալաճարմ , անասը պապա-
սը էօլմիչ տիր :

— Թամամ , պիր էվտէ իքի
էրքէք , օլուր շէյ տէյիլ , աղը
պիր թանէտէն պէնիմ աղըմ՝
եա՞մըլ աըր .

— Իքիմիլպտէն պիրսինին
աղըլ եանմըլ աըր ամմա , պիլ-
մէմ քի հանկըմըլըն .

— Պէ ճանըմ , հապէր էթմիչ-
լէր , եարըն գըզ կէօրմէյէ կէլէ-
ճէքլէր , նէ՞ ճէվապ վէրէյիմ .

— Սէն տէ հապէր իտէրսին
քի կէլմէսինլէր . «գըզ կէօր-
մէք » նէ՞ տէմէք տիր , գաֆէս
ալթընտա սագլա՛այօրըլ եա՛ ,
տըչարտա կէօրիւպ սօրուպ աղ-
նասընլար , պէյէնիլիէր իսէ՞ իչ-
լէրինտէն պիրի կէլսին առամ
կիպի գօնուչալըմ . Պէն էօյլէ
Աթ բաղարընտա պէկիր սաթար
կիպի առամա գըզ վէրմէմ .

— Պիր եաչա տահա կիրտիք .
էյ սէն պէնի ալտըլըն վագըթ
անան , գըզ գարտաչըն , թէյ-
զէն վէ հալան նի՞չին գըզ կէօր-
մէյէ կէլաիլէր .

— Պէն օ չըրագ բարչասընա
գըզ վէրմէմ :

— Պէն տէ ֆրունճու համուր-
քիարընա գըզ վէրմէմ :

— Եօզ, նիչի՞ն պէյէնմէյէճէ-
 իմ ամա՛ բէ.ք ինատճըսըն. Շիմ-
 տի պապ, էլլի տէֆա օլտու. քի
 Աղանիյէ գըզ կէօրմէյէ կելի-
 յօրլար. հիշ պիբիտի կիւղէլի-
 զիհէ, թապիյէթիհէ տայիբ
 պիր սէօզ սէօյէտի՞ մի, քիմի
 200 լիրա իսթէտի. քիմի 300
 տէտի, թապիի պիզտէ վէրմէ-
 տիք. Շիմտի պիզէ գըզ կէօր-
 մէյէ կելիհիյէր էօթէ պէրի տէ-
 մէզլէր քի բարա իսթէտիք վէր-
 մէտիլէր տէ օնուն իչիհն պու
 իշ օլմաը, եա՞ քիմի տէյէճէք
 քի պօյու գըսա աըր, քիմի տէ-
 յէճէք քի շէօյէ բէլթէկ կիպի
 պիր շէյ իտի.

— Իւթիւնէ էլլիկ սաղլըզ,
 նիչի՞ն բէլթէկ օլաճազ.

— Տէննէ՛, տահա պիթիբմէ-
 տիմ, կէօզլու շաշը աըր, աղզը
 գօզույօր, սաղլարը էյրէթի
 տիր.

— Աման Տիօն աղա, սապահ-
 լայըն աղզընը խայըր ա՛շ գըզըն
 իւզէրիհնէ.

— Թէքմիլ պունլարը սէօյէ-
 յէճէքլէր կիւլ կիպի գըզըմ ի-
 չիհն վէ պունուն սէպէպի տէ՛
 շու սիզին գըզ կէօրմէք ատէթի
 տիր, շիմտի աղնատը՛ն մը.

— Պէն՝ անամտան նէ՛ կէօր-
 միւշ իսէ՛մ օնու պիլիբիմ.

— Սէն քէնտի աղլընճա տո՛ւր,
 պէն տէ պիլտիզիմի եաբաճա.

զըմ: Աղանի, գըզըմ, գըզ
 կէօրմէյէ կելիբլէրսէ օլմայա քի
 կէօզլու քէսին. նէ՛ շէքբլամէ
 ալըրըմ, նէ՛ էօտ աղաճը վէ նէ
 տէ ասըլպէնտ. պէօյէ շիբիհն
 ատէթիբ իչիհն բարատան չը-
 դարուադ՝ եհլի քեամիլ օլսնլար
 պիզի հեմ ալըպլար հեմտէ իւ-
 զերիմիզէ կիւլեբլէր.

Մատամ Տիօն՝ զէվճիհնին պու
 աղիլանի լազըրտըլարընա իզնա
 օլարազ, քէնտի վահի իտտաա.
 լարը՛տան վազ կէչմիշ տիր:

(233)

Իֆի մխախչեր

— Միւսիւ Վիկթօր, սաաթընա
 պագսանա՞.

— Բարտօն մօնշէո, սաաթըմ իշ-
 լէմէյօր.

— Սէպէ՞պի.

— Ազլամ դաֆայր գուրտուզ
 տա՛ սաաթը գուրմայա ունութ-
 տուզ.

— Տէսէնէ՞, սապահտան պէրի
 օնուն իչիհն տէլի տօլու սէօլէնի-
 եօրսուն:

(234)

Պիր Ըեյրեսօմունն էմֆեսարդ

Պիր ֆէյլէսօֆա սօրմուշլար քի,
 — Եվլի օլան քատըն նէյէ՞ պէն-

զէր.
 — Սահիպինէ թէսլիմ օլմուշ պիր
 մէթուպա.

— Պիր մատմազէ՞լ.
 — Եագըլմը՛ ֆագաթ հէնուզ սա-

հիպինէ թէսլիմ օլունմամըշ պիր
 մէթուպա.

— Բէք ա՛լա, էվլէնմէտէն իհթի-
 յարլանմըշ պիր գատըն նէյէ՞ պէն-

զէր.
 — Օ տախի բօսթահանէտէ ու-

նուտուլմուշ պիր մէթուպա:

(235)

Պիր աւֆեր իյէ բէսերի

Թրանսվաալ մու հարէպէսինէ կի-
 տէն պիր ինկիլիզ ասքէրի՝ աթիտէրի
 մէթուպու եագմըշ աըր քէնտի բէ-
 տէրիհնէ.

Սէկիւլիւ բէտէրիմ.

Մուհարէպէտէ պիր աեաղըմը
 դայալ իթտիմ. բէճա իտէրիմ, պանա
 50 լիրա կէօնտէր. հալիմ բէք աղըր
 աըր.

Օղլուն
 ճօն

Բէտէրին ճէվապը.

«Սէկիւլիւ էվլատըմ.

Պու տէօրաիւնճիւ աեազ աըր քի
 շայալ իտէյօրսուն. պագի գալան

անագլարընլա պիր եօլունու պու-
 լուպ տա էվէ կէլ, բարայը ա՛լ:
 Բէտէրին
 ճօմպուլ

(236)

Տերունի շմեհսըմեոսէ

Գ.օնտիբթօն. — Միւսիւ, սիգ նէ՞
 ճէսարէթ իլէ Յիւնճի մէվգի պիլէ-
 թի ալըպ պիրիեճի վահօնա կիրմիշ-
 սիհիլ.

Միւշթէրի. — Եաննըշընըզ վար
 միւսիւ գօնտիբթէօն. սայարսանըզ
 կէօրէճէքսիհիլ քի պու օթուրտա՛-
 ղում վահօն լօգօսօթիֆտէն պաշլա-
 յարազ Յիւնճի տիր.

(237)

Կեչիհինն քապիյարը

Լէթայիֆչինասըն պիրի՛ օլլունու
 էվլէնտիրտիքտէն պիր այ սօնոա՛ ալ-
 տըզը կէլինին նէ՛ թապիյաթտէ
 պ՛ուլունտուզունու. սիւալ իտէն տօսթ-
 լարա շու ճէվապը վէրմիշ տիր.

«Էվէ օգան կեչի,
 Տիրիկի պօզան կեչի.
 Եասսըզ Ըրսըրըսը՛
 Թիլիֆէնէնգ պաշ աղրըսը: »

(238)

ՖԱՅԻՏԷԼԻ ՆԱՍԻՀԱԿԻ

Հիմն ետաղընը գուրաճմանըն ուսույի

Միւտըմլըզ վերմէք իշիւն պու մուայիճէնին ֆայիտէմէնտ օլտուղու ճիւմլէյէ մալիւմ օլուպ, եալընըզ իշիւնճէք վագըթ միյտէ պուլանթըսը վերիւր: Պուճուճն էճիւնիւ ալմագ իշիւն՝ իշիւնճէք Տինտ եաղըլլա օգաւ տար տա շարպպ գարըշարըպ իշմէլի տիր:

Քիւշիւք շօճուղլարա Տինտ եաղը իշիրմէք իզթիլար իտէր իտէ, շարպպ եէրինէ սիւտ գարշարըպ իշիրմէլի տիր:

Իշթէ պու թէրթիպլէ Տինտ եաղը գօլայճաճըզ իշիւն վէ միյտէյէ ա՛սլա զարբը վերմէկ:

***

Սալ Քրչարարընը քեմիղլեմեք

Պուճարը՝ եալընըզ քերէք իլէ օգալատըգտա՝ եաղարը թէմիղլեմեք Սու իլէ ա՛սլա եայգամամալը տըր:

***

Գարապ լեքնսի

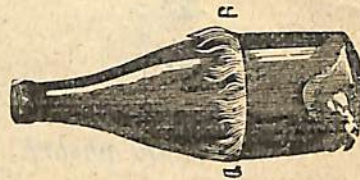
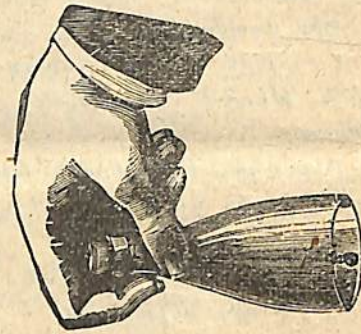
Չօզ աէֆա տիգաթօզըզլլա իտաւէ վէ ամէրիգան իզգէրինէ շարպպ աէօքիւլիւր: պուճուճն լէքէսինի զայյ իթմէք իշիւն լէքէլի մաՏալինի գայնամագ իզրէ պուլուճն սիւտին իշիւնէ թութմալը տըր:

(239)

ՖԷՆՆԻ ԷՅԼԷՆՃԷ

Ուճուզ պիր Չընկրազ

Իսպիրթօլլա էյիճէ ըսլատըմըզ պիր ինճէ սիճիմի՝ պիր շիշէնին՝ ըէսիմաէ կէօրիւնտիւղիւ Ա վէ Բ մաՏալինէ գազիճէ սարտըգտան սօնրա՝ պիր քիպրիթ իլէ օրասընը թութուշտուրմալը, պէօլլէլիքլէ շիշէ գօլայճա քէսիլէճէք տիր: ՊատէՏու պիր բարչաթիլրէնին ուճուճնա պիր մաաէնի տիլմէ, տիկէր ուճուճու տա շիշէնին մանթարընա պաղլաագտա՝ մէսարիֆօսիլ պիր շընկրազա մալիք օլուրսուճըզ պիւլէ կիւլէ:

(240)

ԷՏԷՊԻՅԱԹ

Տիւրիլին տիլլի՝ եալանճընըն տիլինաէն տաՏա մագպուլ տըր: Չէնկիլինիք՝ ազըլլընըն գուլու վէ ազըլըզըն սաՏիպի տիր:

Տիվանէ սէօլլէմէղսէ՝ ազըլլըբան ֆարգ օլուճուալ:

Ազըլլը՝ պիլտիլինի սէօլլէմէղ, ազըլըզ իտէ՝ սէօլլէտիլինի պիլմէղ:

Էվլիլիք՝ պալթիլարըզլա սէֆալէթ արասընտա եաբըմըզ պիր քէօրրիւ տիր:

Քէնտի գուսուրուճու կէօրմէյէն ատամ՝ քէօրաէն ֆարգը եօզ տըր:

(241)

Պիր Բեօլլի գըլը

Քէօլլիւ տիլպէր գըզըն պիրի՝ սու իշիր լէք իշիւն էշէյինի քէօլլին տիշարըսընտա պուլուճն չէշմէյէ կէօթիւրտիլի վագըթ՝ Տայլան պիրաէնպիրէ պիր շէյտէն իւրքէրէք կէրիլէ աօղրու գալմազա պաշլատըղընտան՝ զէվալլը գըզըզըզազ մէճպոսըր օլուր ա նը թութմագ իշիւն արգոսընտան գօշմազա: Օ արա պիր ա-

տամ գարշարընա չըգար վէ գօլուճուճն թութարագ սիւալ իտէր քի:

—Հա՛նկը քէօյտէնսինիլ:

—Իշթէ շու քէօյտէն:

—Քէօլլիւնիւղաէ Մատըլէն իսմիլլէ պիր գըզ թանըրմըսըն:

—Էվլիլթ, թանըրըմ:

—Էօլլէ իտէ ըէճա իտէրիմ,

թարաֆըմտան քէնտիլինի պէօլլէճէ գուճագլայըզ էօբէսինիլ, տէյուպ քէօլլիւ գըզընը գուճագլար վէ եիւղիւնաէն էօբէճէյի վագըթ՝ մէրգուճէ էլիլլէ

անըն ազընը գաբայարագ տէր քի: —Տուրուճուզ, միւսիւ, պու

արզուճուզու պիր տագըզա էվլիլ մատմազէլ Մատլէնէ սու-

եուրմազ իսթէյօրսանըզ, էշէյիմը գուճագլայըզ էօբմէլիսինիլ,

զիրա կէօրիւէօրսընըզ քի, էշէկ՝ պէնտէն էվլիլէ քէօյէ վարաճագ տըր:

Պու կիւզէլ ճէվապը վէրաիք, աէն սօնրա՝ վար գուվլէթիլլէ

օ ատամը պիր թարաֆա տիւրթէրէք, էլիւնաէն գաշար գօրթուլը:

(242)

Գարը Գօճա

—Բիթրիթ ազա, պու կիւն գարշարքի գօշուճըզ մատամ Մա-

րի՛ եանըմըգտաքի գօնչումըզ մատամ Բէչինա իլէ էօյլէ պիր գափկա իթտի քի , արթըգ պի- րիպերլէրինն եիւզիւնէ պագ- մազլար .

—Գափկա վագթընտա պիրի- պերլէրինէ չիրֆիև , ձիսկիև վէ եաշղարև տէյու սէօզլէր իթտի- լէ՞ր մի՛ .

—Խայրը , էօյլէ սէօզլէր օլ- մատը :

—էօյլէ իսէ իշինէ պագ , օն- ար չարըգ պարըշըրլար :

(243)

Պիր ՓօթօկրաՓճիսանէտէ

ՓօթօկրաՓճը . —Նասըլ պուլ- տունուզ րէամինիզի .

Միւշթէրի . —Զօդ կիւզէլ , եալընը՛ պրունունա պէյէն- մէյօրում :

ՓօթօկրաՓճը . —Պէն տէ պէ- եէնմէյօրում , Փագաթ նէ չա- րէ , սիզին պրունունըգ արը :

(244)

Իֆի Մասնագիլեր

—Ահ , սապահարը երքէն

գալգամագ իօթէր իսէմ տէ՛ պիր տիւրլիւ ալըշամայօրում :

—Օնուն գօլայ եօլու վար .

—Նէ՛ կիպի :

—Իխթիյար եախօտ չիրքին պիր ատամ իլէ էվլէնմէք :

(245)

Բօսրաճը Բալթօ

Ինկիլթէրատա պիր թիւճար եազըճըր՛ քէնտի իխթիյար չօր- պաճըրնըն գըզըլա սէվտա- լաշմը իտի . Փագաթ իխթիյար՝ կայէթ նագըս վէ գըսգանճ օլ- տուլունտան , իքի սէվկիւլիւլէ- րին եէքաիկէրիլէ կէօրիւշիէ- լէրինէ էնկէլ օլույօր իտի :

Պու սւյկունսուզլուլուն էօնիւ- նիւ ալմագ վէ մէքթուպ վասը- թատըլա կէօրիւշմէք իշիւն ա- շըգ իլէ մաշուգ աթիտէքի թէտ- պերի գուլանմըշտըրլար .

Շէօյլէ քի , իխթիյար թիւ- ճար՝ հէր սապահ մաղաղայա կէլտիքտէ՛ բալթօսունու չըգա- րըր , տիվարտաքի կարտօքտանն աասար վէ ագշամա խանէօինէ ափտէթ իթտիզի վագըթ թէք- րար կիլէր իտի :

Եազըճը՛ սէվկիւլիւլէսինէ կէօն- տէրէճէք մէքթուպունու ինճէ քեազըտ իւզէրինէ եազարգտան

սօնրա՛ չօրպաճըրնըն բալթօ- սունուն սըրթ թարաֆնտաքի մախտուէն պիր ազ սէօքիւլմիւշ աօտարըն վէ գումաշըն արասը- նա պիր թօբլու իյնէ վասըթա- սըլա պէլիսիզճէ եէրլէշտիրիպ՝ ագշամա չօրպաճըրնա կիտի- րիր իտի :

Իխթիյար՝ իանէյէ վատըլ օլ- տուգտա՛ գըզը հէման գօշուպ անը գարշըլար , բալթօսունու չըգարըր վէ ֆրչալամագ պէհա- նէսիլէ պիր օտայա կէօթիւ- րիւպ , սէվկիւլիւլիւսինին մէքթու- պունու էլիլլէ գօյմուշ կիպի ա- լըպ օգուտուգտան սօնրա՛ կէ- ճէ բէտէրի եաթտըգտա՛ ճէվա . պընը եազըպ եինէ բօթաճը բալթօսուն սըրթընա եէրլէշ- տիրիպ՝ իրթէսի սապահը իխ- թիյար իլէ եօլա չըգարըր իտի : Տէլիգանլը տախի չարը չէշմ ի- լէ չօրպաճըրնա պէրլէյուպ , հէման բալթօսունու սըրթըն- տան ալըր իտի :

Իշթէ շու թէտպիր սայէսին- տէ իքի սէվկիւլիւլէր էրէյի վագըթ մուխապէրաթտէ պու- լունուպ իշլէրինի սըրասընա գօրլար վէ նիհայէթ էվլէնիր- լէր :

Պիր վագըթ սօնրա զէվճ ու զէվճէ՛ բօթաճը բալթօ սայէ- սինտէ միւքէմմէլ սուրէթտէ մէքթուպլաշմըշ օլտուգլարընը

իխթիյար բէտէրլէրինէ պիլ- տիրտիքտէ , մէքգոււմ տէմիշ քի .

—է՛հ , սիզին կիպի գուրնազ սէվտալըլարը պիրիպերինտէն այլըմագ իշիւն կէօքտէն մէ- լայըգ տախի ինտէ՛ բարա իթ- մէյէճէք իլիշ , նէ՛րէտէ գալտը պէնիմ թէտպիրլէրիմ . անճագ , այլըպլախայընըլ պէնի , շիրա իխթիյարլար տախի 5-6 եաշըն- տա չօճուգլար կիպի գըսգանճ օլուրլար :

(246)

ՓօթօկրաՓ

Էփօքստա հէր շէյին թէրագըլ- սընա իըտմէթ իտիլտիզի կիպի , Փօ- թօկրաֆա տա ագ հիմմէթ օլունու- տըլը մախիւմ տիր : Փագաթ պուն- տան սօնրա ֆօթօկրաֆ պիր թագըմ մատամլարըն վէ միւսիւլէրին նաղա- լընտա նալէթլի պիր ալաթ օլմագ- տան պաշկա պիր շէյէ եարամայա- ճագ տըր :

Պու տէֆա Բարիս ճիվարընտաքի քէօլէրտէն պիհիտէ շէօյլէ պիր վա- գաս օլուր :

Եազըգ իսանէլէրին պիրինտէ թէ- տարիք էյլէտիլէրի պիր քէօքտէ պիր գաշը գօճա քէմալի մուհապէթ վէ սաստէթլէ էրէյի պիր վագըթտան պէրի եաշամագտա իտիլէր :

Խանէնին սօգ թօրու, մատամա հէր կիւն իւշ տէօրթ սասթ գատար կէշ-մէյէ թէնպիհ իթմիշ օլտուղունտան, մատամ հիշ պիր կիւն էվտէ օթուր-մայրպ սասպահտան ագշամա գատար պաղլարտա, պաղշէրտէ կէզիպ էյ-լէնիր իտի. Գօճասընը սօրարսանըզ, գափալը ատամ անաղընտարի րօնա-թիզմի բէնտիսէնէ կէզմէյի հարամ իթմիշ իտի: Պու սէպէպլէ հէր կիւն էվէ պէկճիլիթ իթմէյէ մէճպուր օլ-տուղընտան պաղը ֆօթօկրաֆ թէճ-բիւպէլէրիյլէ կէօյնիւնիւ էյլէնտի-րիր իտի: Եւպ մէվօթմին լաթիֆ կիւն-լէրինտէն պիրինտէ մատամը սասպահ-լալըն կէզմէյէ չըգաճաղը վագըթ, «հասվա բէր կիւղէլ տիր, պիր աղ կէ-զէլիմ տէ հասվա ալտըմ», Խ Խօլլու պիր թէրիֆտէ պուլունուպ՝ պունա մուգապիլ միւսիւ սաֆտէրունճա «սէն պանա պագմա, պէն էվտէ օթուրա-ճաղըմ», տէյի ճէվապ վէրմիշ իտի: Մատամ խանէտէն չըբարպտան սան-րա՝ միւսիւ Եինէ ֆօթօկրաֆ սանտը-ղընըն պաղընա կէշիպ օթուրտուրա-րը բէօշկէ էբէյիճէ ուղապ օլան պիր բէօշկին րէսմինի ալմաղա գարար վէ-րիր, ֆագաթ, պու գատար ուղապ պիր մահալտէրի բէօշկիւն րէսմինի չըգարապիլմէր իշիւն նէ՞ կիպի պիր թէտպիր գուլանմազ լաղըմ կէլէճէ-յինի տիւշիւնտիյինտէ՝ ֆօթօկրաֆ մաքինասընըն էօնիւնէ պիր տիրպիւն վազ էյլէմէր խաթըրնա կէլիր. պու-նու Եարըպ պիթիթիթտէն սօնրա

մաքինայը մէզբիւր բէօշկէ սօղրու չէվիլիւզ րէսմինի ալըր. արթըզ միւ-սինին օ կիւնրի սէվինճինի հիշ սօր-մայրընըզ, զիրա իւմիւտինին պիւս-պիւթիւն զըտտը օլարապ բէօշկին րէսմի ֆէվզէլտաէ պիր սուրէթտէ չըզմըշ իտի. ճիվարընտարի աղաճ-լըզլար գօրուլար վէ խէնտէրլէրտէն մատա բէնճիրէլէրին տէլիլէրինէ վարընճայա գատար էն ուֆապ նօգ-թալարը պիլէ ֆօթօկրաֆ բէաղըալ իւղէրինտէ պէլլի իտի, պու մուգա-ֆագիյէթինտէն սօլայը միւսիւ զի-յատէսիլլէ պախթիտար իտի: Թէր կէօլլիկինի թագըպ րէսիմ բէաղը-տընըն էօթէսինի պէրիսինի պիր սա-հա նաղարը մուայէնէտէն կէշիրի-բէն, պիր բէօշտէ՝ զայէթ կիւղէլ պիր գօրու իշինտէրի ըխլամուր ա-ղաճլարը արասընտա չէհրէյէ պէն-ղէր պիր շէյ կէօրիւր, լաքին չէհրէ րիմին չէհրէսի օլտուղունը ֆարգ ի-տէմէտիպիտէն՝ աննամազ իշիւն րէս-մին օ բարչասընը թէրրար ֆօթօկ-րաֆ իլէ պէօլիլթմէյէ մէճպուր օ-լուր:

Բէշկէ պէօլիլթմէյէիտի:

Զիրա պէօլիլթիւր պէօլիլթմէզ՝ զէվալընըն նաղարը տէհշէթի աշը-լըր: Աէ նասըլ աշըլմասըն. չէհրէ-նին նըսֆը բէնտի զէվճէսինին սիմասը օլուպ, պիր շէվզը աղիմ իշինտէ պուլունուեօր, տիկէր նըսֆրտա հիշ թանըմատըզ պիր պըլըզըլ:

Պունու հէր բէս աղնանապիլիր.

իբի գաֆա պիրիպիրինէ օ գատար Եաղաշմըշար բի՝ նիհայէթ իբիսիտէ պիր գաֆա կիպի օլուպ գալմըշար:

Միւսիւ՝ պու մուհիմմ շէյլէրի բէշֆ իթտիղինէ պիր նիւմունէ օլմազ իւղ-րէ մէզբիւր ֆօթօկրաֆը չէրչիվէլէ-տիպ օտասընա սուտը. ամա զէվճէսի մատամը տա պիր տահա կէրի տէօն-մէմէր իւղրէ Գրանսանըն տիկէր պիր բէօշտէսինտէ մուպիմ՝ վալիտէսի. նէզ-տինէ կէօնտէրտի:

(Ֆօթօկրաֆիւ չօգ օյնամամալը):

(247)

Պիր Թէնպիլ

Թէնպէլին պիրիսինէ սօրմուշ-լար բի, սասպահլարը նի՞շիւն էրբէն գալգմալ.

—Սէպէպի շու տըր բի հէր սասպահ միւլահաղամ վար:

—Նէ՞ միւլահաղասը:

—ՈւԵանըր ույանմալ չալըշ-մաղլըզ պանա սէօլլէր բի հէ-ման գալգմալըբըմ՝ օ աղա թէն պէլլիք կէլիպ պէնի գանտըրըր բի Եաթմըշ հալտէ պուլունայըմ՝ Իքի թարաֆ տա պիր չօգ իս-պաթլար կէթիրիպ բէնտի իտ-տաալարընըն հաղը օլտուղունա պէնի գանտըրմազ իսթէրլէր. վէ մատէմ բի իքի թարա ֆը

տիննէյիպ տափայը պէն բէսէ-ճէիմ, թամամ բի մուհաբէմէյէ խիթամ վէրիլիմ, պիր տէ պա-ղարսըն բի էօլլէն Եէմէյինէ չաղըրըեօրլար պէնի:

(248)

Մասամ իլէ Աշըր

Պիր խանէ տէրունինտէ,

—Մօ Խաշօ, պէն սանա բաթ-լիճան իլէ պամԵա ալասըն տէ-յի թէնպիհ իթմիշ իտիմ, սէն նի՞շիւն կիթտին սօմաթէզ իլէ գապազ ալարն.

—Նէ՞ Եարայըմ տուտու խա-նըմ, աղա տէտի բի պատըճան իսթէմէզ, կապաչ ալ.

—Գապազ գաֆալը, պէն սա-նա տէմէմիշիմ բի պէն նէ տէրս՝ մէվին իշինտէ օ օլաճապ:

—Տուտու խանըմ, պունը տի-երրսըն ըմա, աղա տա տիլըր բի պէնիմ էրմիմ օլաճախ, սէն տիլըրսըն բի պէնիմ էրմիմ օ-լաճախ, պունըն էյիսի՝ մը, սիզ աղա կատըն իլքին ույուշունտա՝ սօղրամ պանա Եէմէյի թէրթիպի վէրին:

(249)

Էնդի իսարէ պիր Եսայէր

Յրանսա գրալարնտան պէ-
շինճը Եարլ՝ պիր կիւն քէնտի
պիրինճի ետլէրինին եաբար-
մըլ օրտուղու եէնի խանէյի կէօլ-
տէն կէշիրտիզի վագըթ, թա-
ճիւպէ սիւալ իտէր քի.

—Նիշիւն խանէյի պէօյիւք՝
Ֆագաթ մաթպախը քիւշիւք
եաբարմըլ տըր.

Եսովեր. —Չիւնքիւ, հաշմէթ-
լու գրալըմ, էկէր մաթպախ
քիւշիւք օլմայայըտը, խանէ տէ
պու գատար պէօյիւք օլմազ
ըտը:

(Եսովերին շու ճէվապը՝ պէյն-
էլնաս սէօյլէնիլէն տարպը մէ-
սէլի պիզէ անտըրըր, «Իշտէն
արթմազ տիշտէն արթար».)

(250)

Իբի Անպապ

—Միւսիւ Բինթօֆ, Իշիթ-
տի՞ն մի.

—Նէ՞ շէյի.

—Պիզլմ ահպալարտան Պա-
թիթ էվլէնմիշ.

—Սահի՞ն մի սէօյլէնօրտուն.

—Էվլէթ. հաթթա էօյլէ
զէնկին վէ կիւզէլ պիր գըլ ալ-
մըլ քի՝ թարիֆ իտէմէմ:

—Չօգ շէյ. նա՞սըլ օլմաշ սա
պէն իշիթմէմիշիմ:

—Գայնանարտա սիլսիզ իմիշ.

—Վայ քէօֆթէխօր, Իշիթէ
պու կիւզէլ շէյ. պէօյլէ պիր
պահտ՝ պին էվլէնէնտէն պիրի-
սինէ բասթ կէլմէզ:

(251)

Մէյխանէնի իյե Միշքերի

—Ուսթա Նիզօլի, նիշիւն սի-
եան շարապը պէյալ շարապտան
զիյատէ ֆիյաթլէ սաթարսընըզ:

—Նէ՞ զանն էթտին եա Մըն-
կրտից ալա, պիզ պօեանը պա-
տիխալա արմաեօուզ . . .

(252)

Եեճի էվլէնէն իբի միսիլի

—Տիւն ազշամ գայըն վալիտէմ՝
պիզէ կէլտի, կէօրմէլիսին բէր կի-
զէլ պիր վագըթ կէշիրտիք.

—Նասըլ, գայըն վալիտէ օրտուն
տա կիւզէլ վագըթ մը կէշիրտիսիզ.
ա՛սլա ինանմամ.

—Ինանմազսըն, ինանմազսըն.
շիւնքիւ սօնունա գատար օլյուտու:

(253)

Պիր կագեքա մուհարի

Յրանսա կազէթալարնտան
պիրինտէ աթիտէքի իլան օգուն-
մաշաըր.

ՄՈՒՀԻՄՄ ԻԼԱՆ

«Կէշէն կիւն պիր մէյխանէ-
տէն իւշ շիշէ շարապ ալարզ.
պունլար՝ հիլլէլի վէ պօղուգը-
մըլլար: Շիմտիլիք իսթէմէիզ
սաթանըն իսմինի վէրմէք, ան-
ճագ, էկէր իքի կիւնէ գատար
մէզքիւր հիլլէլի շարապ եէրինէ
պիզէ իւշ շիշէ ա՛լա ճիհստէն
Պօրտօ շարապը կէօնտէրիմէզտէ՝
մէյխանէնին նօմէրօտունու վէ
սաթանըն իսմինի կէլէճէքն/ւս-
խէմիզտէ նէշր իտէճէիզ»

Իշպու իլան լւզէրինէ՝ շէհրի
մէզքիւրտէ պուլունան քեաֆֆէի
մէյխանէճիլէր թէլաշա տիւշիւպ.
(չիրա կէօրիւնիւր քի հէբսինին
սաթմազտա օրտուգլարը շարապ
հիլլէլի իմիշ.) հէման Յէր շիշէ
պէ՛ա Պօրտօ շարապը կէօնտէ-
րիլէր պիզլիմ՝ գուրնազ մուհար-
րիլէ, քի պատիհալաճա իշեր:

(254)

Տօֆթօր իյե խասեմէ

Ճլօմ հասթախանէսինին պի-

րինճի տօգթօրու՝ պիր սապահ
հասթախանէ մէմօրունա սիւալ
իտէր.

—Պու կիւն դա՞շ վէֆիյաթըմըզ
վար.

—Պէշ.

—Նասըլ. . . պէն ուհարը-
տըմ քի ալթը օլաճագ.

—Հագկընըզ վար ամա՛ հաս-
թալարտան պիլի՝ վէրտիլինիզ
իլաճը ալմտար.

(255)

Տիւֆեանէնի իյե Գասըն

Պիր տէֆա իսթիյար գատը-
նըն պիրի՝ Սթանպօլտա Գալ-
բօղճըլար պաշը նամ շարշը-
տան կէշէրքէն՝ տիւրեանճընըն
պիրի՝ մէրգումէի շաղըրըզ տէ-
միշ քի.

—Կէլ պագալըմ գատըն, նէ՞
իլազըմ, նէ՞ արաեօրտուն.

—Հիշ. պէնիմ արատըլըմ
սիլիին եանընըզտա պուլունմազ.

—Վար տըր, վալիտէճիլիմ,
վար տըր.

—Ճանըմ, եօգ տէտիմ ա՛.

—Էյ արատըլըն նէ՞ տիր քի.

—Ճէպլէրի տօլու պիր կիւվէլի՛.

(256)

ՖԱՅԻՏԷԼԻ ՆԱՍԻՀԱՌ

Եսզ կիւնիւ օսարարը սեւիկն
քուրնագ

Եսզըն սըճագտա օթուրտու գ-
լարը օտայը սեւիկն թուծմագ
արզու իտէնլէր՝ աչըզ բէնչէրէ-
լէրին տիշարըճնա պէյազ պէզ-
աէն պիբէր բէրտէ ասըպ՝ պու-
լարը կիւնտէ պիբ իբի տէֆա
սուգ սու իլէ ըսլատըպ նէմ-
լէթմէլի տիբ: Հալա՛ օ նէմլի
բէրտէտէն կէչիպ՝ օտատա պու-
լունանլարա սեւիկնլիք վէրիբ:

Հալի վագթը եէրինտէ օլան
ֆամիլեալար՝ միսաֆիբ գապուլ
իթտիքլէրի կիւն՝ մէզքիւր բէր-
տէլէրի ըսլատան սուեուն իչինէ
պիբ ալ օ սը զօլօնէր վէ եախօտ
լեյանըա գարըշարըբլար: Իշ-
թէ պու թէրթիպլէ օտա իչին-
տէ կիւզէլ պիբ գօգուտա եայը-
լըբ:

* *

Սիեան յօրայլարը քիմեպիմեֆ

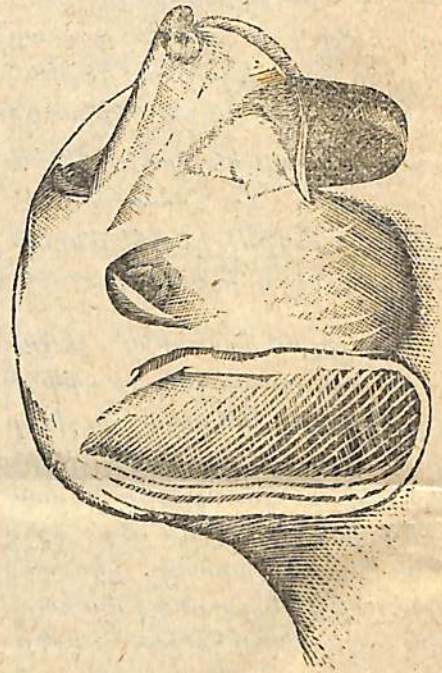
Սիեան թիբէ իլէ էօրիւմիւշ
չօրայլարը սապունլա եայգա-
մայըպ՝ քէքէքլի սուտա եայգա-
մալը տըր: Չօրայլարը սուտան
չըգարտըգտան սօնրա՛ պիբ պէզ
իչինէ սարըպ գուվլէթլիճէ սը-
գարագ սույունու չըգարմալը,
պատէհու հէման աթէշտէ գու-
րուծմալը տըր: (բիւզկեարա վէ

եախօտ կիւնէչէ գարչը գօլուպ
գուրուծմագ կէլմէզ) Իշթէ
պու թէրթիպլէ եայգանան սի-
եան չօրայլար քէնտի բէնկիւնի
տէլիշտիւմէզլէր:

(257)

Բէսիսլի պիլմէճէ,
ճէվապը իչիմեֆ:

Թաղը պաշընը կէօրիւյօրըզ,
ֆագաթ սահիպի նէրէտէ:

(258)

Սախրէ ունուրիանլըգ

Պիբ խանէ տէրունիւնտէ:

— Բառթիկ աղա, ագչամա
Մաննիկ իչիւն պիբ չիֆթ բօ-
թին կէթիբ:

— Պաշ ի սթիւնէ:

— Տիւն սապահ տա պաշ ի ս-
թիւնէ տէտին ամա՛ ունու թտուն:

— Պու կիւն ունուծմամ:

— Տուր շու բարմաղընը պաղ-
լայըմ:

— Պաղլա՛ պագալըմ:

— Շալ էօրնէլի հըրգալըզը-
մը նէ՞ վագըթ կէթիբէճէք-
սին. իբի հաֆթա տըր սէօզ վէր-
միշտին, արթըգ պու ագչամ
կէթիբմէլի:

— Կէթիբիբիզ:

— Տուր օ պիբ բարմաղընը տա
պաղլայըմ:

— Պաղլա պագալըմ:

— Իբի հաֆթա տըր գըզգար-
տաչմ իչիւն տէօրթ արչըն ի-
բէքլի պուզալըգ ալաճաղըզ,
պու ագչամ բարայը կէթիբմէ-
լիսին քի եարըն կիտէլիմ ալա-
լըմ:

— Սլըրըզ:

— Տուր, կլտէլիմ օ պիբ մա-
քարայը կէթիբէլիմ տէ բար-
մաղընը պաղլայըմ:

— Նի՛չիւն, պու մաքարատա

թիբէ գալմա՛տը մը:

— Վար ամա՛ պու պէյազ տըր,
օ պիբի իսէ սիեան տըր. պաղ-
լա՛ բէնկլի օլտուն քի ֆիբրին-
տէ գալըն:

— Հատէ էօյլէ օլտուն:

— Պա՛գ, ունու թաճագտըմ,
չօճուզու՝ Սեբոբու պէրապէր կէօ-
թիւր տէ՛ պիբ աեագ գապը ալ:

— Պաղլա բարմաղըմը քի ու-
նու թմայայըմ:

— Նի՛չիւն, չօճուգ պէրապէր
տէլի՛ լի, պունուն նէօիսի՛ ու-
նու թաճագտըն:

— Պէլքի չօճուզու եօլտա ու-
նու թուրըմ տա:

— Ճանըմ Բառթիկ աղա, սէն
պու գա՛րար ունու թկան տէլիլ
լտին:

— Տէլիլիմ ամա՛ պիսպու թա-
լարըն քէսատըզըլտան սանա
էօյլէ կէլիեօր քի ունու թ կանըմ:

— Տէմէք քի պիլէրէք ունու թ-
կանլըգ թասլայօրտուն:

— Նէ՛ եաբայըմ գարը, պաշ-
գա չարէ եօգ:

— Է շիմտի բարմագլարընը
պաղլատըմ իսէ եիմէ՞ մի ունու-
թաճագտըն:

— Շի.տիլիք պու տէտիքլէ-
րինի ալտմաղ օլտուղումու պիլ
տէ՛ իսթէրսէն օն բարմաղըմը
պաղլա՛:

(259)

Իբի ահպարտար

—Հաճի աղա, տըշարլըզ (դըլ- սեվէ) տէտիքլէրի հասթալըզա միւպթէլա օլմոնշմըսըն.

—Խայըր, նիչիւն սօրտունուզ.

—Էօյլէ իսէ չայըշմալըսըն քի պիր սասթ էվվէլ տըշարլըզ օլասըն:

—Նէ դարիպ թէքիթ. հասթա օլմայա արզուքէշ տէյիլիմ. հէմ սէն տըշարլըզ օլտուն իսէ պիր ֆայտա՞ մը կէօրտին.

—Պէն օլմատըմ, պիզիմ էվ ուշաղը օլտու. պէօյլէ կիւզէլ շէյ օլմազ. հէր սապահ շու լազըմ պու լազըմ տյէէրէք պաշ աղ- ըսը վէրիբ իտի. շիմտի իքի կիւն տիր տըշարլըզ օլմոշ տէ- յու «պիր շէյիթթէր. իսին» սիւ- ալըմա ճէվտպ վէրմէյօր. մէ- կէր պու հասթալըզա տիւշար օ- լանլար՝ սապահլարը ա՛սլա դօ- նուշմայաճագլար ըմըշ:

—Աման պիրատէր, պու նէ կիւզէլ շէյ, աճապա պիզիմքի- նի սիզին էվէ կէօնտէրսէմ, պու- լաշըր մը տէրսին:

(260)

Գասէմի աեսազ

Պօշ կէզէն տէլիգանլընըն պի-

րի՝ քէնտի թանըտըզլարընտան պիրինէ միւրաճաթ իտէր.

—Աման պիրատէր, պանա պիր իշ պուլասըն:

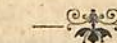
—Շիմտիլիք սիզէ կէօրէ պիր իշ հօգ տըր. պիր աղ սապր իթ. մէլի սին, ալլահ քէրիմ.

—Նասըլ սապր իտէրիմ. աղ- շամտան ազշամտ պարընաճագ պիր եէրիմ հօգ տըր.

—Նասըլ պարընաճագ պիր եէրին հօգ մու...:

—Էօյլէ եա, վալիտէմ էօլտի իսէ բէտէրիմ եինէ էվլէնտի, անալըզըմ պէնի իսթէմէտի, պէն տէ թէյզէմէ կիթտիմ, պիր ի- քի հաֆթա կէշտիքտէն սօնրա թէյզէմտէ էվլէնտի, մէճպուր օլտում տուլ գըզգարտաշըմըն էվինէ կիթմէյէ, չօգ սիւրմէ- տի՝ օ տա էվլէնտի. հալամըն գըզընա կիթտիմ, պիր իքի հաֆ- թա սօնրա օ տա էվլէնմէսին մի. արթըզ քիմսէմ գալմատը, շաշըմըշ գալմըշըմ, նէրէյէ կիտէճէիմի պիլմէյօրում:

—Պանա պագ տօթում, սէ- նին պէօյլէ գատէմի այաղըն օլտուգտան սօնրա՝ հիշ գօրգ- մա, նէրէյէ կիտէր իսէն՝ պու- յուրուն տէյէճէքլէր:

(261)

Աշաճագըր իյէ Պօրճու

—Գա՛րտաշ, պիզ պու բարա- յը սանա վէրտիք իսէ կիւնահ- քեա՛ր մը օլտուգ. իքի կիւն- տէն վէրէճէք իքէն՝ ալթը ալը կէշտի. պարէ պիր սէնէտ վէր քի, էօլտիւզիւմտէ՝ էվլատլարըմ հագլարընա սահիպ օլտունլար.

—Տօսթում, էյի սէօյլէյօրումն ամա՛ նէ՛ գատար վատէ թային իտէճէիմի պիլմէեօրում.

—Օ նէ՛ տէմէք օլույօլ. Յ ալ ծ ալ, պէիս հօգ, պիր սէնէ օլ- տուն, պէն գապուլ իտէրիմ:

—Նէ՛ գատար տա իրի իրի տօղրաեօրտուն. պիր սէնէտէն էօլէճէիմի պիլմիշ օլտամ, հէման շու սասթտա իսթէտիզին սէ- նէթի իմգալայըզ վէրիբիմ, շիմ- տի ալնատըն մը հիտալըմը.

(262)

«Էլ էյսէն իսրիսն սիր»

Ճէպիտէլիքլէր թապուրունա մէնտուպ միւսիւնին պիրի՝ սէվ- կիւլիւսիւ պուլունան մատմազէ- լին արզուսու իւզրէ ֆօթօկրա- ֆընը չըգարթըպ երլ պաշը մի- նասիպէթիլլէ մէրգուլմէյէ հէ- տիյէ իթմէյէ սէօզ վէրմիշ օլ-

տուգունտան. ֆագաթ պիր բա- րասը պուլունմատըզընտան, ա- թիտէքի վէլէտիլնալըզա միւ- րաճաթ էյլէր.

Շէօյլէ քի, ահպապտան պի- թիսինտէն պի. իքի սասթ իչիւն ալտըլը պիր թագըմ սիեահ քօտիւմիւ կէյիպ, չէքի տիւզէ- նի՛ի վէրտիքտէն սօն ա՛ շէհրին էն մէշհուր ֆօթօկրաֆիսանէսի- նէ կիտէր.

—Վագըթլար իտայր օլտուն.

—Սէֆա կէլտինիզ միւսիւ. նէ՛ էմրինիզ վա՛ր.

—Փօթօկրաֆըմը եալըմ տու- զինա օլարագ չըգարթմազ իս- թէյօրում.

—Բէք կիւզէլ օլուր. չըգա- րալըմ.

—Գաշա՛ չըգարըեօրտունուզ.

—Սիզին իչիւն գապիսնէ օլուր- սա՛ օն ֆրանք, վիլիթ օլուրտա՛ ալթը ֆրանք.

—Պէնիմ արզում՝ կայէթ կի- զէլ չըգմասըտըր. ֆիյաթըն է- հէմիլլէթի հօգ տըր.

—Սիզէ սէօզ վէրիբիմ քի, պու կիւն հավա միւսայիտ օլ- տուգունտան՝ ֆօթօկրաֆընըզ չօգ բարլագ չըգաճագտըր.

—Բէք ա՛լէա, շու շարթ իլէ քի, չէքէճէինիզ ֆօթօկրաֆտան պիր տտէտի նիւմունէ վէրէճէք- սինիզ. էվտէն պէյէնիլլէրսէ գալան պէշ թանէսինի տէ օ վա- գըթ հալըրլայաճագընըզ.

—Բէք էյի. էօյլէ օլտուն. պէ- յէնիլմէզսէ՛ թէքրար չէքէրիզ. պէնտէնիզ շիմտիտէն սիզլէրի

թէ՛ն մին իտէրիմ քի բէք կիւզէլ չըգաճագ տըր .

—Նէ հալ իսէ .

—Պիւսք մի (եարբմ շէքիւ) չըգարածագ սընըզ , եօգսա . . .

—Խայըր , օլտու օլտաճագ , աեազեա տուրմուչ հալտէ չըգարթմագ իւթէ յօրում .

—Կիւզէլ օլուր . սլուլուրուն մաքինա պաշընա :

Փօթօկրաֆճը՝ էյի պիր միւշթէրի եազալամը սէվէնճիլէ լազըմ օլանը հազըր իթտի , ճէպի տէլիք միւսիւ տախի՝ ֆօթօկրաֆճընըն պրունունտան թութմուչ օլտուղունա էմին օլարագ պըյըզարընը , սաչարընը վէ գրավթընը տիւզէլթիպ մաքինանըն գարչըսընա կէշտի :

Իքի տագըգա սօնրա ֆօթօկրաֆը շէքիւմիշ իտի .

—Շիմտիլիք սիլէ պիր գաչ ֆրանք վէրմէք լսթէր իտիմ իսէ տէ՝ իւզէրթմտէ պուլունան հէք 100 ֆրանքըզ պանգնօթ օլտուղունտան . . .

—Պէյիս եօգ , միւսիւ , սօնրա տա վէրէպիլիքսինիզ . պիլ ինսան սարաֆըյըզ :

—Էօլլէ իսէ ա տիէօ , բօսթայա եէթիշտիբէճէք մէքթուպարըմ վար :

—Ատիէօ միւսիւ , ա տիէօ :

Պու մէնգարէտէն իւչ կիւն

սօնրա եինէ ֆօթօկրաֆիսանէյէ կիտիպ պիր առէտ նիւմունէի ալըր , վէ թէբըար պէյան իտէր քի՝ էվտէն պէյէնիլէրսէ՝ իրթէսի կիւնիւ կէլիպ գալան օթանէսինի տէ հազըրլամագ էմրինի վէրէճէք , պէյէնմէզլէր իսէ՝ եէնիտէն չէքտիլիքէք տիր :

Փօթօկրաֆճը՝ իշպու մուգավէլէի տէ գապուլիտէր :

Ճէպիտէլիք միւսիւ՝ ֆօթօկրաֆիսանէտէն չըգտըգտա՝ էվէ կիթմէյուպ , տօլրու բօսթախանէյէ կիրէր վէ ֆօթօկրաֆընը սէվկիւլի սինէ կէօնտէրիր :

Փօթօկրաֆճը 2-3 հաֆթա պէքլէտիբտէն սօնրա՝ պիր կիւն սօգագտա պիլիմ միւսիւ ճէպիտէլիկէ բասթ կէլիք . գար-գաչը մէրգում «Յարըն հէք հալտէ կէլէճէիմ» տէյէրէք օ կիւնիւ եազայը գուրթարըր , Արատան պիր գաչ կիւն կէլիպ վէ կէլէն կիտէն օլմատըղընտան , պիր տօլանտըրըճըյա գարըլմըչ օլտուղունու ֆօթօկրաֆճը արթըգ աղնայըպ , պիր աղ տիւշիւնտիքտէն սօնրա՝ ճէպիտէլիկին ատրէսինի էօյրէնիլ վէ աթիտէքի մէքթուպու կէօնտէրիր .

Միւսիւ ,

«Էլ էլտէն իւսթիւն տիր . պիր ֆօթօկրաֆճը իլէ շագա օլմագ . նիւմունէ ալտըղընըզ

ֆօթօկրաֆը իքի կիւնէ գատար կէրի կէթիբմէզ վէ ետիօտ գալան օ թանէսինի տէ եարաըրմազսանըզ՝ ճէպլէրինիզ տիշարը չէվիլիլմիշ հալտէ ֆօթօկրաֆընըզը պէօյիւլթիւպ , սօգագտա սամըչ օլտուղունմըզ ճամէքեանըմըղտա էնգարը ամմէյէ վազ իտէճէլիզ քի՝ կէլէն կիտէն՝ սիլին տօլանտըրըճը վէ գարգաչ ալայընա մէնսուպ օլտուղունուղու աղնասըն :

Փօթօկրաֆճը

***

Իշպու մէքթուպու օգուր օգումագ , միւսիւ ճէպլտէլիք աչլիմ թէլաչա տիւշէր , վէ հաղիգաթէն էլ էլտէն իւսթիւն իմիշ տէյէրէք ֆօթօկրաֆճընըն բարասընը կիւն հալ իլէ էօթէտէն պէրուտէն թէտալիք իլէ եազայը գուրթարըր :

(263)

Մահիֆեմէի ձիւսայեքսէ

Բէիս . —Պէ ատամ , եինէ մի կէլտին , եինէ մի սէնի տէօյտիւլէր .

—Մազնուն , —Էվվէթ բէիս էֆէնտի , եինէ պէնի տէօյտիւլէր :

—Վահ , վահ , վահ , ալէմըն եումրուղու ալթընտա հէք սէն մի գալածագօըն .

—Նէ՞ եարայըմ հէքքէս պէնի տէօլէեօր .

—Պարէ պիր քէրէճիք օլտուն շու տէօլիւլմէք հազգընտան գուրթուլ տա՝ տէօլէն սըֆաթընը թագըն . պիր ատամ տա սէն տէօլպիր քի՝ րէտէ մահքէմէյէ տափածը սըֆաթըյա կէլմէ :

—Ա՛հ , բէիս էֆէնտի , օ տէտիլինիզ նամիւմքիւն տիր .

—Նէտէ՞ն .

—Չիւնքիւ , ճէպա գանուննամէսինտէ տէօլէնտէն շու գատար բարա ալընըպ տէօլիւլէնէ վէրիլիք գայտը պուլունտուգճա՝ պէն տանագ եէմէտէն վէ պուրայա տափածը սըֆաթըյա կէլմէտէն գուրթուլաւայածագըմ . Նէ՞ եարանըմ , քիսպ պու :

(264)

Քէսեր իլէ էլլուս

Սէրհօչ բէտէրին պիլի՝ էվլատընա . —Բասիլալ , շու բագը շիշէսինի ալ տէ նիքիթանըն մէյիսանէօնիէ կէօթիւր աօլտուր . —Հա՛նիբա բարատը . —Բարայըլա ալմագ մարիւլէր :

Ֆէթ տէյիւ, մարիֆէթի՛ բարա-
որդ կէթիւմէք տիր:

— Էօյլէ իսէ ասւր կիտէյիւմ
կէթիւրէիւմ, — տէյէրէք խանէ-
տէն չըգար վէ պէշ տաղըգա-
տան ավտէթ իտիպ, պօշ շիշէյի
պապասընա վէրիւր

— Նէ՛ տիր պու պէ՛, իշինտէ
րագը Եօգ .

— Պապաճըլըմ՛, ասու շիշէ-
տէն իշմէք մարիֆէթ տէյիւ,
մարիֆէթ՛ պօշ շիշէտէն իշմէք
տիր:

(265)

Գարջ Գօճա գայկասը

Խանէիին պիրիտէ գարը գօ-
ճա գալկա իտիեօրլար իտի. գօն-
շուլար եէթիշիպ՝ «այլպ տըր»
տէյէրէք գալկայը թէսքին իթ-
մէյէ չալըշըրլար . իշէրիտէն
պիրիտի՛ գատընա տէր քի .

— Օ էրքէք տիր, պէլքի չար-
չըտա պիրիտիտէ հրքայանմըշը-
տը, սէն քէնտիտիլէ թաթլը
պարընմալնօրն . թաթլը տիլ՝
Երլանը Եուվատան չըգարըր տէ-
միշէր:

Գատըն . — Էյի սէօյլէյօրսուն
հաճի աղա ամա, պու ատալա
նա՛սըլ թաթլը գօնու շմալը քի

պիր սէնէ տիր պանա պիրլօգմա
թաթլը Եէտիրմիշ տէյիւ տիր:

(266)

Պիր Հաշրագ

Հայլաղըն պիրիտին էլինտէ
կիւզէլ պիր սաաթ պուլունույօր
իտի . թանըտըգլարընտան պի-
րի քէնտիտիտէ սիւալ իթտի քի .

— Պու կիւզէլ սաաթնա նա՛սըլ
սահիպ օլտուն .

Հայլաղ (պիլա ֆիթուր) — Ալ-
թը ալըգ մահպուսիյէթլէ:

(267)

Գուսրըրար հաւնաւընիսա

— Մատամ՛, շու կէշէն գըզ
քիմ տիր

— Թանըյամատընըզ մը, գօն-
շումըզըն գըզը, մատամղէլ Լին-
տա տըր .

— Լինտա մը տըր . . . Եաննը-
շընրզ վար մատամ . օ գըզ պէ-
Եազ տըր, պու իսէ սիԵահա Եա-
գըն պիր շէյ տիր .

— Գօրգմայընըզ, համամտան
չըգար չըգմազ՝ Եինէ պէ՛աղա-
նաճագ տըր:

(268)

Պիր ֆէշմի հազիգասը

Պիր ազշամ՛, իբի արգատաշ՝ Ալի-
Էննա պէլէտիյէ պաղչէսինին Էօնիւն-
տէն կէշէեօրլար ըտը . մէզքիւր պաղ-
չէ տատա վէ իըզմէթճի գըզլարըն
իճթիմակԵահաճը օլմագ հիբմիւնիւ
ալմըշ տըր: Կէնճ, գարթ, կիւզէլ,
չիրքին պիր չօգ տատա վէ իըզմէթ-
ճի գըզլար՝ Էլլէրինտէ վէ գուճագ-
լարընտա իրիլի ուֆագլը չօճուգլար
իլէ օ պաղչէյէ թօբլանըրլար:

Իշէրինտէ պաղըլարը նէ՛ գատար
կէնճ, նէ՛ գատար կիւզէլ տիր . ա-
տի գուճաշտան լիպասլար կիլինմիշ
օլտուզլարը հայտէ՛ հիւսիւնլէրինէ .
Էնտամլարընա քէք չօգ քիմէլէրի
հայրան իտէրլէր . հաթտա պաղը
տէլիգանլըլար պունլարը քէնտիլէ .
րինէ ճէլպ իթմէյէ տէ հազէսլէսիր-
լէր:

Օրատան կէշմէլէրինի խապեր վէր-
տիղիմիզ իբի արգատաշ՝ պու գատըն-
լարըն կէնճ վէ կիւզէլլէրի հագկըն-
տա պէյանը միւթալէա Էլլէտիքլէրի
սըրատա, թապիի գարթ վէ իթթի-
Եարլարը հագկընտա տալի պէյանը
էֆքԵար իթմէլէրի լաղըմ կէլիւ .
նիհայլէթ պիրի տիկէրինէ տէր քի .

— Նըզմէթճի թութմագ լաղըմ
կէլտիքտէն սօնրա՝ կէնճ վէ կիւզէլ
օլանլարընը սէշմէք ազլըմա սըղար,
Փագաթ շու գարթ վէ չիրքիլէրինի
նիշիւն թութմալը .

Արգատաշը ճէվապընտա .
— Սէն պունուն հիբմէթինի պիլ-
մէյօրմըրն .

— Նաշրը, պու հագիգաթը պանա
պէյան իտէրսէն՝ մէմնուն օլուրօզմ:
— Պունտան գօլայ նէ՛ վար . կէնճ
վէ կիւզէլ օլան իըզմէթճիլէր օ խա-
նէլէրէ մէնտուպ տըրլար քի . մէզ-
քիւր խանէլէրտէ իտարէ վէ հիբիւ-
մէթ էրքէյին Էլլինտէ տիր:

— Էօյլէ օլաճագ տէյլ՝ մի Եա .
— Աագըա Էօյլէ օլմալը իսէ տէ՛
թրախօմա իլէ Էվլէնմէյէն պիր էր-
քէք՝ խանէսինէ հիբմ իտէպիլիւր .
պիլագիս թրախօմա իյէ կէլէն գա-
տըն խանէյէ հիբմ իթմէքտէ օլ-
տուգունտան՝ չիրքին գատընլարը
իըզմէթճի ինթիտապ իտէրլէր . պու
իբի նէվ խանէլէրին իսէ՛ պիրինճի
գըսմը նատիրճէ վէ իբինճի գըսմը
քէսրէթլի օլուր:

(269)

Պիր Քէօյլի

Քէօյլիւնիւն պիրի՛ խանէսինէ լա-
ղըմ օլան պիր թագըմ Էշնայը սա-
թըն արմագ իշիւն գատապայտ կիթ-
միշ իտի . ազշամ իւթիւ քէօյէ ավ-
տէթինտէ՛ Եօլունուն իւզէրինտէ՛
խանէ գաբուսու Էօնիւնտէ օթուրան

պիր շէհրիլիյէ եազաշարագ սիւալ
իտէր քի. — Սաամ գաճ տըր .

Շէհրիլի միւսիւ քէօյլիյիւ իսթիճ-
գայէ ալմագ էֆեհարը յա շու ճէվա-
պը վէրիւր . — Թամամ հայվանյարըն
սու իշմէյէ կիտէճէք վագըթ տըր :

Քէօյլի . — Էօյլէ իսէ սէն նիշիւն
պուրատա օթուրուեօրսուն . — տէ-
յուպ կէշէր կիտէր :

(270)

ՃԱՅԻՏԷԼԻ ԵՍՍԻՆԱՔ

Նէ՞ թէտպիր գուլլանմալը քի պուզ-
տայ ջուալլարը տանանըզը օլտուն .

— Պիր քիլօ մէշէ թալաշընը 14
քիլօ սու իլէ գայնաթարգտան սօն-
րա՝ պուզտայ ջուալլարընը պիր կիւն
օ սուեուն իշինտէ պրագմալը . պատէ-
հու գուրուտուպ գուլլանմալը տըր :

Թահթա գուրուտունու տէֆ իթ-
մէնին գօլայ պիր եօլու վա՞ր մը .

— Վար տըր . 100 կրամ շապը
եարըմ քիլօ գայնամըշ սու իշինտէ
էրթիթտիքտէն սօնրա՝ մէզքիւր սույու
պիր Փրջա իլէ թահթա գուրուլար-
ըն կիլլէնտիլլէրի արալըզարա սիւր-
մէրի տիր :

Ֆարէլէրի տէֆ իթմէնին գօլայ
պիր շարէսի պուլուննօւր մու .

— Ֆարէլէր՝ նանէ եաղը գօգու-
սունտան ա՛սլա հազգ իթմէզլէր . պին-
անն ալէյհ, օ եաղտան պիր գաշ տամ-
լա պէզ բարշալարըն իւզէրինէ ազը .
տըպ էօթէտէ պէրիտէ գօյտուլտա
Ֆարէլէր գաշար :

Խանէլէրտէ տէօշէմէ թահթա-
րընը էյիճէ թէմիլլէմէք իշին նէ՞
եարմալը .

— Պիր օպէլա սու իշինէ 2 գաշըզ
քիրէճ վէ 4 գաշըզ ստաա գօյո՛ւ պ
թահթալարը պու մախլութ իլէ սիլ-
մէլի, պատէհու ատի սու իլէ տա-
խի 1—2 տէֆա սիլմէրի տիր : (Ֆրջա
իլէ օվալամագ իզթիգա ըթմէզ) :

(271)

ՏԵՆՆԻ ԷՅԼԷՆՃԷ

Ճամ իզգերիլնէ ռեսիւն պասանագ

Ճամը թէմիլլէտիքտէն սօնրա՝ թի-
րէմէնթին եաղը սիւրմէլի վէ պաս-
ըլմըշ ըէսիմի անըն իւզէրինէ եարըշ-
տըրըպ՝ ըլրագ պիր սիւնկէր իլէ ըէ-
սիմին արգա թարաֆընը հաֆիֆճէ
ըլլաթմալը : Պու թէրթիպլէ ըէսիմ
Ճամ իւզէրինէ շըգաճագ տըր :

* *

**Սուտուն իզգերիլնէ կիզեյ պիր
մէնգարէ**

Պէօյիւճէք պիր գապ իշինէ գօն-
մուշ ատի սու իւզէրինէ պիր բարշա
(բօրաւիտ) պրագըլալտա՝ հէ-
ման պաշար պիր թարաֆտան տի-
կէ, թարաֆա կէզինմէյէ վէ մէնէքէ
րէնկիտտէ ալէլ շըգարմալա . Պու
էյլէնճէ գարանլըք պիր օտատա իճ-
րա իտիլտիքտէ՝ կիւզէլ պիր մէնգարէ
հասըլ օլուր :

(272)

**Րեսիւնի Պիլմէճէ,
ճէպապը իշիննէ :**

Իշպու կէյիկ պաշընըն իշինտէ պիր
տէ ինսան սըֆաթը կէօրիւնէճէք :

(273)

Գօնաշան Գեօրեի

Ֆրանսալը ալճընըն պիրի՝ Ֆի-
տէլ նամընտա քէնտի ալ քէօրէ-
յինի պէրապէր ալարագ, պիր կիւն
Բարիս լօգանթալարընտան պիրի-
նէ կիտուպ, օ արա մասա պաշըն-
տա օթուրմուշ թաամ իթմէքտէ

պուլունան պիր Ինկիլիզ
եօլճունուն գարըշարնտա օ-
թուրուր . քէօրէք տէ մա-
սանըն ալթընա կիրէր օ-
թուրուր :

Ալճըլ կարսօնուն կէթիւր-
տիլի եէմէք լիսթաւընը
կէօպէն կէչիրտիքտէն սօն-
րա՝ թէրէ եաղըլա ըիշ-
միշ 3 եումուրթա կէթիւր-
մէսինի էմր իտէր :

Քէօրէք տախի՝ մասանըն
ալթընտան՝ — Պանա տա
թէրէ եաղըլա ըիշմիշ
եումուրթա կէթիւրին, —
տէյու էմր իտէր :

Իլք տէֆա օլարագ պիր
քէօրէյին գօնուշմասընը ի-
շիթէն կարսօն՝ շաշըրըպ
գալըր . Ինկիլիզ տախի
արանսըզա կէլէպ, չաթա-
լընը էլինտէն տիւշիւրիւր :

Ալճը . — Նէ՞ տուրուեօր
սունուզ, մատէմ քէ քէօ-
րէյիմ տէ եումուրթա իս-
թէյօր, էմրինի իճրա իթ-
մէլիսինիզ . պէտէլինի պէն
թէէտիյէ իտէճէյիմ :

Կարսօն՝ ալֆ տէլէմէք ի-
շին պիր իքի սէօզ քէքէ-
լէտիքտէն սօնրա՝ իքի թա-
պագ ըիշմիշ եումուրթա կէ-
թիւրպ, պիրինի ալճընըն,
տիկէրինի տէ Ֆիտէլին էօ-
նիւնէ վազ իտէր :

Քէօրէք՝ եումուրթա թա-
պաղընը տաղըգաոնտա թէ-
միլլէր վէ աղընը պրու-
նունու եալաեարագ՝ սա-
հիպիսինին պիթիթմէսիննէ
պէքլէր :

Ավճը՝ եռամսրթայը եէտիք-
տէն սօնրա. — Պիր ազ հաշլամա
կցթիբին պանա :

— Պանա տա կէթիբինիլ —
թէքրարլար քէօբէք :

Կարսօն իլէ Ինկիլիլ՝ աշուրի
տէրճէ թաածիւպլէ քէօբէյէ
պագարլար. հայլան իսէ դու-
րուրիյէթլէ պաշընը Եիւքսէք
թու. թարազ, կէօզիւնիւ մայթ-
պախ գարուսունա տիբլիշ՝ կար-
սօնուն կէլմէսիճէ պէրէյօր ի-
տի :

Կարսօն իբի թապագ հաշլա-
մայը կէթիբիբ. Բէօբէք եինէ
քէնտի հիսէսինի սանիյէ զար-
ֆընտա պիթիբիբ : Ավճը իսէ՝
պիւաֆիթուր հիսէսինի պլթիբ
տիքտէն սօնրա՝ էլմա գօնբօս-
թօու իսթէր :

— Օ էլմա գօնբօսթօունտան
պէն տէ իսթէրիմ . — տէյու
մրըլտանըը քէօբէք :

Իկիլիլիլ, կարսօն վէ սաիրլե-
րի՝ քէօբէին գօնուչմասընա աբ-
թըզ ինանմըչլար իտի : Կարսօն
գօնբօսթօլարը կէթիբիմէք իշիւն
մաթպախա տօզրու գօշտուղու
վագըթ . ինկիլիլիլ արթըզ սապր
իտէմէյէրէք՝ ավճըը սէլամլար
վէ անբնլա միւքեալէմէյ՝ պաշ-
լար :

— Ավֆ իտէրսլիլիլ, մլսիւ .
մէրագըման նէ իտէճէիմի շա-
շըրմըըմ . նա՞սըլ օլտու քի

քէօբէյ՝ գօնուչմագ էօյրէթէ-
պիլտինիլ :

— Իլմ ու թէրպիյէ հէր շէյէ
մագ լմգտիր աիբլէր :

— Էվվէթ . էօյլէ տիր . ֆագաթ
հաշվանը շու հալէ կէթիբիմէք
իշիւն շիւպհէսիլ բէք շօգ միւշ-
քիւլաթա թէնտաթիւֆ իթմիշ-
սինիլ տիր :

— Արթըզ օ նօգթայը սիլ
ֆէհմ իտէպիլիբսինիլ :

— Պիր թալէպլիսի զա հուր է-
տիպ . 500 ֆրանք վէրիբսէ . սա-
թա՞րմըսընըլ :

— Օ ֆիյաթլա վէրմէմ . զի-
եատէ տէյէրի վար :

— Էկէր 1000 ֆր . վէրսէ՞ .

— Էհ . օ վագըթ րալի օլտու
ըտըմ :

Բաղարլըզ պիթմիշ իտի :

Ինկիլիլիլ հէման պին ֆրանք-
ըզ պիր պանգա գայհէսի չը-
գարըպ ավճըյա թէսլիմ իտէր :
Ավճը՝ պանգաթա ճէպինէ
եէրլէչոիրտիբտէն սօնրա՝ քէօ-
բէյէ խիթապէն տէր քի . — Ճի-
տէլ . պունտան պէօյլէ պու միւ .
սիւնիւն էլամիբիբնէ իթաաթ ի-
տէճէքսին . շիւնքիւ արթըզ սէ-
նին սահիպին օ տըր :

Քէօբէք . — Միւսլու . մա-
տէմ քի պէնի սաթընօրտուն .
պէնտէ սէնտէն ինթիգամ ալ-
մագ իշիւն պէյան իտէրիմ քի

արթըզ սօնունտ եաաար գօնուչ-
մայաճաղըմ :

Ինկիլիլիլ՝ քէօբէյի ալըպ մէմ-
նունիյէթլէ լօգանթատան չը-
գար կիտէր Ավճըտա քէնտի քէն
տինէ — Ահ . տիւնեատա իլմ ո-
թէրպիյէ հէր շէյէ զալէպէ ի-
տէր . — տէյէրէք իշիւնէ կիտէր
իտի :

Օգուեանըտըմը՝ ավճընըն
պէօլէ սէօյլէմէյէ հաղգը օլ-
տուգունա հիւքմ իտէճէքլէրտիր .
շիւնքիւ . մէրղում՝ պիրինճի
տէրճէ գարնընտան սէօյլէյէն
(որովայնախօս) ուսթա պիր հօք-
գապազ իտի :

(274)

ԼԷԹԱՅԻՑ ԼԷԹԱՅԻՑ

Չէլլէլէ . — Քիւրրէլ արղըն
սըթմասը :

Քէտմէ գայա — մայլղլէ ֆա-
րիբէ վարա վէրէն թէֆէճիբին
եիւրէյի :

Մալիխիւլեա . — Ճիբրին պիթ-
բազարը :

Միւրայիլիք . — Կէչէր սօգճէ
Իխթիլար . — Եիրմինճի տօրըն
տէլիգանըսը :

Թէրպիյէլի ? — Մէրթէպ շօ-
ճուգլարը :

Եալան . — Ուֆաղըզ ագճէ .
ալ շօգ հէրբէտտէ պուլունուր :
Թէնտաթիւֆ . — Պահթըն մաս-
լահաթկիւղարը :

Այըպ . — Էսկի պի . լուղէթ
օլուպ . շիմաթի օ գատար իթի-
պարտա տէյիլ տիր :

Մէնպաը մէվտուլ . — Կաղէ-
թաճըլալըն եալան չէշմէսի :

(275)

ՊԻՐ ԱԽԱԿ

— Քիմ տիր օ պախթըլը ա-
տամ . քի պիր բըհնսին . պիր
ճումհուրիյէթ բէյիսինին . պիր
գրալըն վէ նիհայէթ պիր իմ-
րէրաթօրուն էօնիւնտէ շապգա-
սը պաշընտա օլտուգու հալտէ
ֆիթուրտուղճա օթուրուր :

— Արտպաճը՝

(276)

ՎԱՅԻՑԻՑ ԻՍԵ ԵՅՈՒՐ

— Ժանէթ . գըլըմ . պու կլան
մօսիսթբանըն պուբայա կէլմէ-
սինի պապանա խապէր վէր-
մէղսէն . սանա օն բարա վէրէ-
ճէիմ :

—Աննէճիյիմ, տիվանէճիյիմ քի սէօյլէյիմ. պա՛գ, կէչէն կիւն տէ միւսիւ Մ...ին կէլմէսինի խապէր վէրտիմ մի պապամա . . .

(277)

Քիթապնը իլէ միւրքերի

կէչէնտէ Բարիսի միւսունին պիրի՛ չօճուղու իչիւն քիթապնը տիւքեանընտոն պիր գաչ քիթապ սաթըն ալտըգտան սօնուրա չըգըպ կիտէճէի վագըթմէրգում քիթապնը իլէ շէօյլէ պիր մուհալէրէտէ պուլունմուշ ալըր.

Քիթապնը. — Միւսիւ, եէնի թէէլիֆ օլունուպ կէլէճէր հաֆթատան իթիպարէն բէյտէրբէյ նէշր օլունաճագ շու կիւղէլ քիթապա տա ապօնէ եալըլընը.

Միւշթէրի. — Պու րիթապըն իամի նէ՛ տիր.

— «Գատընլար մուհարէպէսի»

— Լազըմ տէյիլ. պիլիմ էվտէ օնուն միւքէմէլի պուլունուր.

— Նէ՛ սէօյլէեօրսունուղ. պէն պու գատար սէնէլիք քիթապնըլըմ, «Գատընլար մուհարէ-

պէսի» իամիլլէ պիր քիթապտահա կէօրմէ իիշիմ տիր:

— Իհթիմալ քի սիղ կէօրմէմիշ օլասընըղ, ֆագաթ՝ պիղ կէօրմիւշիւղ տիր:

— Աճայիպ . . . էյ գա՛չ ճիլտտէն իպարէթ տիր.

— Օնուն ճիլտլէրինին սօնուեօգ ալըր.

— Փօհաֆ շէյ քի պէն պիլմէյօրում . . . Աճապա սօրապիլի՛ ըմիլիմ, միւէլլիֆի քիմ տիր

— Քր՛մ օլաճագ, պիղիմ իթիթիյար վալիտէ իլէ կէլինի՛ . . .

(278)

Իֆի Մասնագեյիեր

— Մառի, նէտէ՛ն աղնատըն քի օ տէլիգանըր սէնի ալաճագ. էյիճէ էմի՛ նմիսին. բէնտի մուհապէթիինի սանա պէյան իթտի մի՛:

— Օնտան զիյատէսինի տէ եաբալը. բէտէրիմին օլանճա վարիտաթը հագգընտա մուֆասալ սուրէթտէ պէնտէն մալիւմաթ ալտը:

(279)

Համիթմէշրէպիլիֆ ս,մէրէսի

Ֆրանսա կազէթալարընտան պիրինին յաւսպիրի՛ Ամերիկայա եօլճուլուգու էսնասընտա պաշընա կէլէն պիր վագատըր աթիտէրի պէնտ իլէ մէնսուպ օլտուղու կազէթա իտարէլսանէսինէ պիլտիրմիշ տիր:

«Ամերիկայա կիթմէք իչիւն Բարիսաէն աէմիր եօլ վահօնուսա կիրտիղիմ վագըթմ, եաս րուպալարը կիյմիշ կիւղէլ վէ թէրպիլէի պիր կէնճ գատըն՝ գուճաղընտա ուֆագ պիր չօճուգ պուլունտուղու հալտէ՛ վահօնտան իչէրի կիրիպ պէնիմ եանըմտա օթուրտու: Ինսան՝ պէօյլէ պիր տիրպէս մախուգըն եանընտա պուլունտուգտա, միւքիւն մի տիր քի տնընլա կէօրիւշմէք իչիւն պիր Փրասթ աբամասըն:

«Թրէնիմիղ եօլա՛ շըգտըրգտա՝ օ տիրպէր տուլ գատըն՝ պաղէն մէնտիլինի վէ պաղէն շէմսիյէսինի եէրէ տիւշիւրաիլինտէն, պէնտէնիզ Տէման էյիլիպ ալըր վէ բէնտիսինէ վէրիր իտիմ: Իշթէ պու սէպէպլէ պիր աղ սօնրա պաշլատըմ մէգպուլէ իլէ կէօրիւշմէյէ. Սըֆաթը կիպի օնօղլէրի տախի կիւղէլ օլտուղունտան, արթըգ կազէթա օգուճալը պէրթարաֆ իլէ, գօնուշմաղա տալմըշ օլուպ, պիլմէպ իտիմ քի նէ՛ գատար վագըթմ գօնուշմուշ վէ նէ՛ գատար ուղաղլանմըշ ըտըր Բարիսաէն:

«բէնտիսինէ սիւալ իթտիմ քի, — Մատամ՝ սիղ նէ՛րէյէ կիտէյօրսունուղ.

— Ամերիկայա կիտէճէիմ. Հափր իսկէլսինէ վարտըլըմըլա՝ Ամերիկայա կիտէճէք հաղըր վարօր վարըմըշ. իշթէ մէգընըր վարօրա րաքիպ օլաճաղըմ:

— Տէմէք տիր քի Ամերիկայա գատար պէրապէր կիտէճէիղ.

— Արթըգ էօյլէ օլաճագ.

— Ալէ վագթըմըլը պէօյլէճէ կիւղէլ կիւղէլ կէչիլրէճէիլ, տէյիլ մի.

— Մաէլմէմունիյէ.

Ալտըլըմ՝ շու ճէվապլըրտան սօլայը հիւս իթտիլիմ մէմունիյէթ՝ թարիֆ գապուլ իթմէղ պիր տէրէճէտէ իտի:

Թրէնիմիղ Հափր շէհրինէ եազըն պիր օթասիօնա ուղրատըր, պէնճ գատըն՝ չօճուղունա պիր աղ պիլալիլիլի սաթըն ալմագ իչիւն վահօնտան ինտի. օ տրա չօճուգ ույուեօր իտի. վալիտէսի պանա լէճա իթմիշ իտիքի ապտէթ իտիճէյէ գատար չօճուղունա տիգգաթ իտէյիմ. մէղպուրէնին պու թէրիֆինի լէտա իթմէք միւքիւն մի իտի: պէօղէրիմի չօճուղուն իւղէրինտէն ա՛յա գալտըրմատըմ. Ճ տաղըգ կէչտի, վէ տահա մատամ կէօրիւնմէյօր իտի: Թրէնին հարաքէթ իթմէսինէ մախուս գանրանա չալընտը. գօնաիթթէօրէ լէճա իթտիմ քի պիր իքի սանիյէ իչիւն թրէնին հարաքէթինի թէէլիլ

իմսին . վէ հէր նէ գատար իշպու
րէճամ՝ գապուլ օյունտու իսէ տէ՝
հալէա մատամ կէօրիւնսէտի . 2-3
տագրգգա տահա կէշտի վէ թրէն
հարալէթ իթտի .

Պաշտը բէնչէրէտէն տիշարը չը .
գարըպ սթատիօնա տօղրու պագալմ՝
բիմէ կօգ . սանիյէ դարձնտա ըս-
թատիօն տա դայպ օլտու : Բուտու-
լալը շաշըրարմ : Օ վագըթ հօշճու-
լարտան պիրի պանա տէտի բի .

— ԱզՖ իտէրսինիլ , միսիւ , սիլ-
լէրէ պիր շէյ սէօլլէ յէճէիմ .

— Պույուրուն .

— Կալիպա պօշունա պէրլէ յօրսու-
նուլ .

— Նի՛շիւն .

— Զաննըմ օ տիլպէր գատըն պէօ-
յիւր պիր հանրէսիճի օլմար .

— Նէ՛ սէօլլէ յօրսունուլ միւմբի՛ւն
մի տիր . էյ պու շօճուլու . . .

— Տուտունուլ շու շօճուլա պա-
գալըմ տէյուպ գունտաղը աշտըգ-
տա՝ Բարիսին Պօնմարչէ մաղազասըն-
տան սաթըն ալընմըզ պէօյիւճէր պիր
պիպիբ մէյտանա չըգտը :

Հէման աղըմ պաշըմա կէլտի .
էլլէրիմի ճէպլէրիմէ կէօթիւրտիւմ ,
ալթուն ոտաթըմ վէ բօրթմօնէմ
ուչմօնչ իտի :

(280)

Պիր Գանպուր

Կէօբսիւնիւն իւզէրինտէ գան-
պուրու պուլունան զաթըն պի-
րի՝ Եունանիսթան շէհիրլէրի-
տէն պիրինէ կիտէր : Շէհրին
էհալիսինտէն պիր թագըմը՝
մէրգումու օրթալալըպ պաշլար
լար մալթալ թարղընտա սօր-
մայա քի . — Հէր քէս պօհճատը-
նը սըրթընա ալըպ կիտէր , սէն
նի՛շիւն կէօբսիւնտէ թաշընօր-
տուն .

— Նէ՛ Եաբայըմ դարտաշլար ,
ճէվապ վէրիբ դանպուր , խըր-
սըզը վէ Եանրէսիճիսի չօգ օլան
Եէրլէրտէ պէօլլէ իթմէք Եա-
ղըլըր Ըմըշ .

(281)

Իրի Զօճուղար

— Գաունիկ , սէն գա՛շ Եա-
շընտասըն .

— Էյիճէ պիրմէմ ամա . պա-
պսմ իլէ պէրապէր օլտուղում
վագըթ՝ օն իբի Եաշընտայըմ ,
վալիտէմ իլէ օլուրսամ՝ սէքիզի
պիթիրիպ տօգուլա կիրէնօրում :

(282)

Պիր Գասըն

Վէֆաթ իթմիշ օյան սէրհօ-
շըն պիրինին գարըսը՝ դօճատը-
նըն մէղարընա պիր թաշ տիք-
մէք արղուսըլա թաշճը տիւ-
քեանընա կիտէր .

Թաշճը . — Թաշը նէ՛ պիշիմ
Եաբարըմպ լաթէյօրսունըլ .
տիքիլի՛ մի օլտուն Եօգսա սան-
տըպ պիշիմի .

Գատըն . — Նէ՛ տիքիլի իսթէ-
թէրիմ ն՛ տէ սանտըպ պիշի-
մի . Ֆըշը պիշիմինտէ օլմալը .

(283)

Պիր Եանկըն

Շէհրին պիրինտէ՝ «Եանկըն
վա՛ր» աէյու պաղըրընօրլար ի-
տի . Լէթալիֆշինասըն պիրի՛ բէն-
չէրէյի աշըպ , սօղադտան կէ-
չէնլէրէ սիւալ իտէր քի . — Եան-
կըն նէ՛րէտէ տիր .

— Շու քէօչտէքի սիւտճիւ
տիւքեանընտա :

— Էօլլէ իսէ ըահաթըմը պօղ-
մայալըմ . սու Եու իշինտէ տիր
չարուլ սէօնէր :

(284)

Մասալ իլէ Տիլէնճի

Մասալ . — Կէչէն կիւն սանա
պիր շիֆթ Եէնի բօթին վէր-
տիմ իտի , նէ՛ Եարտըն .

Տիլէնճի . — Սաթտըմ , մատամ ,
չիւնքիւ օ Եէնի բօթինլէր թի-
ճարէթիմէ Էնկէլ օլտուլար :

(285)

Մասալ իլէ Պեպիմէ

Մատամըն պիրի՛ քէնտի սա-
պըպ պէսլէմէսինէ Եօլտա ըասթ
կէլիպ սիւալ իտէր .

— Թանէթ , ումարըմ քի շիմ-
տի տահա զիյատէ ալըպլա պիր
Եէրտէ չալըշընօրսուն . էօլլէ տէ-
յիլմի .

— Թայըր , մատամ , պիլազիս
չիմտի պիր բարատըլ չալըշը-
նօրում :

— Սէպէպ . . . էվլէնտիմ .

(286)

Սիկուրսանը իլէ Միւշքեի

— Միւսիւ , էվիմի 20,000 Ֆը .

րանք իջին փկորթայա գոյ-
մագ իսթէյօրում:

— Բէք էյի իտէրսինիզ:

— Նէ՞ Եարմագ լազըմ աըր:

— Նիզամէն սիկուրթա վէր-
կիսինի վէրմէլիսինիզ:

— Պու վէրկիյի վէրտիքտէն
սօնրա 20.000 ֆրանք իջին է-
վիմի սիկուրթայա գոյմուշ օլա-
ճագ մըյըմ:

— Էվվէթ, արթըգ պու կիւն-
տէն բանաթ իտէպիլի սինիզ:

— Էյ մազալլահ Եարըն սապահ
էվիմ Եանտրաս, գարշըլըգ նէ՞
ալաճազըմ:

— Իւշ սէնէ մ/ւտտէթլէ կիւ-
զէլ պիր գալէպէնտիք իլամը:

ՅԱՅԻՏԷԼԻ ՆԱՍԻՀԱԹ

Սիվրիսինէֆրի հէրաֆ իրմէֆ

Էճալսանէտէն պիր մըգ-
տար (Բուսրը Ենսէֆրիսիս) ա-
ալըպ, քիւշիք պէր գահվէ գա-
շըրը էօլշիւսինտէ օտանըն իջին-
տէ թիւթսիւ վէրինիզ: պու ս-
րա բէնչէթէլէր գարալը օլմա-
լը աըր: Թիւթսիւսին աիւմանը
կայէթ կիւզէլ պիր գօգու բէյ-
տա իտուպ սիվրիսինէքիէրի
քեամիլէն հէլաք իտէր: Էկէր
պու թէրթիպլէ պիր սիմէրէ հա-
սըլ օլմազսա պիլմէլի քի Եան-
նըշ պիր թօլ ալընմըշ աըր:

Հէր հալտէ (բուտրը Ենտէք-
թիսիտ)ին թիւթսիւսիւ սիվրի-
սինէքիէրի մահվ իտէր:

ՊԻՐԻՆՃԻ ՃԻԼՏԻՆ ԻԻԹԱՄԸ

12

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0594274

